

seyir defteri

Geleceğin interneti...

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

“Şimdi internet kullanıcılarının beklentisi daha “akıllı” bir internet. Özellikle, interneti bilgilenme amaçlı olarak kullananlar, aradıkları bilgilere daha çabuk ulaşmak istiyorlar.”

Hayatın hemen her alanında köklü değişim ve dönüşümlere neden olan internetin geleceği de yavaş yavaş şekilleniyor. En azından çok yakın bir gelecekte bizleri nelerin beklediğini şimdiden kestirebiliyoruz. Hız ve bant genişliği gibi doğum sancılarını geride bırakan internet, artık büyüdü. Şimdi internet kullanıcılarının beklentisi daha “akıllı” bir internet. Özellikle, interneti bilgilenme amaçlı olarak kullananlar, aradıkları bilgilere daha çabuk ulaşmak istiyorlar.

Bilgi çağıyla birlikte “yapay zeka” gibi kavramlar öne çıktı ve daha akıllı ve becerikli yazılımların geliştirilmesinde büyük adımlar atıldı. Her ne kadar, “2001: Bir Uzay Efsanesi”nin meşhur “HAL 9000”i seviyesine henüz ulaşılmadıysa da, yazılımlar artık ihtiyaçlarımızı daha iyi karşılıyor. Aranılan bilgiye daha çabuk ulaşma konusunda da çözüm, bizi ve kendini daha iyi anlayabilen bir web’de yatıyor. Bu bağlamda sürekli olarak online bir halde, tüm gün boyunca internetten gelen bilgilerle bizi besleyecek bir sistem üzerinde çalışılıyor. Geleceğin internetiyle ilgili araştırma laboratuvarlarındaki en son gelişmeleri **136**’daki “Geleceğin İnterneti” yazımızda okuyabilirsiniz.

Windows XP’nin takipçisi konumundaki, “Longhorn” kod adlı Microsoft’un bir sonraki işletim sisteminin Alpha sürümünü ve bir sonraki Office 11 paketinin beta sürümünü, bu ay ön inceleme şansı bulduk. Bir diğer ön incelememiz ise, uzun bir geliştirme sürecinden sonra Comdex’te ilk defa basına tanıtılan, Nvidia’nın yeni grafik chipi GeForce FX. Sinema kalitesinde grafik hedefleyen 125 milyon transistörük GeForce’un, Nvidia’nın bugüne kadar attığı en büyük adım olduğu söyleniyor. Yeni grafik chipiyle ilgili ön incelememizi **36**’dan itibaren okuyabilirsiniz. GeForce FX chipli ilk ekran kartı testini de çıkar çıkmaz test edebilmeyi (önümüzdeki sayı olabilir) umuyoruz.

Her ne kadar bazı okurlarımızdan “test edecek başka ürün bulamadınız mı?” türünden eleştiriler alsak da, “Bilgisayar ve İletişim Kültürü”nün Türkiye’deki öncü dergisi konumumuzun bilincinde olarak, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin vazgeçilmez cihazları veya araçları olan “farklı” ürünleri de test edip inceliyoruz. Bu bağlamda bu ay **52**’de dijital video kameraların testine yer veriyoruz.

2003 yılının tüm insanlığa sağlık, mutluluk ve barış getirmesi dileğiyle, tüm CHIP çalışanları adına, okurlarımızın yeni yılını kutluyorum. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

AYIN OKUR MEKTUBU

Tablet PC'leri anladım

"İşte Tablet PC"

CHIP 12/2002

Aralık sayınızda Tablet PC'ler hakkındaki tanıtıcı yazınız, henüz çok yeni olan bu ürünü ve ardındaki teknolojiyi anlamama yardımcı oldu. Derginin sayfaları arasında, kolayca okunabilen kısa bir makale olarak bulduğum yazı için teşekkür etmek istedim. Zaten yeni başladığınız sarı etiketli Hi-tech bölümü ilgiyle ve zevkle takip ettiğim bir bölüm haline geldi. Tanıttığınız ileri teknoloji ürünü "oyuncaklar" kadar, değindiğiniz konular, incelediğiniz teknolojilerle ufkumuzu genişlettiğiniz gerçeğini teslim etmeliyim.

Yeşim Havuç

rına yer vermişsiniz. Şimdi de TV kartları yazılımlarına yer vererseniz sevinirim.

Cihan Nartak

Bazı yanlışlar

Merhaba, dergideki yüksek teknoloji kısmındaki bazı ürünlerin fiyatları tüketiciye yanlış (yazım hatası diyelim) yansıtılıyor. Örneğin New Beetle CD player'ın fiyatı 20 değil 129,95 dolardır. Ayrıca sayfa 86'daki donanım inceleme sayfasında DVD sürücülerin olduğu kısmında scanner'lar var. Biraz daha dikkat!

M. Serkan Abacı

CHIP: Bazen gözümüzden kaçan hatalar olabiliyor, düzeltmeleriniz için teşekkür ederiz.

Programlama araçları

Merhaba! 2 sene önce bilgisayar hakkında hiçbir şey bilmiyordum. 2 senedir akşamdan CHIP alıyorum ve arkadaşlarıma tavsiye ediyorum. Bizlere böyle bir dergi sunduğunuz için sizleri tebrik ediyorum. Ancak bir konuda da eleştiride bulunmadan geçemeyeceğim: Gerek CHIP'te, gerek Workshop ekinde, gerekse e-CHIP'teki dijital dergilerde C/C++, Delphi, Visual Basic ve Java gibi programlama dilleriyle ilgili yazılara yer verilmiyor. Ayrıca derginin yanında verilen CD'lerde de bu dillere ait araçlar (derleyiciler, editörler ve diğer yardımcı araçlar) yer almıyor. Eğer bu eksiklikler giderilirse CHIP almak için bayie gittiğimizde çok daha mükemmel bir CHIP ile karşılaşacağımız kanaatindeyim.

Murat SARITAŞ

Daha fazla donanım

İyi yayınlar. Ben Ağustos 99'dan beri derginizi düzenli olarak takip ediyorum. 2002'nin başına kadar derginizi alırmaz büyük bir heyecanla okur ve yeni sayının çıkmasını hasretle beklerdim. Ama giderek o eski çizginizden saptınız. Artık neredeyse hiç donanımla ilgili yayın yapmıyorsunuz. Belki de işin kolayına kaçmayı tercih ettiniz bilemiyorum, ama donanım bilgisi ihtiyacımı artık gideremiyorsunuz. Ben elektrik-elektronik mühendisliğinde 3. sınıfta okuyorum.

Reklamların önemi

Merhaba, reklama bu kadar yüklenmeyelim arkadaşlar lütfen. Biliyoruz ki reklam bir dergi için çok önemli. Kaldı ki, bence reklamlar bir dergi için renk de. Bunları sayfalar arası bir kesme değil, sokulma kabul edip kafamıza takmayalım. Şahsen ben reklamlardan çok hoşlanıyorum. Dergiye renk katıyor, yeni birçok şeyden haberimiz oluyor. Ben reklamların daha da arttırılmasından yanayım dersem abartmış olacağımı biliyorum. Hatta bence mümkün olduğu kadar reklamlar mevzuu geçtiği konuların arasına serpiştirilse daha da etkili, bilgilendirici, bütünleştirici olur diye düşünüyorum.

Ben, yeni olmakla birlikte, yayım-habercilik üzerine danışmanım. Geçen sayıda verdiğiniz OCR yazılımı işimde devrim yaptı dersem yalan olmaz. Bunun için müteşekkirim. Önemli bir konuya değinmek istiyorum. Tam dergimizi, şurası bana hitap etmiyor burası bana hitap etmiyor diye eleştirmeyi düşünürken, anladım ki aslında verilen her bilginin, programın, yazılımın hitap ettiği az veya çok, bir kesim var. Bütün bunlar bana göre olsun demek hem haksızlık hem de bencillik olur, mümkün de değil zaten. Bu yüzden sabırlı olmalı.

Kaldı ki isteklerimizi dile getirebileceğimiz, sesimizi duyurabileceğimiz bir köşe bile var, öyle değil mi? Üstelik son derece demokrat!

A. Mesut Coşan

Web programlama dilleri

Merhaba, tüm CHIP okurlarının ve çalışanlarının yeni yılını kutlarım. Yaklaşık 3 yıldır derginizi takip ediyorum. Gerçekten diğer PC dergileri arasında en iddialı olarak CHIP'i buluyorum. "Okuryorum" bölümünde okurların belirttiği eleştirilerin çoğunu dikkate aldığınızı görüyorum. Bir web programcısı olarak diğer derginizden daha fazla beklentim var. Sadece ASP ile çalışmanızı istemiyorum, bir PHP kullanıcısı olarak diğer web programlama dillerini de göz önünde bulundurmanız ve bol bol script incelemeniz dileğiyle...

Umut M. GÜRLER

CHIP: Önümüzdeki aylarda eCHIP'te yeni programlama kurslarına başlamanızı düşünüyoruz.

Farklı internet konuları

Merhaba, derginizi severek okuyorum. Ama derginin internet bölümüne baktığımda, neredeyse hep internet güvenlikleri hakkında bilgi verdiğiniz ya da daha hızlı internette sörf hakkında bilgiler yazdığınızı görüyorum. Biraz da bu konuların dışına çıkıp, web sayfalarını inceleme gibi bilgiler ve daha benzeri bir şeyler yazarsanız daha iyi olur. Çünkü bazı bilgisayar kullanıcılarının internet bağlantısı olmuyor. Ve derginizi alan bu kullanıcılar güvenlik sayfalarını da okumak istemiyor olabilirler. Bir de eCHIP CD'nizde bir keresinde CD-R yazılımla-

rum. Tahmin edebileceğiniz gibi alanım donanımlar. Düzenli olarak dergileri takip ediyordum, ama artık imkansız gibi. Çünkü siz neredeyse artık hiç donanım yayını yapmıyorsunuz. Geçen ayki ekran kartı ve önceki ayda işlemci testini bana göstermeye kalkmayın. Dönün de bir 1999-2001 arasına bakın. Eminim anlayabileceksiniz. Siz hep yazılım ve minimum donanım yayınlamaya başladınız... Bu durumda siz söyleyin "NE OLACAK BİZ DONANIMCILARIN HALİ?" Bol donanımlı günler dileğiyle...

Ömer GÜLMEN

CHIP: Bölümleri mümkün olduğunca dengelemeye çalışıyoruz. "Yazılımcı" okurlarımızdan da sıkça "Donanıma çok fazla yer veriyorsunuz, daha fazla yazılım lütfen" şeklinde eleştiriler alıyoruz. Önümüzdeki aylarda "donanımcı" okurlarımızı oldukça sevindirecek bir sürprizimiz olacak.

Gelecek Linux

Merhaba CHIP, derginizi, uzunca bir aradan sonra alıp, derinlemesine okudum. Son olarak Eylül 2002 sayınızı almıştım. Aralık sayınızı alıp almama konusunda uzunca tereddüt ettim gazete bayiiinde. "Türkçe Linux" notunu görürnce aldım.

Sayın Yamankılıçoğlu, "Seyir Defteri"nde, okurların ancak yüzde 2'sinin Linux kullandığını, bu nedenle Linux'a uzunca zamandır yer vermediğini belirtiyor. Ama uzunca zamandır Linux kullanıcıları, okurunuz Koray Şahiner'in dobra dobra yazdığı gibi, CHIP'ten uzak duruyor.

Kişisel olarak bir anketinizle ilgili olarak yazdığım "paranoyak" yazıma "biz kimseyi Microsoft ürünleri kullanmaları için zorlamıyoruz" şeklinde yanıtı da CHIP'ten aldığımı anımsıyor ve hatırlatıyorum. Aralık sayınızı dolu bulmak sevindirdi. Eleştiri yapılırken, olumlu bulunan unsurları iletmekten imtina etmek doğru olmaz.

Ersoy Yılmaz

Sözlükteki bazı hatalar

Merhaba, derginize aboneyim ve söylemeliyim ki piyasadaki en kaliteli dergiyi yayımlıyorsunuz. Ama gözüme takılan çok ufak bir aksaklıktan bahsetmeden geçemeyeceğim: CHIP CD'lerini karıştırırken bir sözlükle karşı karşıya geldim (Bilgisayar Terimleri Sözlüğü, Computer

Easy bölümünde). Şöyle bir göz gezdireyim dedim ve birkaç basit hatayla karşılaştım:

GB: Gigabyte ifadesinin kısaltılmış halidir. 1024 MB ya da 1073 milyar byte'ın karşılığı olan değere verilen isimdir.

GIGABYTE: 1024 MB ya da 1073 milyar byte'ın karşılığı olan değere verilen isimdir.

HEXADECIMAL: Onluk sayı sistemine göre ifade edilen sayıların tümüne verilen isim. En çok kullanılan sayı sistemidir.

Sözlükte yazılanlar aynen böyle, ama 1 GB 1073 milyar byte değil, 1.073 milyar byte'tır. Ayrıca hexadecimal de 10'luk değil, 16'lık sayı birimini belirtir.

Kocas Ulutaşı

CHIP: Düzeltmeleriniz ve ilginiz için teşekkür ederiz.

Windows 2000 SP3

Merhaba CHIP çalışanları, Aralık 2002 ayının "Okuyorum" bölümünde bir okuyucunun göndermiş olduğu mail'a

Windows 2000 SP3: Yeni Türkçe Service Pack'i eCHIP extra'dan yükleyebilirsiniz.

verdiğiniz cevap dikkatimi çekti: "Türkçe Windows XP Service Pack 1'i bu ayın eCHIP extra'dan bulabilirsiniz." Yanlış anlamış olacaksınız ki böyle bir cevap verdiniz. Gerçi başlıkta "Türkçe Windows XP SP1" yazıyor ama istenen Windows 2000 Service Pack 3 idi. Aynı isteği ben de yöneltecektim, ama XP terfisini düşündüğüm için bundan vazgeçmiştim. Fakat vereceğiniz Windows 2000 SP 3'ün hiçte boşa gitmeyeceğini düşünüyorum.

Ayrıca Gelecek Linux 2.0 için teşekkür ederim.

Kadir Yetim

CHIP: Haklısınız, burada bir karışıklık olmuş. Türkçe Windows 2000 Service Pack 3'ü bu ayın eCHIP'inde bulabilirsiniz.

Ekran filtreleri

Merhaba, uzun süre ekran başında oturan insanların göz sağlıkları ile ilgili riskleri engellemek için ekran filtreleri tavsiye ediliyor. Piyasada çok çeşitli filtreler var.

Bunların fiyatları da geniş bir bantta farklılık gösteriyor. Bu filtrelerin performansı ise meçhul. Bu konuda bir araştırma yazısı yayınlayarak bizi bilgilendirirseniz sevinirim.

Burak Bilgin

Kalite göstergesi

Merhaba, öncelikle verdiğiniz programcılık kursları için teşekkürler. Aralık ayındaki sayınızda test ettiğiniz ekran kartı chipsetleri tam zamanında imdadına yetişti. Ayrıca verdiğiniz Linux CD'si çevremdeki linux severlerin tam puanını aldı ve güzel bir yeni yıl armağanı oldu. Kalitenizin ve başarılarınızın devamını dilerim.

Sezer Mansur

Profesyonellerin dergisi

Derginiz çok iyi bir istikrarda, her zaman yanımda bulunduracağım bir ansiklopedi. Bazı arkadaşlarım derginin onlara göre daha yalın bir anlatım içerisinde olmasını istiyorlar. Bu yanlış bence, nedeni piyasada ilk kullanıcılara hitaben birçok dergi var.

Fakat daha pro kullanıcılara hitap edip, onları geliştirecek dergiler çok az sayıda hele profesyonel (CHIP dışında) hiç yok. Varsa bile doğru bilgileri bulmak zor. Dergi anlayışınızın devamını dilerim. Donanım tanıtımı ve yorumlarına ağırlık verirseniz sevinirim.

İyi çalışmalar

Cansın Turguner

Oyun incelemeleri

Sevgili CHIP, derginiz çok yararlı ve donanım konusundaki yazılarınız oldukça iyi. Yalnız derginizin daha iyi bir seviyede olması için internet sitelerinin tanıtımı ve oyun incelemeleri gibi bölümlerin de derginizde olması gerektiği kanısındayım. Özellikle oyun için ayrı bir bölüm açılmalı ve burada az da olsa incelemeler, hileler ve haberler olmalı. Eğer bizim böyle bir dergimiz var derseniz bence CHIP okuyucusuna haksızlık edersiniz.

Erkan SÖYÜK

Bilişim Teknolojileri Muhasebesi

2002 Bilançosu

2002, bilişim teknolojileri bakımından yoğun geçen bir yıl oldu. Pek çok yeni ürün ve teknoloji gün ışığına çıkarken, kimisi de yaygın kullanım alanı buldu.

XP

2001'in son çeyreğinde Microsoft'un ürünleri ile hayatımıza giren "eXPerience" kavramı, Windows XP ve Office XP ile 2002'de yoğun olarak gündemdedi.

Daha uyumlu bir çalışma ortamı yaratan XP ile, kullanıcının evindeki bilgisayardan ofisindeki bilgisayarına bağlanması, artık sadece birkaç "tık"lık iş haline geldi. Önceki Windows sürümlerinde dert olan güvenlik açıkları da giderildiğinden, XP Microsoft'un gözbebeği durumuna yükseldi. Office XP de akıllı etiketler veya grup çalışmasını mümkün kılan özellikleri ile beğeni topladı.

AKILLI EVLER

Yılın ilk çeyreğinde Türkiye gündemini en çok meşgul eden bilişim konusu, herhalde akıllı evlerdi. Şubat ayındaki Compex Digital Yaşam Fuarı'nın temasını oluşturan "Akıllı Ev Teknolojileri", dergilerden web sayfalarına, gazetelerden televizyonlara kadar pek çok platformda tartışıldı, konuşuldu, incelendi. IBM'in dünya çapındaki Smart Home ve Smart Community uygulamaları ile gündeme gelen kavram, bir evin, sakinlerini minimal derecede meşgul edecek şekilde, rutin gündelik işleri kendi başına gerçekleştirmesi; evin güvenliğinden, alışverişlerine kadar her ihtiyacının evin altyapısını oluşturan ana bilgisayar ve onunla haberleşen "akıllı" ev aletleri vasıtası ile giderilmesi mantığına dayanıyordu.

0,13

"0,13", son kullanıcıların farkında olmadıkları ama 2002'de insanların hayatlarını en çok etkileyen sayılardan biriydi. 0,13 mikron üretim teknolojisini ifade eden rakam, mikro işlemci üreticilerinin kibrit kutusu büyüklüğündeki bir alana milyonlarca transistor yerleştirebilmelerinin anahtarıydı. Üretim teknolojisi daha küçük alanlarda çalışmaya izin verdikçe birim alana daha fazla transistor yerleştirmek mümkün oluyordu.

MAVİ LAZER TEKNOLOJİSİ

Toshiba'nın geliştirdiği mavi lazer teknolojisi ile bir disk içine 5 DVD'nin saklayabileceği

kadar veri sıkıştırmak mümkün hale geldi. 30 GB kapasiteli yeni disklerin üretimi, mavi lazerin daha kısa dalga boyuna sahip olması mantığına dayanıyordu.

MMS

Kameralı, renkli, yüksek çözünürlüklü ekranlara sahip cep telefonlarının piyasaya çıkması ile Multimedia Mesaj Servisleri tek tek operatörlerimizin hizmetleri arasına girdi. Üçüncü kuşak iletişim sistemlerinin öncüsü olan MMS ile kullanıcılar, cep telefonlarından fotoğraf, hareketli görüntü gönderip alabilme imkanı kavuştular.

Haberler

ÇİFT YÖNLÜ UYDU BAĞLANTISI

Uzun bir dönem yasaklı olan ve sadece download için tek yönlü kullanılabilen uydu bağlantısı, yapılan düzenlemelerle çift yönlü kullanılabilir hale gelince, Türk kullanıcılar, telefon telleri veya kablolar arasında çırpınmadan, ISS üzerinden geçmeden uyduya direkt veri gönderme zevkini tattılar. Ancak hizmetin maliyetinin yüksekliği nedeniyle şimdilik çoğunlukla kurumsal pazara hitap eden servisler, tek yönlü uydu bağlantısının fiyatlarının düşmesine neden oldular. Böylece kısa bir süre önce ev kullanıcıları için yüksek maliyeti nedeniyle hayal olan uydu bağlantıları, evlere de girebilir oldu.

E-DEVLET

Sonbaharla birlikte gelenekselleşen “Bilişim Fuarı”, Cebit ismi altında ve başbakanın katılımıyla açılınca her zamankinden fazla ilgiyle karşılaştı. Fuarı politikacıların ziyaret mekanına dönüştüren detay ise, devletin elektronik uygulamalarının tanıttığı e-devlet standlarıydı. Başbakanlıktan, belediyelere, güvenlik birimlerinden, her kademedeki kamu kuruluşlarının sanal dünyaya adaptasyonlarını sergiledikleri fuarla birlikte, “e-devlet” ilk kez halkla tanışmış oldu.

USB DRIVE

Compact Flash hafıza kartları ile onlarca MB veriyi, üzerinde hareketli parça bulunmayan, kibrit kutusundan küçük, yarım santimden ince hafıza modüllerine depolayabilmek mümkün hale geldi ve bu teknolojinin USB veriyolunu kullanarak bilgisayarımıza adapte olması ile anahtarlık boyutunda, cepte taşınabilen, gömlek cebine kalem gibi takılabilen, kullanışlı dizayna sahip USB sürücüler ile tanıştık. Hatta yıl sonuna doğru Dell, ürettiği bilgisayarlarda artık USB Drive kullanacağını açıkladı.

Mini CD

CD yazıcıların fiyatlarının düşmesi ve yaygınlaşması sonucunda 670 MB kapasiteli alışıldık CD'lerin fiyatları da artan arz ile birlikte düştü. Ancak 1,44 MB kapasiteli kullanışsız disketlere sığmayacak kadar büyük ama 670 MB doldurmayacak kadar küçük verileri depolamak bir sorun haline gelince, yazması, doldurması kadar taşıması da daha kolay olan mini CD'ler kabul görmeye başladı. Mini CD'leri kullanan MP3 çalıcılar da minik boyutları ve bütünleşik hafıza kullanan aynı boyuttaki diğer çalıcılara oranla CD'nin daha yüksek depolama kapasitesi nedeniyle ilgi odağı haline geldiler.

TABLET PC

Microsoft'un yılın sonuna doğru patlattığı bomba Tablet PC oldu. İşletim sistemi ve donanımı ile bugüne kadar alışılmış PC konseptini çürüten; bilgisayarlara, esnek, taşınabilir, “kullanışlı”, kullanıcı dostu birer asistana veya “not defterine” dönüştüren Tablet PC'ler, Microsoft'un ve dev donanım üreticilerin uzun süre üzerinde çalıştıkları eşgüdümlü bir projeydi. Sonunda ortaya çıkan cihaz ise özel manyetik kalem ile çalışan dokunmatik ekranı, el yazısını tanıyan işletim sistemi ile kasasından ayrırlıp birbirleri ile kablosuz iletişim kurabilen, masaüstü PC'lerin tüm yeteneklerine sahip, 15 inçlik bir “el” bilgisayarı oldu.

YALAN MAKİNESİ

2002'de kullanıcıların karşılaştığı en ilginç ürünlerden biri, hiç şüphesiz, yalan makinesiydi. Yabancı web sitelerinde 20-50 dolar arası fiyatlarla satışa sunulan bu minik cihazlar bir mikrofon ve birkaç küçük işlemciden üretilen anahtarlık boyutunda, insanların seslerindeki titreşimleri algılayarak stres seviyelerini ölçme mantığına dayanıyordu.

İlk İnceleme

En Küçük Palm

En yeni Palm, Tungsten T piyasada. En önemli yeniliği ise Palm OS 5 işletim sistemi ve Tungsten'i şu ana kadar ki en küçük Palm yapan sürgü mekanizması. Diğer aygırlarla haberleşme konusunda titiz olan kullanıcılar ise kızılötesinin yanında sunulan Bluetooth modülünden oldukça memnun kalacaklar. Tungsten, özellikle kapalı kapağı ile oldukça şık. Ke-narları yuvarlatılmış alüminyum kasası ve 157 gram ile daha önceki model 515'den daha ağır olmasına rağmen ele iyi oturuyor. Ürünün, 102x75x17 mm'lik ölçüleri de kü-çüklüğü ile dikkat çekiyor. Kullanıcılar, veri girmek istedikleri zaman sürgü mekanizmasını harekete geçi-rerek alışılmış grafiti giriş yüze-yine ulaşabiliyorlar. Tungsten'in ekranı 65.536 renkli 320x320 nokta ile eski modelle-re göre dört kat daha yüksek

çözünürlük sunuyor. Ayrıca ekranı direkt güneş ışığı altında bile okunabiliyor. Sahip ol-duğu beş yönlü hareket tuşu ise Palm'in en önemli uygulamalarına hızlı bir şekilde ula-şılmasını mümkün kılıyor.

Palm, Tungsten'de TI OMAP 1520 ile 144 MHz hızında bir ARM işlemci kullanmış ve bu işlemci, eski Palm'larda kullanılan Dragon-Ball'a kıyasla daha yüksek performans sağla-yacak. Ancak CHIP'te yapılan testlerde bu beklentinin pek de karşılanmadığını fark et-tik. VO Bench'te elde ettiği yüzde 255 ile ol-dukça önde olmasına rağmen Sony'nin 66 MHz'lik Dragonball işlemcili Clie'sinden daha yavaş bir görüntü sergiledi. Tungsten şarj ömrü için de 228 dakika ölçülmüş. Hafızası (kullanıcı için 14 MByte) SD-Card slotu üze-rinden arttırılabilir veya cihaza SDIO üze-rinden yeniden donanımlar eklenebilir. Ürünün fiyatının 600 euro civarında olması bekleniyor.

Bilgi için: www.palm.com

Minik PALM:
Palm'in yeni modeli
görüntüsü ve
boyutuyla oldukça
iddialı.

READ.ME

GÖKHAN SUNGURTEKİN
Yayın Koordinatörü

“Son yıllarda özellikle devletin üst kademeleri tarafından gündeme getirilen E-Devlet'e geçiş sürecinde gerçekten umut verici gelişmeler yaşanıyor.”

E-devlet çok yakın

“Elektronik Devlet”i, devlet kurumlarının vatandaşla, özel sektörle ve kendi aralarında olan ilişkilerini, sundukları hizmetleri, bilişim teknolojileri yardımıyla daha verimli, daha az maliyetli ve özellikle vatandaşın hayatını kolaylaştıracak şekilde yürütmeleri olarak kısaca tanımlayabiliriz.

Son yıllarda özellikle devletin üst kademeleri tarafından gündeme getirilen E-Devlet'e geçiş sürecinde gerçekten umut verici gelişmeler yaşanıyor. Son olarak, Adalet Bakanlığı tarafından hakkında yasa tasarısı hazırlanan elektronik imza, e-Devlet'in ve tabii ki e-Ticaretin gelişimi açısından büyük öneme sahip. Avrupa birliğine aday ülkelerin, özellikle birliğin gelecekteki ekonomik yapısına uyum sağlayabilmek için, eAvrupa+ Eylem Planını 2003'ün sonuna kadar hayata geçirmek zorunda olmaları da bu sürece ivme kazandırıyor.

eAvrupa+ dört ana hedef içeriyor: Bilgi toplumunun temel yapıtaşlarını oluşturma çalışmalarının hızlandırılması, daha ucuz, daha hızlı ve daha güvenli internet, insan kaynağına yatırım, internet kullanımının canlandırılması.

Hızla gelişen teknolojinin hayatımızı kolaylaştırdığı bir gerçek, ancak teknoloji -belki de bu

ödememiz gereken bedel- bir yandan da hayatımızı sürekli hızlandırıyor. Bundan on sene öncesinde bir hafta süren görüşmeler sonrasında imzalanan bir satış anlaşmasının, günümüzde bir saate, üstelik karşılıklı görüşmeye bile gerek kalmadan, elektronik imzalarla gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bu yeni hızlı hayat, zamanı her şeyden daha değerli kılıyor. Artık kimsenin basit bir işlem için yollarda ve kuyruklarda harcayacak saatleri yok.

Örneğin bankacılık alanında şubelerde kaybedilen zaman oldukça azaldı. En son ne zaman bir banka şubesine gittiğimi hatırlamıyorum bile; seneler geçti üzerinden. Tüm işlemleri internet şubesinden yürütüyorum. Para yatırmak istediğimde ise ATM'leri kullanıyorum. Elektronik imzanın yasallaşması ile birlikte, kredi almak için bile şubeye gitmemiz gerekmeyecek ve zaman kaybı minimuma inecek.

Artık askerlik tecili, doğalgaz sözleşmesi, telefon başvurusu gibi işlemler için de yollarda ve kuyruklarda zaman kaybetmek istemiyorum. Mutlu yıllar...

inet-tr 2002

VIII. İnternet Konferansı

19-21 Aralık tarihlerinde İstanbul Harbiye'deki Askeri Müze'de gerçekleştirilen Türkiye'de İnternet Konferansları'nın sekizincisi inet-tr 2002 Tür-

mak" olan ve 1995 yılından beri her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen konferans, teknolojik gelişmelerin tartışıldığı bildiriler, Türkiye'den ve yurtdışından

uygulama bildirileri, sponsor firmaların teknolojik sunumları, eğitim seminerleri, paneller, çalışma grupları ve firmaların standlarının yer aldığı bir sergi bölümünden oluştu.

Ayrıca 3 gün boyunca 6 paralel salonda yapılan konferansta tam 87 oturum gerçekleşti. Bu oturumların bazıları ise şunlardı: AKP/CHP Konuşuyor, Akademik Ağ-Türkiye Deneyimleri, İnternette Mahremiyet, E-seçim, Telekom Sektörünü Nasıl Rekabete Açarız? E-imza,

Bilgi Özgürlüğü, e-Türkiye, Türkiye DNS Politikaları/Toplumsal Boyut ve İçerik, E-ticaret, SPAM, Görme Engelliler, Eğitim, MEB'de E-dönüşüm ve Tıp Bilişim panelleri...

Bilgi için: <http://inet-tr.org.tr/>

kiye'nin internet odaklı tek etkinliği olarak; "Türkiye interneti"nin önünü açan fikirlerin paylaşıldığı ve tartışıldığı bir platform olarak ön plana çıktı.

Teması "e-Türkiye" ve sloganı "Türkiye'yi İnternete Taşı-

30 Ocak-2 Şubat Complex Digital

E-yaşam Fuarı Açılıyor

30 Ocak-02 Şubat 2002 tarihlerinde düzenlenecek olan Complex Digital 8. Ev ve İş Yaşam Teknolojileri Fuarı'nda donanım, yazılım, telekom, akıllı ev ve beyaz eşya, elektronik ve internet şirketleri geleceğin iş ve yaşam tarzını yansıtacak ürün ve hizmetlerini kullanıcılar ile buluşturacaklar. GSM opera-

törleri, GSM kuruluşları, telekom altyapı şirketleri, ISP kuruluşları, e-commerce ve m-commerce şirketleri, web siteleri, dijital yayın kuruluşları, donanım ve yazılım şirketlerinin bir araya geleceği fuar Lütfi Kırdar Fuar ve Kongre Merkezi'nde düzenlenecek.

Bilgi için: www.compex.com.tr

Yeni Müzik Biçimi

Triple S, MP3'ü Sollayacak

Avusturyalı bir araştırma kurumu, dijital müziğin online kullanımı için güvenli bir dosya biçimi geliştirdi. Triple S (Super Small Sound) tekniğinin, ses dosyalarını günümüzdeki MP3 dosyalarından daha küçük boyutlara sıkıştırılabileceği dile getiriliyor. Bu gelişme kablosuz müzik aktarımı için bir kilometre taşı olacak. Ancak sıkıştırma oranının ne kadar olduğu henüz açıklanmadı. Bu yeni biçimin sahip olacağı ses kalitesi, sıkıştırma oranına bağlı olarak

değişiklik gösterecek. Tescil ile ilgili tüm sorunlar halledilebilirse yeni dosya biçiminin önümüzdeki günlerde tanıtılacağı ve Mart 2003'de ilk ücretsiz oynatıcısının internet üzerinden yayınlanacağı açıklandı.

Bilgi için: www.erfinder.at

Irak Oil

Irak Petrolü Canınızı Yakmasın

Irak'ın 1991'de Kuveyt'i işgal etmesine neden olan tutkusu petrol, internette Irak Oil adı altında dolaşan bir bilgisayar virüsüne ilham kaynağı oldu. Windows NT, 2000 ve XP işletim sistemlerini etkileyen virüs, alışılmışın aksine, elektronik postalarla yayılmıyor: Kurbanlarını, paylaşım ağları gibi ortamlar için dosya veya klasörlerini paylaşım açan bilgisayarlar arasından seçen virüs, w32/Lioten, Datrix, w32.Lioten ve I-worm.lioten isimlerini kullanıyor.

Virüsü tespit eden güvenlik yazılımları üreticisi F-Secure firması, virüsün kaynağını ve neden Irak Petrolü adını kullandığını henüz anlamadıklarını belirtirken, antivirüs yazılımı üreticileri Irak Petrolü virüsü için "düşük riskli" vurgusunu yaptılar.

Virüs elektronik posta yoluyla yayılmadığı için tehlikeli görülmezken, ken-

dini kopyalarken kullandığı 445 numaralı port tüm firewall programları tarafından gözetlendiği için, virüsten korunmak için basit bir firewall programının kurulu olmasının bile yeterli olacağı belirtildi.

Bilgi için: www.f-secure.com

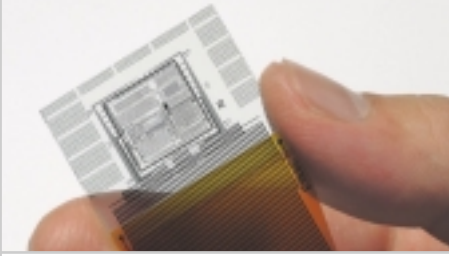

Ayn Sigortası

Bir İngiliz bilgisayar oyuncusu **parmaklarını** 600.000 euro'ya sigortaladı. Oyun sever, parmaklarına bir şey olması durumunda turnuvalara katılamamaktan korkuyor.

Yarı İletken Teknolojisi

Sharp'ın Camdan İşlemcisi

MANZARALI İŞLEMCI: Yeni silisyum materyal, bir Z80 işlemcinin cam yüzey üzerinde imal edilmesine izin veriyor.

■ Kar Tanesi Selamlıyor: Sharp, orijinal silisyum materyalinin performans yeteneklerini gözler önüne sermek için bir Z80 işlemciyi cam yüzey üzerinde oluşturdu. Japon elektronik firması bunun için klasik silisyuma göre daha yüksek elektron hareketine sahip polysilisyum'u kullandı.

Sharp yeni geliştirdiği bir yarı iletken teknolojisi sayesinde işlemcileri cam üzerine basabiliyor.

Söz konusu materyal ile sadece daha kısa işlem süreleri değil, LC display'ler için yüksek çözünürlükler, hatta bundan daha da önemlisi cam ekran yüzeyine LCD kontrol chip'lerinin entegrasyonu mümkün olacak. Bu hem yerden tasarruf sağlayacak hem de üretim maliyetlerini düşürecek. Z80 sadece gösteri amaçlı olarak bir cam yüzeye kar tanesini andırır şekilde yerleştirildi. Yeni silisyum maddesinin asıl kullanım alanı ise PDA ve diğer mobil aygıtlar olacak. Optik hafıza kartlarının üretimi için 2005 yılı planlanıyor.

Bilgi için: www.sharp.com

Gigabyte 8INXP

Pentium 4 Sunucu Pazarına Girdi

Intel geçen yıllarda Rambus bellek modülleri ile kötü bir tecrübe yaşamıştı. Bu bellek modüllerinin yüksek bir performansa sahip olmaları, fiyatlarının da el yakmasına neden oluyordu. Intel de bu bellek modüllerinden desteğini yavaş ya-

vaş çekti ve server sistemlerde Rambus bellek modülleri kullanılmamaya başlandı ve ardından DDR bellek modüllerine geçildi. Dual DDR bellek kanalları sayesinde bant genişliğini 4.2 gigabyte'a çıkaran Gigabyte, bu rakamı ile Intel Pentium

4 işlemcilerini maksimum performansta çalıştıran RDRAM bellekli i850e chipsetine çok yaklaşıyor. Bu sayede yüksek performanslı bir sistemi DDR bellek modülleri ile de elde etmek mümkün oluyor.

Bilgi için: www.gigabyte.com

Pac Mate
Körler İçin
El Bilgisayarı

Microsoft ve Freedom Scientific, körler için ilk Pocket PC'yi bu sene içerisinde çıkaracağını duyurdu. PAC Mate, Windows CE tabanlı ve iki versiyon halinde piyasaya sunulacak. BNS modeli giriş aygıtı olarak bir körler alfabesinin kullanıldığı

bir klavyeye, TNS modeli ise QWERTY klavyeye sahip olacak. Her iki aygıtta da çıkış için okuma yazılımı JAWS kullanılıyor. Ayrıca bir GPS modülü üzerinde de çalışıyor. Diğer bilgisayarlarla veri aktarımı için de çok farklı bağlantı yolları kullanılabilir. Pocket PC, görme engellilerin ilk defa hareket halindeyken bilgilerine, randevularına ve internete erişmelerine imkan tanıyacak. Ürünün fiyatı 2.600 euro civarında olacak.

Bilgi için:

www.freedomscientific.com

Siemens S55

Digicam'li Üç Bant Cep Telefonu

Siemens, ileride sadece Motorola telefonlarını üreteceği konusundaki beklentileri boşa çıkardı. Business serisinin yeni amiral gemisi S55, çok fazla ilginç özelliğe sahip. Öyle ki ileride Siemens cep telefonları için yeni bir sınıf olarak ortaya çıkacak gibi görünüyor. S55 için

multimedya ilk sırada yer alıyor. Ekranı 256 renk görüntüleyebiliyor, sahip olduğu kamera sayesinde resim çekilebiliyor ve MMS gönderilebiliyor. Telefon ayrıca 16 melodiye sahip. Business kullanıcıları ise Class 10 GPRS, Bluetooth, Java ve üç bant özelliklerinden memnun kalacaklar. Siemens hafıza konusunda tasarruf yapmış. Sadece 800 ile 900 KByte arasında bir alan kullanıma sunuluyor. Bu, ne resimlerin saklanması ne de tamamen dolu bir adres defteri için yeterli. Fiyatının 400 ile 500 euro arasında olması beklenen telefonun kamerası da ayrı bir donanım olarak 69 euro'ya satılıyor. Bluetooth başlık setinin fiyatı ise 179 euro.

Bilgi için:

www.siemens-mobile.com

Aynın Sayısı

Çin'deki cep telefonu kullanıcılarının sayısı **200 milyonu** geçti. Bu örnek, batılı firmaların Çin pazarına girmek için verdiği mücadeleyi de açıklıyor.

Birden Çok PC ile Daha Verimli Çalışma

Mükemmel Ev Ağı

Kişisel ağız sonunda hazır! Tüm bilgisayarlar birbirleriyle mükemmel bir şekilde bağlantı kuruyorlar, kablolar temiz bir şekilde döşenmiş. Peki ya şimdi? Şimdi, birbirine bağlı PC'lerinizle nasıl daha hızlı ve organize çalışabileceğinizi açıklıyoruz.

ÖĞRENECEKLERİNİZ

- **Birlikte çalışma**
Dosya kopyalama, arşivleme, ağ üzerinden eşitleme
- **Ortaklaşa e-mail**
Elektronik postaları, istenilen herhangi bir PC'den, bir sunucu üzerinden göndermek
- **Ev ağında sörf**
Üzerinde web sayfalarınızı test edebileceğiniz kendi intranet sunucunuzun kurulumu

Bilgisayarları birbirine bağlamak kolaydır! Ethernet kartları, kablolar, hub ve ağ kurulum bilgisi basit bir ev ağına kurulumu için yeterlidir. Peki ya sonra? Bir ağ en verimli şekilde nasıl kullanılır? Elbette dosya alışverişi için, bu şekilde yapılan veri transferi daha pratik, daha güvenli ve daha hızlı olacaktır. Ancak kişisel ağız size çok daha fazlasını sunabilir: Her PC için e-mail erişimi ve ev kullanımı için bir web sunucusu. Bu sunucuyla kendi web sayfalarınızı gerçek sunuculara yüklemeyi önce test edebilirsiniz.

Bu tip bir ağ aslında bir taşıma sisteminin başka bir şey değildir: Hatlardan veriler

(bit'ler) akar, geri kalanını bilgisayarlara kurulu işletim sistemleri halleder. Bu da en iyi şekilde Windows XP altında gerçekleşir. Ancak her XP, XP değildir. Home sürümü basit bir ağ kurarken, güvenliğe pek önem vermiyor. XP Professional ise buna karşın intranet sunuculu, bakım için gelişmiş araçlar ve elektronik posta gönderimi için şık bir araçla birlikte esaslı ağlar kuruyor. Ancak her iki Windows sürümünün de işlevleri belli bir çerçeveye sınırlı: XP, ondan fazla sayıda bağlantı kurulduğunda işi bırakıyor.

XP kardeşlerin ağ özelliklerini enine boyuna araştıran CHIP, sizi ağızınızın derinliklerinde bir tura davet ediyor.

Birlikte Çalışma

Bir ağın gücü, birden fazla bilgisayarla koordine bir şekilde çalışmasıdır. Bunun nasıl olacağını burada okuyacaksınız.

BUNLARA İHTİYACINIZ VAR:

- İki veya daha fazla birbirine bağlı bilgisayar
- Windows XP Home veya Professional

Hazırlıklar: XP ağını istim üstünde tutmak

Microsoft, eski Ağ Komşuları'nı (XP'deki adıyla Ağ Bağlantılarım) Bilgisayarım'da oldukça iyi saklamış, bu da ağlarla sık çalışan kullanıcılar için hiç de pratik olmayan bir durum. Bu yüzden Ağ Komşuları'nı Başlat menüsüne yerleştirmek daha iyi olacaktır: Sağ fare tuşu ile ekranın alt kenarındaki görev çubuğuna tıklayın ve Özellikler – Başlat Menüsü – Özelleştir ile “Gelişmiş Başlat menüsü seçenekleri”nde Ağ Bağlantıları'nı genişlet seçeneğini etkinleştirin.

Daha sonra Ağ Bağlantılarım'ı açtığınızda aynı ağdaki diğer hiçbir bilgisayarı göremezseniz, bunun nedeni büyük ihtimalle çalışma grubu adlarının yanlış olmasıdır. Zira kurulum sırasında Windows XP artık eskiden olduğu gibi çalışma grubunu “Çalışma grubu (Workgroup)” olarak adlandırmıyor, onun yerine – en azından XP Home'da – “EV-AĞI” gibi bir ifade kullanıyor. Ancak uzun bir süre bir ağla çalışıyorsanız ve bunun kendi adı varsa sağ tuşla Ağ Bağlantılarım'a tıklayın ve daha sonra Özellikler'i seçin. Daha sonra Gelişmiş'e ve Ağ Kimliği'ne tıklayın. Bilgisayar Adı altında Değiştir'i seçin ve yeni bir isim girip çalışma grubu için yeni bir açıklama verin. Daha sonra bilgisayarı yeniden başlatın – işlem tamam!

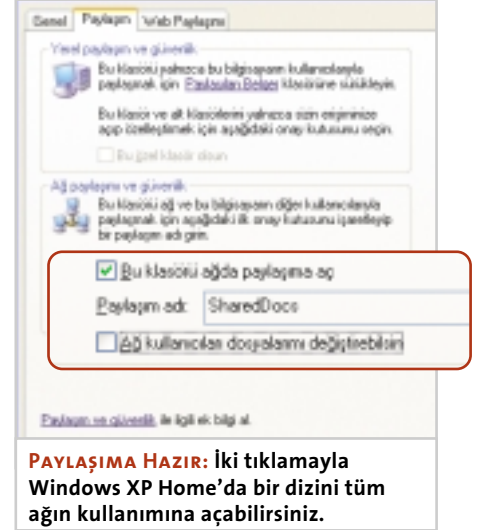

Merkezi toplama yeri: Dizinleri paylaşmak

Dokümanlarınız veya müzik dosyalarınız için ağda merkezi bir dizin kullanımı tavsiye edilir. Böylece siz ve ağdaki diğer herkes her yerden bunlara erişebilir. Pe-

ki bu dizin nereye açılmalı? Bu dizin “C:” sürücüsünden başka bir disk bölümünde oluşturulmalıdır, zira Windows XP çıktığında sadece “C:” disk bölümünü yeniden formatlamanız gerekir, diğer tüm sürücülere dokunmanıza gerek kalmaz.

Yani Bilgisayarım'da mesela “D:” sürücüsünü açın ve yeni bir dizin oluşturun. Müzik koleksiyonu için “Müzik” adında bir dizin ismi uygun olacaktır. Daha sonra sağ tuşla yeni dizine tıklayın ve Paylaşım'ı seçin. Ağ paylaşımı ve güvenlik altında Bu klasörü ağda paylaşım aç seçeneğini seçin ve bu dizin için açık-

PAYLAŞIMA HAZIR: İki tıklamayla Windows XP Home'da bir dizini tüm ağ kullanımına açabilirsiniz.

layıcı bir paylaşım ismi girin, isim ne kadar kısa olursa dizine erişilmesi de o kadar kolay olur. Ağ kullanıcıları dosyalarını değiştirebilsin kutusunu boş bırakın. Böylece kimsenin dosyaları silmemesi ni garantiye almış olursunuz. →

OFFLINE DİZİNLER

» Notebook için taşınabilir dizinler

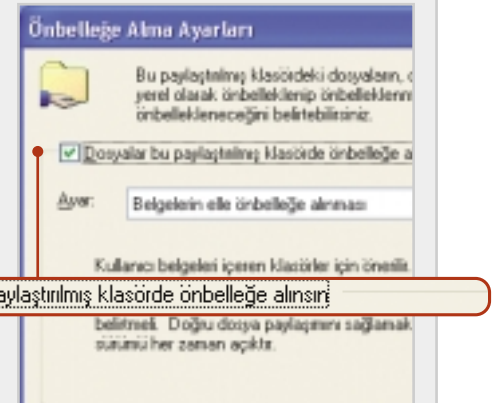
Notebook'lar çok şey isterler: Bazen ağınıza bağlı, bazen dışarda ama yine de merkezi veri sisteminize bağlı olmaları gerekir. Ya paraya kıyıp modemle ev ağınıza bağlanabilir, ya da çok daha ucuz bir yol izleyebilirsiniz: Klasörlerinizi yanınızda taşıyın.

► Bunun gerçekleştirilmesi için XP Professional yüklü bir PC'ye ve bir de notebook'a ihtiyacınız var. PC'de alışık olduğunuz üzere bir dizini paylaşım açın. Daha sonra Önbellek'e tıklayın (bunun için basit dosya paylaşımının iptal edilmesi gerekiyor). Burada “Dosyalar bu paylaşılmış klasörde önbelleğe alın” seçeneği etkinleştirilmiş olmalı.

► Şimdi de notebook tarafına bakalım. Başlat – Ayarlar – Denetim Masası – Kullanıcı Hesapları'nı açın. Kullanıcıların oturum açma ve kapatma şeklini değiştir'de Hızlı Kullanıcı Değiştirme Kullan seçeneğini iptal edin ve Uygula Seçenekler üzerine tıklayın. Kullanıcı hesaplarını kapatın ve Bilgisayarım'da Araçlar – Klasör Seçenekleri'ni açın. Çevrimdışı Dosyalar altında Çevrimdışı Dosyaları etkinleştir seçeneğini işaretleyin. Pencereyi kapatın.

► Bir dizini çevrimdışı kullanıma açmak için ağ klasörüne bir sürücü harfi atayın (bkz. “Ağda Office” 24). Bilgisaya-

rım'la devam ediyoruz: Sağ fare tuşuyla ağ sürücüsüne tıklayın ve Çevrimdışı kullan'ı seçin. Sihirbazın sorularını uygun şekilde cevaplayın, şüpheye düşerseniz hepsini hazır ayarlarıyla olduğu gibi bırakabilirsiniz. Son'a tıkladıktan

ÖNKOŞUL: Çevrimdışı dosyalar için notebook'ta bu seçeneğin etkinleştirilmiş olması gerekiyor.

sonra notebook dosyaları kopyalayacak ve siz, ağ erişilemez olduğunda bile, sunucu bilgisayarda oturuyormuşçasına bu dosyalarla çalışabileceksiniz

► Notebook'unuz tekrar ağda olduğunda, Bilgisayarım'da sağ tuşla ağ sürücüsüne tıklayın ve Eşitle'yi seçin.

Ağ Optimizasyonu

Tamam düğmesine tıkladıktan sonra dizin simgesinin altında bir el işareti görünecektir – dizin paylaşımına açılmıştır. Şimdi dizini MP3 dosyalarıyla doldurabilirsiniz; ağdaki herkes müzik dinleyebilir.

Bağlantılar: Merkezi dizine erişim

Paylaşılan dizine ağdaki her PC'den erişebilirsiniz. Bunun için şu yöntemler sözkonusu:

► İstemcide Ağ Bağlantılarım'ı açın ve birkaç saniye bekleyin; XP yüklü bilgisayar ağda paylaşım açılmış dizinleri tarayacaktır. Daha sonra yeni dizin için bir simge belirlemek, buna çift tıklayarak da açabileceksiniz.

► *Başlat – Çalıştır*'a tıklayın, iki backslash ve bilgisayarın adını girin:

```
\\chip2
```

[Enter] tuşuna bastığınızda, bir pencere

açılacak ve bu bilgisayarda paylaşım açılan tüm dizinleri gösterecektir...

► Bilgisayarın adını girdikten sonra paylaşılan dizinin adını da birlikte giderseniz ilgili dizine daha çabuk ulaşabilirsiniz:

```
\\chip2\mp3
```

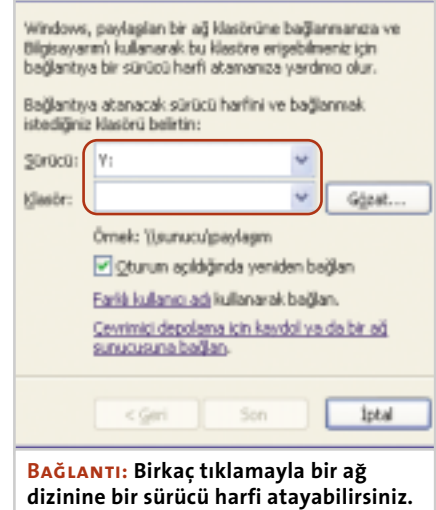
[Enter] tuşuna bastıktan sonra kendinizi doğrudan ilgili dizinde bulursunuz.

Ağ sürücülerini: Kalıcı bağlantılar oluşturmak

Sıkça bir ağ dizinine erişiyorsanız, işinizi kolaylaştırmak için iki temel yöntem başvurabilirsiniz:

► Sürücü kısayolu ile ağ dizinine bir sürücü harfi atayabilirsiniz. Bu yeni sürücü simgesi *Bilgisayarım*'da görünecek ve tüm uygulamalar tarafından erişilebilir olacaktır. En büyük avantajı kuşkusuz gerçek bir sürücü kullanıyormuşsunuz izlenimi vermesi...

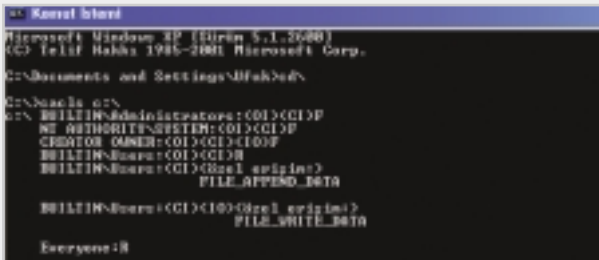
BAĞLANTI: Birkaç tıklamayla bir ağ dizinine bir sürücü harfi atayabilirsiniz.

Sürücü kısayolu için Ağ Bağlantılarım'ı açın *Araçlar – Ağ Sürücüsü Bağlantı* simgelerine tıklayın ve daha sonra sürücü harfini girin. Bu harf altından *Gözet* ile doğru yolu (path) seçebilirsiniz.

Ayrıca bu bağlantının kalıcı olup olmayacağına karar verin, yani bir sonraki PC açılışında tekrar oluşturulup oluşturulmayacağını. *Son*'a tıkladıktan sonra →

PROFESYONEL İPUCU

» Daha hızlı: Dizinleri komut satırından paylaşım açmak

TEHLİKEYE KARŞI: "cacs" adındaki küçük araç çok faydalı olabilir. Ancak yanlış komutlarda bilgisayarınızı kullanılmaz hale getirebilir.

Daha fazla ağ gücü mü istiyorsunuz? Buyrun: Doğru aracın adı "net", ve siz bunu komut satırından kullanabilirsiniz. Avantajı: Böylece mesela batch komutları (toplu iş dosyaları) yazabilir ve belli işleri otomatize edebilirsiniz. *Başlat – Programlar – Donatılar – Komut İstemci*'ni açın ve "net share" girin. [Enter] tuşuna bastıktan sonra bilgisayarınızda paylaşım açılmış tüm dizinleri görebilirsiniz. Ancak "net share" daha fazlasını yapabiliyor. Mesela "c:\chip" dizinini "chipdata" olarak paylaşmak için:

```
net share chipdata=c:\chip
```

XP Home altında, başkalarının da paylaşılmış dizini açabilmeleri için ek bir

işleme gerek var: "Everyone" (herkese) kullanıcısına, dizinlere bakabilme izni verilmelidir. Bunun için "cacs" komutunu kullanmalısınız:

```
cacs c:\chip /G Everyone:R /E /T
```

Bu komut, her kullanıcının dosyaları okuyabilmesini sağlar. Tüm kullanıcılara dosyalara yazma ve değiştirme hakkını vermek istiyorsanız, "R" yerine "C" parametresini kullanmalısınız. "/E" seçeneğini de asla unutmayın. Bunun anlamı da şu: Erişim listesini sadece düzenle, yeniden yazma. Bu parametre eksik olduğunda, bu dizin için diğer tüm kullanıcı haklarını silmiş olursunuz. "/T" ile verdiğiniz hakların ilgili dizinin alt dizinleri için de

geçerli olmasını sağlarsınız.

DİKKAT! "cacs" ile bazı durumlarda kendi kendinizi sisteminizden dışlayabilirsiniz. Böyle bir durumda sisteme bir daha giremeyebilir ve her şeyi baştan kurmak zorunda kalabilirsiniz. Öncelikle bu komuta iyice hakim olana kadar sadece deneme dizinlerinde çalışın. Paylaşımı tekrar sonlandırmak için şunu girin:

```
net share chipdir /DELETE
```

[Enter] tuşuna bastıktan sonra paylaşım sona erecektir. Tüm kullanıcılar için erişim haklarını tekrar kaldırmak için şunları girin:

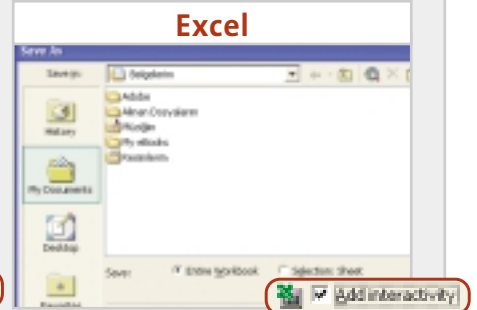
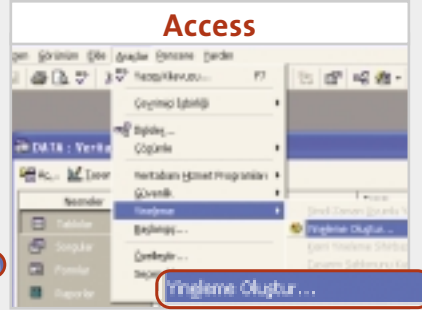
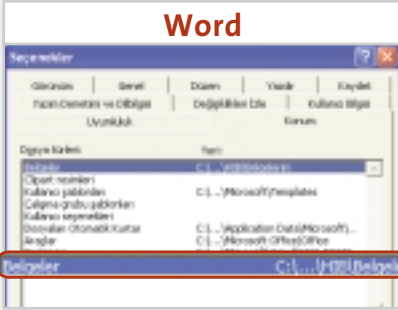
```
cacs c:\chip /R Everyone /T /E
```

Zamanlamış Görevler'le kombine edildiğinde bu şekilde dizinlerinizi zaman yönetimli olarak paylaşım açabilirsiniz. Bu da ekstrasından güvenlik sağlayacaktır. Ayrıca: Windows XP Professional altında "cacs" ile uğraşmanıza gerek yok. Burada erişim haklarını daha farklı düzenleyebilirsiniz – nasıl olduğunu 26'daki kutudan okuyabilirsiniz.

AĞDA OFFICE

» Word ve diğerleriyle ortaklaşa çalışmak

Microsoft Office, ofisteki ortaklaşa çalışma için iyi bir pakettir. Office paketiyle ortak şablonlar kullanabilir, intranette tablolar hazırlayabilir veya ortak bir veri tabanına erişebilirsiniz.

Word'de ortak şablonları ağ üzerinde kaydedebilirsiniz. Mesela şirketler Corporate Identity mektup kağıtlarını (anetli kağıt) sunucuda barındırıyorlar. Bu sayede ağ kullanıcıları şablonlara daha hızlı ve kolay bir şekilde erişebiliyorlar. Word'ün bu şablon dosyalarına otomatik olarak erişebilmesi için, bir bilgisayardaki bir dizini paylaşım açın. Word'de **Araçlar – Seçenekler – Konum** simgelerine tıklayın. **Çalışma grubu şablonları**'na çift tıkladıktan sonra ağdan ilgili dizini seçin.

İPUCU: Bunun için sürücü harfleri kullanmayın. Zira sürücü ataması yanlışlıkla iptal edilirse, şablonlara da ulaşamazsınız. “\\sunucu\dizin” şeklindeki bir yazım daha doğru olacaktır.

Veri tabanlarını da tüm bir ağın kullanıcılarının kullanımına sunabilirsiniz. Access dosyalarını herkesin erişebileceği ağdaki bir dizine kopyaladığınızda, diğer tüm kullanıcılar da buradan verileri okuyabilir, değiştirebilir veya yeniden yazabilirler. Bu esnada hatta birden çok kullanıcı aynı anda veri tabanına erişebilir. Access'in kendisi verilerin eşitlemesiyle (senkronizasyon) ilgilenir. İşe başlamadan önce veri tabanını **Araçlar – Yineleme** menüsünde **Yineleme Oluştur** seçeneğiyle dönüştürmelisiniz. Ancak bu işlemden sonra dosya, birden çok PC tarafından aynı anda açılabilir ve üzerinde çalışılabilir. Verileri eşitlemek için **Araçlar – Yineleme – Şimdi Zaman Uyumlu Yap**'ı çalıştırmalısınız.

Excel, intranet sayfaları için ideal bir veri sunucusudur. Bu şekilde ev ağında mesela internet browser için günlük planlar veya masraflar hazırlanabilir. **Dosya – Web Sayfa Önizlemesi** ile her tabloyu, web browser'da görüntülediği şekilde görebilirsiniz. Bir veri kümesini kaydetmek için **Dosya – Web Sayfası Olarak Kaydet** komutunu seçmelisiniz. Dosyayı sunucunuzun kök (root) dizininde kaydedin, mesela “c:\inet-pub\wwwroot”.

İPUCU: Kaydederken **Etkileşim ekle** seçeneğini etkinleştirin. Böylece intranet sayfasının izleyicileri tabloyu, Office XP ile birlikte gelen ve istediğiniz gibi değerlendirebileceğiniz, özel bir Excel eklentisi (plug-in) ile kolayca açabilirler.

hemen ilgili dizin açılacak ve yeni bir sürücünün sahibi olacaksınız.

► Normal bir kısayol daha hızlı: Paylaşılan dizini masaüstünüze taşıyın ve otomatik olarak bir kısayol oluşturun. Böylece paylaşım açılan dizinin alt dizinlerini de kısayol olarak yerleştirebilirsiniz.

Otomatik yedeklemeler oluşturmak

Merkezi dizindeki önemli verileri düzenli olarak bir bilgisayardan diğerine taşıyarak yedeklemelisiniz. Ancak yedeklemeyi her seferinde elle çalıştırmak zahmetli bir iştir ve veri yedeklemeyi unutmanıza sebep olabilir. Windows XP Home ile verileri otomatik olarak ağ üzerinden başka bir bilgisayardan alıp yedekleyebilirsiniz.

Öncelikle yedeklenecek verileri içeren ilgili dizini okuma erişimine açın. Daha

sonra yedeklemenin yapılacağı diğer bilgisayara geçin. Burada yeni bir dizin oluşturun, mesela “c:\backup”. Bir sonraki adımda bir batch dosyası yazmalısınız. Notepad'i açın ve aşağıdaki satırları girin veya eCHIP'ten (© eCHIP-Code Network) ilgili dosyayı alın:

```
xcopy \\chip1\text\*.doc t
c:\backup\ /d /e /y
net send chip1 Backup tamam.
```

\\chip1\text yerine paylaşılan dizinin ve bilgisayarının adını girmelisiniz. Elbette “*.doc” yerine tüm dosyaları kapsayacak şekilde “*.*” da girebilirsiniz. “/d” parametresi yedeklemenin sırrı: Komut ilk defa çalıştırıldığında tüm dosyalar kopyalanmışsa, bundan sonraki çalıştırmalarda sadece eski backup sürümüne göre değiştirilen ya da yeni eklenen dosyalar yedeklemeye dahil edilir. “/e” parametresi tüm alt dizinleri kopya-

lar, boş olanları da, ve “/y” her şey “Yes” der, yani xcopy programının sorduğu tüm soruları onaylar. Batch dosyasının ikinci satırı, verileri yedeklenen bilgisayara →

KONTROL LİSTESİ

» Ağı doğru kurmak

SALT OKUMA ERİŞİMLERİ: Özellikle korumasız XP Home sürümünde ağda sadece okuma erişimlerine izin vermelisiniz.

AZ PAYLAŞIM: Mümkün olduğunca az dosya ve dizini paylaşım açın, “C:” gibi komple bir sürücüyü asla paylaşmayın.

FIREWALL: İnterneti kullanıyorsanız mutlaka bir firewall etkinleştirin. XP'nin kendi internet bağlantı firewall'ının sadece minimum koruma sunduğunu unutmayın.

OTOMATİK YEDEKLEME: Zamanlanmış Görevler hizmetiyle ağdaki yedekleme işlerinizi otomatize edebilirsiniz.

yara bir mesaj gönderir. Dosyayı “.bat” uzantılı olarak kaydedin.

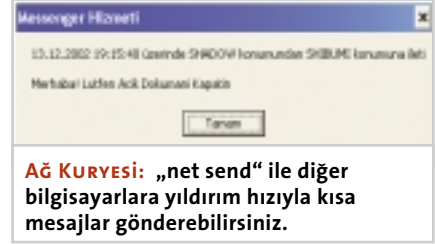
Şimdi yedekleme işlemi otomatize etmeniz gerekiyor. Bunun için Windows XP’de *Zamanlanmış Görevler* hizmetinden faydalanabilirsiniz. Buna *Başlat – Programlar – Donatılar – Sistem Araçları* altından ulaşabilirsiniz. *Zamanlanmış Görev Ekle*’ye çift tıklayın ve sonra da *İleri*’ye. Programın adı sorulduğunda *Gözet* ile batch dosyasını seçin ve *Aç*’a tıkla-

her gün, sadece iş günlerinde veya belirli aralıklarla mı çalıştırılacağını seçebilirsiniz.

Bir sonraki pencerede altında veri yedeklemesinin yapılacağı kullanıcı adını ve şifresini girin. *İleri* ve *Son*’a tıkladıktan sonra zamanlanmış göreviniz artık tamamdır. Yedekleme belirlenen zamanda çalışacak, dosyaları çabucak kopyalayacak ve size işlemin başarılı olduğuna dair bir mesaj gönderecektir.

yın.

Bir sonraki pencerede göreve bir isim verin ve ne kadar sık çalıştırılacağını belirleyin. Yedekleme için *Günlük* iyi bir seçim olacaktır. *İleri*’ye tıkladıktan sonra bir başlangıç saati girin, yedekleme işini en iyisi akşamları başlatın. Ek olarak programın

AĞ KURYESİ: „net send“ ile diğer bilgisayarlara yıldırım hızıyla kısa mesajlar gönderebilirsiniz.

Yıldırım kurye: Net Send ile mesaj göndermek

Bir ev ağı içerisindeki küçük mesajlaşmalar için mail sunucusuna ihtiyacınız yok. Küçük bir komutla ağ içerisinde, doğrudan ve anında alıcının ekranında beliren mesajlar gönderebilirsiniz. Komutu girmek için *Başlat – Çalıştır*’ı açın ve burada şunları girin:

net send chip2 Merhaba Dünya!

“chip2” yerine mesaj göndermek istediğiniz bilgisayarın adını girmelisiniz. [Enter] düğmesine tıkladığınızda mesaj alıcıya gönderilecek ve popup olarak ekranda belirecektir.

WINDOWS XP PROFESSIONAL

» Dizin paylaşımı: İşi olmayan giremez

Windows XP Professional’ın ağ sistemi Home sürümüne göre daha iyi ve daha güvenli. Farklılık, daha diğer kullanıcıların sisteme nasıl girebileceğinden başlıyor: XP Home’da her ağ kullanıcısı “Guest” olarak sayılırken, XP Professional’da login ancak bir kullanıcının adı ve şifre girildiğinde gerçekleşiyor.

Windows XP istemciyi bu bilgilerle tanıyor. Bu da demek oluyor ki, XP Professional ile erişim hakları olan ağlar yapılandırabilirsiniz: A kullanıcısı dosyaları sadece okuyabilirken, B kullanıcısı dosyaları değiştirebilir.

ERİŞİM HAKLARI TANIMLAMAK: Bu seçenek için bir dizini açın ve *Araçlar – Klasör Seçenekleri – Görünüm* simgelerine tıklayın. *Basit dosya paylaşımı* kullan seçeneğinin önündeki işareti kaldırın. Başka bir kullanıcının XP Pro yüklü bilgisayara erişebilmesi için, adının ve şifresinin bu bilgisayarda da kayıtlı olması gerekir. Bu yüzden işe *Başlat – Ayarlar – Denetim Masası – Kullanıcı Hesapları* ile devam ediyoruz. Burada, bu bilgisayara erişilecek her kullanıcıyı eklemelisiniz. Başka kullanıcıların bilgisayarınıza erişirken kullanacağı kullanıcı adlarını ve şifrelerini aynen yazmaya dikkat edin. Sadece kı-

KORUMA: XP Professional, paylaşım açılan her dizin için kullanıcılara ayrı ayrı erişim hakları atayabiliyor.

sıtlı hesaplar vermeye dikkat edin.

DİKKAT! Kullanıcılar sadece ağ üzerinden sisteminize girebilmelidir, login penceresinden değil. *Başlat – Ayarlar – Denetim Masası – Performans ve Bakım – Yönetimsel Araçlar* simgelerine tıklayın. Çift tıklamayla *Yerel Güvenlik İlkesi*’ni başlatın ve *Yerel İlkeler*’den *Kullanıcı Hakları Ataması*’nı seçin. “Bu bilgisayara ağ üzerinden erişime izin verme”ye çift tıklayın ve *Kullanıcı ya da Grup Ekle* ile sadece ağdan XP Pro bilgisayarınıza erişilecek kullanıcıları girin.

PAYLAŞIM YAPILANDIRMA: Şimdi pay-

laşım ile ilgilenebilirsiniz. İstedığınız herhangi bir dizine sağ tuşla tıklayın, *Paylaşım ve güvenlik*’i ve *Bu klasörü paylaş*’ı seçin. İzinler’e tıklayarak tam erişim hakkına sahip *Everyone* kaydını bulabilirsiniz. Bunun anlamı, PC’nize kayıtlı olan herkes, bu dizine erişebilir. Bunun erişim hakkını *Oku* olarak kısıtlayın.

Ekle’ye tıkladıktan sonra bu dizinle daha fazla şey yapabilecek kullanıcıları girin. Girişten sonra *Adları Denetle*’ye tıklayın. Bu kullanıcıyı gerçekten de bilgisayarınızda kayıtlıysa, önüne eklenmiş bilgisayar adıyla listede görünecektir, mesela “CHIP1\go”. Bu şekilde başka kullanıcıları da listeye ekleyebilirsiniz. Hepsini tamamladığınızda hakları atayabilirsiniz. Önce kullanıcı adına tıklayın ve daha sonra erişim haklarına etkinleştirin, mesela *Tam Denetim*. *Tamam*’a tıkladığınızda dizin paylaşılmış ve güvenli olacaktır.

Ortaklaşa e-mail

Ağdaki herhangi bir PC'den elektronik posta göndermek merkezi bir posta sunucusuyla çok kolay. Bunun nasıl işleyeceğini açıklıyoruz.

BUNLARA İHTİYACINIZ VAR:

- Ağa bağlı bir bilgisayar
- Windows XP Professional

Her e-mail programında elektronik postaları alacak ve iletecek bir SMTP sunucusunun adını girmelisiniz. SMTP'nin açılımı Simple Mail Transfer Protocol, Türkçe ifadesiyle "elektronik postalar için basit transfer yöntemi".

Normalde e-mail istemcinizde servis sağlayıcınızın SMTP sunucusunu girersiniz, mesela Superonline'ın (mail.superonline.com). Ağınızda başka bir bilgisayardan e-mail göndermek istediğinizde, bu sunucuyu diğer tüm PC'lerde de girmelisiniz. Başka bir sunucuya geçtiğinizde de aynı şekilde her PC'de gerekli değişiklikleri yapmalısınız.

Tek bir bilgisayarda bu pek de zahmetli bir iş değildir. Ama ya beş, on veya daha fazla bilgisayardan mail gönderilebilmesi gerekiyorsa? Bu sıkıcı zahmete katlanmak zorunda değilsiniz: Bir SMTP sunucusunu bir bilgisayara kurarak kendi posta merkezinizi araya koyun. Bu SMTP sunucusu internetteki posta sunucusunun adresini içerir ve bunu istediğiniz zaman değiştirebilirsiniz. Ağınızdaki bilgisayarlar sadece yerel adresi kullanır ve bu da hiçbir zaman değişmez.

Ayrıca kendi ağınızdaki bu tip bir SMTP sunucusu bir elektronik postanın Outlook'tan hemen gönderilmesini sağlar, uzun "gönderiliyor" pencereleri veya çubuklarından böylece nihayet kurtulabilirsiniz.

Posta dağıtıcısı: SMTP sunucusunun kurulumu

Değişik isimler altından doğrudan gönderim mümkün değil, zira Windows XP Professional dahili posta kutularına sahip değil. SMTP sunucusunu sadece

elektronik postalarınızı toptan internete göndermek ve önceden filtrelemek için kullanabilirsiniz. SMTP sunucusunu XP'nin Internet Information Server'ı ile birlikte kurabilirsiniz. Bunu *Başlat – Denetim Masası – Program Ekle veya Kaldır – Windows Bileşenlerini Ekle/Kaldır* altında yapmalısınız. *Internet Information Services (IIS)*'e tıklayın. Şimdi gri fonda bir onay işaretinin çıktığını göreceksiniz. *İleri* düğmesine tıklayın. XP kurulum CD'sini isteyecek ve bilgisayarınıza IIS ile birlikte bir SMTP sunucusu da kuracaktır.

Postane: SMTP sunucusunun yapılandırması

Posta gönderimini etkinleştirmek için *Bilgisayar Yönetimi*'ne girmeniz gerekiyor. Sağ fare tuşuyla *Bilgisayarım*'a ve sonra da *Yönet*'e tıklayın. *Hizmetler ve Uygulamalar – Internet Information Services (IIS)* altında *Varsayılan SMTP Sanal Sunucusu* kaydını bulacaksınız. Bunun özelliklerinde *Teslim – Gelişmiş*'e tıklayın. *Akıllı ana bilgisayar*: alanına servis sağlayıcınızın SMTP sunucu adını yazın. *Tamam*'a tıkladıktan sonra *Erişim*'e ve *Bağlantı*'ya girin. Hazır ayarda hiçbir bilgisayarın SMTP sunucusu üzerinden e-mail göndermesine izin verilmez. Bunu değiştirmek için *Ekle*'ye tıklayın. Bir bilgisayarın IP adresini girin veya mesela *Alt ağ adresi* "192.168.0.0" ve *Alt ağ maskesi* "255.255.255.0" ile tüm bir bilgisayar grubuna erişim iznini verin. *Tamam* düğmesine tıkladıktan sonra IP'si "192.168.0" ile başlayan tüm adresler sunucu üzerinden mail gönderebilirler.

İsterseniz başka adresler veya gruplar da oluşturabilirsiniz. Daha sonra yapılandırma penceresini kapatın ve SMTP sunucusunu yeniden başlatın. Bunun için *Varsayılan SMTP Sanal Sunucusu*'na sağ tuşla tıklayın ve "Durdur", sonra da *Başlat* komutlarını çalıştırın.

DİKKAT! İzin vermek her ne kadar zahmetli bir iş olsa da, güvenlik nedenleri yüzünden asla tüm bilgisayarlara gönderme izni vermeyin. Böyle yaparak kötü amaçlı kullanımlara davetiye çıkarmış olursunuz.

Posta kutusu: Mail programının yapılandırması

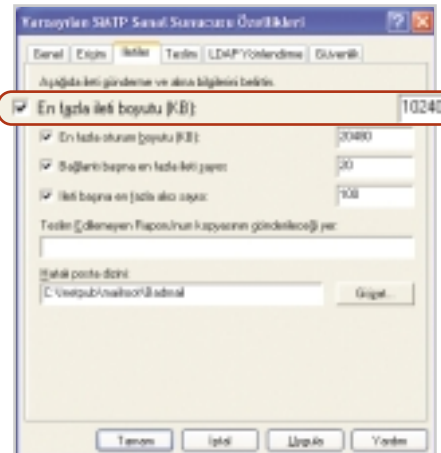
Ağdaki bilgisayarlardaki e-mail programlarını yeni lokal SMTP sunucusuna göre yeniden ayarlayın. Outlook Express'te bunun için *Araçlar – Hesaplar* ile ilgili e-mail hesabına çift tıklamanız gerekiyor. *Sunucular – Giden posta (SMTP)* altında SMTP sunucusunun kurulu olduğu bilgisayarın IP adresini girmelisiniz. Bu IP numarasını elde etmek için sunucu bilgisayarda *ipconfig* komutunu çalıştırabilirsiniz. İşiniz bittiyse artık elektronik posta gönderebilirsiniz.

Posta terazisi: İletinin kontrolü ve kısıtlanması

İstenildiği takdirde sunucu, elektronik postanın boyutunu kısıtlayabilir. Bunun için sunucunun (Varsayılan SMTP Sanal Sunucusu) özelliklerini açın ve *İletiler*'e tıklayın.

En fazla ileti boyutu (KB): altında mail dosyasının boyutu için bir limit girebilirsiniz. Standart değer 2.048 KByte. Karşılaştırma için: Bir MP3 dosyası çoğunlukla 3 MByte'ın üzerindedir.

MAIL KISITLAYICISI: Fazla büyük postaların gönderimini Windows XP'nin SMTP sunucusu yardımıyla engelleyebilirsiniz.

Ev Ağında Sörf

Ev ağındaki web sunucusuyla, kendi ağıңызdaki önemli dosyaları tarayabilir veya yeni web sayfası tasarımlarınızı test edebilirsiniz.

BUNLARA İHTİYACINIZ VAR:

- Ağa bağlı bir bilgisayar
- Windows XP Professional veya XP Home ve Jana Server

Windows XP Professional ile gerçek bir Internet Information Server (IIS) satın almış olursunuz. Bununla evinizde kendi web sunucunuzu kolayca kurabilirsiniz. Bu sunucuya dokümanlarınızı kaydedebilirsiniz, mesela çocukların ders veya zaman planını, yemekhanenin yemek planını. Ayrıca kendi sunucunuz HTML sayfalarınız için ideal bir deneme tahtasıdır.

Kurulum: Internet Information Server Kurulumu

Bir SMTP sunucusu kurduysanız Internet Information Server zaten çalışıyor olacaktır (bkz. 28). Dikkat: Kurulumdan sonra mutlaka Windows Update'i çalıştırın ve IIS yamalarını yükleyin, zira IIS'in hacker'ların faydalanabileceği bir sürü güvenlik açığı var. Gerçi yamalarla tüm delikleri tıkayamazsınız, ancak yine de bilgisayarınıza sızmak konusunda hacker'ların işini oldukça zorlaştırmış olursunuz.

Sunucunuzu hemen bir deneyin: Bunun için herhangi bir HTML dosyası oluşturun. Bir Word dokümanını *Dosya – Web Sayfası Olarak Kaydet* ile "c:\inetpub\wwwroot\" dizinine kaydederek bu işi kolayca halledebilirsiniz. Daha sonra Internet Explorer'ı çalıştırın ve sunucu bilgisayarın ve dosyanın adını girin, mesela <http://chip1/testraporu.htm>.

CHIP NETWORK ÖZEL

Network hakkında daha ayrıntılı ve temel bilgiler "Network Özel" sayımızda: <http://abone.vogel.com.tr> adresinden sipariş edebilirsiniz.

Sayfa görüntülenecektir. Elbette "c:\inetpub\wwwroot" dizininde başka dizinler de oluşturabilir ve buraya HTML dosyaları kopyalayabilirsiniz. Sayfa, sunucu açılırken hemen görüntülenmek isteniyorsa, sayfaya "index.htm" adını verin.

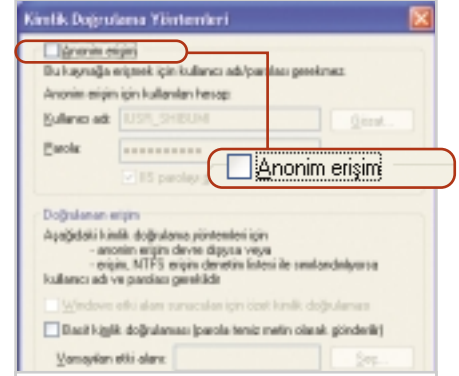
Intranet: İstenmeyen kişilerden korunmak

SMTP sunucusu gibi, IIS'i de istenmeyen kişilerin yetkisiz erişimlerine karşı korumalısınız. Ancak Windows XP Professional'da IP adresinden sunucuya kimlerin erişebileceğini ayarlayamıyorsunuz. Bu yüzden erişim hakkını en iyisi kayıtlı kullanıcılarla kısıtlayın. Bunları önceden, 26'da "Dizin paylaşımı: İş olmayan giremez" bölümünde anlatıldığı gibi, normal kullanıcı gibi eklemeniz gerekiyor.

Daha sonra *Bilgisayarım* simgesine sağ tuşla tıklayıp *Yönet* ile Bilgisayar Yönetimi'ni açın. Buradan *Hizmetler ve Uygulamalar – Internet Information Ser-*

vices (IIS) – Web Siteleri ile devam edin. *Varsayılan Web Sitesi*'ne sağ tuşla tıkladıktan sonra *Özellikler*'ini ve *Dizin Güvenliği*'ni açın. *Düzenle*'ye tıklayın ve *Anonim erişim* seçeneği önündeki onay işaretini kaldırın.

Tamam düğmesine tıkladıktan sonra intranet sunucunuza artık sadece geçerli

GÜVENLİK: Intranet sunucunuza sadece ağ kullanıcılarınızın erişebilmesine izin verin, anonim erişimlere geçit vermeyin.

bir kullanıcı adı ve şifreyle girebilmek mümkün olacaktır. Intranet sörfçüsü bilgisayarında doğru verilerle giriş yaptığı anda, hemen web sayfasına yönlendirilecektir. Aksi halde bir login penceresi görünecek ve kullanıcı adı ve şifrenin girilmesi istenecektir.

Intranet sunucusu dosyaları browser'dan hızlı erişime açabilir. Bunun için izleyici tarafından değiştirilmesi gerekmeyen dokümanlar uygundur. ■

MG / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

JANA SERVER

» XP Home için web sunucusu ve Proxy

XP Home'da maalesef entegre bir web sunucusu yok. Alternatif olarak Jana Server'ı bu ayki eCHIP'ten yükleyebilirsiniz: (© eCHIP-Code Jana). Bu web server kişisel kullanım için ücretsiz olarak dağıtılıyor. Intranetiniz için Jana'yı şu şekilde kurabilirsiniz:

1. *Başlat – Programlar – Jana Server – Administration* ile başlayın.
2. *Administration – Configuration – General – IP addresses* simgelerine tıklayın ve 127.0.0.1 yanına bir virgül ve bilgisayarın IP adresini girin. IP adresini öğrenmek için, komut satırından *ipconfig* komutunu girebilirsiniz. Daha sonra *Submit* düğmesine tıklayın.
3. Aynı sayfada daha aşağıda *Http Ser-*

ver satırında ve bilgisayarın IP adresinin sütunundaki kutucuğa tıklayarak işaretleyin.

4. Altta tekrar *Submit*'e ve sonra da *Reset*'e tıklayın.

5. Şimdi bir internet browser ile WWW sunucusuna erişebilirsiniz, burada bilgisayarın adını veya IP adresini girebilirsiniz. Intranette kendi HTML sayfalarınızı göstermek istiyorsanız, bunları "c:\program files\jana2\html" dizinine kaydedin.

Jana Server ile komple bir elektronik posta sunucusunu nasıl kuracağınızı ayrıntılı olarak www.janaserver.de/en/ adresindeki dokümantasyonlarda okuyabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

GeForce FX:
nVidia'nın geri dönüşü

Hyperthreading:
Yeni P4'ler ne kadar iyi?

Test: Video Kameralar
Yeni dijital video kameralar

Donanım Günlüğü:
CHIP Test Merkezi'nden...

Yeni Donanımlar Testte:
Ürün incelemeleri ve testleri

CHIP TOP 10:
Ocak ayının en iyileri

TEK DÜZE KASALAR YERİNE İNCE TASARIMLAR: Mini Cube PC'ler ve EZGo, şık ve ince tasarımıyla, aynı zamanda sahip olduğumuz sıkıcı, big tower iş arkadaşları kadar performanslılar.

Mini-Design PC'ler

Kübik, pratik, şık

Günümüzde hemen her evde bir bilgisayar bulunuyor. Ancak bu kaba görümlü dev kasaların yerini oturma odanızı süsleyen şık, mini PC'ler alabilir.

■ Çalışma odanızın tamamını kaplayan, 500 bin dolardan daha pahalı ama çalışma hızı sadece bir Pentium 200 MMX'e denk olan bir bilgisayar düşünün. Kulağa komik mi geliyor? 1964 yılında değil, çünkü bunlar ilk bilgisayar tasarımcılarından Seymour Cray'in geliştirdiği dünyadaki ilk süper bilgisayar olan "Cyber 6000"ün özellikleridir.

Günümüzde yaklaşık olarak bir sigara kutusu büyüklüğünde ve 400 euro fiyatlı Mini Barebone sistemler, oturma odalarımızı süslüyorlar. Ancak bu süslü kutuların içerisinde işlemci, hafıza ve sürücü mevcut değil. Bunlar genellikle sadece küçük bir Flex ATX ana kart (19x17 cm) ve sessiz çalışan bir güç ünitesinden meydana geliyorlar. Bu sistemler ince düşünülmüş tasarımları ile dikkat çekiyorlar ve standart PC bileşenlerini kişisel zevke göre sunuyorlar. Bu yeni modanın en yeni temsilcilerinden biri ise, Sis740 ana kart ile 2200+ Athlon işlemciye kadar destekleyen Shuttle SS40G. Kasanın ön yüzünde USB, firewire, LAN ve ses bağlantı noktaları bulunuyor. Kasa multimedia merkezi olarak tasarlanmış. Ana kart üzerinde yer alan ekran kartı istenirse kapatılabilir ve güncel bir AGP 4x hızlandırıcı ile değiştirilebilir. Hazır bir sistem almak istemeyenler de kendi Barebone sistemlerini oluşturabilirler. Bunun için temel olarak kasa, ana kart ve bir güç kaynağı ge-

reliyor. Geri kalan parçaları kendiniz de temin edebilirsiniz.

Ayrıca Mors Bilişim tarafından ülkemize getirilen minyatür PC EZGO'yu da unutmamak lazım. Masaüstü bir PC'den hiçbir farkı olmayan ve işlemci olarak da masaüstü işlemciler kullanan EZGO'lar yine standart PC'ler gibi istenen parçalarının upgrade edilebilme özelliğine sahip. Cihazı kullanmak için monitör de şart değil. Televizyona da kolaylıkla bağlanan EZGO'lar daha önceki modellerinin yaşadığı ısınma problemini çözmüş olarak ithal ediliyorlar. Yaklaşık 1 kilogram ağırlığındaki cihazın farklı amaçlar için değişik konfigürasyonları mevcut ve fiyatları da 1000 ile 2000 dolar arasında değişiyor.

Bilgi için: www.morbilisim.com.tr

BAREBONE: KÜÇÜK VE ETKİLİ

SHUTTLE SS40G:

Mini küp PC'nin ölçüleri 20x28x18.2 santimetre ve bir AGP portu ile beraber geliyor. Fiyatı: Yaklaşık 390 euro

SHUTTLE SS50:

Barebone sisteme Pentium 4 işlemciler için Sis650 chipset entegre edilmiş. Fiyatı: Yaklaşık 320 euro

0.09 IBM

IBM Intel ile Kapaşacak

0,13 mikron teknolojisi ile yarı iletken üretiminde geçen yıl devrim yaratan Intel'den sonra, IBM önümüzdeki yılın ilk çeyreğinde piyasaya çıkaracağı işlemcilerde, testlerini Intel'in de sürdürdüğü 0,09 mikron teknolojisini kullanacağını duyurdu. Üretim teknolojisi daha küçük alanlarda işlem yapmaya izin verdikçe bir yonganın içine daha fazla transistor yerleştirmek mümkün olduğundan daha güçlü işlemciler üretmek mümkün oluyor. Yeni nesil işlemciler

ri piyasaya sürmek konusunda öncülük yapan Intel'in 0,09 mikron teknolojisi ile üretilen işlemciler konusunda IBM'in arkasında kalıp kalmayacağı merak ediliyor.

Zira Intel aynı teknoloji ile ürettiği yongaları şubat ayından beri test ediyor. Intel'in açıklamalarında şirketin 0,09 mikron teknolojisini kullanan yongaları 2003'ün ikinci yarısından sonra piyasaya süreceği belirtiliyor.

Bilgi için: www.ibm.com

Panasonic TX-15LV1F

Televizyon ve DVD Birlikte

Panasonic'ın en yeni kreasyonu, 15 inç LC Display'i bir DVD/VCD player ile birleştiriyor. Aygıt, 42,4x31,9x18,0 santimetre ölçülerine ve iki yollu bir entegre hoparlör sistemine

sahip. Monitör (16:9 biçiminde), üreticinin açıklamalarına göre 38,5 santimetrelilik bir ekran köşegenine ve 400:1 yüksek kontrast oranında. TV Tuner ile yayın arama sistemi kullanan 99 kanal hafızası olan aygıtın üzerinde, SCART yuvaları

haricinde S video ve audio girişleri, audio out (dijital) ve kulaklık çıkışları bulunuyor. Cihazın ayrıca bir de uzaktan kumandası var.

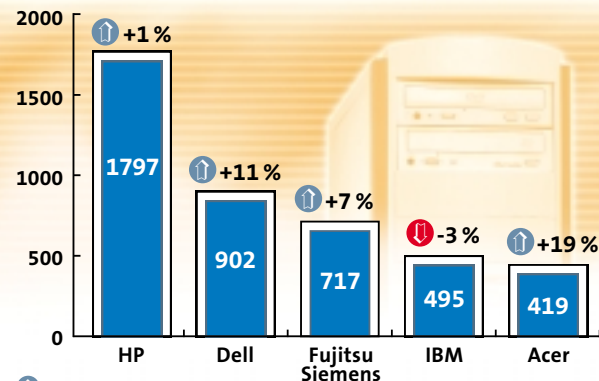
Fiyatı: Yaklaşık 2700 euro

Bilgi için: www.panasonic.com

DURGUNLUĞUN SONU

2002 3. Çeyrek: Avrupa'daki PC Satışı (bin)

2001'e göre değişim

TEKRAR YÜKSELİŞE GEÇTİ: PC satışları tekrar artıyor. Acer, yüzde 19 ile geçen seneye kıyasla en büyük gelişimi gösteren firma oldu. Bunu yüzde 11 ile Dell takip ediyor.

Sony MPD-AP20U

Dinlemek, Yazmak, Koşmak

Sony'nin taşınabilir Discman'i Audio CD'lerini, MP3'leri ve WAV dosyalarını çalabiliyor. Aygıt, 8x hızında DVD okumanın haricinde CD-R\CD-RW'leri de 24/10x hızında yazabiliyor. USB 2.0 desteğine sahip olan aygıtın ağırlığı 350 gram ve boyutu 136x22x159 milimetre. Beraberinde sunulan Memory Stick üzerindeki müzik dosyalarını da çalabiliyor. Sürücü güç ihtiyacını Docking Station üzerinden veya Li-Ion pili ile karşılıyor.

Fiyatı: Yaklaşık 300 dolar

Bilgi için: www.sony.com

Terratec Aureon

8 Kanallı Ses Kartı

Terratec, yeni Aureon serisi ile üç yeni ses kartını piyasaya sundu. Aureon 7.1 Space, toplam 8 ses kanalına sahip. 100 dB'den daha iyi bir ses seviyesinde ve High Resolution Audio (4GSound) destekliyor. Kayıt ve

oynatma esnasında ses sinyalleri için 24 Bit 96 kilohertz bant genişliği kullanıyor. Aureon 5.1 Sky modeli ise aynı özelliklere sahip, ancak altı kanal (5.1) kullanabiliyor. En ucuz kart 5.1 ise Fun ise 4G Sound yerine Dolby Surround destekliyor.

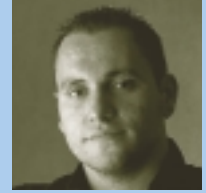
Fiyatı: 40 euro'dan başlıyor.

Bilgi için: www.terratec.com

KISA... KISA...

► **Honda'nın Robotu Asimo**
İki yıl önce üretilen Asimo, yeni geliştirilen özellikleri sayesinde belli insanları tanıyarak onların hareketlerine karşılık vermeyi başardı ve japon robot yarışlarında çitayı yükseltti.

EDİTÖRDEN NOTLAR

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi

RDRAM mi
Dual DDR mi?

Piyasada Pentium 4 işlemcileri destekleyen chipsetlerde tam bir kargaşa yaşanıyor. O kadar çok chipset ve o kadar çok anakart üreticisi var ki kullanıcılar neyi seçeceklerini bilemez oldular. Intel bu duruma bir netlik kazandırmadan piyasaya yeni bir chipset daha sürdü. Kod adı Granit Bay olan bu chipset server sistemlerinden geliyor. Intel bu yeni chipset ve Hyper-threading destekli işlemciler ile giriş seviyesi sunuculara önemli bir adım atıyor. Bu yeni chipsetin en önemli özelliği Dual DDR belleklerini desteklemesi. Bu atılım oldukça büyük bir bant genişliğine sahip olan GranitBay RDRAM bellek modüllerine de ciddi bir engel teşkil ediyor. Dolayısıyla şu ana kadar Pentium 4 işlemciler için en performanslı chipset olarak gösterilen i850E'nin, aynı aileden gelen rakibe karşı nasıl davranacağı merak konusu.

IN & OUT

Orijinal Sarf Malzemesi
Sarf malzemelerinin kopyalarına karşı organizasyonların duyurulmaya başlanması ile orijinal malzemelere dönülüyor.

Kablolu İletişim
USB portuna takılan küçük cihazlar vasıtası ile bilgisayar ve çevre birimler arasında kablosuz iletişim kurmak artık mümkün.

Motorola T720

Yine “Anı” Yakalıyoruz

Motorola da kameralı telefon modasına uydu. Üçüncü nesile hazırlanan Motorola'nın MMS telefonu göz dolduruyor.

■ T720i'nin kamerasıyla yakalanacak çok özel anlar, aynı anda karşı tarafa gönderilebiliyor. MMS özelliği de bulunan T720i, fotoğraf çekmenin yanı sıra ses kaydı, melodi ve mesajlar da yollayabiliyor. Kamera ilk dönemde telefonu satın alanlara hediye olarak verilecek. İstendiği zaman takılıp, çıkarılabilen kamera, kullanım açısından büyük kolaylık sağlıyor.

Motorola T720i'de kapağı açmadan arayan kişi görülebiliyor. Geniş ve yüksek çözünürlüklü renkli ekranı kişisel iletişimi daha da “renklendiriyor”. Kullanıcılar, GPRS teknolojisi sayesinde ev ve ofis dışında internete “mobil” bağlanabiliyor.

Motorola T720i'nin MMS özelliği sayesinde

resim, grafik ve sesli mesajlar gönderilebiliyor. J2ME teknolojisinin kullanıldığı telefonda istenilen iş uygulamaları, verimlilik programları, ekran fonları, melodiler ve oyunlar yüklenebiliyor. GSM 900/1800 çift bant teknolojisine sahip olan telefonda, değiştirilebilir kapaklar aracılığıyla istendiği takdirde farklı görünüm de verilebiliyor. Motorola T720i, 32'si sabit toplam 64 melodide ek olarak titreşim özelliği bulunuyor. T720i, ses tanıma dayalı sesli arama ve menüleri ile kişisel bilgi ajandasının yanı sıra polyphonic özelliği sayesinde yüksek ses kalitesine de sahip.

Bilgi için: www.motorola.com

Disk Başına 80 Gigabyte

Seagate Barracuda 7200.7

Seagate, PC'ler için yeni Barracuda 7200.7 ve Barracuda 7200.7 Plus disk sürücülerini

pazara sürdü. 80 gigabyte/plaka kapasiteye ulaşmak için ileri kafa ve medya teknolojisinin kullanıldığı yeni sürücüler Seagate'in Barracuda sabit sürücü ailesine 160 gigabyte'a kadar depolama kapasitesi kazandırıyor. Yeni modeller Native Seri ATA veya Paralel ATA arabirimi arasında tercih imkanı sunuyor. Barracuda 7200.7 Plus, 8 Mbyte'lık cache ve 160

ve 120 gigabyte kapasite alternatifleri sunarken, Barracuda 7200.7 ise 160, 120, 80 ve 40 Gigabyte kapasiteler için 2 Mbyte'lık önbellekle geliyor. Seagate'in patentine sahip olduğu SoftSonic™ Fluid Dynamic Bearing (FDB) motoru da Barracuda'yı pazardaki en sessiz sabit sürücülerden biri yapıyor.

Bilgi için: www.seagate.com

ADS USB Turbo 2.0 Webcam

Yüksek Hızlı Webcam

ADS, USB 2.0 teknolojisini kullanan ilk Webcam'i tanıttı. Cihaz, USB 2.0 bant genişliğini saniyede 480 megabit'e kadar kullanıyor. 640x480 çözünürlüğündeki videoların gerçek zamanlı olarak görüntülenmesi sayesinde takılan küçük resimler artık tarihe karışıyor. Tek bir düğmeye basarak sabit resim almak da mümkün. Aygıtın yüksekliğini ve yönünü kullanışlı ayaklığı sayesinde rahatlıkla değiştirmek mümkün. ADS, ürün ile beraber aynı anda beş kişinin video konferans yapmasına imkan veren iSpQ VideoChat'in tam versiyonunu sunuyor.

Fiyatı: Yaklaşık 100 euro

Bilgi için: www.adstech.com

Samsung Syncmaster 957FS Superflat 19 inç Monitor

Monitörlerin ekranı büyüdükçe hacimleri de katlanır. CRT monitör ise 41,35 santimetrelilik derinliği ile dar çalışma odaları için tasarlanmış. Büyük bir kırılma açısı sayesinde katot ışınları ve ekran arasındaki mesafeyi kısaltmış. İki nokta aralığı 20 milimetre ve tipik çözünürlüğü ise 95 hertz'de 1.280x1.024 piksel.

Fiyatı: 430 euro

Bilgi için: www.samsung.com

AMD Artık Kutulu

İşlemci ve Fan Bir Arada

AMD, Athlon XP işlemcisini bünyesinde barındıran ilk kutulu işlemci çözümünü tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de satışa sundu. B o ğ a z i ç i Elektronik tarafından Türkiye'de dağıtılan kutulu işlemciler, 3 yıllık garanti süresi ve işlemciyle yüzde yüz uyumlu soğutma fanı ile dikkat çekiyor. Athlon XP 2700+, 2600+, 2400+, 2200+, 2000+, 1800+ ve 1700+ işlemcileri barındıran kutular, işlemcilerin doğru kullanılmasını ve monte edilmesini sağlayacak kullanım kılavuzu ve garanti belgesi ile birlikte gelirken, kutuların özel yapısı nedeniyle açılıp kapanması da mümkün değil. Bu nedenle kullanıcılar aldıkları işlemcinin ilk sahibi olduklarından da emin olabiliyorlar.

Bilgi için: www.amd.com

IBM Hitachi Plazma İşbirliği

Bilişim Merkezi'nde Plazma Günleri

Hitachi'nin ve Panasonic'in en son model plazma televizyonları kullanıcılarını bekliyor.

■ Hitachi'nin Türkiye Genel Distribütörü olan IBM'in getirdiği Hitachi'nin plazma ekran televizyonları, yüksek çözünürlükleriyle net ve parlak görüntü sağlıyor. Hitachi CM4121, yeni geliştirilmiş 1024x1024 çözünürlük mimarisi ile 3 kat daha net görüntü kalitesi sağlayan bir teknoloji sunuyor. TV tuner hediyesi ile birlikte sunu-

dörtlük bir plazma. Büyük ekran hayranlarına hitap eden 50 inç modeli CMP5000 WXE plazma, XGA çözünürlüğü ve keskin kontrast oranı ile yüksek parlaklığın yanında özel renk filtreleri ile zengin ve doğal renk veriyor.

Hitachi'nin diğer bir modeli LG 42PZ, Türkiye'de 4000 doların altındaki ilk plazma ekran

lan ürün, 1600x1200'e kadar tüm bilgisayar çözünürlükleri ile uyumlu, 2 bilgisayar, 3 video, 1 component, 2 audio giriş çıkış terminalleri ile dört

olma özelliğini taşıyor. TV tuner ile birlikte sunulan cihazın, satış fiyatı da 3990 dolar.

Bilgi için: www.istanbulbilisimmerkezi.com.tr

Dell 3200 MP

Taşınabilir Mikro Projektör

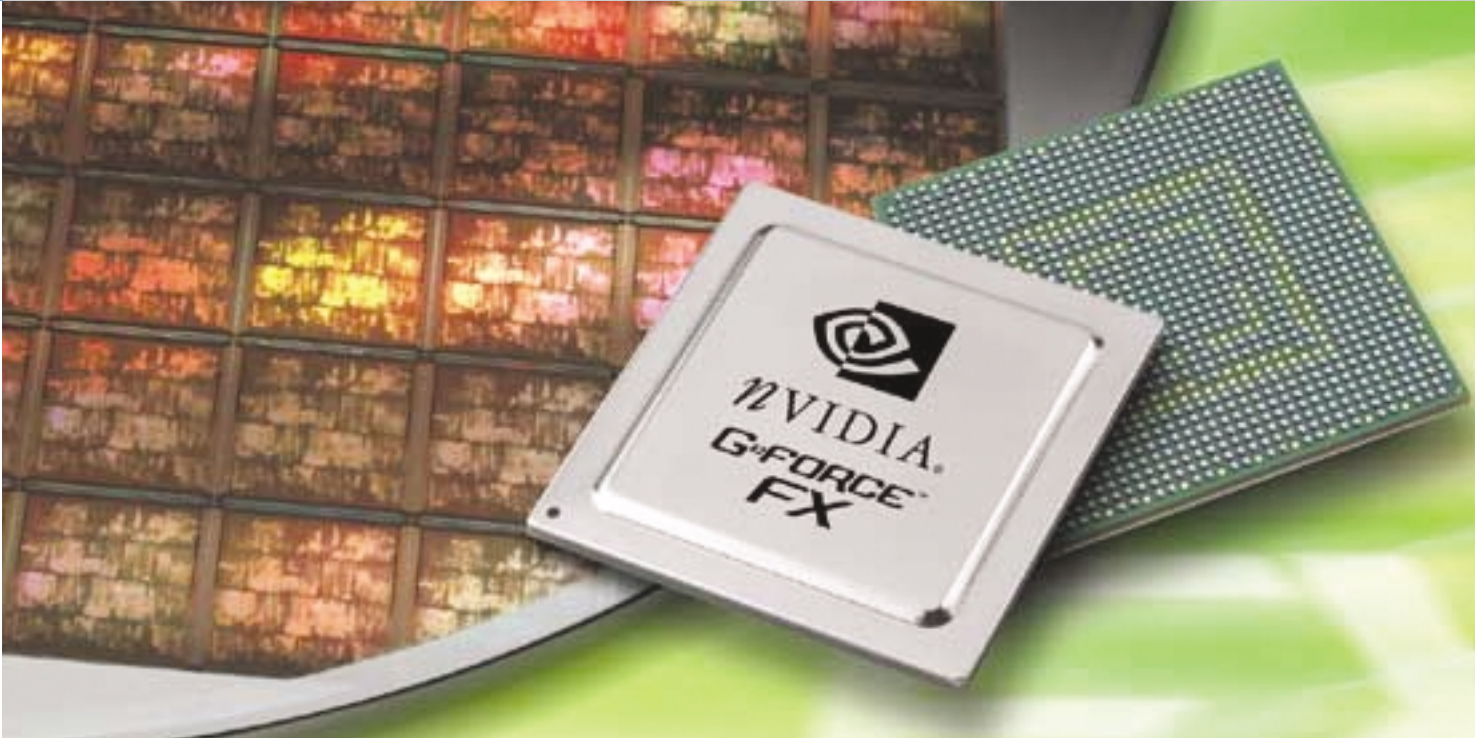
Dell'in yeni projektörü 3200MP 2003 yılının Şubat ayında kullanıcılarla buluşuyor.

Dell'in yeni ürünü Dell 3200 MP ilk taşınabilir mikro projektör olan 3100 MP'nin yerini alıyor. Yeni geliştirilen birim Digital Light Processing (DLP) DDR teknolojisi kullanarak aynı 1.6 kg'lık form faktörü için daha net görüntüler üretiyor.

XGA (1024x768) çözünürlüğü ile işlem gören 3200MP, kaynak cihazın çözünürlüğünü sağlayacak şekilde otomatik olarak ayarlanıyor. Yeni projektörde elde edilmek istenen maksimum parlaklık yüzde 25 oranında geliştirilerek 1300 ANSI lumens'e çıkarılmış, kontrast oranı ise 1800:1'e yükseltilmiş. Kablo sayısının azaltılması sonucu kurulumun kolaylaşması ve yükseklik ayarının artırılması ile hava akımını yönlendirmek için soğutma deliğinin değiştirilmesi, yapılan değişiklikler arasında yer alıyor.

Bilgi için: www.dell.com

125 Milyon Transistorluk Chip

GeForce FX: Nvidia Geri Döndü

Nvidia, Las Vegas'taki Comdex Fuarı'nda GeForce4 takipçisini görücüye çıkardı ve ilk ayrıntıları tanıttı: Uzun zamandır beklenen 125 milyon transistorluk chip, "cinematic computing", yani sinema kalitesinde 3D bilgisayar grafiğine ilk adımın atılmasını sağlayacak.

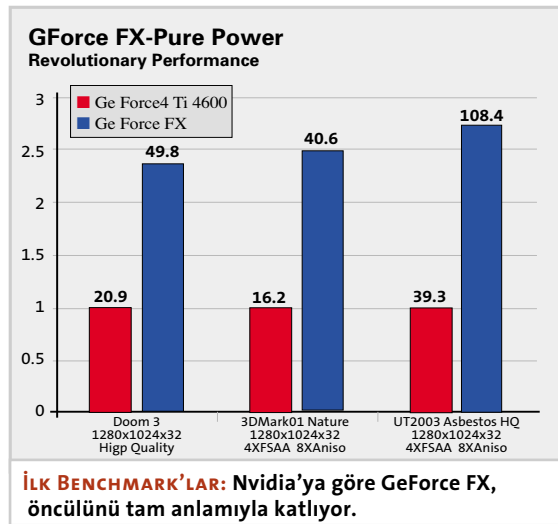
Comdex 2002'nin ilk parlak olayı, Nvidia'nın basına verdiği davetti. CEO Jen-Hsun Huang, 1500 insan yılı çalışmadan ve 400 milyon dolarlık geliştirme masraflarından sonra nihayet somut ürün olarak NV30'u tanıtabilmenin gururu içindeydi. Huang sunumunun başında, yeni GeForce'a neden FX adını verdiklerini, açık bir şekilde dile getirdi: "FX" adı "3dfx" firmasının adından geliyor, bunu kim düşünebilirdi ki! Sonuçta 3dfx'in satın alınmasından sonra bu eski rakip firmanın 130 çalışanı da Nvidia saflarına geçti; ve eski 3dfx şefi Gary Taroli'ye ("T-Buffer"ın babası) göre eski 3dfx çalışanları, GeForce FX'in geliştirme işinin yarıya yakını kendileri gerçekleştirmişler, bu isim takdiri için iyi bir neden yani.

Yeni GPU neslinin avantajlarını hemen görselleştirmek için, etkileyici Nvi-

dia demolarının yanında Command&Conquer III, Unreal II ve Everquest II oyun geliştiricileri de demolarıyla sahnedeki yerlerini aldılar; gösteri-

len her şey şimdiye kadar görülmemiş yüksek detaylarda ve çok akıcı 3D animasyonlarla bezenmişti.

Ancak "ilk tam olarak serbest programlanabilir GPU" ve "Nvidia'nın bugüne kadar attığı en büyük geliştirme adımı" teorilerinin fazla havada kalmaması ve GeForce FX'in somut faydalarının daha iyi görülebilmesi için, demonstrasyonların arasına elle tutulur birkaç benchmark serpiştirilmişti. Sonuç şu: Nvidia'nın bugüne kadarki amiral gemisi GeForce4 Ti-4600, önümüzdeki yılın başlarında en fazla giriş seviyesi bir model olarak karşımıza çıkacak. Başka bir ifadeyle, GeForce FX bariz →

REFERANS KART: GeForce FX ve Samsung DDR-II bellekle donatılmış.

ARKADAN GÖRÜNÜM: Soğutucu plaka chip ve bellekleri birlikte soğutuyor.

bir şekilde günümüzün en hızlı GeForce'undan iki kat daha hızlı ve bu şekilde ATI'nın Radeon 9700 Pro'sunun bile ona yetişmesi mümkün değil.

Referans kart: DDR-II bellekli GeForce FX ekran kartı

GeForce FX chip'iyle ve Samsung'un DDR-II belleğiyle donatılmış ilk referans kart, Nvidia tarafından Las Vegas'taki Comdex'te çalışır halde tanıtıldı.

AGP-8x destekli referans kart, ATI'nın Radeon 9700 ve 9500 serisi gibi, harici bir fişle ek güç beslemesine ihtiyaç duyuyor. GeForce FX GPU'sunun 500 MHz'lık çok yüksek saat frekansına Nvidia, 0,13 mikrona indirgenmiş yapı genişlikleri ve NV30'un alüminyum yerine tamamen bakırdan üretilmiş olmasıyla ulaşabilmiş. Her bir transistor yüzde 25 daha hızlı bir devreye girme süresine sahip ve yüzde 36 oranında daha az güç çekiyor.

1 GHz saat hızının üzerinde DDR-II bellek

Samsung'un DDR-II belleği, Nvidia'nın belirttiğine göre efektif 1 Gigahertz'lik (2 x 500 MHz) bir saat frekansında çalışıyor. İkinci nesil DDR belleğin çok daha iyi cycle (çevrim) süresi sayesinde 1 gigahertz'in üzerindeki saat hızları bile mümkün. Bu bağlamda GeForce FX GPU'sunun sadece 128 bit genişliğinde olduğunu belirtelim. Buna bağlı olarak saniyede 15,6 Gigabyte'lık (128 Bit = 16 Byte * 1 GHz bölü 1.024_ Byte) teorik bir bant genişliği limiti ortaya çıkıyor.

Referans kartın ön tarafında ise VGA, S-Video ve DVI-I çıkışları gibi standart ekran çıkışları yer alıyor.

GeForce FX: Yüksek hızlı DirectX 9 chip'i

GeForce FX chipi DirectX 9 uyumlu, AGP 8x destekli ve 0,13 mikronla üreti-

liyor. 500 MHz hızında çalışan ilk 3D chip'i olarak Samsung'un DDR-II bellekleriyle birlikte ilgili ekran kartlarında kullanılıyor. Nvidia'nın Avrupa'dan sorumlu halkla ilişkiler yöneticisi Andrew Humber, yeni üretim teknolojisi, 0,15 mikronla üretilen ve maksimum 400 MHz saat hızında çalışan rakip chip'lere göre GeForce FX'e büyük bir avantaj sağladığını ifade ediyor. Nvidia'nın şef geliştiricisi Dave Kirk ise GeForce FX'in

HAVALANDIRMA: Hava sirkülasyonu için bir PCI slotu işgal ediyor.

bu saat hızı avantajının, kullanılan uygulamaya bağlı olarak gelişmiş bir Pentium 4 işlemcisine göre 10 ila 50 kat daha fazla kayan nokta performansı sağladığını iddia ediyor.

CineFX: 2.0+ sürümünde Vertex ve Pixel Shader

GeForce FX'in merkezinde ise DirectX 9 yetenekleri ve CineFX Shader'ı bulunuyor. Nvidia, yeni grafik chip'inde geometri hesaplamaları ve gölge efektleri için 2.0+ sürümündeki hızlandırıcı birimlerini kullanıma sunmuş.

“+” isim uzantısıyla Nvidia, Microsoft tarafından talep edilen DirectX 9 Shader spesifikasyonlarını daha yukarı taşıyor. Nvidia, Vertex Shader'larındaki maksimum çalıştırılabilir komut sayısını 65.536'a, program akışlarını oldukça hızlandırması beklenen geçici register buffer sayısını ise 12'den 16'ya yükseltmiş. Pixel Shader'ın implamantasyonunda ise Nvidia daha da agresif bir yol izlemiş: Amerikan chip uzmanı, her türlü gölgeleme efekti için kullanılabilen 1000'in üzerinde çalıştırılabilir komuttan ve sabitten söz ediyor. Burada register bellek yerleri 12'den (DirectX 9'a uygun olarak) 32'ye yükseltilmiş.

Flow Control: Dongüler ve atlamalar DirectX 9 spesifikasyonu Shader'ın program akışlarını daha verimli işlemesini sağlıyor. Bu sayede program kodunda ilk olarak tekrar döngüleri ve atlamalar (jump) kullanılabilir. Bu da kodun daha kolay anlaşılmasını ve çok daha basit olmasını sağlıyor. Özellikle atlama imkanı, sadece basit komut listelerine izin veren DirectX 8 ile karşılaştırıldığında, program akışını hızlandırıyor. Bir örnek vermek gerekirse: Bir zamandan sonra artık görünür bir pikselin hesaplanması gerekmediği anlaşılıyorsa, Shader programı hemen kodun sonuna atlayabilir, bu da zaman tasarrufu sağlar.

Sinema kalitesi: High Precision Color ve Intellisample

GeForce FX engine içine yerleştirilmiş bir başka DirectX 9 API parçası 128 bit kayan nokta biçimindeki renk derinliği. Sinema prodüksiyonlarında da (mesela Monster AG veya Shrek'te olduğu gibi) bu standart kullanılıyor. Floating Point formatındaki High-Precision Color GeForce FX'in CineFX motorunun (engine) sabit bir parçası. Bu da, tüm Vertex ve Pixel Shader'ların (yani CineFX En- →

KARŞILAŞTIRMA: DIRECTX 8, DIRECTX 9'A KARŞI

	DX8 Specification	DX9 Specification	The GeForce FX Implementation of DX9
Pixel Shader	Version 1.4	Version 2.0	Version 2.0+
Instructions	32	64	Thousands
Constants	8	30	Thousands
Registers	6	12	32
Vertex Shader	Version 1.1	Version 2.0	Version 2.0+
Instructions	128	256	256
Constants	96	256	256
Registers	12	12	16

SUDAKİ YANSIMA:
GeForce FX,
Morrowind
oyununda tam
bir görsel şölen
sunuyor.

gine'in) 128 bit'lik bir renk kesinliğiyle çalışması demek. Ancak Nvidia, geliştiricilerin her renk bileşeni için 16 bit veya 32 bit renk kesinliği belirlemesine de izin veriyor. 16 bitte 2^{16} görüntülenebilir renk (her bir R, G, B ve Alpha bileşeni için 16 bit) ortaya çıkarken, 128 bitlik renk hacminde buna bağlı olarak renk kesinliği iiki katına çıkıyor. Morrowind oyunundan alınan alttaki (???) resimde suya yansıyan görüntülerin ne kadar "gerçek" olduğunu görüyorsunuz.

Intellisample: Şimdi 8x AntiAliasing ile geliyor

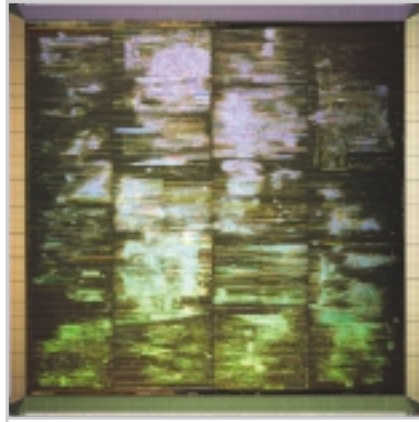
Nvidia'nın GeForce FX GPU'su, Open GL ve Direct3D uygulamaları için kenar (tırtık) düzeltme yöntemini bir adım öteye taşıyor. Direct3D altında şimdi 6XS modu var, bu mod, bildiğimiz 4XS modunun 1,5 katına karşılık geliyor. Buradaki kenar düzeltme, multi-sampling ve super-sampling arasında bir karma yöntem. Nvidia, bunların dışında her iki API (Open GL ve Direct3D) için bildiğimiz supersampling yöntemini maksimum 8x'e kadar yükseltmiş. Verimliliği daha da artırmak için GeForce FX, Z sıkıştırma yönteminin (=derinlik bilgisi) yanında AntiAliasing'i için bir de kayıpsız 4'e 1 renk sıkıştırma sunuyor.

GeForce FX kartlarının fiyatları, CineFX Engine ve 3D

Son kullanıcı fiyatının ne olacağı henüz belli değil. Ancak aldığımız duyumlara göre Amerika'da 370 dolar gibi bir fiyatla bahsediliyor. Avrupa pazarı için de buna yakın bir son kullanıcı fiyatı söz konusu olacaktır. 400 dolarlık bir fiyat,

günümüz ATI Radeon 9700 Pro'larla aynı seviyede, hatta kısmen daha düşük.

Nvidia'nın yeni GeForce FX GPU'sunun piyasaya ses getireceği aşikar. Ancak GPU için harcanan ileri teknoloji emeğine rağmen, Nvidia'nın halen tam olarak belirlemesi gereken bazı değişkenler var. Sırayla özetleyecek olursak: Nvidia, GeForce FX chipiyle 3D fanatiklerinin

GEFORCE FX Die: Yeni chipin die'ı bu dünyadan değilmiş gibi görünüyor.

uzun zamandır hasretle beklediği bir grafik denetleyicisi çıkarıyor: Yüksek çözünürlüklü resimler sadece takılmadan ekrana aktarılacakla kalmıyor, Nvidia, NV30'uyla daha ziyade sinema kalitesinde görüntüler hedefliyor. 125 milyon transistorluk chip'in kalbi ve aynı zamanda hesap merkezi CineFX Engine... Bunun görevi gerçek zamanlı ve zaman kaybı olmaksızın görüntüleri monitöre aktarmak. Grafik chip'i, piyasaya sürülecek sürümde 500 MHz saat hızında çalışacak ve DirectX 9 uyumlu Vertex ve Pixel Shader 2.0+ ile grafik chipi liginde günümüzün en güçlü

3D motoru olacak. Seçime bağlı olarak 64 bit veya 128 bit renk hacmini kullanıma sunan High Precision Floating Point Color Engine ile chip, daha detaylı ve gerçekçi 3D sahneler için oyun geliştiricilerinin ufkunu açıyor.

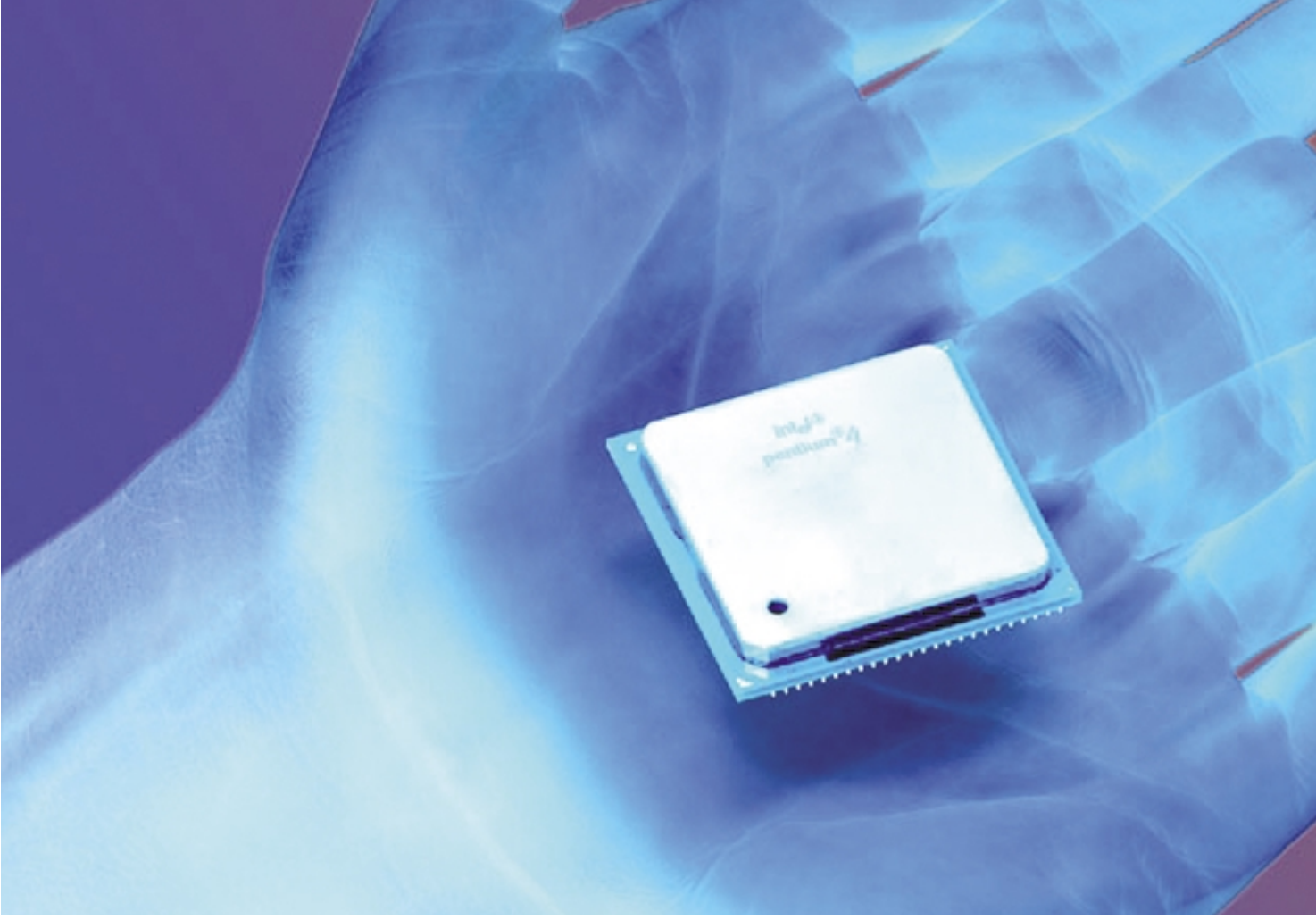
DDR-II bellekli GeForce FX ne zaman çıkacak?

Video belleğinde de DDR-II ile chip'te bir yenilik söz konusu. İkinci nesil DDR bellek, oldukça kısa çevrim ve yenileme (refresh) süreleriyle dikkati çekiyor ve chip'i (500 MHz) 1 GHz'lik bir bellek saat hızıyla ikiye katlıyor. GeForce FX adını taşıyan her şeyin o kadar parlak olmadığı önceden belli oldu: TSMC fabrikalarında GeForce FX üretim ran-dımanının çok düşük seviyede olduğu söyleniyor. Aldığımız bilgilere göre sadece yüzde 20'lik bir kazanım söz konusu ki, bu da kuşkusuz 0,13 mikronluk chip'in bu kadar gecikmesinin bir nedeni. Bunun sonucunda Nvidia, yılbaşı alışverişinden yeterince pay alamamasına neden olabilecek gecikmelere uğradı. İlk kartların yeni yılın ilk ayının ortalarında ya da Şubat'ta rafları süslemesi bekleniyor.

Nvidia'nın önündeki bir başka sorun da DDR-II bellekle ilgili. 3D performansın büyük ölçüde grafik belleğine bağlı olduğu aşikar. Ancak DDR-II bellekler günümüzde sadece Samsung tarafından ve çok düşük miktarlarda üretiliyor. Burada darboğazlar oluşursa Nvidia zorunlu olarak DDR-I bellek kullanmak zorunda kalabilir, en azından bazı modellerde. Böyle bir durum bir Ferrari'yi kabak lastiklerle sürmekle karşılaştırılabilir. Kullanıma sunulan bellek bant genişliğine bağlı olan 3D performansı, yüksek çözünürlüklerde ATI'nin Radeon 9700 Pro'suna karşı ecel terleri dökebilir. Zira ATI "sadece" DDR-I bellekler kullansa da, Radeon 9700 chip'lerini 256 bit genişliğinde bellek arabirimiyle donatıyor. Nvidia'nın GeForce FX'i ise burada 128 bit'le yetinmek zorunda.

Nvidia bugüne kadar fanatiklerini yarı yolda bırakmadı ve tacını geri almak için savaşmaya hazır ve seri üretimi geçildiğinde güçlü ortaklarla çalışma fırsatı bulacak. GeForce FX'in fiyatı da uygun olursa ATI'nin çok yakında uykuları kaçabilir. ■

DB / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Hyper-Threading

Bir Elin Nesi Var İki Elin Sesi Var

İşlemcilerin yazılımlar ve işletim sistemi tarafından daha iyi kullanılmasını isteyen Intel, Hyper-Threading teknolojisini geliştirdi. Bu yazıda Hyper-Threading mantığını ve ne derecede bir performans artışı sağladığını okuyabilirsiniz.

İşlemcilerdeki performans artışı eskisi kadar hızlı değil sanki. Gerçi Moore kanunları hala başarılı bir şekilde uygulanıyor. Ama Intel'in bu konuda zorlandığı kesin. Sonuçta bir gün bu gelişim oldukça yavaşlayacak. Tabii bu arada mikron teknolojisinden nano teknolojisine geçilecek ve sistem frekans değerlerinde de sınıra ulaşılabilecek. Intel verileri daha hızlı ulaşmak ve işlemciyi hızlandırmak için sadece önbelleğin miktarını arttırmak ya da saat hızını yükseltmekle

genel anlamda çıtayı daha yukarı taşıyamayacağını biliyor. Çünkü saat hızını yükseltmek madalyonun sadece bir yüzü. Zira Intel, AMD gibi güçlü bir rakibe sahip ve istese de istemese de daha yüksek performans için döngü başına düşen işlem gücünü arttırması gerektiğini biliyor. Sonuçta gerek günlük hayatta kullandığımız yazılımlar, gerekse (sentetik ya da doğal) benchmark'lar için saat hızı pratikte çok fazla bir anlam ifade edemeyebilir. Burada anahtar formül: Perfor-

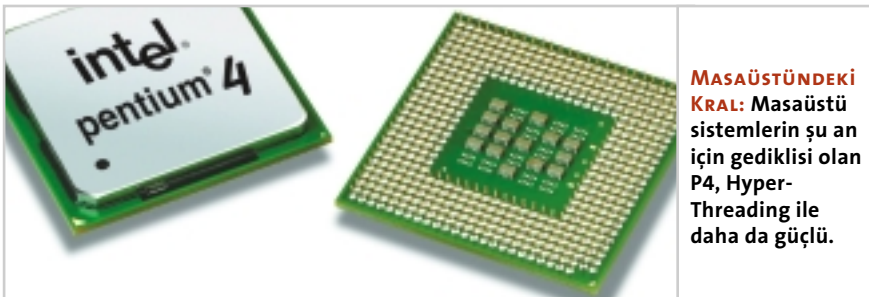
mans=Döngü başına yapılan iş x Saat hızı. P4 mimarisine güvenen fakat bununla yetinmeyen Intel, işlemcilerini hızlandırmak için sürekli başka yollar aramak durumunda. Bu yollardan biri de bu sene adını sık sık duyacağımız Hyper-Threading teknolojisi. Hyper-Threading teknolojisi ile tek bir işlemci, iki adet işlemci gibi çalıştırılacak. Dual işlemcili bir sistemin aksine Hyper-Threading kullanan tek işlemcili bir sistemde önbellek, veriyolu ve firmware, tanımla-

nan iki adet mantıksal işlemci tarafından ortaklaşa kullanılıyor.

Saat hızı her zaman her şey değildir

İşlemcilerin performansları, değişen frekans değerleri ile orantılı olarak artar. Fakat başka kriterler de vardır. Örneğin 20 tane işhattına (pipeline) sahip olan Pentium 4 işlemcisi, her biri için 10 GHz'lik bir frekans değerini destekleyebilir. Paralel çalışma sayesinde Pentium 4 işlemcisi, bir çok işlemi kullandığı bu çok miktardaki pipeline ile gerçekleştiriyor. İşlem gücü yeterli gelmiyorsa, çoklu işlemcili sistemler devreye girer. Bu çözüm özellikle server ve diğer üst uç amaçlı sistemlerde kabul görüyor.

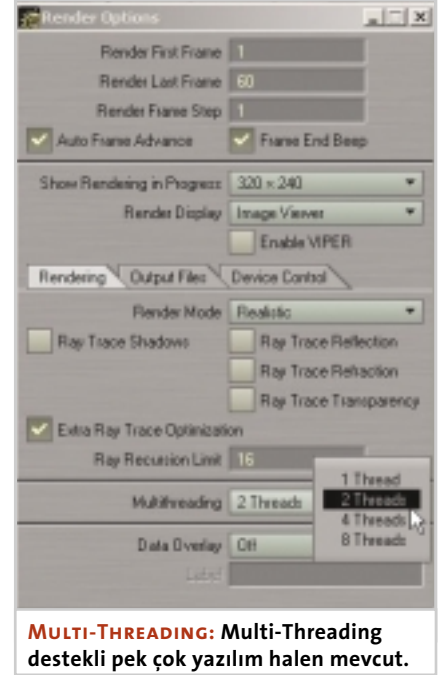
MASAÜSTÜNDEKİ KRAL: Masaüstü sistemlerin şu an için gedikli olan P4, Hyper-Threading ile daha da güçlü.

Uygun şartlar yaratılırsa oldukça yüksek bir performans sağlayan bu tür sistemlerin kendilerine göre dezavantajları da var. En önemli dezavantaj tabii ki toplam sahip olma maliyetinin yüksek oluşu. Zira böyle sistemlerde kullanılan anakartlar çok sayıda üretilmediği için pahalıdır. Doğal olarak CPU'lar da normal işlemcilere göre fiyat açısından pek de cazip olmayan bir tablo çizer. Bu kervana bellek modüllerini ve SCSI gibi diğer aygıtları da eklemek mümkün.

Teoride ve pratikte çoklu işlemcili sistemler

Öte yandan çoklu işlemcili sistemlerde de işlemci kaynaklarının tam anlamıyla kullanılmadığını söyleyebiliriz. AMD'ye nazaran çok daha sofistike bir üretici olan Intel'in açıklaması, Netburst mimarisine sahip işlemcilerden Pentium 4 ve Xeon'larda, genel bir uygulamada donanım kaynaklarının sadece yüzde 35'inin kullanıldığı yönünde. Bu durum bir yana, çok işlemcili sistemlerin de yazılımları çalıştırırken her zaman beklenen hızı ulaşamadıklarını söylemeliyiz. Bunun nedeni bazı yazılımlardaki komutların paralel çalışmaya uygun olmaması. Bu da güçlü bir sisteme sahip olmanıza rağmen o gücü kullanamamanız anlamına geliyor. Modern işletim sistemleri bu tür bir iş bölümüne çok önceden hazır aslında... Eksik olan, pek çok yazılımın bu tür bir özelliği desteklememesi.

Aslına bakarsanız çok işlemcili sistemlerde kullanılan yazılımların çoğu, daha doğrusu çok işlemcili bir sistem gerektiren yazılımların çoğu, birden fazla CPU'yu kullanacak şekilde tasarlanmıştır. Hatta aynı anakart üzerindeki ikinci bir işlemciyi kullanmak bir yana, ağ donanımı üzerinden başka bilgisayarların işlem gücünü kullanan yazılımlar da mevcut. Bu konuda verilebilecek en iyi örnekler, 3D render yazılımları ve SETI projesi olabilir.

MULTI-THREADING: Multi-Threading destekli pek çok yazılım halen mevcut.

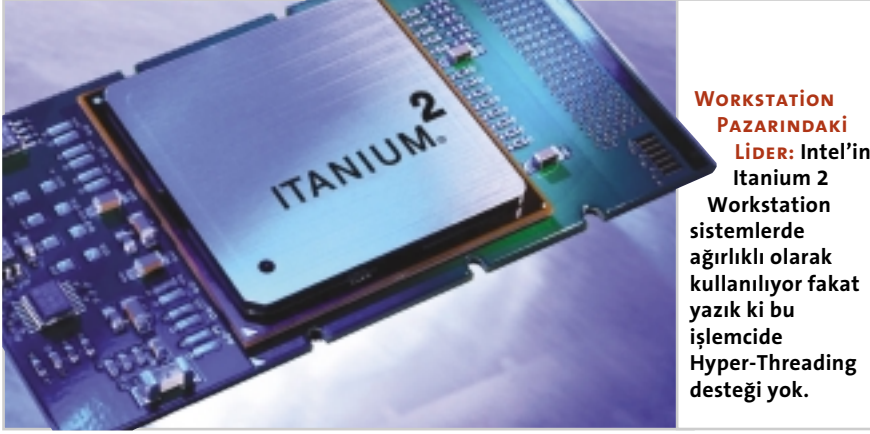
Multi-Thread kavramı nedir ve nasıl çalışır?

Hyper-Threading kavramını anlamak için kuşkusuz işin temeline, yani multi-thread konusuna inmek gerek. İşletim sistemi ve ilgili yazılım arasındaki ilişki sonucunda gerekli işlem gücü, birden çok parçaya, yani thread'lere ayrılıyor. Fakat daha önce söylediğimiz gibi gerek işletim sisteminin gerekse yazılımın buna uygun bir yapıda olması şart. Talep edilen işlemci gücü böylece küçük dilimlere ayrılarak CPU kaynaklarının daha verimli kullanılması sağlanabiliyor. Multi-thread destekli yazılımlar birden çok çalışma yüzeyine sahiptirler. Yani bir yüzeye birden çok thread'i alırlar ve toplu halde CPU içindeki kontrol fonksiyonuna yollarlar. Fakat burada gerçekleşen işlemlerin bağımsız olabilmesi çok önemli. Çünkü özellikle server sistemlerde sunuculardan birçok işlem isteği gelir ve bir karmaşa ortamı oluşmaması için bağımsız uygulamaların paralel olarak hızlı ve sağlıklı bir şekilde çalıştırılması şarttır. Durum böyle olunca, birçok yazılım dili Thread konseptini benimsediler ve uygulamaya koydular.

Hyper-Threading : Güçlü paralel çalışma

Intel'in dünya çapında yankı uyandıran Intel Developer Forum'unda Multi-Threading fonksiyonun geliştirilmiş versiyonu, Hyper-Threading olarak lanse edildi. Bu teknolojik değişim Jackson

Hyper-Threading Testi

teknolojisi ya da Simultaneous Multi-Threading (SMT) olarak da adlandırılıyor. Burada mantık, thread değişiminin sadece işletim sistemi tarafından yapılmaması ve dolayısıyla daha yüksek bir stabilite ve performans elde edilmesi. Yani istenen çoklu işlemcilerde, sistemlerde olduğu gibi birden çok işhattının birden çok uygulamayı aynı anda kullanmasını sağlamak. Kısaca burada işlemler, teker teker değil de paralel veri kanallarından aynı anda işleniyor. Hyper-Threading'de işletim sistemi ve yazılımların tek bir fiziksel işlemciyi iki mantıksal işlemci olarak algılaması sağlanıyor. Dolayısıyla sürekli olarak en az iki adet thread görünüyor ve işlemlere yukarıda anlattığımız şekilde devam ediliyor. Hyper-Threading destekli işlemcilerin çalışmasında ilk olarak, işlemci iki adet mantıksal işlemci olarak tanımlanıyor ve hazır hale getiriliyor. İşletim sistemi bir numaralı mantıksal işlemcide bir thread başlatıyor ve ardından işlemler yapılmaya başlanıyor. Sonra iki numaralı mantıksal işlemcide ikinci bir thread başlatılıyor. Var olan iki thread, sistem kaynaklarını paylaşmaya başlıyor. Kaynakların paylaşımında paralel kullanmaya müsait olan donanım birimleri de dikkate alınıyor.

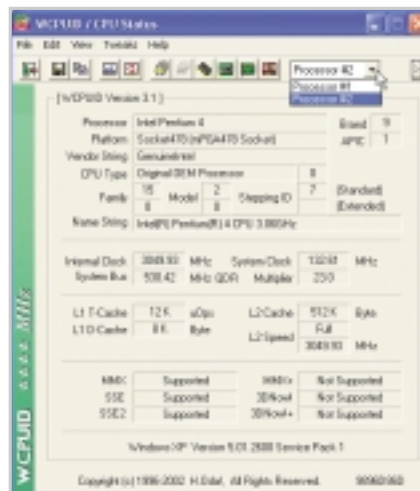
Intel'den yeni bir işlemci: Pentium 4 3.06GHz

Intel, Hyper-Threading teknolojisine sahipti. Ama bu teknolojiyi Prescott işlemcisine dahil etmek için uzun süre bekledi. Intel bu teknolojiye o kadar çok güveniyor ki, northwood çekirdekli işlemcisine de ileride bu teknolojiyi entegre edeceği tahmin ediliyordu zaten. Kısaca önceleri Prestonia çekirdekli yani Xeon işlemcilere dahil edilen bu teknoloji, şimdi desktop sistemlerde de gö-

rülecek. Desktop sistemlere bu teknolojiyi ilk olarak dahil edecek işlemci, 3.06 MHz hızında çalışan Intel Pentium 4 işlemcisi.

Hyper-thread özellikli P4'ün anlamet-i farikası olarak Pentium 4 logosunun üzerinde H ve T harfleri yer alıyor. Intel bu yeni işlemcisi ile AMD'yi oldukça zor durumda bırakacak gibi. Nedeni, GHz yarısını önde sürdürmesinin yanı sıra AMD'nin yaptığı gibi işlemcilere ek özellikler kazandırmasında da oldukça iddialı olması. Bu yeni işlemci klasik Northwood'da olduğu gibi 133 MHz'lik (533 MHz Quad-pumped) bir saat hızı ile çalışıyor. 23 değerindeki çarpan ile 3.066 MHz'de çalıştırılan işlemci, 1.55 voltluk bir gerilim değerinin yanı sıra 81.8 watt'lık bir güç harcamakta.

Dış görünüş olarak herhangi bir değişiklik yok. Nedeni bu yeni işlemcinin eski işlemcilerle aynı çekirdeğe sahip olması. Ayrıca transistor sayısında da bir değişiklik görünmüyor. Yani yapılan tüm değişiklik fiziksel değil de fonksiyonel.

NE SİHİRDİR, NE KERAMET: WCPUID, Hyper-Threading özellikli işlemcimizi iki işlemci olarak değerlendirdi.

nel. İşlemcinin soğutmasında ise fiziksel bir değişiklik yapıldı. Intel tasarladığı orijinal fan yapısını değiştirdi. Bu işlemci için oldukça güçlü bir soğutma sistemi kullanılıyor. Ayrıca soğutma ızgaralarının kenarları yuvarlatılmış. Bunun sebebi soğutucu içinde bir sirkülasyon yaratarak soğutmayı daha efektif hale getirmek.

Anakart chipsetlerinde Hyper-Threading desteği

Intel bu yeni teknolojisini destekleyen dört adet chipsetini çoktan piyasaya sürdü. Bunlardan ilki i845PE. MCH 82845PE memory hub ve ICH4 destekleyen bu yeni chipset i845E'ye çok benziyor, fakat PC2100 DDR modüllerine ek olarak PC2700 DDR modüllerini de destekliyor. İkinci chipset olan i845GE, i845PE ile aynı özelliklere sahip. Bu chipseti farklı kılan tek özellik, chipsete Nvidia GeForce2-MX200 ayarında bir grafik işlemcisinin entegre edilmesi.

Bir diğer Hyper-Threading destekli chipset olan i845GV de entegre grafik işlemcisine sahip. Fakat bu chipsete sahip anakartlara bir AGP ekran kartı takılamıyor. Gerçi AGP portu bu tür anakartlarda mevcut, ama bu porta sadece televizyon ve dijital monitörlerle bağlantıyı sağlayan AGP Dijital Display kartı takılabiliyor.

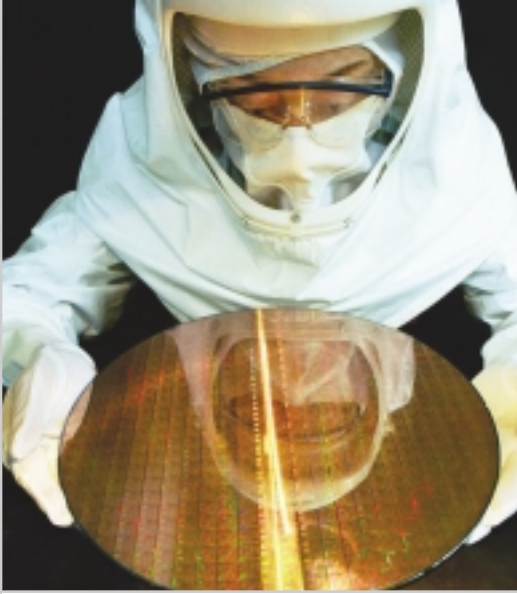
Profesyonel kullanıcılar için en uygun chipset kuşkusuz i850E. PC 1066 RDRAM modüllerini destekleyen bu chipset, Hyper-Threading desteği ve genel olarak yüksek performansın iyi bir bileşimi. Şu an için 850E chipseti performans arenasında rakipsiz.

Sadece Intel değil, diğer üreticiler de hazır gibi

Minareyi çalan kılıfını da hazırlamış oluyor. Yani Hyper-Threading'in gelmesi ile birlikte bu özelliğin kullanılmasını sağlayan yeni chipsetler de piyasaya sürüldü. Böylece Intel tarafından Pentium 4 işlemciler için desteklenen chipsetlerin sayısı 11'e çıkmış oluyor. Hepsi bir yana, Hyper-Threading teknolojisinde geriye dönük bir uyum göze çarpıyor. Yani günümüzün Pentium 4 işlemcilerini çalıştıran anakartlarda bir değişikliğe gerek yok.

IDF'te katıldığımız Hyper-Threading seminerinde de gördüğümüz gibi bu teknolojinin desteklenmesi için 533 →

Hyper-Threading Testi

YENİ DÖNEM: Hyper-Threading destekli 3.06 GHz P4'lerin üretimine ağırlık verilmiş durumda.

FSB destekli bir anakarta sahip olmanız yeterli. Tabii kullanacağınız anakartın Hyper-Threading fonksiyonuna sahip olabilmesi için bir BIOS update yapmanız şartı ile. Bu bağlamda anakartınız 533 FSB destekliyse anakart üreticinizin web sitesine yakın zamanlarda uğrayıp Hyper-Threading desteği sağlayan bir BIOS güncellemesi olup olmadığını kontrol etmenizde fayda var.

Intel dışındaki chipset üreticilerine baktığımızda SiS'in Hyper-Threading destekli 5 adet chipsetini görüyoruz. VIA ise bu konudaki çalışmalarını sürdürüyor.

İki işlemcili sistemlerin çalışma mantığı

İki işlemcili sistemlerde iki tane fiziksel işlemci paralel olarak çalışırlar ve sistemin donanım bileşenlerini bölüşürler. Pentium III ve Athlon MP işlemcilerle uygun bir maliyetle bu tarz bir sistem oluşturulabilir.

Fakat P4'ler ve Athlon'lar çok işlemcili sistemlerde çalışabilecek işlemciler değil. Intel Xeon işlemciler, aslında bu tür sistemler için çok uygun, ama fiyatlarının çok yüksek olması, bu işlemcilerin sadece geniş bütçeli üst uç profesyoneller için bir tercih sebebi olmasının en büyük sebebi. İki işlemcili sistemlerin avantajı teorik olarak sistemin işlem kapasitesini ikiye katlamak. Yalnız burada ki sorun, işlemcilerin hiçbir zaman tam anlamıyla tek bir işlemciye nazaran iki kat kapasitede çalışmaması. Pratikte

böyle bir kapasiteye ulaşabilmek için uygulamanın tam anlamıyla işlemcilere bölünebilmesi ve orada da paralel çalışabilmesi gerekir. Bu da çoğu kez yazılımın veya işletim sisteminin pratikteki eksiklikleri yüzünden mümkün olamıyor.

Tek işlemcili sistemlerle iki işlemcili sistemleri örneklemek gerekirse: İki kişi bir işi tek kişiye nazaran çok daha kısa bir sürede yapabilir. Ama o iş bir kişiye bağlı ise ikinci kişi ancak birinci kişi yorulduğunda devreye girebilir. Bu da istenen performansı sağlamaz. Oysa her ikisi farklı işler yapsalar, çok daha kısa sürede yapmaları gereken işleri bitirebilirler. İşte bu tez, PC dünyasında da geçerli.

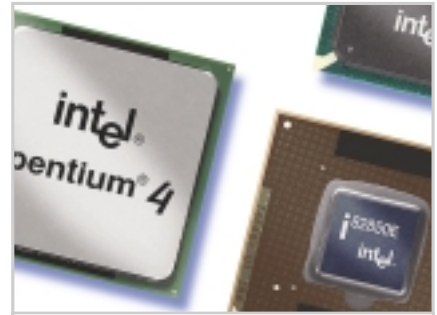
Çoğumuz ofis programlarıyla çalışırken mp3 dinleriz. Ya da internetten bir dosya çekerken film izleriz. Bu tür bir uygulamada çoklu işlemcili sistemler yüksek bir performans sağlar. Tek işlemcili sistemlerle de bu söylediklerimizi aynı anda yapabilirsiniz, ama bunlar hiçbir zaman paralel olmaz. Yani tek işlemcili sistem bir miktar ofis yazılımı verisini işler, ardından mp3 verisine geçer. Sonra da yine ofis yazılımı işlemleri ile ilgilenir.

Günümüz uygulamaları ve Hyper-Threading

Hyper-Threading uzun zamandır var. Bu özellik ilk olarak Intel Xeon işlemcili server sistemlerde kullanılmaya başlanmıştı. Burada oldukça büyük bir başarı yakalayan Intel, bu teknolojisini desktop ve workstation sistemlerine de

Pentium 4 3.06 GHz işlemcisiyle entegre etti.

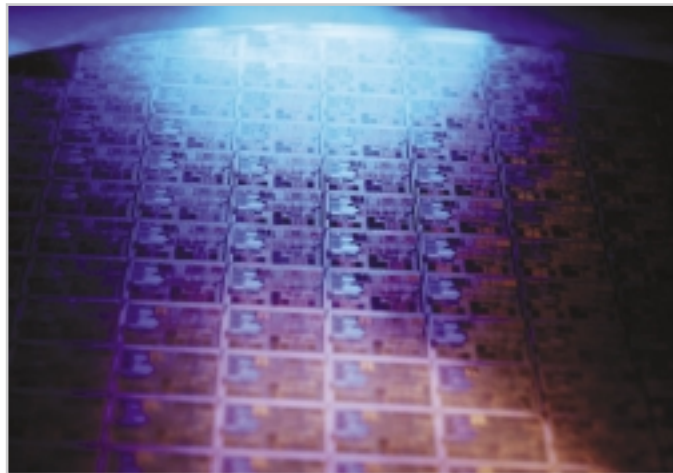
Intel'in dediğine göre bu teknolojinin kullanımı ile performans artışı yüzde 30 kadar olabilir. Ama bu söylenenlere dikkatli yaklaşmak gerek. Sonuçta böyle bir performans artışından söz edebilmek için yazılım cephesini de dikkate almak gerek. Yani sonuçta yazılımın türüne ve yapısına göre hiçbir artış gözlenmeyebilir de. Fakat tam tersi çok büyük bir artış da ortaya çıkabilir. Hyper-Threading'in avantajı, çoklu işlemcili sistemlere göre çok daha düşük bir maliyete sahip olması. Tek işlemcili sis-

CHIPSET ÖNEMLİDİR: RDRAM destekli güçlü 850E chipseti Hyper-Threading için iyi bir altyapı sağlıyor.

temlere göre değişken bir performans artışı gösteren bu teknoloji, doğal olarak iki fiziksel işlemci bulunduran sistemlerle yarışabilecek kadar güçlü değil.

Bu teknolojiyi WindowsXP ve Unix bazlı sistemler destekliyorlar. Ama multi-threading destekleyen uygulamalar, Intel'in bu yeni teknolojisini destekleyecekler. Ayrıca single-threading uygulamalar için Intel bir code dptimizer yardımcı ile bu uygulamaları multi-threading destekli hale getirmeye çalışacak. Neticede desktop, workstation ve server →

CPU'LARDA YENİ DÖNEM: Intel üst uç işlemcilerinde kullanmış olduğu Hyper-Threading özelliğini 3.06 GHz modeliyle masaüstü sistemlere de taşıyarak yeni bir dönemi başlattı.

Hyper-Threading Testi

sistemler gün geçtikçe daha büyük bir performans artışına ihtiyaç duyuyorlar. Intel, Hyper-Threading teknolojisi ile hep ihtiyaç duyduğumuz ve belki de çok daha önce yapılması gereken bir işi yaptı ve işlemcilerin tam performans çalışmasını sağladı.

Hyper-Threading'i kullanmak: Dikkat edilmesi gerekenler

Hyper-Threading teknolojisi maalesef her P4 işlemcili sistemde kullanılamaz. Anakartın (hem BIOS hem de chipset bazında) bu teknolojiyi desteklemesi şart. i845G, i845E, i845GE, i845GV, i845PE ve i850E chipsetli anakartlar, Hyper-Threading teknolojisini destekliyorlar.

Tabii başka chipset üreticileri de bu yeni teknolojiyi destekleyecekler. Anakartın Hyper-Threading desteğinin yanı sıra bazı özellikleri daha desteklemesi gerekiyor. Örneğin gerilim dağılımı ile soğutmanın iyi yapılması, bu yeni işlemci için oldukça dikkat edilmesi gereken bir özellik. Tabii bu teknolojiyi BIOS'dan ayarlayabilmek de çok önemli. En basitinden bu teknolojinin BIOS'da aktif olması gerekir. Yalnız, 533 FSB destekleyen P4 uyumlu anakarta sahip olan kullanıcılar endişelenmesinler. Çünkü ilerideki günlerde bu kullanıcılar için yukarıda anlattığımız özelliklere sahip olan bir BIOS güncellemesi yolda. Dikkat edilmesi gereken başka bir nokta ise işletim sisteminin bu teknolojiyi desteklemesi. Yapılan açıklamalara göre Windows XP Home, Windows XP Professional ve Linux Kernel Version 2.4.18 ve

üstü işletim sistemlerde bir desteğinin var olduğu. Windows 2000 çok işlemcili sistemlerde çalışabilmesine karşın, Intel tarafından desteklendiğine dair bir haber verilmedi.

Test sonuçları: Mucize yok ama ümit var

Test sonuçlarından kolayca görebileceğiniz gibi, uygulama ağırlıklı benchmark yazılımlarının çoğunda Hyper-Threading çok büyük bir fark ortaya koymuyor. Bu yazılımların günümüz uygulamalarını kullanması tabii ki işin yazılım kısmında önemli bir dezavantaj yaratıyor. Çünkü günümüz masaüstü sistemlerinde kullanılan yazılımlar, henüz Hyper-Threading'in gelişmiş yapısını kullanamıyor. İşin ilginç yanı multi-threading destekli bir 3D yazılımı olan Lightwave, işletim sistemini ve pek çok Benchmark yazılımını kendini 2 işlemci olarak göstererek kandırmayı ba-

şaran Hyper-Threading özelliğini görmezlikten geldi ve her multi-thread destekli yazılımın direkt olarak hyper-thread destekli olamayacağını kanıtladı. Lightwave'ın Render seçeneklerindeki multi-threading menüsü sayesinde render işlemini maksimum 8 thread'e kadar bölebiliyoruz. Öte yandan gerçekleştirdiğimiz testlerde gördük ki Lightwave'ın ağ ortamında gayet başarılı çalışan multi-thread özelliği, Hyper-Threading özellikli tek bir işlemciye avantaj sağlayamadı.

Performans artışı sadece bazı şartlar altında mümkün

Peki, günümüz yazılımlarının bazılarının Multi-Thread destekli olmasına rağmen, Hyper-Threading ciddi bir fark yaratmayabiliyorsa, bu özelliğin bize şu an için sağlayacağı bir hız artışı olmayacak mı?

Cevap: Olacak! Yine test sonuçlarımızdan kolayca görebileceğiniz gibi aynı anda birden fazla yazılım çalıştırıldığında, işletim sistemi yardımı koşuyor ve yazılımlar teker teker Hyper-Threading avantajını kullanamıyorsa da beraber çalışırken, elde edilen toplam CPU gücü, Hyper-Threading devre dışı bırakılan sistemdekine nazaran belirli bir miktar yüksek oluyor. Burada, daha önce de belirttiğimiz gibi en önemli rol, işletim sistemine düşüyor. Zira bu aynı anda çalışan yazılımlara ait thread'leri ayrı ayrı sınıflandırarak işlemci içindeki 2 mantıksal CPU'nun mümkün olan en yüksek hızda çalışmasını işletim sistemi sağlıyor. Bu bağlamda artık MPEG2 encoding ya da render gibi yüksek CPU gücü isteyen yazılımlarla çalışırken sisteminizi kendi haline bırakmak zorunda kalmayacaksınız. Zira işletim sistemi bu uygulamalara ait komutları işlemciye yollarken, yine aynı işlemci içinde size işletim sistemi içinde çalışmanıza yetecek kadar bir kaynağı sürekli olarak ayırabilecek. Aslına bakarsanız test yazılımları arasında az da olsa Hyper-Threading'in ön plana çıktığı SYSMark 2002 de durumu özetleyen bir başka kriter. Zira bu test yazılımı, toplam performans puanını hesaplarken, test sırasında yoğunlukla aynı anda 2 hatta 3 yazılım çalıştırıyor. Böylece farklı ve çok sayıda thread işletim sistemi tarafından Hyper-Threading üzerinden iki mantıksal CPU'ya paylaştırılabilir.

HYPER-THREADING PRATİKTE NE KADAR HIZ SAĞLIYOR?

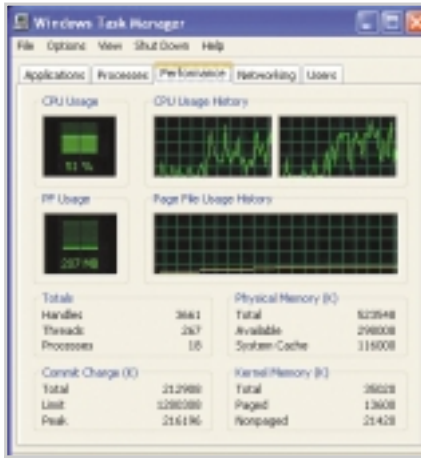
	Hyper-Threading aktif	Hyper-Threading devre dışı
SYSMark2002 I.C.C.	421	409
SYSMark2002 O.P.	207	199
3D Mark 2001 SE	7269	7232
PC Mark 2002	7550	7490
Quake 3 Arena 1.16 (kare/sn)	334	338
Lightwave 7.5 (sn)	48	48.5
Winace 2.2 (sn)	90	112
Flask 0.7.8 (sn)	90	108
Sisoft Sandra 2003 D.Stone	9389	7909
Sisoft Sandra 2003 W.Stone FPU/SSE2	2638/5698	1760/4014
Sisoft Sandra 2003 CPU M.M Bench Integer/Floating	14112/22496	12185/15499
Sisoft Sandra Mem. B.Width Bench. Int./ Floating	3366/3358	3316/3318
Winace 2.2 +Flask 0.7.8	153/151	126/202
Winace2.2+3DMark2002 Demo	114	122
Winace2.2+Lightwave 7.5	125/65	140/67
Flask 0.7.8+Lightwave 7.5	133/103	148+157
SpecViewperf 7 DRV-08	46.51	46.9
SpecViewperf 7 DX-07	30.36	30.39
SpecViewperf 7 UGS-01	5.33	5.33

* Süre değerlerine ait rakamların küçük, diğer rakamların büyük olması daha iyi bir performansı gösterir.

Masaüstü işlemcilerde yeni bir dönem başlıyor

Intel, masaüstü sistemlerde Hyper-Threading için henüz erken olduğunu biliyor. Fakat buna bir yerden başlaması gerekiyordu ve sonunda üst uç sistemlerde zaten kullanılan bu özellik 3.06 GHz ile masaüstü PC'lere girmeye başladı. Böylece zaman içinde üst uç yazılımlarla ev kullanıcıları için geliştirilen yazılımlar arasındaki mimari farkın nispeten kapanacağını söylemek mümkün.

Yani hız isteyen yazılım geliştiriciler server yazılımlarını taklit edercesine komplike ve donanımın sunduğu ola-

İŞLETİM SİSTEMİ ÖNEMLİDİR:
Hyper-Threading için Windows XP tavsiye ediliyor.

nakları sonuna kadar kullanabilen bir yapı peşinde koşacaklar. Bu kervanın başını oyun geliştiricilerin çekeceğine şüphe yok. Zira minimum sistem gereksinimleri 512 MB bellek, GeForce4 Ti 4600, ve P4 2GHz olan Doom 3'ü gördükten sonra bu konuda şüphemiz kalmadı.

Üstelik oyun programlama işinin fonksiyon olarak hyper-thread mantığına uygun olması, kuşkusuz kısa bir süre sonra Hyper-Threading'li Intel işlemcilerine AMD üretimi rakipleri karşısında önemli avantajlar sağlayabilir. Öte yandan böyle bir entegrasyonun pratikte genel anlamda ne ölçüde başarılı olacağını tam olarak şimdiden kestirmek mümkün değil. Fakat hyper-thread özelliğinin yakın gelecekte Intel'in masaüstü işlemcilerinde standart olarak bulunacağı ve bunun bir lüks olmaktan çıkacağı gün gibi ortada. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

NASIL TEST ETTİK?

» Hyper-Threading özelliği

Aslında genellikle böyle yeni donanımsal özellikler çarçabuk performans sıçraması yaratmaz. Zira yazılımların desteği sonradan gelir. Bu durum en son P4 SSE2 komut setinde yaşanmıştı. Henüz SSE2 destekli olmayan yazılımlarla test edilen yeni çıkan P4'ler hayalkırıklığı yaratmıştı. Oysa artık CPU performansı için pek çok kriter var ve saat hızı bunlardan sadece birisi. Nitekim SSE2 optimizasyonlarından önce test programı olarak kullanılan Lightwave ile yapılan testlerden başı önde ayrılan P4, küçük bir yama dosyasının Lightwave'e eklenmesi sonucunda performans yarışında bir anda öne geçmişti. CHIP Test Merkezinde Hyper-Threading testinde de benzer bir durum yaşandı. Fakat bu özelliğin doğasını takip ederek birden fazla uygulamayı aynı anda çalıştırdığımızda şartlar Hyper-Threading lehine dönme-ye başladı. Test sırasında kullandığımız Intel 850EMV2 anakartın BIOS'unda Hyper-Threading özelliğinin açıp kapamaya yarayan bir özellik olması, testimizin çıkış noktasını oluşturdu. Hyper-Threading BIOS'tan açıkken ve kapalıyken gerçekleştirdiğimiz testler sırasında VSync devre dışı tutuldu.

3D MARK 2001 SE PATCH 330: Daha çok grafik kartlarının testinde kullanılan bu yazılımı 640x480x16bit görüntü ayarlarında ve software modda çalıştırdık. Böylece ekran kartının gelişmiş fonksiyonları nispeten devre dışı kalmış oldu. Bu testte Hyper-Threading avantajlı bir skor ortaya koyamadı.

PC MARK 2002 PRO PACK PROFESSIONAL BUILD 100: MadOnion'un sistem testi için tasarladığı bu yazılımın da Hyper-Threading sayesinde kanatlandığını söyleyemeyiz.

SYSMARK 2002: PhotoShop, Premiere, Flash ve ofis yazılımları gibi ev ve ofis ortamında kullanılan pek çok yazılımdan oluşan SYSMark 2002, Hyper-Threading avantajını nispeten kullanan benchmark'lerden biriydi.

FLASKMPEG 0.7.8.39: DivX 5.02 Professional Codec'le gerçekleştirdiğimiz vob uzantılı bir dosyanın MPEG'e çevrimi sırasında kullandığımız bu program, Hyper-Threading özelliğinin en çok kendini gösterebildiği uygulamalardan biriydi.

SPECVIEPWERF 7.0: Çeşitli CAD yazılımlarına ait 3D sahneleri simüle eden bu yazılımda da test sırasında Hyper-Threading'in sağladığı dikkate değer bir performans farkı yoktu.

QUAKE3 ARENA PATCH 1.16: Bu tür testlerin tartışmasız katılımcılarından biri olan Quake3, Demo1 testinde Hyper-Threading olmadan Hyper-Threading aktifkenki durumdan 4 kare daha yüksek bir performans ortaya koydu.

WinAce2.2: 400MB'lık bir wav dosyasını sıkıştırmak için kullandığımız WinAce programı testteki programlar arasında Hyper-Threading'i en çok kullanan yazılım oldu.

LIGHTWAVE 7.5: Radiosty Reflective Things adlı sahneyi kullanarak gerçekleştirdiğimiz render testlerinde Hyper-Threading yazık ki işe yaramadı.

SİSOFT SANDRA PROFESSIONAL 2003: Çok stabil sonuçlar vermese de sistem üzerinde önemli ölçümler yapabilen bu yazılım Hyper-Threading destekliydi ve bu sonuçlara doğrudan etkidi.

KARIŞIK TESTLER: Bu testlerde amaç 2 uygulama aynı anda çalışırken sistemin ortaya koyduğu performansı ölçmektir. Bu testlerde Hyper-Threading destekli sistem ümit vaadeden bir tablo çizdi.

Test platformu ve test hakkında bilgiler

İşletim sistemi olarak kullandığımız WinXP Professional SP1'i entegre ağ kartını BIOS'tan devre dışı bırakmadan önce güncelledik. Testlerde 1280x 1024 x85Hz'lik ayarlar, DirectX 8.1 ve Detonator 41.09 sürücülerini kullandık. Her testten önce bilgisayar yeniden başlatıldı ve gerek Windows kurulumu gerekse yazılımların kurulumu ardından sabitdisk defrag edildi. Intel Chipset Software olarak 4.10, Application Accelerator olarak 2.3 numaralı sürümler kullandık.

Test Platformu:

Intel 3.06GHz CPU
512MB PC 1066 Samsung RDRAM
GeForce4 Ti 4600 ekran kartı
Intel 850E MV2 anakart
Seagate ATAIV 80GB 7200 RPM disk
Creative 52X CD sürücü

KLASİK Mİ, MODERN Mİ OLSUN?

GELENEKSEL:

Klasik kameralar dış görünüşleriyle birçok hayran kazanmışlardı. Bizce de en ergonomik tasarım klasiklerde...

TRENDİ:

Değişik tiplerde kameralar mevcut. Bu teknoloji harikaları bazen kullanışlı olmayabiliyor

İÇİNDEKİLER

Test Birincisi: Sony DCR-TRV50E	56
Fiyat/Performans Birincisi: Panasonic NV-DS30EG	58
Temel Bilgiler: Video kamera mikrofonları	60
Video Kamera Aksesuarları: Uzmanlar için ekstralar	62
Sony DCR-TRV240E: Yeni başlayanlar için	64
Özet ve Tablo: Çok birincili bir test	66
Nasıl Test Ettik? Test kriterleri	68

12 Dijital Kamerayı Test Ettik

3, 2, 1...

KAMERA

Bu kadar dar bir alanda bu kadar çok teknik: çok az kişi kendini camcorder'ların büyüünden alıkoyabilir. Konumuz duygular, tasarım, markalar, teknik veriler ve değerler. CHIP, sizi mutlu edecek kamerayı seçmenize yardım ediyor.

Tüm işaretler DV'yi gösteriyor: Dijital video kameralar şimdiye kadar hiç bu kadar ucuz olmamışlardı. Ayrıca yüksek çözünürlükteki CCD'leriyle de kısmen dijital fotoğraf makineleriyle rekabette olduklarını söyleyebiliriz. PC bağlantısı da artık çektikleri video filmlerini düzenlemek isteyen kullanıcılar için bir sorun olmaktan çıktı. Geçmişte Sony ve Apple'ın firewire için yaptıkları yatırımlar sayesinde şu an bu arabirim bir çok yeni bilgisayarda standart olarak geliyor ve eski bilgisayarlar için 50 dolarlık bir masrafla alınacak bir kartla elde edilebiliyor. Bunun yanında Windows XP'ye Movie Maker adlı program dahil edilmiş. Program verileri sadece NTSC kaydetse de bu program sayesinde bilgisayarınız ilk montaj deneylerini yapabilmek için uygun hale geliyor. Dijital Video (DV) DVD'lerde olduğu gibi 500 yatay satırlık bir çözünürlükle tanımlanmış. Daha önceki VHS standartında 240 satır mevcuttu.

Sanırız, kullanıcıların isteklerinin bu kadar çeşitli olduğu pek fazla ürün grubu yoktur. CHIP karşılaştırma testinde bu durumu da göz önünde bulundurdu. Test sonuçlarındaki değerlendirmede çok büyük ağırlığa sahip olan kriter yok ve tüm testler sonucu benzer olarak etkiliyor: Adaylarımızın ergonomik özellikleri değerlendirmede

yüzde 25 etkiye sahip. Bunu yüzde 20'lik etkilerle resim kalitesi, ekipman ve pil süresi takip ediyor. Mikrofon yüzde 10 etkiye sahip. Geriye kalan yüzde 5'i servis ve dokümantasyon paylaşıyor.

Ergonomi, CHIP testinde rahat erişim demek. Büyük ya da küçük ele sahip olan insanlar kamerayı ellerinde tuttuklarında rahatça önemli tuşlara ya da düğmelere erişebiliyorlarsa, bu kamera günlük kullanımdaki ihtiyaçlara cevap veriyor demektir. Bu arada, daha küçük daha iyi demek değildir. Kameranin özelliklerinin kullanımı zor olmamalı. Çok hızlı zum yaptığı için kullanılması güç olan bir kamera bu konuda bizden puan alamıyor. Kameranin hafif olması yolculuk sırasında kullanımda avantaj sağlıyor, ama boyutların ufak olması taşımayı zorlaştırıp daha çok sallanmaya yol açabiliyor. Bunun yanında iyi bir kameranin fazla ağır olmaması gerekiyor.

Pratiğe yönelik bir test: Bir resim, bir saatlik filminden daha fazla şey anlatır

CHIP olarak günlük kullanım için görüntü ve ses kalitesinin önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle bir kamerayı, sadece çekilen örnek resmin sinyal seviyesine ve renk aralıklarına göre değerlendirmek yerine, değişik tip resim →

Test: Dijital Video Kameralar

çekimlerini temel olarak alıyoruz. Kameraları karşılaştırırken yola çıktığımız nokta resim konusunda optik ve CCD chip'inin rezervlerinin ne kadar olduğunu göstermesi. DV sıkıştırması Sony'nin geliştirdiği bir teknoloji ve eğer başka üreticiler bu chip'i lisanslı olarak üretiyorlarsa, bunların tıpatıp aynı olmaları gerekir. Yani dijital video kameralarda sıkıştırma büyük ölçüde aynı olduğu için, hareketli resimlerde sürprizlerle karşılaşmak pek de olası değil. İnsan gözü, orijinal bozulmaları algılayamadığı için, biz de bunları değerlendirmeye kaymıyoruz.

Üst uç bir CCD'nin teorik olarak sahip olduğu geniş renk aralığı, doğal bir renk görüntüsünü garanti etmiyor. JVC TM-H1700G model kalibre edilmiş bir stüdyo monitörü ile gerçek renk üretimini, farklı ışık oranlarında resimlerin kontrast ve parlaklıklarına göre değerlendirdik.

Buna ek olarak, bir kameranın açıldığında çalışmaya hazır olmasına kadar geçen süre, az ışıklandırılmış bir nesnenin belli uzaklıklardaki netlik ayarını otomatik olarak yapabilmek için kameranın ne kadar süreye ihtiyaç duyduğu gibi, bir çok önemli değeri ölçtük. Bu değerler, sadece video kamera ve fotoğrafçılık konusunu işleyen meslek dergilerinin de en çok üzerinde durdukları değerler.

Test alanımızdaki tüm aletler dijital resim sabitleyicileriyle (stabilizer) donatılmış. Bunların tümü aynı prensibe göre çalışıyor: CCD chip'ine iletilen görüntü olması gerekenden biraz daha büyük.

PANASONIC NV-MX500EG: 3 CCD'li kamera NV-MX500EG testimize katılamayan çok yeni bir ürün. 3 megapiksele kadar SD-Card'ına fotoğraf kaydedebilen cihaz dijital kamerayı gereksiz kılıyor. MPEG 4 video kaydı da yapabilen video kamera opsiyonel aksesuarla Bluetooth uyumlu da olabiliyor.

Olası bir sallanma durumunda bu zeki elektronik aygıt durumu kapatıyor: CCD'nin verdiği bir çok görüntü bilgisinden sadece görüntüyü statik olarak verenleri seçiyor. Bu özellik, sallantıların belirlenebildiği, dar bir çerçevede işe yarıyor. Aşırı sallantının olduğu en kötü durumda, resim sabitleyici görevini yapmayı bırakıyor ve resmi işlemeyi gönderiyor.

Ses kayıtları: Video kameralardaki gürültü ve ses sorunları

Video kameralar ve ses, asla yıldızları barışmayacak bir ikili. Mühendisler şimdiye kadar mantıklı ses alma tekniklerini uygulamaya geçirmenin gerçekteki önemini anlamamışlardı herhalde. Eskiden telefon kalitesinde olan ses daha yeni yeni hi-fi kalitesine doğru yol almaya başladı. Yaptığımız testlerle gürültü düzeyi ve frekans dağılımının yanı sıra yöneltim özellikleri de ölçtük. Sonuç olarak video kameranın arkasındaki gürültüyü değil de, önündeki çekilen nesnelerin ve ortamın seslerini duymak gerekir. DV kameralarda da istisnai bir durum söz

konusu değil. Kameranın kendi gürültüsünün kaydedilen sese yansımaları da olumsuzdur. Ses kaydetmek bölümünü **70**'te okuyabilirsiniz.

Testimizdeki tüm kameralar ne yazık ki MiniDV ortamını desteklemiyordu. Bu kadar çeşidin yanında DVD-RAM veya MicroMV gibi ortamları destekleyen kameralar da bulunuyordu. Bu kameralar dijital verileri MPEG-2 biçiminde kaydediyorlar. Bunun DV biçimine göre olan avantajı, iyi kalitede çok yüksek sıkıştırmaya izin vermesi. Yani kaydedilecek veri çok daha az olabiliyor. Sony IP7'nin MicroMV kasetinin içindekiler şu anda sadece iki görüntü düzenleme programı tarafından bilgisayara kaydedilebiliyor. (Sony Moviestaker ve Pinnacle Studio) Hitachi kameranın DVD-veri taşıyıcısı için durum daha karmaşık. Opsiyonel olarak alabileceğiniz USB kit dışında PC'ye veri aktarma imkanınız yok. Bunun yerine DVD-RAM verileri diskten okuyabilecek bir DVD sürücüyü almanız mümkün. Testimizde sadece Panasonic DVD-ROM ve Sony 16/12-DVD-ROM, Hitachi'yle kaydettiğimiz diski okumayı başarabildi. Diğer sürücülerin bazıları sadece DVD-R diskleri okuyabildi. Bu diskler tekrar yazılamadıkları için uzun vadede epey pahalıya geliyorlar. CHIP, bağlantı seçeneklerini ve ekstra özellikleri de test sırasında göz önünde bulundurdu. Bazı camcorder'lar analog kaynaklardan kayıt yapabiliyorlar. Bunun için, eski videoteyplerin dijitalize edilmesi artık sorun değil. Bunlar istisnai özellikler olarak testimizde değerlendirildiler.

Şimdi gelelim tüm adaylarımızın zayıf ve güçlü yönlerine:

Sony DCR-TRV50E: Çok iyi resim kalitesi ve çok çeşitli donanımıyla testimizin birincisi. Daha fazla bilgi için arka sayfadaki detaylı yazıyı okuyabilirsiniz. →

ÇEŞİTLİ SEÇENEKLER: DVD-RAM, Digital-8, MiniDV ya da MicroMV – dijital çekimler neredeyse tamamlanmış bir filmin kalitesini yakalıyor.

Test: Dijital Video Kameralar

Sony DCR-PC120E: PC120E testimizin birincisi ile teknik olarak aynı özelliklere sahip. Bu alette de CCD chip'i resimler için 1.5 megapiksel kullanıyor. Giriş-çıkış arabirimleri az değil ve TRV50E'de olduğu gibi PC120, resimleri ve filmleri cep telefonu üzerinden göndermeyi çocuk oyuncuğı haline getiren bluetooth arabirimine destek veriyor. Tabii ki farklılıklar var. Touchscreen bu modelde kullanılmamış ve mikrofon üst kısma konmuş. Touchscreen bize göre feragat edilebilecek bir lüks, ama mikrofonun kameranın üst kısmında olması hoş değil.

Mikrofonun kameranın arkasındaki ve yanındaki gürültüleri rahatsız edici bir biçimde kaydetmesini yönelim konusundaki zayıflığına bağlıyoruz. Her Sony kamera arka ışık tuşuna sahiptir. Bu işe yarar özellik, ışığa karşı yapılan çekimlerde ışığın düzenlenmesine yardımcı oluyor. Naylon kaplamalı tuşlar TRV50'nin kolayca kirden ve nemden etkilenmesini önüyor. Bu tuşlar, iyice bastırıldıklarında çalışıyorlar ve yanlışlıkla başka bir tuşa basmanız oldukça

DAYANIKLI: PC120'nin plastik kaplı tuşları doğal koşullara karşı koruma sağlıyor.

SORUNSUZ: Bluetooth ile resimleri ya da görüntüleri direkt olarak göndermek mümkün.

zor. Test birincimizle arasındaki en gözle görünür fark, biraz farklı bir biçimde: Büyüklük azaldıkça fiyat artıyor. Dijital fotoğraf makinesi işlevlerini yoğun olarak kullanan kullanıcılara bu ufak boyut uygun gelmeyebilir.

Panasonic NV-GX7EG: Bir üst basamak-taki Sony'den 500 euro daha düşük fiyatta sahip olmasına rağmen, aldığı üçüncülük derecesiyle NV-GX7EG bizi şaşırtıyor. Klasik olan şeklinin beğenip beğen-

nilmemesi zevke göre değişir. Kamera-daki tüm önemli öğeler baş ve işaret parmağıyla ulaşılabilir şekilde yerleştirilmiş. İkincilik sahibi ses ve mikrofon, diğer kategorilerde dengeli bir performans sunuyor. Açılma süresiyle oldukça iyi. 1.5 saniyede kameramız çekim yapmaya hazır. Pil süresi, ekran kapalı çekim yapmamıza rağmen 77 dakikayla oldukça düşük bir değer. Çekim sırasında bir iki kez resim aramanız ya da geri sarmamız gerekirse, büyük bir ihtimalle piliniz →

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS orta

FİYAT
BİLGİ1725 euro
www.sony.com

YENİLİKÇİ: TRV50E'nin sahip olduğu dokunmatik ekran sayesinde, beyaz ayarını ve netliği kolaylıkla değiştirebilirsiniz.

- + Çok iyi resim kalitesi
- + Dokunmatik ekran
- + Bluetooth desteği
- + İyi teknik destek
- + Basit kullanım

Sony DCR-TRV50E

Hem video, hem dijital kamera

Donanım olarak 1 numara, en iyi görüntü kalitesine ve güçlü bir pile sahip. TRV50E kaliteli filmler ve güzel resimler çekiyor.

■ Sony'nin tek çipli video kamera serisinin amiral gemisi konumundaki DCR-TRV50E eksiksiz teçhizatıyla ve kullanışlı oluşuyla öne çıkıyor. Akla gelebilecek her türlü ses ve video bağlantılarının yanında bluetooth sayesinde bir cep telefonunun internet bağlantısını kullanarak kamera üzerindeki görüntü ve sesler doğrudan iletilebiliyor. İnternette dolaşmak ve e-mail göndermek de mümkün. TFT ekranın dış tarafında bulunan LCD ekran, pil ve MiniDV'nin doluluk oranını bildiriyor.

TFT ekran dokunmatik bir ekran olarak çalışıyor ve menülerde rahatça dolaşabilmenizi sağlıyor. Beyaz dengesi, belli bir nesneye odaklanma gibi ayarları elle yapabiliyorsunuz. Sadece elinizle yada özel kalem ile dokunmatik ekranın gereken kısmına dokunuyorsunuz ve bu kadar. Kamera, test birincisi olmasını daha ziyade

çok iyi görüntü kalitesine borçlu. Test birincimiz, 10x optik zoom'uyla 1.5 megapiksele kadar yüksek çözünürlükte ve etkileyici resimleri memory stick'ine kaydediliyor. Kameranın üzerindeki mikrofon ortalamadan daha iyi. Gürültü seviyesi ve frekans aralığı partilerdeki müzikleri ya da konuşmaları kaydetmek için uygun, ancak daha fazlasını beklemeğin. Aslında mikrofon, kameranın ön tarafına konulduğu için yönelimsel olarak bir avantajı sahip. Bu da bunun dışında kendisiyle büyük ölçüde aynı özelliklerdeki Sony PC120E ile karşılaştırıldığında bir adım öne geçebilmesine yetiyor.

Testimizin birincisi ayrıca Video Recorder olarak da kullanılabiliyor, böylece eski analog VHS film arşivinizi dijitalize edebilir ve yıllarca güvenli bir şekilde saklayabilirsiniz.

Test: Dijital Video Kameralar

bir DV-kaset için yeterli olmayacaktır. Üzerinde USB ile bilgisayarınıza bağlamanıza izin veren bir adet SD-Card girişi bulunduran Panasonic, buraya görüntü ve resim kaydetmenize izin veriyor. Bluetooth modülü (VW-BTCI) ile resim ve filmlerin gönderilmesi mümkün ama bu modül yaklaşık 850 euro tutuyor. Önemli bir detay da ürünle beraber gelen kablolu uzaktan kumandada star/stop, foto ve zum için 3 tane düğme bulunması. Bununla, örnek olarak, bir konserde kamerayı başınızın üzerinde tutmanıza rağmen pause, zum gibi özellikleri rahatça kullanabilirsiniz. Kablolu uzaktan kumandanın yanında doğal olarak kızıl ışınlı çalışan bir uzaktan kumanda daha var.

Panasonic video kameraların sevdiği bir özelliği de, fırçalanmış metal ve iyi düşünülmüş yapısıyla kayıt yaparken seçim yapmanızı kolaylaştırması. Kameraların güzel çekim yapmasının yanı sıra göze hitap etmesi de önemli.

Canon MV550i: Yellow Submarine – Test ekibimizin Canon'un MV550i'sini kutu-

sundan çıkarırken ilk düşündüğü bu oldu. Gerçekte video kamerasının organik, yuvarlak hatları Beatles'ın bu sevimli şarkısını hatırlatıyor. Kamerayı eline alanın ilk tepkisi "ne kadar sevimli!" oluyor. MV550i kolayca onu taşıyan kişinin bir parçası haline geliyor. Tüm düğmeler aramadan, sezgisel olarak bulabileceğiniz bir şekilde yerleştirilmiş.

22x optik zumuyla ve testlerimizde ışığa en duyarlı seçilen objektifiyle Canon, çok uzaktaki cisimleri bile seyircilere gösteriyor. Başarılı pil, süresi 3 saatin üzerinde bir süre film çekimi yapabileceğimizi gösterdi. Ekran açıldığında fazla enerji harcanması sebebiyle bu süre yaklaşık 2 saate düştü.

Her özelliğin en iyisini hiç bir zaman tek bir alette bulmak mümkün değil. Burada da durumumuz aynı. Açmak için düğmesine ilk bastığınız andan aygıtın hazır hale gelmesine kadar geçen süre yaklaşık 7 saniyeyi buluyor. Canon'un MV550i'sindeki mikrofon diğer kameralardakinden daha üstün değil, ama daha mantıklı bir yönelim ayarlamaya sahip.

LÜKS GÖRÜNÜM: Leica objektifi Panasonic GX7'ye biraz lüks bir hava vermiş.

Canon MV5i MC: Daha önce bahsetmiş olduğumuz. MV550i tam bir maraton koşucusu. Buna göre MV5i MC'ye de kısa mesafe koşucusu diyebiliriz. Yalnız yanınızda yedek pil bulundurmadan bu makineyle dışarı çıkmamanızı tavsiye ederiz, çünkü bu makine genelde kısa filmler için uygun. Yaklaşık bir saatlik çalışma süresinden sonra pili tamamen boşalıyor. Yine de pili değiştirmenin Canon MV5'de sorunsuzca işlediğini söyle- →

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS çok iyi

FİYAT
BİLGİ810 euro
www.panasonic.com

SPOTLAR AÇIK: Test ettiğimiz kameralar arasında sadece DS30EG, pratik bir aydınlatma ışığına sahipti.

- + Gece görüş ve aydınlatma ışığı
- + Zoom mikrofon
- + Tam ekran fotoğraf çekme
- Sırf fotoğraflar için ayrı yeri yok
- Analog görüntü girişi yok

Panasonic NV-DS30EG

Değişik bir kamera

Düşük fiyata alışılmadık ekstralar: Panasonic DS30 ile beraber bir çok etkileyici özellik beraberinde geliyor.

■ NV-DS30EG analog zamanlardan çıkma bir kamera gibi. Neredeyse her tarafı plastikten oluşuyor. Magnezyum kaset yuvaları ya da krom rengi, parlatılmış düğmeler yok. Tüm önemli özellikleri içinde barındırıyor. Karanlık veya loş ortamlarda bile iyi çekim yapmanıza olanaak sağlayan Night View yanında, rüzgar kesme fonksiyonuyla zoom mikrofonu gibi pratik özellikler de düşünülmüş. Burada elektronik olarak ne çekildiği konusunda kamera "aldatılıyor", yani küçük bir hile söz konusu: Daha uzaktaki gürültü kaynaklarında kısa dalgalı ve fazla enerjili olmayan sesler ilk olarak kayboluyor. Panasonic bu fiziksel değerleri şu şekilde dengeliyor: Mikrofonun içindeki elektronik devre sesleri yapay olarak yükselterek, zoom sırasında daha uzaktaki gürültü kaynaklarının da mümkün olduğunca

gerçeğe yakın kaydedilmesini sağlıyor.

Windcut (rüzgar kesme) fonksiyonu da benzer bir işleyişe sahip: Rüzgar mikrofon kapağı üzerinden esiyorsa hiç de hoş olmayan gürültüler oluşacaktır. Mikrofon elektroniği bu durumda ilgili frekansları filtreleyip atıyor. Bu elektronik yardımcılarının devreye girmesi kulağa ne kadar hoş geliyorsa, kayıtlar da aslında o kadar kötü olabiliyor. Özellikle Windcut kayıtlarda rüzgarı kesmekle kalmıyor, aynı zamanda, bir defa etkinleştirildiğinde, keyfi bir şekilde, aslında kaydedilmek istenen sesleri de filtreleyip atabiliyor. Progresif Photo-shot iyi düşünülmüş bir fonksiyon. Kamera, fotoğraflar için ekstra bir belleğe sahip olmadığı için, DV bandı zorunlu olarak kayıt medyası olarak seçiliyor. Burada alışık olunduğu üzere PAL formatında sadece yarım-resimler kaydediliyor.

UYGUN FİYAT
CHIP
7/2003

Test: Dijital Video Kameralar

yebiliriz. Enerji sorununu bir kenara bırakırsak, Canon MV5 çok yeterli bir kamera. Menülerin tasarımı test ettiğimiz makineler arasında en iyilerden birisi. Bu ufak kamera bir çok bağlantı seçeneklerini beraberinde getiriyor. Analog görüntüleri dijitalleştirmek ve bunların üzerinde oynamak isteyenler için kameranın sunduğu imkanlar çok pratik. Başka görüntü kaynaklarından çekim yapmak bu kamera ile mümkün.

Panasonic NV-DS30EG: Bu Panasonic bir çok değişik eklenti imkanı ve yüksek kaliteyi çok cüzzı bir fiyata sunuyor. Uygun fiyat birincisiyle ilgili ayrıntıları bir önceki sayfada bulabilirsiniz.

Samsung VP-D950i: Uzakdoğudan gelen ve boyutları gittikçe küçülmekte olan kameralarla büyük elli insanlar çok iyi anlaşıyorlar. Bu çelişkiyi göz önünde bulunduran Samsung, VP-D950i ile kullanımı eğlence haline getiren özel bir tasarımı devreye soktu. Bu kamera ile her şey elinizin altında.

Diğerleri düşüncesiz tasarımlara devam ederken, konuya zekice yaklaşan geliştiriciler çalıştıkları şirketlere büyük avantajlar kazandırıyorlar. Webcam özelliğini bu konuya örnek olarak vere-

OYUNCAK: MV550i'nin büyük düğmeleri için kullanıcılar farklı renkler seçebilirler.

biliriz. Aslında Sony ya da Panasonic de bunu rahatlıkla yapabilir, ama Samsung kamerayı webcam olarak kullanmayı mümkün kılan bir yazılımı beraberinde vermeyi akıl etmiş.

Yazılım ile ilgili: Video Wave 4.1 SE ile hemen görüntüleri işlemeye başlayabilirsiniz. Bazı üreticilerin fotoğrafları kaydetmek için multimedya ya da SD kartları kullanmalarına rağmen, Samsung Sony'nin Memory Stick teknolojisini lisanslamayı uygun görmüş. Sony ve Samsung artık çok yakınlar galiba, çünkü D950i'nin ekranıyla Sony DCR-IP7E'nin ekranının hemen hemen aynı mimariye sahip olduğunu gördük. Sony'nin geliş-

tirdiği bu ekran oldukça iyi. Yansıtan bir alaşıma sahip ve arkaplan ışıklandırması olmadan çok kaliteli görüntü elde edebiliyor. Direkt güneş ışığı altında bile her detayı net olarak görebiliyorsunuz. Piyasada olan görüntü birimlerinde genelde siyah bir görüntü oluyor. Samsung'un kapama düğmesini menüde bir yerlerde saklamış olması bize anlaşılabilir gelmedi.

Sony DCR-TRV240E: Sony Digital-8 teknolojisiyle, yeni başlayanlar için analog teknolojileri kullanmayı seçmiş. 64'te daha detaylı bilgi bulabilirsiniz

Hitachi DZ-MV230E: Direkt olarak DVD filmler çekmek istiyorsanız DZ-MV230E tam size göre. Camcorder DVD-RAM ile çalışıyor ve 8cm'lik ufak DVD-R'leri destekliyor. 5-10 dolar arası bir fiyata bu DVD'lerden edinmeniz mümkün.

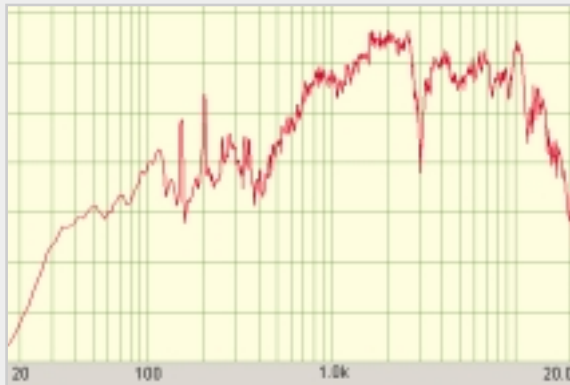
DV teyplerin aksine DVD ortamı manyetik alanlardan etkilenmiyor. Bu sebeple aygıtı ses sisteminin kolonları →

TEMEL BİLGİLER: KAMERA MİKROFONLARI

» Dahili mikrofonlar bekleneni veremiyor

Kameraların paketlerinin üzerinde şu tarz ibareler yer alır: 25x zum, 200x dijital zum, 0-Lux çekim, kızılötesi gece görüş... Ya peki ses? Bu konu hakkında hiçbir şey olmaz. Mikrofon genellikle üvey evlattır. Sony'nin ufak kamerası MicroMV-Camcorder IP7'den önce de bu böyleydi. Mikrofonun yukarıya yerleştirilmiş olması güzel düşünülmüş, çünkü öteki türlü, kameramanın eliyle mikrofonu bloke etmesi mümkün olacaktı. Yukarıdaki bir mikrofonun yönünü öne doğru çevirmek imkansız. Bazı kameralarda arkadan gelen eşik dalgaları ses kaydında baskın çıkabiliyor. Bu, kamera-

man canlı bir yorum alırken kullanışlı olabilir, ama genel olarak sokağın sesinin istenen sestən baskın olması gibi bir duruma yol açtığı için tercih edilmeye-

SESİN RESMİ: Son derece dengesiz ve derin iniş-çıkışlarla dolu. Test ettiğimiz kameraların hepsinde buna benzer bir frekans dağılımıyla karşılaştık.

cektir. Entegre bir mikrofonla karşılaşılan başka bir sorun da kameranın kendi ürettiği sesin de kaydedilmesi. Bir çok mikrofon bu sesi tam olarak yok edemiyor ve bu da yapılan bir kayıttaki gürültü miktarını hatırı sayılır bir oranda artırıyor.

Genel olarak ses kalitesine düşük not verebiliriz. Normalde karşılaştığımız mikrofonlar o kadar kötü ki 12 bitlik 32kHz örnekleme frekansına sahipler. Daha iyileri 16 Bit/48kHz imkanını sunuyorlar. Mikrofonları ön tarafta olan kameralarda durum o kadar kötü değil, arkadan gelen ses 16 dB'ye kadar düşürülmüş. Yani arkadan gelen gürültülerde yarısından daha fazla bir azalma var.

SONUÇ: Eğer ses sizin için önemliyse, alacağınız kamerada ekstra bir mikrofon takabileceğiniz bir arabirimin olmasına dikkat edin.

Test: Dijital Video Kameralar

nın çok yanına koymanız bir zarara yol açmıyor. Bunun dışında başka bir avantaj da filminizi direkt olarak DVD-RAM'den bilgisayarınıza sorunsuz aktarıp orada işleme imkanına sahip olmanız. Eğer kayıt için tek kayıt imkanına sahip olduğu için biraz pahalıya malolan DVD-R'lerden kullanırsanız, standart bir DVD oynatıcısında çekimlerinizi daha öncesinde hiç bir oynama yapmadan izleyebilirsiniz.

Ufak DVD diskleri uzun süreli bir çok görüntüyü kaydedebileceklerini düşünenler yanıılıyorlar. Normalde 19 dakikalık bir kayıt imkanı var. Ama zeki sıkıştırma algoritmaları sayesinde, değişken bit oranına (bitrate) sahip olan 30 dakikalık kayıt yapmanız mümkün. Sıkıştırılmış ve normal görüntü arasında gözle görünür bir fark bulunmuyor. Filmlerin üzerinde oynama yapmayı düşünüyorsanız onları ilk önce sabitdiskinize aktarmanız gerekiyor.

Opsiyonel olarak alabileceğiniz USB kit ile kameranızı harici bir CD yazıcı haline getirebiliyorsunuz. 8 cm formatı için bunun mantıklı olup olmadığı tartışılabilir.

UYUMLU: Kolay yönetilebilirliğinden dolayı, Samsung kamera her koşulda çok rahat kullanılabilir.

ÇEKİM: Zum, Samsung kamerada bir tekerlek vasıtasıyla ayarlanabiliyor.

şılabilir. MV230 görüntü efektlerini entegre olarak sunuyor. Ekran açık olduğu zaman pil süresi yaklaşık iki saati buluyor. Şaşırtıcı olan DVD yazıcının diski biçimlendirirken ya da yazarken çok fazla enerjiye ihtiyaç duyması. Ekranın bulunduğu görüntü kalitesi, diğer kameralarla karşılaştırıldığında düşük kalıyor. Resim başına sadece 60.000 piksel, diğerlerinin neredeyse yarısı kadar.

Sharp VL-NZ100S: Sharp'ın tasarımını fazla beğenmedik. Ne yenilikçi, ne kullanışlı, ne de güzel. Diğer değerlerde de Sharp'ın kapasitesinin yüksek olmadığını gördük. Teknik olarak kamera fazlasıyla sınırlı. Karşıdan gelen ışığa karşı görüntüyü parlaklaştırmak için bir seçenek sunulmamış. Resim sabitleyici yok ve resim kalitesinde VL-NZ100S testimizde en son sırada yer aldı.

Bu kadar olumsuz söz yeterli: Kameranın olumlu özellikleri de var. Otomatik fokus testimizin en hızlısı. 1.3 saniye içinde, netlik yapılması oldukça zor olan test desenlerimize, çok iyi odaklanmayı →

KAMERA AKSESUARLARI

» Usta kameramanlar ve kaliteli çekim yapmak isteyenler için

Kameralar günlük kullanım için yeterli olabilecek ekipmanla geliyorlar. İstisnai durumlar için ekstradan alacağınız parçaları içinizi görecektir. Neler alacağınız tabii ki bütçenizle sınırlı.

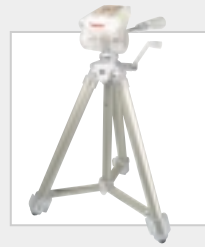
Eğer uzun süreli çekimler yapmak istiyorsanız harici bir şarj aleti ve fazladan bir pile ihtiyacınız olabilir. Bir adet zoom mikrofona da alışveriş sepetinize dahil edebilirsiniz.

Işık: Ortam ışığının çekim için elverişli olmadığı yerlerde sizin için hayat kuratıcı olabilir
www.enderfoto.com
Fiyat: 40 euro

Zum-Mikrofon:
Yaptığınız çekime uyacak kalitede sesler için
www.sony.com
Fiyat: 200 euro

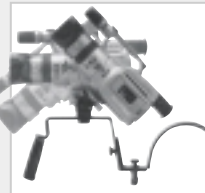
Ayaklar: Panoramik çekimlerde veya az hareketli çekimlerde oldukça kullanışlı.
www.enderfoto.com
Fiyat: 60 Euro

Lens ve Filtreler:
Ortam efektleri ve görüntü kalitesinin artırılması için önemli.
www.enderfoto.com
Fiyat: 10 euro

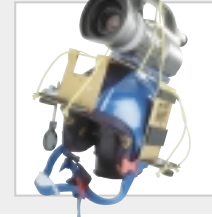
Pil ve Şarj Aleti
Çok çekim yapıyorsanız vazgeçemeyeceğiniz bir aksesuar.
www.enderfoto.com
Fiyat: 60 euro

Omuz Sehpa:
Daha az sallantılı, profesyonel çekimler yapabilmek için.
www.divicom.de
Fiyat: 150 euro

Kamera çantası:
Aksesuarları taşımak ve kamerayı dış etkenlerden korumak için.
www.cullmann.de
Fiyat: 50 euro

Kamera Kaskı:
Bungee Jumping yapacak yada paraşütle atlayacaksanız ideal.
www.r-action.de
Fiyat: 600 euro

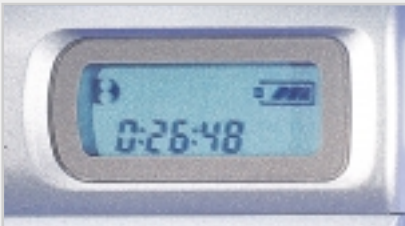
Su Geçirmez Çanta:
Su altında çekim yapabilmek mümkün.
www.ewa-marine.de
Fiyat: 100 euro

SONY DCR-TRV240E**» Yeni başlayanlar için: Hi-8'den Digital-8'e**

En büyük kamera üreticilerinden biri olan Sony, sadece en yeni teknolojileri üretmeyi amaçlamıyor. Seneler boyu analog filmler çekmiş ve şimdi dijital filme geçiş yapmak isteyen müşterilere hizmet vermek de Sony için önemli.

Sony ve geri dönüşüm

Bir dolap dolusu Hi-8 ve Video-8 kasetiniz var. Aslında dijital kayıt yapmak istiyorsunuz, ama öte yandan içinizden bir

GÜVENİLİR: Pil ve kalan kayıt süresi ölçümü Sony'de hatasız çalışıyor.

ses de eski çekimleri bir kenara atmanızı söylüyor. Sony Digital-8 ile bize yeni bir yol gösteriyor. Yeni kamerası DCR-TRV240E ile eski Video-8 ve Hi-8 kasetlerinizi çalabilirsiniz. Ve DV biçiminde kaydedebilirsiniz.

Bunun pek bir şey olmadığını düşünenler olacaktır. Onlara yanıltıklarını belirtmek isteriz. Eski dijital kameralarla karşılaştırıldığında DCR-TRV240E'nin kötü olmadığını hatta mikrofon konusunda onlardan çok daha iyi olduğunu söyleyebiliriz. Bunu testimize başlamadan önce pek tahmin etmiyorduk çünkü TRV240'ın kendi sesi oldukça yüksek. Buna karşın yaptığımız kayıtlarda neredeyse hiçbir gürültü duymadık. Aslına bakarsanız bu çok uyumlu kamera testlerimizde en iyi gürültü seviyesini ve düzgün frekans dağılımını sundu.

Dijital efektlerde de Sony'nin kamerası iyi bir performans sergiledi. Testimizdeki diğer meslektaşlarından eksik

KLASİK VE DAYANIKLI: TRV240 kolay kolay bozulabilecek bir alete benzemiyor.

donanımına sahip olmamasına rağmen, büyük kasetlerle çalışması sebebiyle ergonomi konusunda fazla gelişmiş değil. İri bir kaset yuvasına sahip olması büyük dezavantaj. Bu konuda daha iyi olsaydı testimizden çok daha yüksek bir skorla ayrılabilirdi. Analogdan dijitale geçiş yapmak isteyen başlangıç düzeyinde kullanıcılara 800 euro'luk fiyatıyla Sony DCR-TRV240E'yi düşünmeden tavsiye edebiliriz.

başardı. Beyaz dengesi otomatik ve elle seçimle çözülmüş. Son denememizde menü çok hızlı bir şekilde istediğimiz yere bizi ulaştırdı. Alanları hızlı seçebilmek için tanımlanabilen fokus bölgeleri, portre ya da manzara çekimleri için yeterli.

JVC GR-DVX 507EG: Kameraların eski ustası JVC ne yazık ki GR-DVX 507EG ile 11. sıradan öteye gidemiyor. Herkesin

anlayabileceği bir menüye sahip, en önemli fonksiyonlar üst yüzeye yerleştirilmiş. Yalnız, zoom seviyesini ayarlamak için kullanacağınız tekerlek aletin arka kısmına yerleştirilmiş ve iyice alışmadığınız sürece kamerası stabil tutmanızı zorlaştırdığı için kullanışlı değil. Dijital geçiş efektleri güzel yapılmış. Bilgisayarınızda görüntüleri işlemek istiyorsanız JVC'nin sunduğu çok çeşitli özelliklerden faydalanabilirsiniz.

Otomatik fokus, testimizde 3 saniyede istediğimiz odaklamayı yapabildi. Bu tabii ki bazı çekimlerin 10 saniye sürdüğünü düşünürsek fazla uzun. Zum biraz kötü çalışıyor, ancak alışıldığında iyi görüntüler elde etmek mümkün.

Sony DCR-IP7E: Dünyanın en ufak kamerası diye duyurulan bu modelle Sony bir çok yeniliği beraberinde getiriyor. Ufak transreflektif ekranı, yeni türdeki MicroMV kaseti, Sony bu kadar ufak bir yere sığdırmayı başarmış. Minimalist büyüklükler yüzünden bazı şeyler de doğal olarak eksik olmuş. Pil süresi fazla değil. Çok idareli kullandığınızda bile 1.5 saatin üzerinde çekim yapmak mümkün olmuyor. Normal çekimlerde parmağınızı sevseniz de sevmeseniz de aşağıda tutmanız gerektiğinden kullanı-

mı zor. Zoom yapmak da alışmayı gerektiriyor. Bir çok dizüstü bilgisayarda görebileceğiniz trackpoint neredeyse hareket etmiyor. Menüler, ekranın arka tarafındaki joystick benzeri bir düğmeyle seçilebiliyor. Rahat bir şekilde kamerası kullanmak mümkün değil. DCR-IP7E teknolojik olarak çok ileride olabilir ama alıcıların ergonomik ihtiyaçlarını karşılayamayacak bir kamera. ■

GT / Ertunga Arsal, ertunga@chip.com.tr

İŞLEVSEL: IP7'nin çalışma modu seçimi düğmesinin kullanımı zorluk çıkarmıyor.

DVD'NİZ HAZIR: Hitachi kamera çekimlerinizi DVD'ye yazıyor.

TEST BİRİNCİLİĞİ
CHIP
1/2003

1

2

3

Özetle

Bir çok birincili bir test

■ Uzun ve yorucu testler sonucu ulaştığımız sonuç, herkesin istediğini veren bir kamera ne yazık ki yok.

Çok yazık, öyle değil mi?

Aslında bir kamera almadan önce karar vermeniz gereken ilk şey onunla ne yapacağınız. Etrafındakileri şaşırtmak isteyenler için Sony IP7'yi önerebiliriz. Hem kaliteli, hem bir sürü harika teknik özelliklerle donatılmış, hem de oldukça şık.

Kullanırken parmağınızı acıtmanız ise önemsiz bir konu. Senede bir kere kullanacaksanız Panasonic DS30EG'yi tavsiye ederiz. Görüntü olarak tatmin edici olmasa da fiyatı makul. Gece görüş özelliğine ve bir adet lambaya sahip. Testimizin birincisi teknik olarak en üstün özelliklerle donatılmış. Hatta eğer garajınızda 7 serisi bir BMW varsa, ikisinin epey ortak özelliğinin olduğunu görebilirsiniz. Kimbilir belki kendi aralarında bluetooth teknolojisi ile haberleşmeleri bile mümkündür. Testin dikkat çeken bir diğer kamerası da Canon MV550i. İnsanın eliyle çok rahat uyum sağlıyor, uzun bir pil süresine ve çok yenilikçi bir arabirime sahip. Testimizden çıkarılacak en önemli sonuç, tüm kameraların kendi yollarında gittikleri.

Ürün	Sony DCR-TRV50E	Sony DCR-PC120E	Panasonic NV-GX7EG
Fiyat (yaklaşık)	1725 euro	1865 euro	1255 euro
Internet (www.)	sony.com	sony.com	panasonic.com
Toplam Puan	89	86	84
Ergonomi (%25)	70	81	95
Resim Kalitesi (%20)	100	94	93
Donanım (%20)	100	98	81
Pil Süresi (%20)	92	89	59
Mikrofon (%10)	84	47	91
Servis/Dokümantasyon (%5)	88	92	81
Fiyat/Performans	orta	orta	vasat
Özetle	Çok yüksek bir fiyata herşeye sahip	TRV50E'den daha değişik biçim, kötü ses ve yüksek fiyat	Güzel tasarım, iyi ses ve resim kalitesi
Teknik Veriler			
Kaset Tipi	MiniDV	MiniDV	MiniDV
Ağırlık (Çekime Hazır)	800 g	690 g	630 g
Boyutlar (En-Yükseklik-Boy)	72x91x168 mm	54x118x113 mm	71x93x139 mm
Zoom optik/digital	12x/120x	10x/120x	10x/500x
Objektif-Parlaklık	1.8	1.8	1.8
Objektif-Odaksal Uzaklık	4,2 - 42 mm	4,2 - 42 mm	3,55 - 35,5 mm
Odaksal Uzaklık 35-mm-resim	48 - 480 mm	48 - 480 mm	—
Filtre	37 mm	37 mm	37 mm
Işık ayağı	•	•	•
Kızılötesi Çekim (Karanlıkta)	•	•	—
Chip; Çözünürlük (efektif)	1/4 İnç; 1,39 MPixel	1/4 İnç; 1,39 MPixel	1/4 İnç; 1,23 MPixel
Resim Seçici Tipi (Renkli, S/B)	Renkli	Renkli	Renkli
Ekran Diyagonal/Çöz. (Piksel)	8,8 cm/146.400	6,2 cm/211.200	6,2 cm/112.000
Pil	1.180 mAh	1.180 mAh	800 mAh
Yeni Pil/Fiyatı	1.250 mAh/70 Euro	1.180 mAh/80 Euro	800 mAh/50 Euro
Şarj Aleti	dahili	dahili	harici
Hafıza Kartı/Büyüklüğü (MB)	Memory Stick/8	Memory Stick/8	SD-Card/8
USB/IEEE 1394 çıkış/giriş	1/1/01	1/1/01	1/1/01
Ses/Görüntü/Mikrofon/Kulaklık	1/1/1/1	1/1/1/1	1/1/1/1
Ölçülen Değer			
Frekans Aralığı	500 - 12.000 Hz	600 - 10.500 Hz	700 - 12.000 Hz
Arkadan Gelen Sesin Kesilmesi	9 dB	-1 dB	11 dB
Odaklama Hızı	1,5 s	1,9 s	1,4 s
Pil Süresi Ekran/Resim Seçici	116/155 dk	110/152 dk	77/93 dk
Açılış Süresi	4,7 s	6,2 s	1,5 s
Test Resmi			
Cilt renklerinde büyük farklar var.			

• = evet — = hayır

Test: Dijital Video Kameralar

4

5

UYGUN FİYAT
 1/2003

6

7

8

9

10

**Canon
MV550i**
**Canon
MV5i MC**
**Panasonic
NV-DS30EG**
**Samsung
VP-D950i**
**Sony
DCR-TRV240E**
**Hitachi
DZ-MV230E**
**Sharp
VL-NZ100S**

1790 euro

1.150 euro

810 euro

1.150 euro

825 euro

1170 euro

950 euro

canon.com

canon.com

panasonic.com

samsung.com

sony.com

hitachi.com

sharp.com

79

77

74

72

68

67

66

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

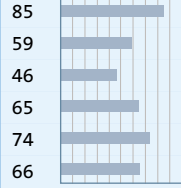
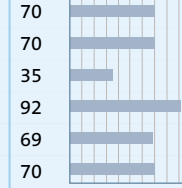
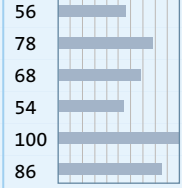
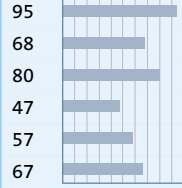
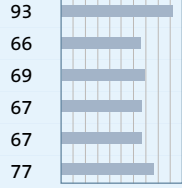
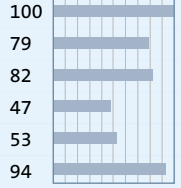
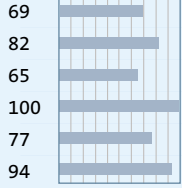
Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

vasat

vasat

çok iyi

vasat

iyi

vasat

iyi

 El ile uyum içinde,
 çok iyi Pil Süresi,
 22x optik Zoom

 Çok sade, rahat
 tutuş, kısa pil süresi

 Ucuz fiyat, entegre
 aydınlatma ışığı

 Yenilikçi erişim, çok
 iyi ekran, kısa pil
 süresi

 Herşeyi olan büyük
 bir kamera. Yeni
 başlayanlar için ideal

 DVD kayıt imkanı,
 uzun pil süresi,
 kötü ekran

 Resim seçici mevcut
 değil, kendine özgü
 tasarım. Bir çok özel-
 liği olan çok iyi menü

MiniDV

MiniDV

MiniDV

MiniDV

Dig-8, Video-8, Hi-8

DVD-RAM, DVD-R

MiniDV

530 g

400 g

570 g

355 g

1.000 g

830 g

500 g

58x99x144 mm

55x111x89 mm

74x89x188 mm

46x95x93 mm

85x102x205 mm

82x101x143 mm

141x85x58 mm

22x/440x

10x/200x

10x/500x

10x/400x

25x/700x

12x/240x

10x/300x

1.6

1.8

1.8

1.8

2.4

2

1.8

2,8 - 61,6 mm

2,5 - 25 mm

3,6 - 36 mm

2,7 - 27 mm

2,4 - 60 mm

4,1 - 49,2 mm

3,6 - 36 mm

48 - 1.056 mm

-

46 - 460 mm

-

-

-

46 - 460 mm

30,5 mm

28 mm

43 mm

30 mm

37 mm

37 mm

27 mm

●

-

-

●

●

●

-

-

-

●

●

●

-

-

1/4 İnç; 1,387 MPixel

1/4 İnç; 0,8 MPixel

1/4 İnç; 0,4 MPixel

1/6 İnç; 0,3 MPixel

1/4; 0,4 MPixel

1/4 İnç; 1,06 MPixel

1/4 İnç; 0,3 MPixel

Renkli

Renkli

Siyah/Beyaz

Renkli

Siyah/Beyaz

Siyah/Beyaz

keine Resim Seçici

6,2 cm/112.000

6,2 cm/ 130.000

6,5 cm/112.000

6,2 cm/211.000

6,2 cm/123.200

5,9 cm/ 60.000

7,5 cm/113.000

1.100 mAh

570 mAh

800 mAh

700 mAh

695 mAh

1.400 mAh

940 mAh

1.200 mAh/85 Euro

1.200 mAh/90 Euro

800 mAh/50 Euro

-

-

-

-

dahili

harici

harici

dahili

dahili

dahili

dahili

SD-Card/8

SD-Card/8

-

Memory Stick/8

-

DVD-R, -RAM

SD-Card/8

1/1/01

1/1/01

0/1/1

1/1/01

1/0/0

1/0/0

1/1/01

1/1/1/1

1/1/1/1

1/0/1/0

1/0/1/1

0/0/1/0

1/0/1/0

1/1/1/0

700 - 11.000 Hz

600 - 11.500 Hz

700 - 12.000 Hz

700 - 10.500 Hz

300 - 13.000 Hz

650 - 10.500 Hz

800 - 13.000 Hz

8 dB

3 dB

6 dB

3 dB

12 dB

9 dB

8 dB

1,4 s

1,7 s

2,4 s

2,2 s

1,4 s

2,2 s

1,3 s

117/185 dk

60/78 dk

80/120 dk

60/77 dk

70/86 dk

117/150 dk

91/- dk

7,6 s

7 s

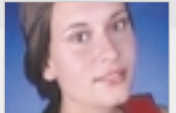
6 s

5,3 s

6,0 s

7,1 s

6,5 s

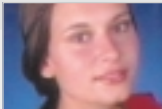

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

11

12

Ürün	JVC GR-DVX 507EG	Sony DCR-IP7E
Fiyat (yaklaşık)	1065 euro	1940 euro
İnternet (www.)	jvc.com	sony.com
Toplam Puan	65	62
Ergonomi (%25)	76	51
Resim Kalitesi (%20)	62	72
Donanım (%20)	77	73
Pil Süresi (%20)	53	49
Mikrofon (%10)	42	59
Servis/Dokümantasyon (%5)	73	91
Fiyat/Performans	vasat	kötü
Özetle	Klasik, sade form, kısa pil süresi	Fazla ufak olduğu için kullanışlı değil. Kısa pil süresi
Teknik Veriler		
Kaset Tipi	MiniDV	MicroMV
Ağırlık (Çekime Hazır)	490 g	370 g
Boyutlar (En-Yükseklik-Boy)	54x113,5x96 mm	47x103x80 mm
Zoom optik/dijital	10x/200x	10x/120x
Objektif-Parlaklık	1.8	1.7
Objektif-Odaksal Uzaklık	3,6 - 36 mm	2,3 - 230 mm
Odaksal Uzaklık 35-mm-resim	46 - 460 mm	44 - 440 mm
Filtre	27 mm	30 mm
Işık ayağı	—	—
Kızılötesi Çekim (Karanlıkta)	—	—
Chip; Çözünürlük (efektif)	1/4 İnç; 1,2 MPixel	1/6 İnç; 0,3 MPixel
Resim Seçici Tipi (Renkli, S/B)	Siyah/Beyaz	Renkli
Ekran Diyagonal/Çöz. (Piksel)	6,2 cm/112.000	6,2 cm/211.200
Pil	630 mAh	670 mAh
Yeni Pil/Fiyatı	—	1.350 mAh/130 Euro
Şarj Aleti	dahili	dahili
Hafıza Kartı/Büyüklüğü (MB)	SD-Card/8	Memory Stick/8
USB/IEEE 1394 çıkış/giriş	1/1/01	1/1/00
Ses/Görüntü/Mikrofon/Kulaklık	1/0/0/0	1/0/0/0
Ölçülen Değer		
Frekans Aralığı	600 - 10.000 Hz	200 - 17.000 Hz
Arkadan Gelen Sesin Kesilmesi	-1 dB	1 dB
Odaklama Hızı	2,9 s	2,2 s
Pil Süresi Ekran/Resim Seçici	73/75 dk	66/74 dk
Açılış Süresi	5,5 s	5,8 s
Test Resmi		
Cilt renklerinde büyük farklar var.		

NASIL TEST ETTİK?

Test Kriterleri

CHIP laboratuvarlarında dijital kameraları ergonomi, resim kalitesi, teknik donanım, çekim süresi, mikrofon, servis ve teknik dokümantasyon gibi konulara göre değerlendirdik. Diyagramın alt tarafında da kameraların her bir kritere göre aldıkları puanı ağırlıklarına göre gerekli katsayılarla çarpıp toplam puana ulaştık.

ERGONOMI

Kameralar insanın elinde rahat bir şekilde durabilmeli. Aletin şekli ve erişilmesi gereken tuşlar burada önemli bir rol oynuyor. Önemli fonksiyonlara erişmek zor olmamalı. Zoom özelliği rahat kontrol edilebilir olmalı. Kameranın ağırlığında tercih ettiğimiz ne çok hafif olması ne de uzun bir süre elde taşıyamayacak kadar ağır olması. Menülerin karışık olmaması da ergonomik olarak önemli. Otomatik fokusun ayarlama süresi zamana bağlı olarak ölçüldü. Aynı şekilde açılma süresi, aletin açma düğmesine basıldığı andan , kameranın çalışmaya hazır hale geldiği ana kadar geçen süreye göre değerlendirildi. .

► RESİM KALİTESİ

Durağan resimler bize kaliteyle ilgili önemli ipuçları verir. Renklerin gerçekliği, çözünürlük, kontrast, parlaklık, moiree gibi kriterler kameraların değerlendirmelerinde kullanıldı.

 DONANIM

Bağlantı imkanlarını, kablo ve yazılım gibi konuları da test ettik. Video recorder olarak da kullanılabilen kameralar daha fazla puan aldı. Donanım kısmın-

ZORLU TEST: Kameraları en ince ayrıntılarına kadar test ediyoruz.

da görüntü efektlerinin yanında sahne geçişlerinin kalitesi de göz önünde bulunduruldu.

► PİL SÜRESİ

TFT ekran açık ve kapalı olarak kayıt sırasında kameraların sahip oldukları pille ne kadar dayanabildiklerini test ettik. Resim seçme özellikleriyle de oynayarak gerçek hayattaki kullanımı elimizden geldiğince simule etmeye çalıştık..

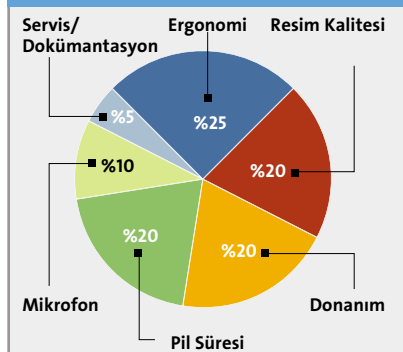
Mikrofon

Ses kaydını değerlendirebilmek için frekans aralığı, sinyal-gürültü seviyesini ve yonden bağımsız kaliteli ses kaydedebilme özelliklerini test ettik..

► **SERVİS/
DOKÜMANTASYON**

El kitabı, teknik destek ve garanti toplam puanları %5 etkiledi.

TEST KRİTERLERİ

Mükemmel Görüntüler Yakalamak

Profesyonel Film Çekmek

Eğer amatör bir yönetmen olmak istiyorsanız, sisteminizi iyice terfi ettirdikten sonra elinizdekilerle iyi bir başlangıç yapmanız mümkün. Doğru know-how'ı elinizdeki teknik imkanlarla birleştirirseniz, ortaya çok güzel eserler çıkarmamanız için hiçbir neden yok.

Başlamadan önce ilk hatırlatmak istediğimiz, eldeki imkanlar fazla oldukça daha iyi çekim yapıldığı anlayışının yanlış olduğudur. Öncelikle bir çekimin başarılı olması, kameramanın, ışığın ortamla uyumu, sesin istenilen sahneye uygun olması gibi değerlendirmeleri kendi başına yapabilmesine bağlıdır. O "bakış"a sahip olmak bazı ufak tefek problemleri ya da teknik aksaklıkları bile seyircinin görmesini engeller.

Hobi olarak film çekenlerin, genellikle karşılaştıkları altı yorucu duruma bu yazımızda yer verdik..

1

Düğünler ve Doğumgünleri: Dört düğün ve bir çekim ekibi

ÇEKİM: Şenlik, düğün gibi yerlerde hediyeler verilirken ya da yüzükler takılma- dan önce kameranızın, bir süre insanlarla beraber yürütmesine dikkat edin. On- dan sonra kameranızla bulunulan yer- deki ortamı anlatacak çekimler yapın. Bu şekilde hem sahneleri daha sonra bir- leştirebilecek kadar yeterli materyali toplamış olursunuz, hem de ileride gün için önemli olan anları sadece montajda kesip yapııştırarak, yapay bir hava yarat-

maktan kurtulmuş olursunuz.

MALZEME: Birden fazla kişiyi çekiyorsanız, ufak notlar almaya çalışın. Bu şekilde kesik parçaları birleştirmeden önce, kendi numaralandırmanızı yapabilirsiniz. Bu yöntemi kullandığınızda, daha sonra değiştirme yapmak da zor olmayacaktır. Yaptığınız farklı anlardaki ve mekanlardaki çekimlerde, ışık ve renkler farklı olacaktır. Görüntüyü bilgisayarınızda işlerken, size uyum için daha fazla imkan vermesi açısından her bir çekimi farklı bir track olarak kaydetmeniz, sahneleri birleştirirken ve geçiş efektlerini tasarlarken size yardımcı olabilir. Renk, doyma ve ses için farklı kriterleri kullanacaksınız.??? Her bir sahneyi kesip montajlamak mümkün olacak.

DRAMA: Seyircileri detaylarla sıkımsamak gerekir. Düğün videosu örneğini ele alırsak, yemekle- re, dekora fazlaca yer verirsiniz, bu insanları rahatsız edebilir. VCD ya da DVD için filminizi işleme imkanı veren Ulead DVD ya da MovieFactory gibi yazılımlarda sahnelerin

indeksini çıkarmanıza imkan veren özel- likler bulunur. Bu şekilde diskinizi oynatıcısına yerleştiren seyirci, istediği sahneyi ileri-geri tarama yapmadan bulabi- lir. Dia gösterilerinizi videolarla birleştirebilen yazılımlar da mevcut. Eğer her şeyi kasetten çalmak istiyorsanız, elinizdeki materyalleri bir görüntü işleme programına yükleyin. Sıralarını istediğiniz gibi değiştirin ve tek parça halinde programdan kasete kaydedin. Sahneleri arka arkaya eklediğiniz sürece, programlar sizden bir şey beklemeden transferi tamamlarlar.

1

BÖLÜM: Ulead DVD Power Tools'ta menüler otomatik olarak sahne ismine göre şekilleniyor.

İHTİYACINIZ OLANLAR

» Video çekimi yapmak için gerekli olan araçlar

1 Mavi halı ya da masa örtüsü: Bluebox efekti için uygun, sert bir yüzeye tutturulması gerekir. Dalgalanmaması önemli!

2 Lamba: Yapı marketlerinden 8 ila 15 milyon lira arası bir fiyata alabilirsiniz. 250-500 watt arası güce sahipler ve çekim için satılan ışıklardan daha uzun ömürlüdürler. Ayaklı ve ayarlanabilir olanlarıysa, 30-50 milyon lira arası temin edilebilir.

3 Uzaktan kumandalı açma kapama düğmesi: Lamba ve priz arasına konabilir. Tek düğmeli uzaktan kumandasıyla ışığı açık ya da kapalı duruma geçirir. Işığı yönetmek için çok pratik bir çözüm.

4 Plastisin: Nesneleri sabit tutmak için ideal.

5 Karton: A4 ebadındaki beyaz bir kar-

ton, istediğiniz renkleri görüntülemenize yardımcı olacaktır.

6 Jump start aygıtı: Otomatik başlatma için düşünülmüş, 6, 9 ve 12 voltu destekleyen, kamera ve ışık için ideal bir güç kaynağı.

7 Dörtgen kapak: Transparan plastikten yapılmış ve difüzör olmak için uygun bir araç.

8 Yürüyen bant / tekerlekli sandalye: Kamera hareketleri için kullanılabilir. Bir cisme yavaş yavaş yaklaşarak, onu görüntünün içine almak için ya da cismi hareket ettirip görüntülemek için

9 Hareket edebilen elbise askısı: Bezleri, örtüleri ve bilimüm kabloları asabileceğinizden, sette düzeni sağlamak için ihtiyacınız olacaktır.

2

Videoklipler: MTV'deki kliplerden hazırlamak

Amatör müzisyenlere kendi kliplerini ya da konser çekimlerini hazırlamak için bir fırsat.

Ses: İyi bir sonuç almak için ikinci bir DAT ya da DVD kayıt cihazına ihtiyacınız olacaktır. İkinci cihazın amacı sesi kaydetmek. Bu şekilde yer değiştirdiğinizde kaydedilen sesin değişime uğramasını ve ses kalitesinin bir azalıp bir artmasını önlemiş olursunuz. Ayrıca kameranızın rahatsız edici dip gürültüsünden kurtulup, asıl önemli olan ses kaydını da başarılı bir şekilde yapmış olursunuz. Ses kaydı için gereken ayarları prova sırasında yaparsanız, olası bir sürprize karşılaşmamış olursunuz. Otomatik ses balansı gibi, elinizdeki cihazın

kendi kafasına göre ayarlama yapmasına izin veren özellikleri kapatmak akılcı olacaktır. Otomatik ses düzeyi ayarlama, genelde sesler uzakta ya da az olduğu zaman sesin şiddetini arttırarak duyulmasını sağlar. Özellikle konser sırasında kısık sesle çalınmış bir bölüm, bu tarz bir yükseltmeyle karşılaştığında çok yapay bir hava yaratır.

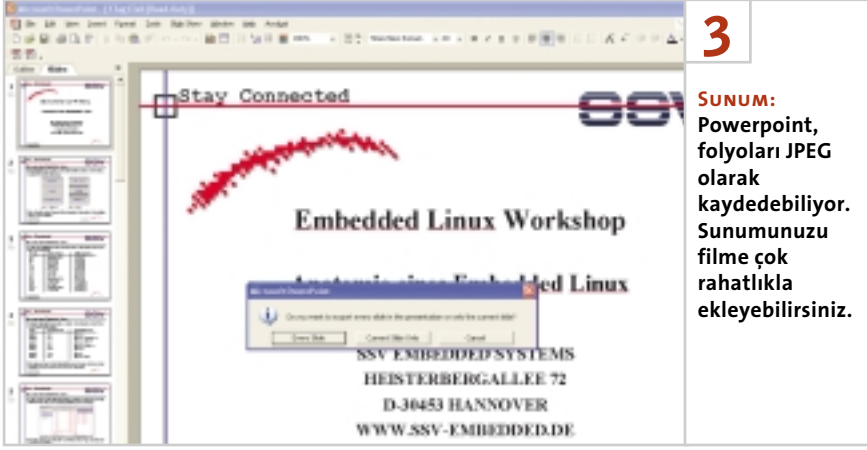
SAHNE SEÇİMİ: En iyisi, ikinci kamera sesi ve ortamı çekerken, sizin kamerayla dolaşarak çekim yapmanız. Daha sonra iki kameradan ayrı ayrı çekilen görüntüleri bilgisayarda birleştirip, oldukça profesyonel görünen bir kayıt elde edebilirsiniz. Konser sırasında elinizdeki kamerayı asla kapatmamanız, montajdayken size büyük kolaylıklar sağlayacağı için, unutmamanız gereken bir konu.

MONTAJ: Tüm çekimleri kesintisiz olarak sabitdiskinize kaydedin. Program, 8

2

PROFESYONELLER İÇİN: Eğer sık sık konser çekimleri yapacaksanız, bir DAT kaydedici almanız çok mantıklı.

3

SUNUM: Powerpoint, folyoları JPEG olarak kaydedebiliyor. Sunumunuzu filme çok rahatlıkla ekleyebilirsiniz.

dakikadan büyük kayıtları kesintisiz çalabilmek için, kayıt için kullandığı dosya 2GB'ı her aştığında yeni bir dosya oluşturacak. Virtual Dub (www.virtualdub.org) programı bu işlemi yapıyor. Eğer sesi DAT kasede kaydettiyseniz, kaydı bir ses editörü ile açabilirsiniz. Görüntü işlemek için kullandığınız programda, her ses ya da videoyu ayrı track'lere kaydetmeyi unutmayın.

SENKRONİZASYON: Ses kaydı sırasında size referans olabilecek, kolay fark edilebilir bir nokta arayın. Bu bir parçanın girişi ya da bir seyircinin öksürmesi olabilir. Elinizdeki tüm ses kayıtlarında bu noktayı bulup, programda işaretleyin. Tüm işaretlediğiniz yerler üst üste gele-

cek şekilde, kayıtların yerlerini ileri ya da geri değiştirin. Şimdi kayıtlardaki işinize yaramayacak tüm kısımları eleyebilirsiniz.

3 Prezantasyon çekimi: Sunuşun sunuşu

Artık çoklu ortam öğelerini barındırmayan sunumlara rastlamak güç... Beamer, tepegöz ya da dev ekran... prezentasyonun yapıldığı kitle için konuyu daha anlaşılabilir kılan bu öğeler, kameramanın işini oldukça zorlaştırıyor.

IŞIK: Projeksiyon cihazının bulunduğu ortam, görüntülerin daha çarpıcı olabilmesi için genellikle karartılmış olur. Ka-

mera ışıkları, ortamdaki insanları rahatsız edeceğinden, kaçınmanız gereken aletlerdir. Bunun yerine, alınan ışığın şiddetini yükseltecek "gain" fonksiyonuna sahip olan bir kamera kullanmak gerekir. Bu kameralarda genelde 6 defa ile 12 defa arasında ayarlanabilen bir yükseltme miktarı bulunur. 6x ile resimde deformasyon olmamasına rağmen, yükseltmeyi daha yüksek değerlere ayarladığınızda kalitesiz görüntüler elde edebilirsiniz. Sony kameralarda genelde, ışık sorununu azaltan bir arka-ışık düğmesi bulunur.

YER: Sunumu yapan kişiler ile sunumun yapıldığı yüzeyi çekmek için yapılan hızlı gidiş gelişler, soruna yol açabilir. Tripod kullanmak, bu sorunun üstesinden gelmenize büyük ölçüde yardımcı olacaktır. İyi bir montaj yapabilmek için, sunumu yapan kişi ile sunumu beraber görüntülemenizi tavsiye ederiz. Sunum biter bitmez dosyanın bir kopyasını daha sonra oluşturacağınız çekime eklemek üzere sunumu yapan kişiden isteyebilirsiniz. Microsoft Powerpoint sunumları sorunsuzca JPEG formatında kaydedebiliyor.

MONTAJ: Montaj sırasında, sunum için önemli olan, fakat sizin çekimlerinizde iyi çıkmamış folyoları kaydınıza ekleyebilirsiniz. Arka planda sunumun orijinal seslerini tutmanız, çekimin bütünlüğünü sağlamanıza yardımcı olacaktır. Birçok montaj programı züm özelliğine sahip. Bu özelliği kullanarak gerektiğinde dosyadan kopyaladığınız folyoları küçülterek eklemeniz, gerektiğinde de tam ekran kullanmanız mümkün olabilir. Alternatif olarak folyonun tamamını değil de gereken kısmını gösterebilirsiniz. Folyoyu bir resim işleme programıyla açın, fon olarak beyaz, yazı rengi olarak da siyahı kullanıp, dosyayı BMP olarak kaydedin. Bu renkleri montaj programınızda maske olarak kullanabilirsiniz. Transparanlığı ayarladıktan sonra, folyonuzu yaptığınız görüntüyle birleştirip profesyonel bir çekim elde edebilirsiniz.

HIZLI ÇEKİM: Video çekimlerinde hızlı ya da yavaş çekim iki nedenle yapılabilir: Bir şeyi komik olarak göstermek için ya da gözle rahatça görülemeyen bir detayı görülebilir kılmak için.

KOMEDİ: Oynatma hızını biraz arttırdığınızda eski Charlie Chaplin filmlerine benzer bir hareketlilik elde edebilirsiniz.

TEMEL ÖNERİLER

» Film çekmenin temelleri

► **Kullanmak:** Görüntüdeki sallantıları önlemek için mutlaka tripod kullanmalısınız. Taşıma kolaylığı açısından tek bacaklı kamera sehpaları da bazı durumlarda tercih edilebilir.

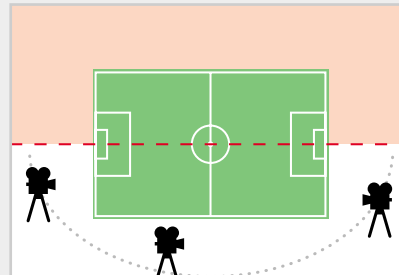
► **İdareli hareket:** Çok fazla hareket ve sallantı huzursuzluk hissi yaratır. Bu eylemi sadece ortamın genel bir görüntüsünü yakalamak için ya da bir nesneyi takip etmek için kullanın. Hareketsiz cisimlere, örneğin müzedeki bir heykel... canlılık vermek için de hareketi kullanabilirsiniz.

► **Önplan derinliği artırır:** Çok uzakta bulunan nesneler, eğer önde dallar ya da çalılar varsa daha çok ilgi çekebilir.

► **Dikkat, korner:** Çekim açısını aniden değiştirmekten kaçının. Nasıl bir futbol maçında bir takım normalde sağ tarafa doğru hücum ediyorsa, bu ikinci devreye kadar değişmez, siz de çekimlerinizde bu prensibi aklınızda bulundurun.

Bu konuda yapılan hatalar, dikkatsiz seyirciler tarafından bile çok çabuk anlaşılır.

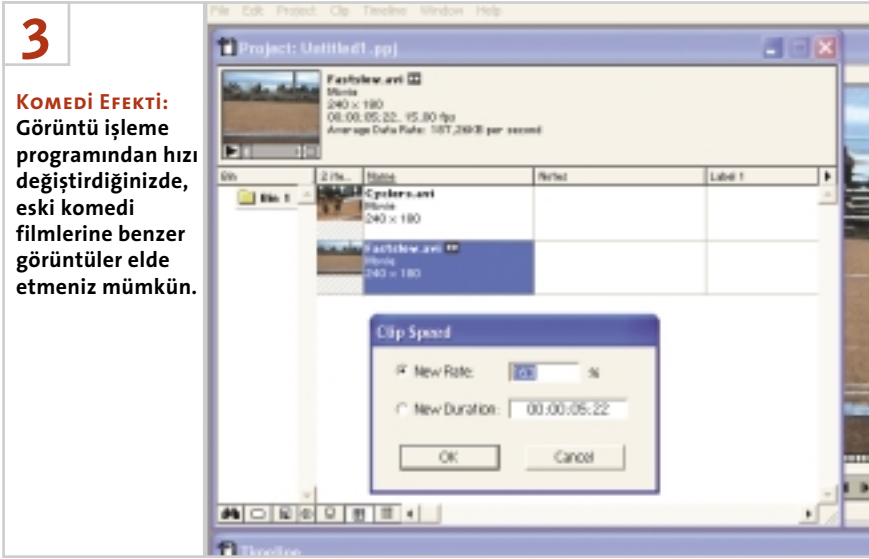
► **Düzeyle züm:** Bir sahnedeki züm değişiklikleri seyirciyi rahatsız eder. Züm düzeyini ayarladıktan sonra çekim yapın ya da cisimlere yaklaşmanız gerekiyorsa, kamerayı hareket ettirin.

OFSAYT: Çekim yapılan açı değiştiğinde, takımlar bir anda yanlış yöne doğru hareket ediyorlarmış gibi gözükür.

3

KOMEDİ EFEKTİ: Görüntü işleme programından hızı değiştirdiğinizde, eski komedi filmlerine benzer görüntüler elde etmeniz mümkün.

niz. Hızı yüzde 163 gibi bir değere getirdiğinizde, yazılımı sayıyı 25'e tam olarak bölemeyeceğinden, bazı resimleri rasgele atlayacağı için, daha da komik görüntüler elde edebilirsiniz.

KOMEDİ: Oynatma hızını biraz arttırdığınızda eski Charlie Chaplin filmlerine benzer bir hareketlilik elde edebilirsiniz. Hızı yüzde 163 gibi bir değere getirdiğinizde, yazılımı sayıyı 25'e tam olarak bölemeyeceğinden, bazı resimleri rasgele atlayacağı için, daha da komik görüntüler elde edebilirsiniz.

BELGESEL ÇEKİMLERİ: Bir çiçeğin açması ya da bir sokağın uzun sürede geçirdiği değişiklikler gibi nesnelerin çekimlerini, daha uzun bir zamana yayıp hızlandırarak göstermeyi düşünüyorsanız, ya webcam özelliği olan bir kamera ya da dijital bir kamera almanızı tavsiye ederiz. Eğer Sony marka dijital bir kamera kullanıyorsanız, kaset koruma özelliğinin 5 dakika sonra aktif olup cihazı kapamaması için, içindeki teybi çıkarmanızı tavsiye ederiz.

Dijital kameranızı bilgisayarınıza bağladıktan sonra, belli sürelerde otomatik olarak çekim yapabilen bir yazılıma ihtiyacınız var. Belli aralıklarda çekim yapıp kaydetme işlevini Thief Jailer adlı program yapabiliyor. <http://acm198.net.ttu.edu/> adresinde File kısmında webware/Windows/Network and Internet Tools/WebCam'in altında programa ulaşabilirsiniz. Thief Jailer numaralandırılmış JPEG dosyaları oluşturuyor. Bu resimlerden bir film meydana getirmek için, Premiere gibi seri resimleri kullanabilecek bir görüntü editörüne ihtiyacınız var. Bu yazılımlarda,

File/Open altında gerekli seçeneği görebilirsiniz.

KAYIT: Oluşturduğunuz dosyayı kaydettiğinizde, Premiere her resme bir saniye verdiği için, oluşturduğunuz görüntü istediğiniz gibi olmayacaktır. Kaydınızı VCD için mi ya da DVD mi yapacağınız da yapmanız gereken ayarlar açısından önemlidir. DVD'ler için saniyede 25 resim uygundur. Bu yüzden hız çarpanını yüzde 2500'e getirdiğiniz de istediğiniz görüntüyü alabilirsiniz. VCD'ler 12-15 resim/saniye ile çalışırlar. Saniyedeki resim sayısını 100 ile çarparak hızlandırma faktörünü hesaplayabilirsiniz.

4

Su altında çekim yapmak: Kaptan Coustea'nun izinde

Su altı çekimleri, seyircileri her zaman büyülemiştir. Tabii bu güzel balıkların

ve dolgun renklerin görüldüğü zamanlar için geçerli; bulanık bir dere yatağı görüntüsü olduğu zaman değil! DV kamerasıyla bir su altı istasyonundan çekim yapmak, genelde gerçekleşmesi uzak bir hayaldir. İhtiyaç olduğunda, bir akvaryumda ya da hayvanat bahçesinde çekim yapmanız gerekebilir. Size anlatacağımız bir teknikle vitrindeki nesneleri bile sorunsuz çekebileceksiniz.

IŞIK: Özel ışık durumlarına göre bazı tedbirler almanız gerekebilir. Bunlardan biri yoğunluğun dışarıda yapılan çekimlerden daha az oluşu, bir başkası da ortamın kendi renginin yapay gelebileceğidir. İçindeki ufak cisimlerin kendi renklerine sahip olmalarından dolayı su bile, çekim yaptığınızda belirgin bir renge sahipmiş gibi gözükür. Otomatik beyaz ayarlaması bu durumda yetersiz kalabilir.

İPUCU: A4 boyutlarında beyaz bir karton alın. Akvaryumun kenarına 45 derecelik bir eğikle yerleştirin ve kamerayı akvaryumun ön tarafına paralel olacak şekilde tutun. Beyazlık ayarını elle yapın. Bunun için kameranızda ilgili tuşu bir kaç saniye basılı tutmanız yeterli. Video kameranız şimdi renkleri gerçekte olduğu gibi çekecektir.

KAMERANIN YERİ: Eğer panonun tam önünden çekim yaparsanız, görüntü düz ve yapay bir hava verir. Biraz eğik olarak tutulduğunda, bulunan yerin derinliği kendini belli edecektir.

GÜZEL BİR EFEKT: Aşağıdan, yansıyan ve dalgalanan suyun yüzeyine doğru bir çekim yaparsanız, oldukça hoş bir görüntü yakalayabilirsiniz.

DİKKAT! Aşağıdan suyun yüzeyini çeker-

4

SUALTI: Beyaz ayarını otomatik yerine elle yaparsanız, gerçeğe çok yakın renkler elde edebilirsiniz.

ken ışık ayarı otomatik olarak yukarıdan gelen ışığa göre değişecektir. Ufak balıklar bu nedenle bu açıdan sadece hareket eden gölgeler olarak gözükecektir. Kameranıza elle ayarlama seçeneğini aktif hale getirdikten sonra, enstantene hızını (shutter speed) saniyenin 1/25'ine ayarlayın ve irisi suyun yüzeyi aydınlık bir şekilde parlayana ve balıkların rengi doğal renklerine dönene dek açın. Kaydettiğiniz görüntüler suyun altında çekilmiş kadar canlı gözükecekler.

5

Bluebox tekniği: Mavi duvar önünde sınırsız bir dünya

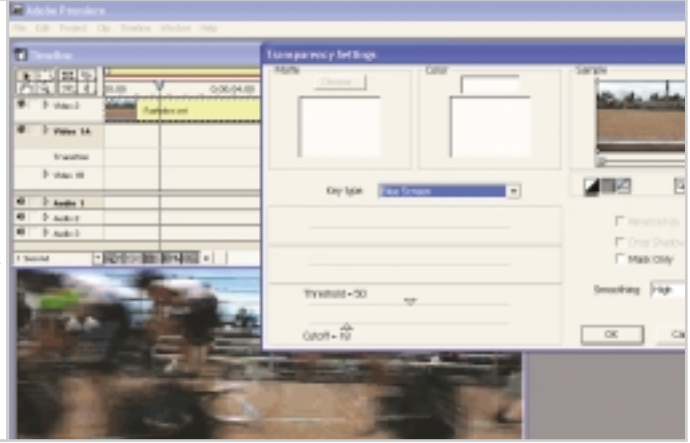

Genelde televizyonda hava durumu verilirken görürüz: Spiker bir Türkiye haritasının önünde duruyordur ve hava durumunu okuduğu bölgeler değişikçe arkadaki harita da değişmektedir. Bu tarz bir çekim yapabilmeyi siz de istemez miydiniz? Bluebox tekniği ile bu mümkün. Bunun için sadece mavi bir halı ya da masa örtüsü işinizi görecektir. Işık olarak 250 watt'lık bir ayaklı lamba kullanabilirsiniz.

GİYİM-KUŞAM: Spikerimizin blue jean giymemesi gerekiyor, aksi takdirde gövdesinin sadece üst tarafı gözükecektir.

5

BLUEBOX: Yapay arkaplandaki dansçıların iyi gözükmesini istiyorsanız, mavi olan her şeyi transparan olarak ayarlayın.

Bunun dışında, içinde mavi ya da mavie çok yakın renkler bulunan elbiseler de iyi bir çekime imkan vermeyecek. Arkaplandan renk olarak belirgin bir şekilde ayrılacak giysileri kullanmanızı tavsiye ederiz. Kırmızı ya da sarı, ya da beyaz giysiler genelde en ideal olanlarıdır.

KAMERA: Bu işlem için en uygunu 3 chip teknolojisine sahip olan DV kameralardır. Bu kameralarda kırmızı, mavi ve yeşilin renk bilgisini farklı birer alıcı kaydeder. Dolayısıyla arka plandaki mavinin kamera tarafından net bir şekilde tanımlanması, bu kameralarda daha keskin olur.

ÇEKİM: Eğer mümkünse çekimi teybe

kaydetmek yerine dijital kamerasını direkt olarak bilgisayara bağlayabilirsiniz, çok daha kaliteli bir bluebox efekti kullanabilirsiniz. Birçok kayıt yazılımı canlı kayda imkan veriyor. Böylelikle her sahne için çekimin nasıl olacağını direkt olarak görüp, spikeri tam nereye konumlandıracağınıza daha rahat karar verebilirsiniz. Ayrıca çekimi teypten bilgisayara aktarma derdinden de kurtulmuş olursunuz. Eğer kasete kayıt yapmak zorundaysanız, çekim sırasında çok fazla değişiklik yapmamanızı tavsiye ederiz. Bazı sahneleri tekrar çekmek istiyorsanız, bunları arka arkaya çekip ufak bir kağıda beğendiğiniz sahneyi not alırsanız, montaj sırasında büyük bir zahmetten kurtmuş olursunuz.

MONTAJ: Sahneleri görüntü işleme yazılımında tek bir track'e (3.den sonraki bir track'i tavsiye ederiz) sırasıyla yerleştirin. Bir renk seçici (color-keyer) sayesinde bluebox efektini vereceğiniz, transparan olmasını istediğiniz rengi seçebilir ve ufak renk farklılıklarında istenmedik bir sonuçla karşılaşmamak için renk toleransını ayarlayabilirsiniz. Bu işlemlere bazı yazılımlarda özel efektler bölümünden Bluebox'ı seçerek ulaşabilirsiniz.

Yazılım transparan rengi belirlemeye izin veriyorsa, çekimlerde mavi yerine başka bir arkaplan kullanabilirsiniz. Biz yine de zorunlu kalmadıkça, standartların dışına çıkmamanızı tavsiye ederiz. Renk toleransı ise önemli bir konu; çok az bir değer verdiğinizde köşelerde çok sert geçişler olabiliyor. Deneme-yanılma yöntemiyle birkaç kerede en iyi sonucu verecek değeri bulabilirsiniz. Bu işlemlerden sonra, istediğiniz arka planı 1. ya da 2. track'e koyduğunuzda istediğiniz bluebox efektini çekiminizde keyifle izleyebilirsiniz. ■

FİLM HİLELERİ

» Steven Spielberg'in Lego'ları

Legolarla ve özel efektlerle, çok basitçe güzel görüntüler çekmeniz mümkün. Boş bir masanın üzerine ufak çakıl taşlarından bir dekor yaparak başlayabilirsiniz. Dijital kamerasını makro özelliğini desteklemeli ve sizin de bir tripotunuz olmalı. Işık için ayaklı lambayı kullanabilirsiniz.

DİKKAT! Ayaklı lambalar çok fazla ısı üretirler ve onlarla etraflarındaki cisimler arasında güvenli bir mesafe bırakmanız gereklidir.

Bir animasyon yapabilmek için belirlediğiniz lego figüranlardan birini, oyuncak bir arabaya koyun. Arabayı, naylon bir ip ile, belirlediğiniz yöne doğru hareket ettirin. Figüranımızın sadece üst kısmını çekin. Oyuncak arabanın sallantısı başrol oyuncumuza canlı bir hava verecektir. Kafasının dönmesi ya da el sallaması gibi daha karışık bir harekete ihtiyacınız varsa, minik bir bluebox yapıp, birbirinden çok az vücut hareketi farklılıkları içeren çekimler yapın. Görüntü işleme programınıza çek-

ANİMASYON: Ünlü lego oyuncularını, iyi bir kurguyla kendi filmlerinize dahil edebilirsiniz.

tiğiniz görüntüleri yükleyin ve orada oynama süresini azaltın.

Birden fazla durağan çekim birleştiginde hareketli bir çekilmiş gibi gözükecek ve bluebox tekniğini de eklediğimiz filmimiz kısa sürede listeleri alt üst edecektir. Lego, Lego Studios adı altında, film çekmekten hoşlananlar için film setleri bile sunuyor. Örneğin, "Lego&Steven Spielberg Moviemaker Set" adlı ürüne <http://shop.lego.com> adresinden ulaşabilirsiniz.

DirectX 9.0 Çıktı

Microsoft nihayet DirectX 9.0'ı halka açık olarak sitesine koydu. Bu yeni versiyonun uygun donanım ve yazılımla grafik ve ses konusunda kullanıcılara önemli avantajlar sağlayacağı tahmin ediliyor.

25 Kasım, Gigabyte'ın graniti

KAYA Gibi: Granite Bay chipset'li Gigabyte 8INXP pek çok gelişmiş özelliğin yanında Dual Power System ve Dual Cooling gibi ilginç özelliklere de sahip.

Gigabyte'ın Tayvan'dan test merkezimize yolladığı kod adı Granite Bay olan Intel E7205 chipset'li anakart elimize geçti. Bu chipset büyük önem taşıyor. Zira Intel, 2003'ün 2.yarisından itibaren yeni chipset'lerle atağa geçecek. Granite Bay da bu atağın ilk adımı olarak değerlendirilebilir. AGP8x desteğine ve ICH4 güney köprüsüne sahip olan anakart, Dual Channel DDR, Dual Power System, Dual Bios, Serial ATA, ATA133 RAID ve USB 2.0 gibi özelliklerin yanında AGP 2x bir ekran kartının takılması durumunda sistemin hasar görmesini engelleyen ve uyarı veren bir özelliğe de sahip.

Intel'in 2003 planları

Intel'in 2003'ün ikinci yarısında gelecek yeni chipset'lerinin özelliklerine bir bakalım. Herşeyden önce yeni chipset'ler (Granite Bay dışında) Intel'in ICH4 güney köprüsü yerine daha da geliştirilmiş olan ICH5'i kullanacaklar. Kod adı Canterwood olan ailenin en gelişkin üyesi, DDR333 ve DDR400 modüllerini destekleyecek. 533/800MHz FSB hızına sahip olması beklenen Canterwood tabii ki AGP 8x destekli.

400/533/800MHz FSB hızına sahip olan Springdale-PE chipset'i ise, ailenin diğer bir üyesi olan Springdale-G gibi Dual Channel DDR266/333/400 bellek modülleri destekliyor. Ailenin son üyesi olan Springdale-P ise sadece 400/533MHz FSB hızlarını destekliyor. Bu yeni ailede entegre grafik birimi olan tek

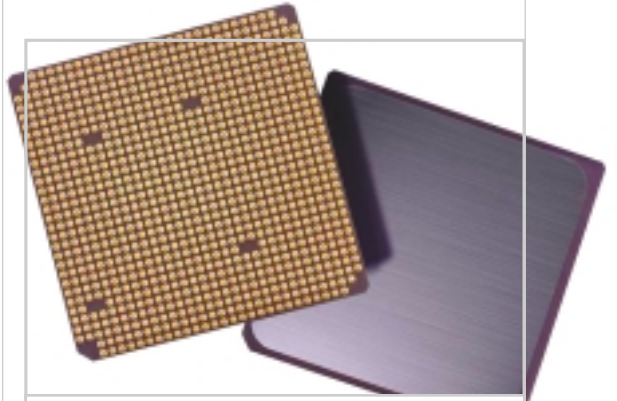
chipset Springdale-G. Kısaca 2003 sonuna doğru 400MHz FSB iyiden iyiye terk edilecek ve trend 533/800MHz'e kayacak.

12 Aralık, Intel'den geç gelen veda

Intel uzatmalı sevgilisi socket 370 platformuna veda ediyor. Bu platformda son kalan ürün olan Tualatin çekirdekli Celeron işlemcilerin üretiminin durdurulması süreci 11 Aralık'ta başladı. Bu işlemci ailesindeki en son üye 1.4GHz'lik Celeron'du. Böylece PIII yapısı tamamen tarihe karışmış oldu.

15 Aralık, AMD'den AthlonXP 2800+

AMD, Ekim ayında anons ettiği Athlon 2800+ işlemcisini piyasaya sürdü. 2250 MHz çekirdek hızına sahip olan işlemci 128K L1 ve 256K L2 önbelleğe, 333MHz FSB hızına ve 37.6 milyon transistöre sahip. Her ne kadar performans yarışında Intel önde gidiyorsa da AMD, fiyat/performans oranı açısından başarılı işlemcilerle takipte.

XEON'UN YENİ RAKİBİ: AMD, Opteron ile Xeon'un hüküm sürdüğü üst uç pazara gözünü dikti.

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

16 Aralık, Anakartlarda 24/96 ses devri başlıyor

24 bit/96KHz kalitesinde kayıt yapan ses kartlarını eskisi kadar olmasa da hala pahalı.

Öte yandan VIA'nın yakında çok uygun fiyata 24bit/96KHz kalitesinde örnekleme yapabilen, 36 bit 20 kanal dijital mixer'e, Dolby Digital EX ve DTS ES desteğine sahip olan gelişmiş bir ses chip'ini anakart

üreticilerine entegre ses ünitesi olarak satacağını duymak sizi şaşırtabilir. VIA'nın ilk olarak Aopen Tube serisi anakartlarda göreceğimiz Envy24PT adındaki bu ses chip'i Creative'e zor günler yaşatacak gibi. Zira yıllardır bu teknolojiye sahipken 24/96KHz kalitesini kullanıcılardan esirgeyen Creative bu geç gelen başarısının keyfini süremeyecek. VIA'nın geçen yıl alanında başarılı ürünlerle tanınan ICEnsemble adındaki şirketi satın almasıyla yaptığı bu atak, masaüstü sistemlerdeki kalite standardını uygun fiyata yükseltmesi açısından hoş.

17 Aralık, Serial ATA

Maxtor Eylül ayında anons ettiği Serial ATA destekli sabitdiskleri nihayet piyasaya sürmeye başladı. İlk disk Diamond Max 9 serisinden 120GB kapasiteye, 7200RPM dönüş hızına ve 8MB önbelleğe sahip. Diskin şirket tarafından belirtilen erişim süresi ise 9ms. Diskin yaklaşık 200 dolar gibi bir fiyata satılacağı tahmin ediliyor.

19 Aralık, Bellek savaşları

Gartner Dataquest şirketinin yaptığı açıklamaya göre gerek büyüme hızı gerekse karlılık açısından Samsung tüm bellek üreticileri arasında açık farkla önde. Şirketi Micron, Hynix ve Infineon izliyor.

20 Aralık, DirectX 9.0 çıktı

Microsoft uzun zamandır Beta versiyonları internette dolaşan DirectX 9.0'ı nihayet resmi olarak dağıtmaya başladı. www.microsoft.com'dan indirebileceğiniz bu sürüm her

» 18 Aralık, GeForceFX haberleri

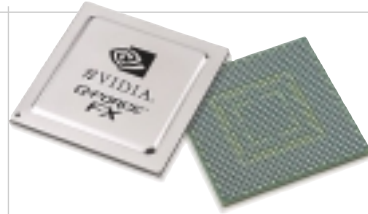
nVidia'nın Şubat 2003'te piyasaya süreceği GeForceFX işlemcisi için farklı bir üretim stratejisi izleyeceği ve bu işlemciyi vereceği kart üreticilerini seçerken çok titiz davranacağı belirtiliyor. Şu an kapalı kapılar arkasındaki söylentilere göre Leadtek çoktan gerekli üretim anlaşmasını yapmış. Öte yandan nVidia'nın GeForceFX işlemcili kart üretimi için MSI'la temaslarda bulunduğu ve pek çok küçük kart üreticisinin GeForceFX işlemcili kartları MSI'dan satın alacağı sızan haberler arasında. Ayrıntılı bir GeForceFX ön incelemesini 36'da bulabilirsiniz.

zaman olduğu gibi özellikle oyunlarda daha iyi bir ses ve grafik ortamı sağlıyor. DirectX 9.0 destekli oyun sayısı henüz fazla değilse de bu durumun çok hızlı bir şekilde değişeceği kesin. Donanım cephesindeyse şu an için ATI'nın Radeon 9500 ve 9700 serisi ile desteklediği DirectX 9.0 kervanına nVidia, GeForceFX ile çok yakında katılacak. Yeri gelmişken ATI'nın yeni çıkarttığı Catalyst 3.0 sürücülerinin başta DirectX 9.0 olmak üzere pek çok açıdan optimize edildiğini belirtmekte fayda var.

21 Aralık, AMD üst uç server pazarında

Intel'in Xeon işlemcisiyle hüküm sürdüğü üst uç server pazarı, AMD'nin 2003'ün ilk yarısında piyasaya süreceği 1.4 ve 1.6GHz'lik Opteron işlemcileriyle renklenecek. Yılın 2. yarısında 1.8 ve 2GHz'lik Opteron'ların piyasaya çıkacağı belirtiliyor. 2003 yılını 2.4 ve 2.6 GHz'lik Opteron'larla kapatmayı bekleyen AMD'ye Intel'in cevabı çoktan hazır. Zira şirket yılın ilk yarısında 1MB önbellekli 1.5, 1.9 ve 2MB bellekli 2GHz'lik Xeon MP'leri piyasaya sürerken DP serisi Xeon'larda üst sınır 3.06GHz olacak. 2003 yılı için Intel AMD'ye göre daha ketum davranırken, 2003 yılı sonunda Xeon DP'lerden çıkacak en hızlı işlemci 3.4GHz hızında olacak. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

ŞİMDİDEN HAZIR: ATI, Radeon 9500 ve 9700 ekran kartlarında AGP8x ve DirectX 9.0 desteğini önceden hazır ederek nVidia'yı epeydir sıkıştırıyor.

İÇİNDEKİLER

83

Pocket PC
Compaq iPAQ H3970
Multimedya Klavye
Microsoft Multimedya
Keyboard
Anakart
Aopen AX4R Plus

84

CD-RW
LG GCE-8481B
Optical Mouse
Microsoft Optical
Mouse Blue
Anakart
Chaintech 9BIA

86

Lazer Yazıcı
Xerox Phaser 4400
Ekran Kartı
Sparkle SP7200T2
Taşınabilir Bellek
Inca YoYo Disk

88

Lazer Yazıcı
Minolta QMS PagePro
1200 W
Dijital Kamera
Pretek DC-3320
Ekran Kartı
Pine XFX GeForce4 Ti4200

90

Hoparlör Seti
Zoltrixound V-Mix
FAN
Zalman CNPS 6000A-CU
Bluetooth Adaptörü
Billionton Bluetooth
Compact Flash Adapter

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Yeni yıla yine birbirinden iddialı ürünlerle giriyoruz. Bunlardan ilki, epey beğenimizi kazanan Microsoft'un multimedya klavye ve mouse seti. Oldukça şık bir tasarıma sahip olan bu set, çeşitli fonksiyonları ile iyi bir ergonomi sunuyor. İlgimizi çekmeyi başaran diğer bir ürün ise, ayın ürünü seçilen Compaq'ın iPAQ H3970 modeli. PDA'larda alıştığımız Arm işlemcilerine karşı Intel'in Xscale işlemcisini kullanan bu model, yüksek performansı ve düşük güç tüketimi ile göze çarpıyor. Klasik tasarım çizgisinden vazgeçmeyen Compaq, bu üründe de pek bir fiziksel değişikliğe gitmemiş. Son söz olarak, ekran aydınlatmasını yanlardan değil de arkadan yapan ürünün yüksek bir aydınlatma ve daha canlı renklerle iyi bir performans sergilediğini söyleyebiliriz. Grafik kartla-

rında sergilenen çarpıcı yenilikler bu ay da devam ediyor. Bu ay iki grafik kartı incelemeye alındı. Bunlardan ilki nVidia GeForce4 Ti 4200 grafik chip'ine sahip olan Sparkle SP7200T2. Ti 4200 chipsetlerin piyasada oldukça büyük beğeni kazanması, kart üreticilerini harekete geçirdi. Pine, XFX GeForce4 Ti4200 modeli ile pazarda kendisine bir yer edinmek isteyen bu üreticilerden biri. Lazer yazıcılar dünyası da bu ay hareketli: Xerox Phaser 4400, DocuPrint N2125'in devamı olarak görülen ve büyük boy şirketler için tasarlanmış olan, kaliteli bir baskının yanı sıra iyi de bir hız performansı sunan bir lazer yazıcı.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandırma bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

Donanım Testi

Pocket PC

COMPAQ IPAQ H3970

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA HP Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 224 59 25
FİYAT 799 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci 400 MHz Xscale
RAM 64 MB
ROM 48 MB
Görüntü alanı 57,6x76,82 mm
Boyutları 133x80x16 mm
Ağırlığı 180gr

Multimedia Klavye

MICROSOFT MULTIMEDIA KEYBOARD

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Microsoft Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 258 59 98
FİYAT 72 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim PS/ 2
Kısa yol tuşları Programlanabilir 17 adet
F tuşu için özel görevler
Diğer Ergonomik dizayn
Özel multimedia tuşları
Özel konfigürasyon yazılımı

Anakart

AOPEN AX4R PLUS

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Çözüm
BİLGİ İÇİN (216) 217 40 10
FİYAT 180 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Chipseti e7205
İşlemci yuvası 478
FSB hızı 533 MHz
Bellek yuvası 4x168 pin DDRAM
Slot sayısı 6 PCI, 1 AGP, 1 CNR

PDA'LARDA XSCALE DEVRİ: IPAQ'ın yeni modeli dış görünüm itibarıyla öncekilerden pek de farklı değil. Bu normal, çünkü esas değişiklik cihazın iç kısmında gerçekleşmiş. Compaq'ın 38 serisini bilenlerin, görüntü ekranıyla herhangi bir şikayetleri yoktu. Yeni modelde bu görüntü ekranı daha da düzeltilmiş bir şekilde karşımıza çıkıyor. Daha yüksek bir aydınlatma ve daha canlı renkler hemen dikkat çekiyor. Bunun nedeni ise, ekran aydınlatmasının yanlarda değil arka tarafta olması. Benzeri değişiklik işlemci için de söz konusu. Daha önce alışılageldiğimiz 206 MHz'lik strongarm'ın yerine Intel'in 400 MHz'lik Xscale işlemcisi kullanılmış. ROM belleği de standart 32 Mbyte'dan 48 Mbyte'a yükselten Compaq, bu sayede veri yedeklemesi için önemli bir yer ayırıyor. Çeşitli aygıtlarla haberleşebilen cihazın, SD ve MMC bellek türlerine taşınabilir verileri depolaması da önemli avantajı.

SONUÇ: IPAQ 3970, her ne kadar klasik bir görünüm sergilese de Xscale işlemcisi ve daha aydınlık bir ekranı ile kullanıcıya en son teknolojiyi sunmayı başarıyor.

- + Yüksek performans
- + Ekran aydınlatması oldukça başarılı
- + Xscale işlemcisi ile düşük güç tüketimi

MULTIMEDIA MERKEZİ: İşletim sistemlerinde kullandığı renkleri masaüstü donanımlarına da taşıyan Microsoft'un iki renkli multimedia klavyesi Türkçe desteğe de sahip. Üzerinde bulunan özel My Documents, My Pictures, My Music, Media, Mail, Web/Home, Messenger, Media Player ve ses kontrol düğmeleri ile söz konusu klasör ve programlara ulaşmanızı hızlandıran klavyenin en önemli özelliklerinden biri, F tuşlarına atanan özel görevler... Klavye üzerinde F kilidini kullanarak ister klasik fonksiyonları kullanabilir, ister F tuşlarının yeni görevlerini etkinleştirebilirsiniz. Renkli bilek desteği ile şık bir görünüm sergileyen klavye ile sunulan IntelliType Pro yazılımını kullanarak, klavyenin özel tuşlarının görevlerini de değiştirebilirsiniz. Özellikle Sleep ve Log Off gibi özel tuşlar, bilgisayar başından uzaklaşırken sistemi tek bir tuşa basarak güvenli bir şekilde terk etmenizi sağlar.

SONUÇ: Masasının üstünde yeni bir renk görmek ve özel tuşlar ve görevler ile çalışmasını hızlandırmak isteyen kullanıcılar için ideal bir klavye.

- + Renkli, şık tasarım
- + Özel tuşlar ve görevler
- + Türkçe desteği

RAMBUS'A KARŞI DUAL DDR: Pentium 4 işlemciler için daha önce geliştirilen 11 adet chipsete bir yenisi daha eklendi. E7205 ya da Granite Bay olarak adlandırılan bu yeni chipsetin en önemli özelliği Dual DDR bellekleri desteklemesi. Bu yeni chipseti ürünlerine entegre eden firmalardan biri de Aopen. Aopen'in AX4R Plus olarak adlandırılan anakartı sadece yeni chipseti ile göze çarpmıyor, beraberinde sunduğu donanım bileşenleri ve ek fonksiyonları ile de dikkatleri üzerine çekmeyi başarıyor. AGP 8X desteğine sahip olan anakart, yeni nesil Pentium 4 işlemcilerini desteklemesi ile birlikte ICH 4 kuzey köprüsünü kullanıyor. ICH4 kullanımının avantajı bu sayede 6 adet USB 2.0 portunu destekleyebilmesi ve 400 ile 533 FSB hızında çalışan işlemcilerle çalışabilmesi.

SONUÇ: Serial ATA bağlantısına da sahip olan bu anakart, Dual DDR bellek teknolojisi ile oldukça iyi bir performans sergileyerek RDRAM destekli i850E chipsetini zor durumda bırakıyor

- + Dual DDR teknolojisini destekliyor
- + Geniş donanım ve yazılım desteği
- PC 2100 üstü bellek modülleri desteklenmiyor

Donanım Testi

CHIP TOP 10 2.Sıra

CD Yazıcı

LG GCE-8481B

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Ufotek
BİLGİ İÇİN (212) 336 61 00
FİYAT 89 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	ATAPI
CD-R	48X
CD-RW	24X
CD-ROM	48X
Bellek	2 MB
İşletim sistemi	Win95/98/ME/2000/XP, Mac

Optical Mouse

MICROSOFT OPTICAL
MOUSE BLUE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

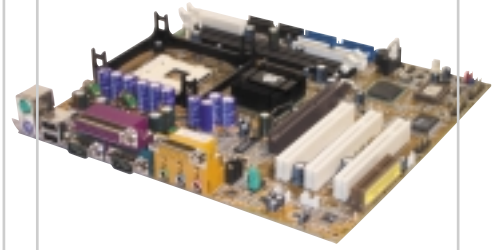

FİRMA Microsoft Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 258 59 98
FİYAT 22 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PS/ 2, USB
Tuş sayısı	2
Diğer	1 scroll var
Teknoloji	Optik
Çözünürlük	6000 resim/saniye
İ. sistemi	Win95/98/Me/XP/NT/2000 / Mac

Anakart

CHAINTECH 9BIA

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Evren Dış Tic, Merpa
BİLGİ İÇİN (212) 546 46 94,
(212) 213 38 73
FİYAT 75 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX µ (wibra)
Chipseti	i845
İşlemci yuvası	478
FSB hızı	400 MHz
Bellek yuvası	2 x 168 pin SDRAM

CD YAZICILARDA REKABET DEVRİ: CD yazıcılarda Yamaha ve Plextor ile başlayan hız artışı, sektöre gün geçtikçe daha çok üreticinin katılmasıyla giderek yükseliyor. Bu rekabet ortamına katılan üreticilerinden biri de, CD hata okuma performansları ile kendisinden söz ettirmeyi başaran ve yüksek performanslı CD yazıcılarda yerini alan LG.

2 Mbyte'lık bir belleğe sahip olan GCE-8481B, Super-Link teknolojisi sayesinde Buffer Underrun koruması sağlıyor. Buna ek olarak 48X CD yazma ve 24X tekrardan yazma değerlerine sahip olan cihaz, Nero 5.5.9.9 ve InCD 3.34 yazılımları ile de dikkat çekiyor. GCE-8481B'yi test ettiğimizde, CD yazmada birinci olan Plextor'u ve CD-RW yazmada en iyi değeri veren Yamaha CRW-F1'i geçemediğini gördük. Ama bu kimseyi endişelendirmesin, çünkü bu cihazın test değerlerine baktığımızda ortalamanın üstünde değerler aldığını söyleyebiliriz.

SONUÇ: LG, değerlendirmede en yüksek performansı elde etmemesine karşın, gerek fiyat/performans gerekse stabilite konusunda oldukça iyi sonuçlar veriyor

- + Fiyat/Performans
- + Yazılım desteği
- + Hata düzeltme performansı

GÖZE HİTAP EDİYOR: Microsoft'un yeni donanım ürünleri kullanıcılarına sundukları kolaylıkların yanı sıra özellikle şık tasarımları ve masaüstüne getirdikleri yeni renkler ile dikkat çekiyorlar. Sahip olduğu renkler ve küçük, şık tasarımı ile dikkat çeken Microsoft'un en yeni kablolu faresi Optical Mouse Blue'nun en önemli özelliklerinden biri, sağ ve sol el kullanımına uygun olması. Fare, hareket kabiliyetini arttıran optik teknolojinin haricinde, farenin standart donanımı haline gelen ve aşağı doğru devam eden uzun dokümanlar ile çalışmayı kolaylaştıran tekerlek teknolojisine de sahip. PS/2 veya USB bağlantılarını kullanan fare, Windows ve Macintosh tabanlı sistemlerde sorunsuz olarak çalışıyor. Ayrıca farenin sahip olduğu tuşların fonksiyonları, her iki sistem için de ayrı versiyonları bulunan IntelliPoint yazılımı kullanılarak, istenen şekilde düzenlenebiliyor.

SONUÇ: Masaüstünde yeni bir renk isteyenlere ve özellikle her iki elin de kullanıldığı birden fazla, çok kullanıcıli sistemler için uygun bir fare.

- + Optik teknolojisini kullanıyor
- + Her iki el için de uygun
- + PS/2 ve USB destekliyor

EN DÜŞÜK MALİYETİ ARAYANLARA: Şirket içi bilgisayarlarda bir modernizasyona gidiyorsunuz, ama ayırdığınız bütçe kısıtlı ve maliyetleri de aşmak istemiyorsunuz. Üstelik eski PC sistemlerindeki bazı parçaları da değerlendirmek istiyorsunuz. Burada ilk görünen çözüm, kuşkusuz temelden başlayıp entegre bileşenlere sahip olan bir anakart almak. Chaintech bu tür bir sistem modernizasyonunu size düşük maliyetle sağlayacak bir anakart geliştirdi. 9BIA olarak adlandırılan bu ürün, intel işlemcilerden vazgeçmeyen ve yüksek performans arayan kullanıcılar için düşünülmüş. 400 MHz'lık Pentium 4 işlemcilerine uyumlu olan 9BIA, artık eski olarak adlandırığımız SDRAM bellek modülleri ile çalışıyor. Anakartın üzerinde, entegre bileşenler olarak sadece AC 97 ses chip'inin mevcut olduğunu belirtmekte fayda var.

SONUÇ: Bu anakart terminal PC veya ofis sistemler oluşturmak isteyen sistem yöneticilerine hitap ediyor. Chaintech 9BIA, ev kullanıcılarının isteklerini karşılayabilir.

- + Uygun Fiyat
- Yeni nesil Intel işlemcileri desteklemiyor
- Düşük bir performansa sahip

Donanım Testi

CHIP TOP 10 | 1.Sıra

Lazer Yazıcı

XEROX PHASER 4400

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

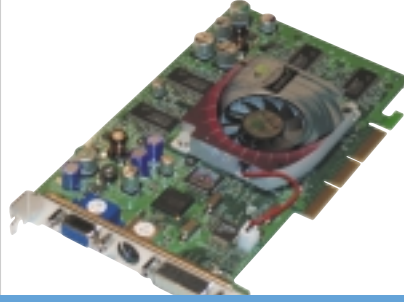
FİRMA Albim, Index
BİLGİ İÇİN (216) 349 33 51,
(212) 312 05 05
FİYAT 139 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim 10/100 Base-TX Ethernet, Par., USB
Baskı hızı 25 sayfa/dak
Baskı çözünürlüğü 1200 dpi
Bellek 64 MB
Boyutları 422x413x439 mm

CHIP TOP 10 | 8.Sıra

Ekran Kartı

SPARKLE SP7200T2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 10 71
FİYAT 179 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset nVidia Geforce4 Ti 4200
Bellek 128 MB DDR
GPU frekansı 250 MHz
Bellek frekansı 440 MHz
Bus AGP 4X/2X
Diğer TV-Out/Video-In ve DVI-I çıkışı var

Taşınabilir Bellek

INCA YOYO DISK

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Pasifik Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (212) 212 88 65
FİYAT 58 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 1.1
Bellek 128 MB
Güç ihtiyacı USB'den
Boyutları 80x24x11 mm
Diğer Yazma ve silme korumasına sahip
İ. sistemi Win98/2000/Me/XP, Linux Mac OS

BÜROLARIN YENİ ASİSTANI: Xerox Phaser 4400, yüksek performans ile hıza ihtiyaç duyan iş gruplarına hitap eden bir lazer yazıcı. A4 lazer yazıcılar kategorisinde olan ve DocuPrint N2125'in devamı olarak görülen bu yeni yazıcı, sunduğu yeni teknik değerlerle ilgi çekiyor. 11 saniyenin içinde ilk baskıyı yapabilen yazıcı sürekli tempoda dakikada 25 sayfalık bir baskı hızı sunuyor. 1200 dpi'lık çözünürlük değeri, Adobe Post Script Level 3 baskı dili ve 266 MHz'lik bir işlemci ile çalışan Xerox Phaser 4400, kaliteyi hızlı bir şekilde kullanıcıya sunabiliyor. Ürünün ilgi çekici yanları sadece bu teknik değerlerle sınırlı değil. Büro içinde gerekli olan yazılımları da içeren yazıcı, bu sayede bir çok ihtiyacı da karşılayabiliyor. Örneğin bu yazılımlardan biri olan Xerox CentreWare Internet Services ile birçok fonksiyonu kontrol altında tutabilirsiniz.

SONUÇ: Büyük şirketler tarafından beğenileceğini düşündüğümüz, kaliteli bir baskının yanı sıra iyi de bir hız performansı sunan yazıcı, profesyonellerin ihtiyaçlarını karşılamayı iyi biliyor.

- + Kaliteli ve hızlı baskı
- + Bağlantı çeşidi
- + Yazılım desteği

EKRAN KARTLARINDA Ti 4200 DEVRİ: Geforce 4 Ti 4200 grafik chipseti, fazla bir mali yüke girmek istemeyen, ama buna rağmen performanstan da ödün vermek istemeyen kullanıcılar için geliştirilmiş olan bir chipset. Nvidia'nın şu an piyasada bulunan en performanslı chipseti olan Geforce 4 Ti 4600 ile benzer özellikler taşıyan Ti 4200, bu sayede büyük ilgi çekmeyi başarıyor. Peki bu chipsetin farkı ne? Fark, bazı donanım bileşenlerinde kısıtlamaya gidilmesi. Ekran kartı üreticileri de bu tür kısıtlamayı benimseyerek, modellerine bu chipseti de entegre ettiler. Bu üreticilerden biri de geçen ay Ti4600 modelini inceleme fırsatı bulduğumuz Sparkle. Chipseti SP7200T2 model adı ile piyasaya sunan Sparkle'ın donanım bileşenleri açısından bakıldığında pek bir şeyi kısıtlamadığı görülüyor. Örneğin kartta soğutmaya önem verilmesi ve çeşitli video giriş ve çıkışların yanı sıra kablo ve yazılım desteğinin tam olması bizi şaşırttı.

SONUÇ: Özellikleri bakımından oldukça kaliteli diyebileceğimiz kart, iyi de bir performans sunuyor.

- + Fiyat/performans oranı
- + Donanım bileşenleri
- + Başarılı soğutma

DİSKET DEVRİNİN SONU: Eskiden bir verinin taşınması için çoğumuz disket kullanırdık. Bu çok pratik bir yol idi. Ama gelişen teknolojiyle birlikte taşınabilir verilerin boyutlarının da artması, disketlerin ve dolayısıyla disket sürücülerinin yavaş yavaş görev sürelerini tamamlamasına yol açtı. Yeni çağın modern çözümü, taşınabilir USB disklerde yatıyor. Bunun nedeni, USB disketlerinin kurulumlarının oldukça basit olması, dış etkenlerden verileri daha güvenli bir şekilde koruyabilmeleri ve ergonomik yapıları sayesinde rahatlıkla taşınabilmeleri... Ülkemizde kendisine iyi bir yer edinen Inca, YoYo Disk adı altında bu tür bir ürünü Türkiye pazarına sundu. 32 MB'dan 512 MB'a kadar geniş bir seçenek sunan ürün, herhangi bir ekstra güce ihtiyaç duymadan USB portundan çalışabiliyor.

SONUÇ: Üzerinde bir flash bellek barındıran bu mini elektronik yedekleme ünitesi, oldukça hafif ve gömlek cebine sığacak kadar küçük. Ancak, hafifliğinin ve küçüklüğünün aksine, sıkı bir veri güvenliği sağlıyor.

- + USB arabirimi ile hızlı veri aktarımı
- + Ergonomik bir yapıya sahip
- Boot özelliği yok

Lazer Yazıcı

**MINOLTA QMS PAGEPRO
1200W**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Koyuncu
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00
FİYAT 199 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB, paralel
Dakikadaki baskı sayısı	12
Baskı çözünürlüğü	1200x1200 dpi
Belleği	8 MB
Boyutları	389x252x253 mm
Ağırlığı	7 kg

Dijital Kamera

PRETEK DC-3320

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

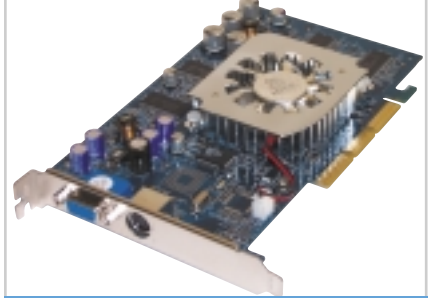
FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 10 71
FİYAT 399 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Sensör	3.34M CCD
Çözünürlük	2048x1536 piksel
Dahili bellek	8 MB
Ekran	1.5" renkli TFT LCD
Boyutları	112x44x77 mm
Ağırlığı	245 gram

CHIP TOP 10 1.Sıra

Ekran Kartı

**PINE XFX GEFORCE4
TI 4200**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Koyuncu
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00
FİYAT 159 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset	nVidia Geforce4 MX 4200
Bellek	128 MB DDR
GPU frekansı	250 MHz
Bellek frekansı	444 MHz
Bus	AGP 4X/2X
Diğer	Video-In, Video-Out, DVI

LAZER YAZICILAR EV KULLANIMINA HAZIR: Kağıt kullanımının minimuma indiği dijital dünyada, en çok kağıt harcayan ürünler arasında lazer yazıcılar geliyor. Lazer yazıcılar, işlerinde oldukça iyi olmaları, yani hızlı ve orijinale yakın baskı vermeleri sayesinde, günümüz dünyasının vazgeçilmez ürünleri arasında kendilerine iyi bir yer edindiler. Bu lazer yazıcılarından biri de bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz ve daha çok fotoğraf makinelerinden hatırladığımız Minolta'nın PagePro 1200 W modeli. Hem USB hem de paralel arabirime sahip olan yazıcı, dakikada 12 sayfalık baskı ve 1200 dpi'lık çözünürlük değerleri ile karşımıza çıktı. 8 MB'lık bir belleğe sahip olan yazıcının ergonomik yapısı, onun her türlü mekana kolayca adaptasyonunu sağlıyor. Ayrıca fiyatının uygunluğu da, PagePro 1200 W'yi ev kullanıcıları için de cazip bir hale getiriyor.

SONUÇ: Minolta Qms PagePro 1200 W, baskı kalitesi ve hız faktörüne göre değerlendirildiğinde küçük boy şirketler ile ev kullanımı için çok uygun bir seçenek.

- + Basit bir kurulum ve kullanıma sahip
- + Ergonomik yapı
- Upgrade imkanı kısıtlı

HER KESEYE UYGUN: Dijital fotoğraf makinelerinin tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de iyi bir satış trendi yakaladıklarını söyleyebiliriz. Satışların sürekli olarak artmasının en önemli nedeni, bu ürünlerin yeni başlayanlardan profesyonel kullanıcılara kadar geniş bir çeşitlilikte olmaları. Bu trendi görmezden gelmeyecek, biz de bu ay sizler için fiyatı ile ilginizi çekmeyi başaran Pretec'in üst modellerinden biri olan DC-3320'ü inceledik. 3.34 megapixel'lik teknik değere sahip olan Pretec, 3X optik ve 2X dijital zoom özelliği ile çekimler yapabiliyor. Aynı zamanda ses kaydı da yapabilen cihaz, çekilen resimleri 1.5 inçlik renkli TFT LCD ekranında anında kullanıcıya sunuyor. Cihazın kullanımının oldukça basit olmasına karşın, resim kalitesinin ortalama değerleri geçmediğini söyleyebiliriz. Ayrıca maliyeti düşürmek için kullanılan 1.5 inçlik ekran, net bir görüntü veremiyor.

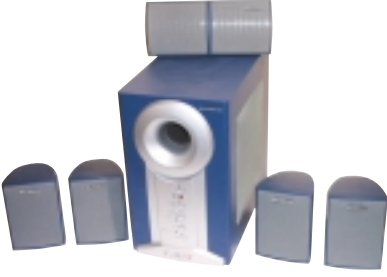
SONUÇ: Pretek DC-3320, daha çok uygun fiyata sahip olan ve ortalama değerleri aşmayan bir kameraya sahip olmak isteyen kullanıcılara hitap ediyor.

- + Uygun fiyat
- + Eksiksiz birleşenler
- Ortalama kalitenin üstüne çıkamıyor

Ti 4600 GÖRÜNÜMLÜ Ti4200: Geçen aylarda sizlere Nvidia'nın önemli destekleyicilerinden biri olan Pine XFX'in GeForce4 Ti4200 modelini tanıtmıştık. Bu kart overclock performansı ile ilginizi çekmeyi başarmıştı. Öyle ki, bu karta yaptığımız overclock sonucu Ti4600'ün performans değerlerine yaklaşmıştık. Ama ürünün bir eksikliği vardı. O da belleğinin Ti4600'e göre yeterli olmaması. Bunun üzerine üretici firma bize aynı modelin 128 MB versiyonunu yolladı. Soğutmaya çok önem veren Pine, bu modelde de görüldüğü gibi oldukça stabil bir soğutma sistemi kullanmış. Bu önemli, çünkü kartın da stabil çalışabilmesi için chipsetin fazla ısınmaması gerekiyor. Kullanılan 128 MB bellek, testlerde kendisini belli ettirdi. Özellikle karmaşık uygulamalarda kartın herhangi bir takılma göstermemesi, genel değerlendirmede bizlere bir artı değer sağladı.

SONUÇ: Pine XFX ile düşük bir maliyetle oldukça iyi bir performans yakalayabilmek mümkün.

- + Fiyat/performans oranı
- + Soğutmaya verilen önem
- Soğutma sisteminin gürültü oranı yüksek

Hoparlör Seti**ZOLTRIXOUND V-MIX**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 89 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Hoparlör	4 sattelite, 1 center, 1 subwoofer
Subwoofer	30 watt
Sattelite	7 watt
Center	15 watt
PMPO	1500 watt
Diğer	Uzaktan kumanda

Fan**ZALMAN CNPS 6000A-CU**

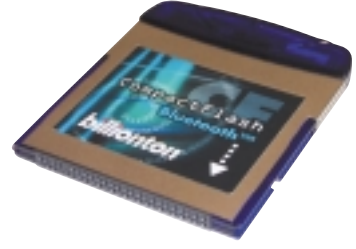
CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Evren Dış Ticaret
BİLGİ İÇİN (212) 546 46 94
FİYAT 40 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Dönüş hızı	1600 - 2800 rpm
Gürültü oranı	36dB
Bağlantı	3-Pin Molex
Gerilim değeri	12 V
Boyutları	110 x 63 x 65 mm
Ağırlığı	550g

Bluetooth Adaptörü**BILLIONTON BLUETOOTH COMPACT FLASH**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 172 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Protokol	Bluetooth v1.1
Arabirim	Compact Flash Type I
Transfer oranı	723 kbps
Frekans genişliği	2.4 GHz ~ 2.4835 GHz
Piconet:	7 adet
Etki alanı	10 m

5.1 SES KEYFİ: Dolby Digital ses teknolojisinin çıkışıyla birlikte insanlar 6 kanal sesin keyfine varmaya başladı. İlk olarak sinemalarda yer alan bu teknoloji zamanla ev kullanımının hizmetine de girdi. Tabii böyle bir teknolojinin ev kullanımına girmesinin maliyeti de yüksekti... Ama artık bu tür sistemleri de uygun bir maliyetle üretmenin mümkün olduğunu biliyoruz. Multimedya ürünleri ile ülkemizde tanınan Zoltrix, bu tür bir ses sistemini Zoltrixound V-Mix adı altında kullanıcıların beğenisine sundu. 5 adet hoparlör ve bir subwoofer'dan oluşan bu sistem, DVD oynatıcılar ve 6 kanal (entegre 5.1 amfi ile) destekleyen ses kartlarına uyumlu. Gürültü oranını mümkün olduğunca düşük bir seviyeye çekmeyi başaran hoparlör sistemi, sesi odanın içinde başarılı bir şekilde yayabiliyor. Ahşap subwoofer sayesinde dolgun bir bas efekti veren V-Mix aynı özeni uydu hoparlörlerinde göstermemiş.

SONUÇ: V-Mix, hoparlör sistemine yüksek bir harcama yapmak istemeyip, 6 kanal ses teknolojisine sahip olmak isteyenleri tatmin edecek güçte bir ürün.

- + Fiyatı/performans oranı
- + Uzaktan kumandaya sahip
- Zayıf ergonomi

ATHLON İŞLEMCİLERİNE ÖZEL SOĞUTMA: Athlon işlemciler için bir çok soğutma sistemi mevcut. Bunlardan biri de, bu konuda oldukça uzmanlaşmış firmalardan biri olan Zalman'ın CNPS 6000 A-CU (Computer Noise Prevention System) olarak adlandırılan yeni ürünü. Nedeni, bakırdan oluşması ve yapısının da bildiğimiz soğutma sistemlerden çok farklı olması. Bu soğutma sistemi büyük bir kutunun içinde eksiksiz (vidalar, mandallar vs.) olarak geliyor. Arica Fan ve soğutma sistemi de birbirinden ayrı yer alıyor. Yani bu ürünü kasa sistemine dahil etmek için biraz uğraşmanız gerekiyor. Gerçi soğutma sisteminin nasıl kurulacağına dair bir kurulum kılavuzu mevcut, ama buna rağmen yine de kurulum anlatıldığı kadar kolay değil. Bu üründe beğendiğimiz bir özellik fazla ısınmayan sistemlerde fanın gürültüsünü azaltmak için dönüş hızının ayarlanabilmesi.

SONUÇ: Zalman, CNPS 6000A-CU modeli ile günümüzün AMD işlemcilerine uygun olan kaliteli ve soğutmaya da iyi yapan başarılı bir ürün sunuyor.

- + Fan dönüş hızı ayarlanabiliyor
- + Sessiz çalışıyor
- Kurulumu kolay değil

PDA'LARA BLUETOOTH DESTEĞİ: Günümüzde kablosuz iletişimin sağladığı rahatlık kuşkusuz çok önemli. Dizüstü bilgisayarlar, cep telefonları veya PDA'ları birbirine bağlamayı sağlayan bu gelişmiş teknoloji, birçok standarda dayanıyor. Bu standartlardan biri de elektronik cihazların dar alanlarda haberleşmesini sağlayan Bluetooth teknolojisi. Bluetooth teknolojisini benimsemiş üreticilerden biri de ülkemizde çok iyi tanınan Billionton. Compact Flash Type I arabirimine sahip olan Billionton Bluetooth Compact Flash Adapter, kolay kurulumunun ardından diğer Bluetooth aygıtları ile anında iletişim kurabiliyor. Bu sayede cihazı taktığınız bir PDA ile cep telefonunuzla haberleşebilirsiniz. Bununla da kalmayıp cep telefonun yardımı ile PDA'nızı internete bağlayabilirsiniz. Böylece istediğiniz anda e-mail'lerinizi de kontrol edebilirsiniz. Ayrıca şirket içi kullanımındaysa, kendinizi Bluetooth ağına dahil edebilirsiniz.

SONUÇ: PDA cihazlarına Bluetooth özelliğini kazandırmak isteyen kullanıcılar için oldukça uygun bir seçenek sunuyor.

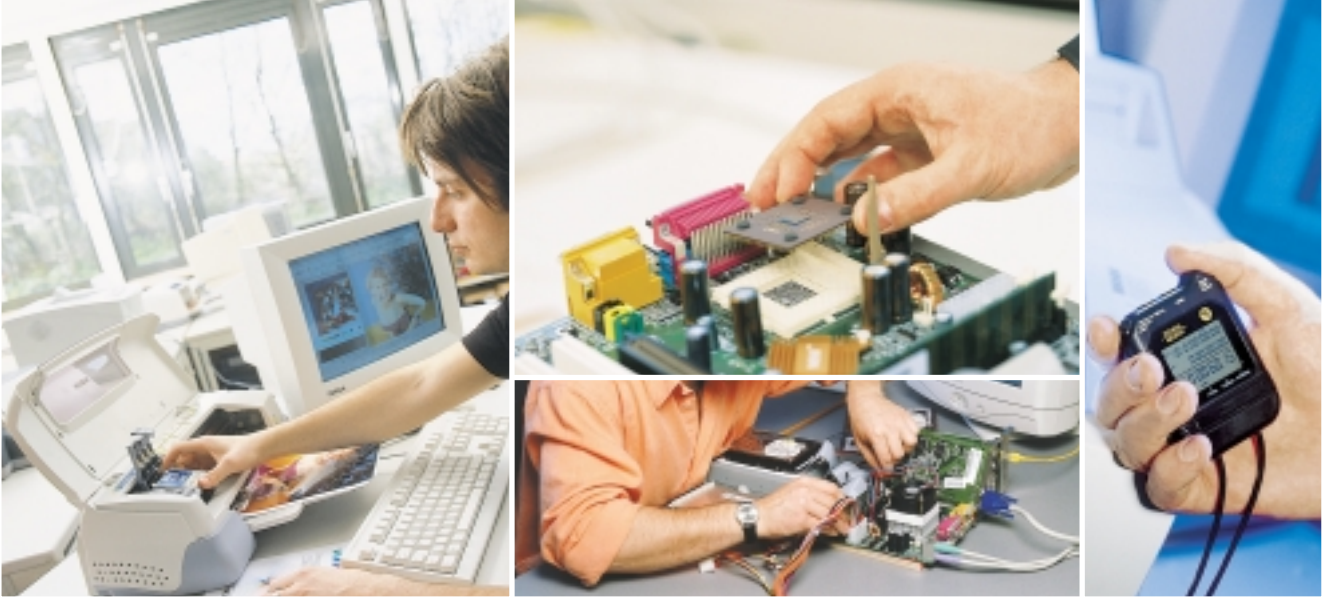
- + Sorunsuz kurulum
- + Yazılımın kolay kullanımı
- Dokümantasyon yetersiz

OCAK 2003 CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler, CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Yeni bir donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü tek tek ve test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor. 12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta aydan aya eklenen

yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında, CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümündeki irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız, herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyorlar. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP 10

tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürünün fiyatı da uygunsa, diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor. Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde, onun hangi ayda incelemesinin yayınlandığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD'den TOP 10 listelerimizdeki ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimizi, nasıl puanlandığımızı ve ürünlerle ilgili firmalara ait bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda, TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte, performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıf-

landırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre

en iyiden en kötüye göre yer alırlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde bir ayrı bir başlık olmamasından dolayı, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

IDE Sabitdiskler

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Süresi (ms)	Rastgele V. Erişim H.	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	IBM 80GXP IC35L080AVVA07	98	■■■■■	38132.3	24144.3	11.9	86777	91	115	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
2	IBM 120GXP IC35L120AVVA07	98	■■■■■	38258.7	24410.8	12.2	87473	88	180	120 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
3	Maxtor D740X-6L	97	■■■■■	35123.3	22619.4	11.7	86482	85	111	80 GB, U-DMA/133, 2MB	9/02
4	WD Caviar WD600BB	95	■■■■■	40522.4	22645.4	13.2	85323	87	101	60 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
5	Samsung Spinpoint P40 SP8004H	95	■■■■■	36748.4	24645.4	13.2	78002	95	104	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
6	Seagate Bar. ATA IV ST380021A	93	■■■■■	36674.2	24219.2	13.9	77819	92	116	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
7	Seagate Bar. ATA IV ST360021A	93	■■■■■	36794.9	23854.7	13.6	76969	92	99	60 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
8	WD Caviar WD800BB	92	■■■■■	35554.2	22219.2	13.1	85898	87	111	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
9	WD Caviar WD200BB	92	■■■■■	35470.8	21854.7	13.2	85037	90	72	20 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
10	WD Caviar WD400BB	92	■■■■■	35410.1	21574.6	13.4	85227	88	74	40 GB U-DMA/100, 2MB	9/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

SCSI Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate Cheetah 10K.6	99	■■■■■	100	98	100	98	10000	1240	146.8 GB, Ultra320 SCSI, 8MB	11/02
2	Seagate ST373405LW	96	■■■■■	97	95	97	95	10000	740	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	4/02
3	Quantum Atlas 10 KII	95	■■■■■	95	94	95	96	10000	1059	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 8 MB	6/01
4	Seagate ST173404LW	87	■■■■■	88	97	79	85	10000	915	73.4 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
5	Seagate ST336706LW	87	■■■■■	86	92	85	85	10000	497	36.9 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	3/02
6	Quantum Atlas 10 KII	74	■■■■■	80	29	91	97	10000	480	36.7 GB, Ultra160 SCSI, 8 Mb	6/01
7	Seagate ST318451LW	74	■■■■■	62	69	76	91	15000	375	18 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	9/01
8	Quantum Atlas V	74	■■■■■	66	71	66	95	7200	462	36.7 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
9	Quantum Atlas V	72	■■■■■	78	75	52	84	7200	259	18.36 GB, Ultra160 SCSI, 4 MB	6/01
10	Seagate ST1181677LW	72	■■■■■	64	70	61	94	7200	1850	180 GB, Ultra160 SCSI, 16 MB	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Berber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Pioneer DVD-105SZ	87	■■■■■	99	93	49	50	100	56	16X, 40X, Slot	9/01
2	Acer DVP1640A	87	■■■■■	100	100	57	26	90	65	16X, 40X, Tray	9/01
3	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	87	94	57	52	95	68	16X, 40X, Slot	9/01
4	LG DRD 8160B	83	■■■■■	80	85	60	95	87	69	16X, 40X, Slot	12/01
5	LG DRD 8120B	74	■■■■■	73	74	44	100	87	61	12X, 40X, Tray	9/01
6	Aopen DVD-1240	69	■■■■■	72	82	59	20	85	55	12X, 40X, Tray	9/01
7	BTC BDV 316B	67	■■■■■	65	77	74	18	90	51	16X, 48X, Tray	9/01
8	Sony DDU1621	63	■■■■■	65	55	98	26	85	48	16X, 40X, Tray	10/01
9	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	44	78	100	4	90	53	16X, 40X, Tray	9/01
10	Nec DV-5800A	53	■■■■■	59	55	26	21	85	64	16X, 48X, Tray	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Berber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Epson Perfection 2450 Photo	94	■■■■■	100	100	96	94	100	378	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0, F.	10/02
2	Canon Canoscan D1250 U2F	87	■■■■■	75	71	94	97	98	296	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
3	HP Scanjet 3570C	83	■■■■■	45	56	96	100	100	144	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
4	Mustek BearPaw 2400TA	83	■■■■■	39	54	100	97	88	106	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
5	Canon Canoscan N670U	80	■■■■■	63	87	87	89	80	120	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
6	Canon Canoscan N1240U	80	■■■■■	39	91	92	94	80	176	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
7	HP Scanjet 3500C	79	■■■■■	48	53	90	94	94	82	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1/2.0	10/02
8	Benq S2W 5000E	76	■■■■■	39	77	94	84	76	69	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1	10/02
9	Mustek BearPaw 1200CU	73	■■■■■	43	55	88	84	76	68	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB 1.1	10/02
10	Mustek Scan Express 1200UB Plus	72	■■■■■	32	61	85	81	74	55	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB 1.1	10/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Conver-gence	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergo-nomi	Geometri	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Sony CPD-G220P	94	■■■■□	76	100	97	100	95	350	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	4/02
▶ 2	Sony CPD-G200P	92	■■■■□	71	100	98	97	94	325	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
▶ 3	ADI Microscan G700i	80	■■■■□	74	50	95	89	93	285	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
▶ 4	Samsung SyncMaster 757 NF	80	■■■■□	76	50	94	88	92	240	N.Flat, 0.25 mm, 1920x1440 P.	06/02
▶ 5	Samsung SyncMaster 757 DFX	79	■■■■□	75	50	93	88	90	230	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 P.	11/01
▶ 6	Miro 17F95	78	■■■■□	74	50	91	89	87	202	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	10/01
▶ 7	Viewsonic GS773	77	■■■■□	90	50	83	83	81	269	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	10/01
▶ 8	Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■■■■□	43	50	100	91	100	347	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
▶ 9	Sony CPD-E220E	76	■■■■□	57	50	98	86	92	285	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	10/01
▶ 10	Philips 107B	76	■■■■□	71	50	84	90	88	269	D. Pitch, 0.25 mm, 1920x1440 P.	10/01

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düsey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Sony G400	98	■■■■□	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	599	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
▶ 2	LG 995FT	95	■■■■□	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	455	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
▶ 3	Philips 109P	95	■■■■□	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	370	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
▶ 4	Samsung SyncMaster 959 NF	94	■■■■□	97	90	30-110 kHz	50-160 Hz	468 x 493 x 458	368	N.Flat, 0.24 mm, 1920x1440 Pixel	6/02
▶ 5	Nec FP950	94	■■■■□	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	690	G. Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
▶ 6	ViewSonic PF790	91	■■■■□	92	83	30-97 kHz	50-160 Hz	470 x 470 x 477	570	P. Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
▶ 7	Sony E400	91	■■■■□	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	450	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
▶ 8	Sony G420	90	■■■■□	87	95	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	652	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	5/02
▶ 9	Eizo FlexScan F 67	84	■■■■□	86	82	30-96 kHz	50-160 Hz	452 x 455 x 478	460	Flat S. T., 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
▶ 10	ADI Microscan G66	77	■■■■□	77	77	30-95 kHz	50-160 Hz	470 x 483 x 425	473	D.Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik+ Metin Kali.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Canon S750	87	□□□□□	100	93	87	82	91	269	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 2	Canon S520	83	■■■■□	74	100	82	81	85	202	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 3	Epson Stylus PhotoC80	82	■■■■□	75	48	100	86	84	193	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 4	Epson Stylus Photo810	78	■■■■□	35	51	42	100	98	131	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 5	Epson Stylus Photo895	77	□□□□□	35	30	40	100	100	329	2880*720 dpi, USB	8/02
▶ 6	Epson Stylus Photo890	77	□□□□□	34	31	40	100	100	73	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 7	HP Deskjet 3820	77	■■■■□	53	46	38	97	88	103	1200*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 8	Lexmark Z65	73	■■■■□	35	35	34	90	95	120	4800*1200 dpi, Ethernet, USB	8/02
▶ 9	Canon S300	72	■■■■□	59	63	52	72	88	106	2400*1200 dpi, USB	8/02
▶ 10	Lexmark Z55	71	■■■■□	34	37	40	87	95	101	3600*1200 dpi, Paralel, USB	8/02

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
Yeni	1 Xerox Phaser 4400	95	■■■■□	97	98	94	90	95	1489	1200 x 1200 dpi, 64 MB	1/03
▼	2 Lexmark Optra T614	94	■■■■□	93	100	95	86	93	1250	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
▼	3 Xerox Docuprint N2125	87	■■■■□	64	54	97	100	100	1230	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
▼	4 Oki Okipage 24	80	■■■■□	100	100	84	73	84	1232	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
▼	5 HP Laserjet 4100 DTN	79	■■■■□	90	60	100	87	93	1996	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
▼	6 Kyocera Mita FS-1010	78	■■■■□	82	80	75	72	70	370	1200 x 1200 dpi, 16 MB	12/02
▼	7 Lexmark Optra T520	77	■■■■□	76	78	80	84	70	745	1200x1200 dpi, 8 MB	3/02
▼	8 Xerox Phaser 3400	74	■■■■□	55	42	74	80	76	729	1200x1200 dpi, 4 MB	1/02
▼	9 Lexmark Optra E320	72	■■■■□	66	64	78	75	50	295	1200x1200 dpi, 4 MB	3/02
▼	10 Brother HL-1440	68	■■■■□	65	55	80	74	60	269	1200x600 dpi, 2 MB	6/02

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	MSI GeForce4 MX 440 AGP 8X	91	■■■■□	98	99	92	95	80	111	N GF4 MX 440, AGP 8X, 64 MB DDRAM	12/02
► 2	MSI GeForce4 MX 440	89	■■■■□	96	98	90	95	76	81	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 3	Asus GeForce MX 440	88	■■■■□	96	96	88	96	74	72	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 4	Abit GeForce4 MX 440	87	■■■■□	96	98	90	95	70	95	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 5	Gainward GF4 Golden Sempel	87	■■■■□	100	100	91	96	65	110	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 6	Inno3D Tornado Geforce4 MX	85	■■■■□	92	93	89	93	70	69	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	10/02
► 7	Evil Master Radeon 7500	84	■■■■□	97	75	91	92	74	130	ATI R. 7500, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 8	Utopia GeForce4 MX 440	82	■■■■□	96	94	82	95	60	95	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02
► 9	Chaintech Xabre 400	75	■■■■□	80	70	75	80	70	112	Sis Xabre 400, AGP 8X, 128 MB DDRAM	12/02
► 10	Asus GeForce MX 420	70	■■■■□	71	62	67	75	74	77	N GF4 MX 420, AGP 4X, 64 MB DDRAM	6/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Gigabyte ATI Radeon 9700 Pro	99	■■■■□	100	99	100	100	98	430	ATI R. 9700 Pro, AGP 8X, 128 MB DDR	11/02
► 2	HIS Excalibur Radeon 9700 Pro	96	■■■■□	97	95	97	98	95	390	ATI R. 9700 Pro, AGP 8X, 128 MB DDR	12/02
► 3	MSI Geforce4 Ti 4600	90	■■■■□	88	88	90	85	98	395	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
► 4	Asus V8460	86	■■■■□	87	88	89	85	85	440	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	6/02
► 5	Sparkle SP7200T6-PT	84	■■■■□	80	83	82	82	90	313	N GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	11/02
► 6	Abit GeForce4 Ti4200 OTES	83	■■■■□	78	82	80	77	90	197	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 128 MB DDR	12/02
► 7	Abit Siluro GF4 Ti4400	81	■■■■□	77	81	81	80	85	309	N GF4 Ti 4400, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
Yeni 8	Sparkle SP7200T2	80	■■■■□	76	80	78	76	87	179	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 128 MB DDR	1/03
Yeni 9	PINE XFX GeForce4 Ti4200	80	■■■■□	73	78	75	77	90	159	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 128 MB DDR	1/03
▼ 10	Abit Siluro GF4 Ti4200	80	■■■■□	78	78	78	73	87	169	N GF4 Ti 4200, AGP 4X, 64 MB DDR	10/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	CD Tach Perfor.	Hata Düz. Perfor.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Kenwood UCR-421	75	■■■■□	100	25	80	12.4 X	2 MB	65	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
► 2	Aopen CD-956E	71	■■■■□	68	58	65	21.4X	128KB	27	56X, IDE Ultra DMA 33	9/02
► 3	Asus CD-S520	69	■■■■□	69	52	70	17X	128 Kb	28	52X, IDE Ultra DMA 33	4/02
► 4	Aopen CD-952E	60	■■■■□	47	51	65	19.1X	128 Kb	25	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 5	Asus CD-S550	60	■■■■□	62	44	65	13.9 X	128 Kb	25	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 6	Creative CD5233E	58	■■■■□	51	86	70	7.8 X	256 Kb	35	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 7	Samsung SC-152	58	■■■■□	47	100	60	7.9 X	128 Kb	23	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 8	Sony CDU4811	58	■■■■□	54	85	60	7.8 X	128 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
► 9	LG CRD-8520B	53	■■■■□	50	35	60	13.6x	128 Kb	25	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
► 10	Sony CDU4821	53	■■■■□	50	70	60	7.8 X	512 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perf.	Yazılım-Donan. Öz.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
► 1	Plextor PlexWriter 48/24/48A	87	■■■■□	55	100	100	90	90	130	48/20/48, 4 MB	12/02
Yeni 2	LG GCE-8481B	84	■■■■□	51	90	91	95	90	89	48/24/48, 2 MB	1/03
▼ 3	Samsung SW-240	84	■■■■□	100	76	78	82	82	67	40/12/40, 8 MB	8/02
▼ 4	LG GCE-8400B	79	■■■■□	45	95	95	77	88	110	40/12/40, 8 MB	6/02
▼ 5	Mitsumi CR485C-TE	77	■■■■□	43	85	86	83	90	85	40/20/48, 2 MB	10/02
▼ 6	Yamaha CRW-F1	74	■■■■□	44	75	84	80	90	149	44/24/44, 8 MB	11/02
▼ 7	Lite-On LTR-50125S	73	■■■■□	47	57	93	85	78	121	40/12/48, 2 MB	6/02
▼ 8	LG GCE-8320B	73	■■■■□	45	83	80	74	88	95	32/10/40, 8 MB	6/02
▼ 9	Asus CRW-4012A	69	■■■■□	46	47	83	86	84	85	40/12/48, 2 MB	6/02
▼ 10	Asus CRW-3212A	68	■■■■□	46	47	78	86	82	75	32/12/48, 2 MB	6/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

* CD'den Yazma, ** HDD'den yazma

İÇİNDEKİLER

100	Ayın Shareware'leri: Sizin için seçtiğimiz yazılımlar
102	Windows Longhorn: Geleceğin Windows'u
110	Yeni Office: Office 11 Beta'nın ön incelemesi
116	Yasak Yazılımlar: Tehlikeli ve farklı yazılımlar
124	Yeni Yazılımlar Testte: Yazılım incelemeleri
130	eCHIP İçeriği: Programlar ve bölümler

Anıları Dijitalleştirebilir misiniz?

Ailenizin Fotoğrafçısı Microsoft

Microsoft, çocukluktan beri ayakkabı kutularında, eski dolapların çekmecelerinde saklanan hatıralara göz dikti.

■ Belki yüzlerini bile çoktan unuttuğunuz eski arkadaşlarınızla çektiğiniz fotoğraflarınız, daha elektronik posta icat olmadan aldığınız ve hatıra niyetine sakladığınız, yaşlanıp sararmış kağıtlar üzerindeki yazışmalarınız, mektuplarınız; bir doğum gününde, bir kutlamada, belki nikahınızda tüm aileniz ve dostlarınızla birlikte çektiğiniz video filmler... Hatıralar adına ne kadar çok belge ve doküman sakladığınızı ve yıllar geçtikçe bu belgelerin sayısının daha da arttığını, üstelik yaş ilerledikçe hatıraların daha da önemli hale geldiğini düşünün.

Hatıra depolama yazılımı

Ancak insanların her istediklerinde her anıyı, her fotoğrafı, her filmi, her müziği, her mektubu aradıkları yerde bulamadıklarını dile getiren Microsoft araştırma laboratuvarında bu günler, MyLifeBits isimli bir proje kapsamında web tabanlı bir "hatıra depolama yazılımı" geliştirmeye başladığını duyurdu. Başlangıç olarak projenin yürütücü-

lerinden Gordon Bell'in yirmibin doküman, kırkbin e-mail, sekizbin fotoğraf, 7 GB müzik ve 3 GB videodan oluşan "hatıralarını" depolayan Microsoft, yazılım sayesinde hatıralar arasında, Google'de arama yapar gibi, detaylı aramalar yapılabileceğini, kelime, görüntü, içerik veya zaman aralığına göre anılara ulaşılabilceğini vurguluyor.

Güvenlik açıkları engel mi?

Depolama işlemi için büyük miktarda disk alanına ihtiyaç duyulacağı biliniyor ancak Microsoft, birkaç yıla kadar fiyatlarının çok düşmesinin beklendiği 1000 GB ve üstü boyutlarındaki sabit disklerin bu hizmeti mümkün kılacağını savunuyor.

Microsoft'un projesinin güvenlik ve mahremiyet sorunları yaratabileceğini düşünenlerin sayısı da gün geçtikçe artıyor. Her şeyden önce, kötü niyetli kişilerin hedeflerine aldıkları birinin tüm anılarına bir sabit diskin içinde hazır olarak istiflenmiş şekilde ulaşmaları tehlikesi kabul edilse de teknolojinin kötü niyetlileri bahane ederek gelişmesini önlemenin mümkün olmadığı da gerçek. Elektronik postalarla virüs yollamanın korsanların işini kolaylaştıracağını bahane ederek, internetin halkın kullanımına açılmasının engellediğini bir düşünün. Öyle görünüyör ki yakın gelecekte, arkadaşlarımıza, misafirlerimize, dostlarımızla kendimizden bahsederken dolapların rafları arasına sakladığımız kalın kapaklı, gösterişli fotoğraf albümlerini çıkarmak yerine, açılırken Microsoft'un isminin görüleceği bir yazılım çalıştıracağız.

Bilgi için: <http://research.microsoft.com>

FOTOĞRAFLAR GÜVENDE: Tüm fotoğraflarınız "anı tabanında" saklanacak.

11 Milyon Dolar Para ve 9 Yıl Hapis Cezası

Korsana Acımadılar!

Tayvanlı bir kadın, ABD’de yazılım korsanlığı yapmaktan yakalanınca hayatı radikal biçimde değişti. Kadının suçunu sabit gören mahkeme, sanığı 9 yıl hapis ve 11 milyon dolar para cezasına çarptırdı. Ceza aynı zamanda dünyada yazılım telif hakkı ihlallerine verilen en büyük cezalardan biri olarak kabul ediliyor. BSA’nın açıklamalarına göre, üç çete üyesi ile birlikte tutuklanan Lisa Chen’i yakalamak için ABD polisi yak-

laşık değeri 75 milyon doları bulan korsan yazılımların izini sürerek geniş bir operasyon düzenledi. Yazılımların Tayvan’da, orijinalinden ayırt edilemeyecek şekilde korsan olarak üretildiğini ve çete tarafından ABD’ye sokulduğu bildirildi.

Türkiye’de de 2001 yılının Mart ayından itibaren yazılım korsanlığı ciddi bir suç olarak kabul ediliyor ve cezaların alt sınırları 4 yıl hapis ve 50 milyar lira para cezası olarak uygulanıyor.

Bilgi için: www.bsa.org

Bu Virüs Sizi Daha Çok Kızdırabilir

Terbiyesiz Virüs

Outlook programını kullanarak e-mail yolu ile yayılan bir virüsün bulaştığı bilgisayara çok ciddi zarar verdiği, harddiski formatlayarak tüm bilgilerin kaybolmasına neden olduğu ancak format işlemine başlamadan önce kullanıcıya hakaret ettiği anlaşıldı. Winevar adı verilen virüs Windows işletim sistemiyle çalışan bilgisayarları etkiliyor. Winevar, atışlı geldiği elektronik postayı merak ederek açan kullanıcıya “Aptal” diyerek format işlemine başlıyor

ve sabit diskteki tüm dosyalar siliniyor. Virüs sisteme bulaştıktan sonra antivirüs yazılımlarını devre dışı bırakıyor ve virüslerin internet üzerinden bilgisayara bulaşmasına kapı açıyor. Antivirüs üreticisi Sophos ve Symantec’in web sayfalarında virüse karşı yamalar kullanıcılara sunulurken, kullanıcıların elektronik postalardan gelen her dosyayı sorgulamadan açmalarının güvenliklerini tehlikeye attığı da belirtiliyor.

Bilgi için: www.symantec.com

Türklerin Başarısı!

Montajlı Şantaj Kasetlerine Son

Rochester Üniversitesi’nde öğretim görevlisi A. Murat Tekalp ve Mehmet U.Çelik, Xerox ve Türk bilim adamlarının ortaklaşa yürüttükleri bir araştırmada dijital görüntüleme ile ilgili önemli bir soruna çözüm buldular. Ortaya konan yeni yaklaşım ile herhangi bir dijital görüntü üzerine veri kaybı olmadan geriye döndürülebilir “damgalar-ışaretler” konulabilecek, orijinal görüntüye izinsiz ve sonradan yapılan her türlü müdahale de tespit edilebilecek. Xerox ve Türk bilim adamlarının geliştirdiği yeni yaklaşımla, dijital dokümanların güvenilir olup olmadığına dair kaygılara kesin bir biçimde son verilecek.

Bilgi için: www.xerox.com

Microsoft Hızlı Çıktı

.NET Server’ın Hızı Tescillendi

Microsoft, geliştirmekte olduğu sunucu yazılımı Windows .NET Server 2003’ün ilk test sonuçlarını açıkladı. Test sonuçları, yeni sunucu yazılımının daha önceki versiyonlara oranla iki kat daha hızlı olduğunu, performans ve ölçeklenebilirlik açısından da en büyük ölçekli kurumlarda bile daha iyi sonuçlar verdiğini ortaya koyuyor. Windows .NET Server 2003, ölçeklenebilirlik açısından taşıdığı üstünlüklerle sunucunun iş yükü artmasına karşın, performansını düşürmeden, tek bir sunucu ile çalışabiliyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

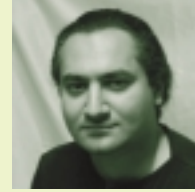
KISA... KISA...

► System Works 2003

Norton’un bu paketi, PC sorunlarını çözmek için gerekli tüm araçlara sahip. Pakette Norton AntiVirus, Norton Utilities, CleanSweep ve GoBack bulunuyor.

Bilgi için: www.symantec.com

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı
Haber Müdürü

Virüsler Azınca!

Hacker’lar her geçen gün yeni yöntemler keşfediyorlar. Geçtiğimiz günlerde bir arkadaşımın gelen elektronik posta, arkadaşımın benim için bir web kartı hazırladığını söylüyordu. Mesajdaki linke tıkladığımızda açılan “elektronik tebrik kartı sitesi” ise bilgisayarına animasyonun çalışması için gerekli program kılığında bir virüs yüklemeye çalıştı. İngiltere’de yapılan bir araştırma elektronik posta yolu ile yayılan virüsler konusunda çarpıcı rakamlar ortaya çıkarmış. 2000 yılında her 790 elektronik postadan birinde virüse rastlanırken, 2001’de bu oranda yüzde yüzlük bir artış yaşanmış ve her 380 postadan birinde virüs bulunmuş. Bu sene için tahmin edilen rakam ise her 210 postadan birinde virüs bulunması. Bu hızla, yakın gelecekte neredeyse her beş, on postadan birinin virüs içereceğini tahmin etmek hayalcilik olmayacaktır.

IN & OUT

Gözetmenler

Büyük kurumlar çalışanlarının istenmeyen sitelere erişimini engellemek için sunucularına gözetmen programlar kuruyorlar.

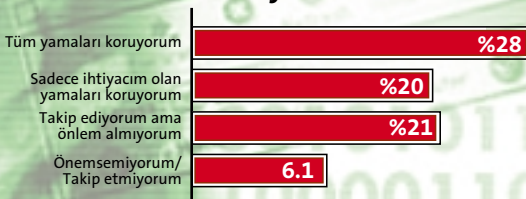
Netscape Navigator

Bir zamanlar herhangi bir bilgisayarda rastlayabileceğiniz Netscape tüm çabalarına rağmen unutulmaya mahkum oldu.

GÜVENLİK AÇIKLARI

İşletim sistemindeki güvenlik açıklarını önemsiyor musunuz?

Kaynak: CHIP Online

TANRIYA EMANET: Kullanıcıların üçte biri işletim sistemlerindeki güvenlik açıkları ile ilgili haber ve gelişmeleri takip etmediklerini, konuyla ilgilenmediklerini belirtiyorlar.

SHAREWARE

Top Downloads www.chip.com.tr

1. **KaZaA Media Desktop**
Bu program ile popüler P2P ağında arama yapabilirsiniz
2. **ICQ Pro 2003a beta**
Arkadaşlarınız ile sohbet için en tanınmış iletişim aracı
3. **WinZip**
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
4. **ICQ Lite**
Gereksiz özelliklerden arındırılmış ICQ sürümü
5. **iMesh**
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım
6. **Morpheus Preview Edition**
Gnutella tabanlı P2P yazılımlarından biri
7. **Zone Alarm**
İnternet üzerinde güvenliği sağlayacak firewall yazılımı
8. **Ad-aware**
İstenmeyen reklamlara karşı koruma sağlayan bir yazılım

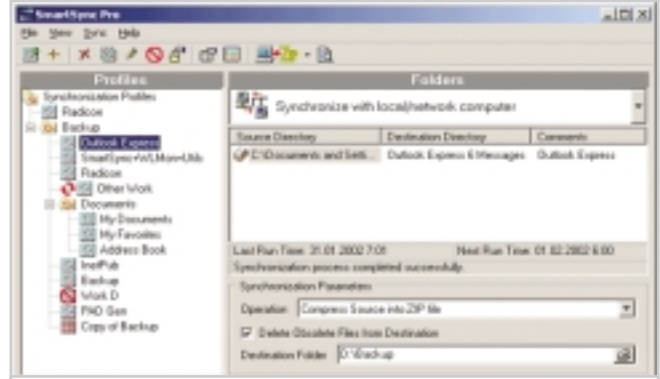
CD'DE YER ALANLAR
© eCHIP Code SHAREWARE

SmartSync Pro 28 ©

Önemli Verilerinizi Koruyun!

Üzerinde çalıştığınız her dosya kıymetlidir. Ancak maalesef bunların değeri ancak kaybedildikten sonra anlaşılır. İşte bu yüzden bir yedekleme yazılımı kullanarak onları güvence altına almanız gerekir.

Yedekleme ve önemli verilerinizin senkronizasyonu için kullanabileceğiniz SmartSync Pro, bu işlem için aynı sabitdiski ya da ZIP ve JAZ sürücülerini, CD yazıcıyı, ağ üzerindeki başka bir sabitdiski ve uzaktaki bir bilgisayarı kullanabiliyor. Yeni ve değiştirilmiş dosyaların otomatik olarak güncellenmesi içinse kullanımı kolay sihirbaz yardımınıza koşuyor. Sihirbaz içinde sadece neyin, nereye ve ne zaman kopyalanacağını belirtmeniz yeterli oluyor. Burada ihtiyaç kalmayan dosyalar da otomatik siliniyor. Kaynak verinin kaybolması ya da bozulması durumunda da sorunun çözülmesi için tek bir fare tıklaması yetiyor. SmartSync Pro, iki farklı modda çalışıyor. Yerel yedekleme ve senkronizasyon modunda önemli dosyalar daha sonradan kolayca erişilebilecek

DOSYALARINIZI YEDEKLEYİN: Beklenmedik ısınmalara karşı yazılım verilerinizi en güzel haliyle koruyabiliyor.

bir başka yere taşınıyor. Uzakta senkronizasyon modu ise dosya ve klasörlere yerel ağ ile ulaşılamayacağı durumlarda kullanılıyor. Bu şekilde örneğin ev ve iş bilgisayarlarınızı senkronize edebilirsiniz. Bu durumda SmartSync Pro, değişen ya da eklenen dosyaları uzaktaki sıkıştırılmış yedeklere eklemek

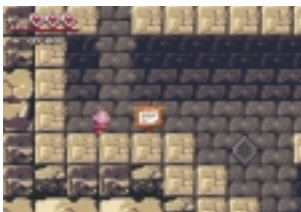
için özel bir paket oluşturup bunu e-mail ve FTP yöntemlerini kullanarak gönderebiliyor. Uzaktaki bilgisayarda yüklü olan yazılım ise paketi açıp dosyaları gerekli yerlerine yerleştiriyor. Yazılım, yapılan 100 değişikliğin bir kopyasını tutuyor ve hazırlanan yedeklere şifre verilmesi de mümkün oluyor.

Biraz da eğlenmeye ne dersiniz?

► Akuji ©

Çocuklar için hazırlanmış olan bir Castlevania oyunu olarak nitelendirilebilir. Dolayısıyla daha önce bu oyunu oynadıysanız kendinizi evinizde gibi hissedebilirsiniz. Oyunda eski gibi küçük sevimli bir vampiri yönetiyorsunuz ve oyun alanı da yine oldukça geniş. Ancak öncekinden farklı olarak oyun belirli bölümlere ayrılmış ve kolaylaştırılmış.

► Pterotrooper ©

Daha önce Joust adına sahip olan bu 3D oyunun konusu aslında klasik bir arcade olan Joust'a dayanıyor. Oyun içinde 19 level ve 7 powerup yer alıyor. Ayrıca başarılı efektlerle desteklenmiş. Daha önce shareware olarak satılan oyun, artık freeware olarak dağıtılıyor. Demo modunu iptal etmek için MLWZHVC şifresini kullanabilirsiniz.

► Jammer-D ©

Çoğunuz ZX Spectrum döneminden kalmış Pssst adlı oyunu hatırlayacaktır. Bu oyun ise Pssst'in başarılı efektlerle süslenmiş bir 3D sürümü. Oyunda bir bahçeyi ve çiçekleri korumanız gerekiyor. Bunun için size birçok silah veriliyor. Ancak her seferinde bunların sadece birini kullanabiliyorsunuz. Oyundaki karakterler gerçekten etkileyici.

► Astraia ©

Oyun kontrolleri bu kadar zor olmasaydı Astraia mükemmel bir Mech savaşı oyunu olarak nitelendirilebilirdi. Oyunda düşmanların yapay zekası gerçekten oldukça iyi ve onları yenmek için taktikler geliştirmeniz gerekiyor. Profesyonel 3D grafikler ve müziklerin yanı sıra geniş bir oyun alanı ve benzer oyunlardan bekleyeceğiniz her şeyi size sunuyor.

pdf2txt 2.5

PDF'ten
Metin Almak

Adobe Acrobat yazılımına gerek duymadan PDF dosyalar içindeki metinleri çok hızlı bir şekilde alabilen PDF2TXT yazılımı ile PDF'lerinizi TXT'lere çevirebilirsiniz. Metin tasarımı da koruyan Acrobat 5.0 tarafından desteklenen PDF1.4 protokolünü de destekliyor. Komut satırı parametreleri ile çalışabilmesi, sürükleyip bırak ve CIDFont desteği gibi özelliklerinin yanı sıra pdf2txt yazılımı, Acrobat 5.0 tarafından tam olarak desteklenmeyen hatalar içeren dosyaları açabiliyor ve buradaki metin hatalarını da otomatik olarak düzeltebiliyor.

BPS Spyware and Adware Remover 4.0

Gözetlenmeye Son!

Adware, SpyWare, Trackware, Thiefware ve Big Brotherware gibi sizi izleyen her çeşit yazılıma karşı sizi koruyacak başarılı bir araç. Active memory ad bileşenleri için öncelikle hafızayı taraman yazılım, daha sonra bilinen SpyWare'ler için de registry ve sabit disk üzerinde tarama yapıyor ve reklam içeren DLL'ler de dahil olmak üzere tümünü güvenli bir şekilde sisteminizden kaldırabiliyor. Bu şekilde bant genişliğinizi ve sistem kaynaklarınızı geri kazanmış oluyorsunuz. Yazılımın SpyWatch özelliği ise hafızada ve registry'de sisteminize yüklenmeye çalışan ya da sistem

Gnutella ve benzer yazılımlar içinde yer alan spyware'lerden bıktıysanız, bu yazılım tam size göre. Ayrıca Netscape, Internet Explorer, Opera ve Netcaptor gibi tüm popüler browser'lar için pop-up sorununa da çözüm oluyor.

2D / 3D Pie Chart 3.2

Online İstatistikler

Bir applet olan bu yazılımı kullanarak bir seri nümerik veriyi okutup, web sayfalarınızda kullanmak üzere 2 ya da 3 boyutlu pasta grafikleri oluşturmanız mümkün oluyor.

Applet, veriyi dosyalardan ve veritabanlarından olduğu kadar Servlets, JSP, ASP ve PERL gibi sunucu tarafında çalışan script ve işlemlerden de alabili-

yor. Yazılım, kullanıcılara yazdırmaya uygun sayfalar hazırlama, etiketleri açıp kapama, font ve renk seçimi, birden fazla pasta grafiği kullanabilme, pasta boyutu değiştirme, 3D efekt derinliği, fare ile üzerine gelindiğinde değer görüntüleme ve bağlantı atayabilme gibi JavaScript etkileşimleri de sunabiliyor.

DVD Region-Free 1.27

Dünya DVD'leri Evinize Geliyor

Tüm bölgelere ait DVD'leri bilgisayarınızda seyretmenize olanak tanıyan etkili ve kullanılması kolay tek yazılım olan DVD Region-Free, bölge kilidi olan sürücülerinizde bile sorunsuz bir şekilde çalışabiliyor. Üstelik bunun için DVD sürücünüze kullanılması tehlikeli olan firmware'leri yüklemeniz de gerekmiyor. Yazılım aynı zamanda

PowerDVD, WinDVD ve CinePlayer gibi bir çok popüler yazılım için de bölge kodu kontrolünü devre dışı bırakıyor.

Gui2Go Developers

Web Geliştiriciler
İçin Özel

Gui2Go, size web tabanlı uygulamalarınızı herhangi bir masaüstü uygulama gibi çalıştıracak bir ortam sunabiliyor. Bu şekilde geliştirme sırasında zamandan tasarruf edilebileceği gibi uygulama yükleme süreleri ve sayfa yenilenme süreleri de azalıyor. Yazılım her ne kadar profesyoneller için hazırlanmış olsa da, Gloo IDE adlı bir dahili eklentiyle çok teknik olmayan kullanıcıların bile kullanıcı arabirimleri yaratması da mümkün olabiliyor. Sayfadaki kontrolleri yerleştirmek için artık kod yazmaya gerek kalmadığı için, bu işlem de oldukça hızlanmış oluyor ve halihazırda var olan web tabanlı uygulamalara da kolaylıkla yeni arayüzler eklenebiliyor.

KISA... KISA...

► IC CAD 1.0

CAD çizimlerine göz atmak için artık sisteminizde mutlaka bir CAD yazılımı kurulu olması gerekmiyor. Bu hızlı ve pratik CAD görüntüleyici renkli olarak da çalışabiliyor. AutoCAD (.DWG) ve Microstation (.DGN) dosyaları ile çalışan yazılım kullanıcıya zoom, kaydırma ve ölçeklenebilir baskı fonksiyonları da sunuyor. Aynı bir pencere kuş bakışı görünüm sunması ise yazılımın diğer bir avantajı.

► QuestAgent 5.0

Eğer hem offline hem de online olarak kullanabileceğiniz bir arama motoru arıyorsanız, QuestAgent adlı bu küçük ama güçlü arama motoru tam size göre. Belgelerinizle birlikte dağıtabileceğiniz ve doğrudan CD-ROM üzerinden çalışabildiği gibi web sayfası üzerinden de kullanılabilir. Bu uygulama boolean aramaları da destekliyor. Bu programın ücretsiz sürümünü iş yerinizde bile kullanabilirsiniz.

► Barcode.Net 3.0

Barkodlar oluşturmanıza yardımcı olan Barcode .Net, aslında .Net için hazırlanmış bir yazılım bileşeni. Kod yazmaya gerek kalmadan web sunucuları üzerinde dinamik olarak GIF, JPEG, PNG ve benzeri formatlarda barkod resimleri de yaratabiliyor. İstenirse Windows uygulamaları da yaratılıp sonucun yazıcıya ya da doğrudan ekrana gönderilmesi de sağlanıyor. Yazılım 25 barkod tipi destekleyebiliyor.

► CueCard

Çok basit ve kullanımı kolay bir eğitim yazılımı. İstedığınız herhangi bir konuda öğrenmek istediklerinizi yazmanız ve eğitim kartları oluşturmanız yeterli oluyor. Daha sonradan bu kartları kaydedip arkadaşlarınızla da paylaşabilirsiniz. CueCard size tesadüfi testler uygulayabiliyor ve durumunuzla ilgili istatistik de tutabiliyor. Seslerle desteklenmiş yazılımın yeni sürümünde daha büyük kartlar ve kartlara resim ekleme de destekleniyor.

İlk İnceleme: Longhorn Alpha Build 3683

Geleceğin Yeni Yüzü

Microsoft, XP'nin yeni nesil takipçisi Longhorn kod adlı işletim sistemi için test sürecini başlattı. CHIP, sizler için Windows 6.0'ın alpha sürümünü inceledi. Bu yazıda Longhorn'da karşılaşılan ilk yenilikleri göreceksiniz.

Windows XP'nin ardından gelen Longhorn kod adlı işletim sisteminin ilk olarak 2004 yılında mı yoksa 2005'de mi kullanıma sunulacağı tartışıla dursun, kesin olarak bilinen tek konu var ki, o da Longhorn ile her şeyin çok daha şık, daha basit, daha güvenli ve daha hızlı olacağı. Yeni kullanıcı arabirimi Avalon ile Longhorn, Mac OS X'in Aqua arabirimine benziyor...

Her şeyden önce yeni sistemin altında yatan Palladium güvenliği saldırganlara korku salıyor. Palladium'un ardında Trusted Computing Platform Alliance (TCPA) tarafından belirlenen kurallara uymak zorunda olan yazılım bileşenleri ve internette DRM OS olarak da bilinen Digital Rights Management yer alıyor. Ayrıca WinFS adı verilen yeni dosya sistemiyle de gelecekteki veri akışının dü-

zenlenmesi planlanıyor. Ev kullanıcılarına uyarlanan .NET teknolojisinin de sisteme dahil edildiği görülüyor. Ancak Longhorn'un en son yayınlanan alpha sürümünde (Build Number 3683) halen birçok önemli alt başlık eksik.

Avalon: Geleceğin kullanıcı arayüzü

Microsoft, Texas yolcusu! Longhorn masaüstünde büyük saman balyaları yuvarlanıyor ve üst köşede bir sığır boynuzu logosu görülüyor. İlk bakışta sadece arabirimin kaplamasının değiştiği düşünülse de Microsoft daha fazlasını planlıyor: Geleceğin üç boyutlu kullanıcı arabirimi Avalon, Mac OS X'den çok daha etkili olacağı benziyor.

Avalon arabirimi Windows XP, .Net ve Direct-3D üzerine oturuyor. Bu du-

rumda ortaya havalı 3D efektler, saydam pencereler, etkili renk geçişleri ve yer kaplayan animasyonlar çıkıyor. Avalon'un nasıl gelişeceğini görmek için biraz daha sabretmeniz gerekiyor, çünkü alpha sürümünde kullanılan arabirim halen büyük oranda Windows XP'ye benziyor. Sadece mavi ağırlıklı renkler, saydam Sidebar, basit ayrıntılara sahip Longhorn saati ve birkaç hareketli simge, Avalon'un geleceğinden kesitler sunuyor.

Windows'un gelecek sürümü sürücülerin yönetimini kolaylaştıran fonksiyonlar da bulunduruyor. Bunlara örnek olarak boş disk alanını gösteren durum çubuğunu, resim ve video görüntüleyicisini ve .NET uyarıları gibi .NET servislerinin bir araya getirildiği ağ hizmetlerini sayabiliriz. Uyarı hizmetleri ise in-

ternet kullanıcılarını, örneğin kaçan online eğitimlere veya zamanı dolan online müzayedelere karşı uyarıyor. Yirminin üzerinde şirketin Microsoft ile ortaklığı sonucu kayıtlı kullanıcılar farklı konularda bilgilendirilecekler. Şimdilik bu hizmet Microsoft tarafından sadece Ebay.com'a teklif edildi.

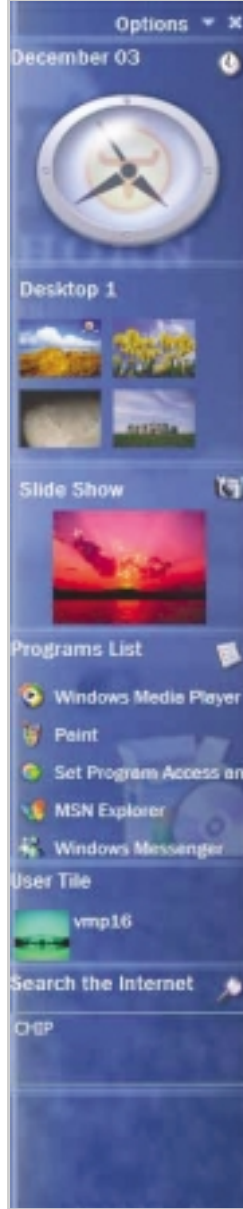
Sidebar:

Her şey gözler önünde

Microsoft sonunda masaüstündeki denetimi sağlamış görünüyor: Küçük bir bilgi sütunu, uyarıları, fonksiyonları ve programları bir araya getiriyor. Hatta *Başlat* tuşunu bulunduran tüm görev çubuğunu bile buraya taşıyabilirsiniz.

Normal Windows altında Outlook takviminin uyarıları, ICQ uyarıları, yeni ileti uyarıları *Systemtray* üzerinde sıralanır. *Sideshow* ise tüm bilgileri düzenli bir biçimde bir sütunda bir araya getiriyor. Kullanıcı hangi program üzerinde çalışırsa çalışsın, yeniden düzenlenen masaüstü sayesinde gözü her zaman *Sideshow* üzerinde olabiliyor. İsteğe göre herhangi bir bilgi alanı (Tiles) büyütülebiliyor, küçültülebiliyor, yeri değiştirilip tamamen kapatılabiliyor.

Şimdilik Longhorn'da sadece adı geçen bu alanlara Windows üzerinden direkt erişilebiliyor. Böylelikle *Sidebar* üzerinden dört farklı sanal masaüstüne ulaşılabilir. Dört simgeden birine tık-

SIDEBAR: XML tabanlı bu sü-tun, çok sayıda fonksiyonu bir araya getiriyor.

layarak Longhorn masaüstünü değiştirilebiliyorsunuz. Bunların yanı sıra Longhorn *Sidebar* üzerinde üç boyutlu bir saat, online arama, sık kullanılan programlara erişim ve slayt gösterisi imkanı sunuyor.

Sidebar, XML tabanlı olduğundan isteğiniz doğrultusunda ve Microsoft'tan bağımsız olarak da geliştirilebiliyor. İletilerin, haberlerin, hava durumunun, açık arttırmaların veya Ebay müzayedelerinden gelen haberlerin bir araya getirildiği bu küçük pencere, farklı sürümlerle sürekli olarak Microsoft tarafından güncellenecek.

Windows Gezgini: Çok daha belirgin

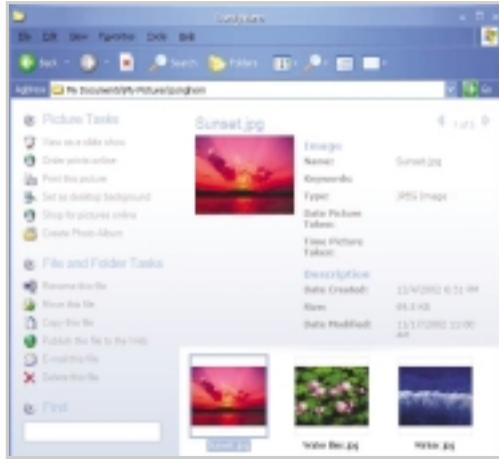
Windows Gezgini'nde de bazı değişiklikler görülüyor. Filtreler veya pivot kriterler dosyaların aranmasını kolaylaştırıyor. Küçük onay kutuları, işaretlenen dosyaları belirgin hale getiriyor. Ön izleme penceresinde kullanıcılar tüm önemli

dosya biçimlerini görüntüleyebiliyor. Ayrıntılı görünümde dosya listesinde belirlenen kriterlerin görüntülediği küçük bir filtre penceresi görülüyor. Bu fonksiyon terrabyte boyutundaki klasörlerde arama yapmayı kolaylaştı-

YUVARLANAN BALLYALAR: Arabirimde ilk bakışta *Sidebar* haricinde önemli bir değişiklik görülüyor.

Windows Longhorn

LONGHORN-EXPLORER: "Eski" XP altındaki yeni özellikler.

ıyor. Bir resim dosyasının silinmesi sırasında son defa ön izleme penceresinde görüntüleniyor. Böylelikle hata sonucu silinen dosyaların anında fark edilmesi sağlanıyor.

Yeni dosya sistemi WinFS, Explorer üzerinde de etkisini gösteriyor. Dosyalar sadece klasörlere göre ayırt edilmekle kalmıyor, aynı zamanda bir PC üzerindeki benzer dosya biçimlerine göre de bir araya getirilebiliyor. PC üzerinde özel sabit arama kriterleri, belgelerin, ses, video ve resim dosyalarının sıralanmasını, ağ üzerinde ise dosyalara tarih, düzenleyen veya yazara göre erişilmesini sağlıyor. Ayrıca yeni işletim sisteminde fotoğraflarınızın fotoğraf albümü olarak DVD'ye kaydedilmesine imkan tanınıyor. Ancak şimdilik sadece teorik olarak, çünkü bu fonksiyona erişim sağlayan simgeye tıkladığında henüz hiçbir hareket gözlenmiyor.

Yeni Özellikler: Donanımlarınız ve masaüstü

Longhorn açıkçası şimdilik çok özel fonksiyonlar sunmuyor. Birkaç yenilik sadece XP'nin eksiklerinin kapatılmasını sağlıyor. Örneğin *Başlat* menüsünde ilk göze çarpan kuşkusuz "My Hardware" kaydı oluyor. Bu fonksiyon tek tıkla önemli donanımların görüntülendiği donanım listesine erişilmesini sağlıyor. Böylelikle *Aygıt Yönetici* üzerinden geçen yol kısalıyor. Ancak önceden sizi uyaralım: "My Hardware" listesi altında sadece önemli temel donanımlara (giriş ve çıkış aygıtları) yer veriliyor.

Her ne kadar alpha sürümüne dahil edilmese de Microsoft arka plan resimlerinin değiştirilmesini ve her açılışta

farklı bir motifin görüntülenmesini planlıyor. Arka plan resmi yerine, seçilen iki renk arasında geçiş ile oluşturulan bir görünümde de kullanılabiliyor. Ayrıca birçok resim dosyası, masaüstünde adeta bir pano gibi görüntülenebiliyor.

Longhorn'un içyüzü: Yeni yapının getirdikleri

Longhorn, sadece şık bir görünüm değil, aynı zamanda yepyeni fonksiyonlar ve teknikler sunmayı hedefliyor. Alpha sürümünde bu farklı fonksiyonlardan hiçbiri henüz görünmüyor, ancak gelecek sürümlerde adım adım su yüzüne çıkması bekleniyor.

Longhorn'un Windows XP Second Edition olmayacağına şimdiden kesin gözle bakabiliriz. Alpha sürümde alt yapıyla ilgili birkaç yeni fonksiyon yer alıyor ve diğerleri de bunları izleyecek. Üç büyük yenilik olan WinFS, .NET ve Palladium ile ilgili bilgileri yazının ilerleyen bölümlerinde bulabilirsiniz.

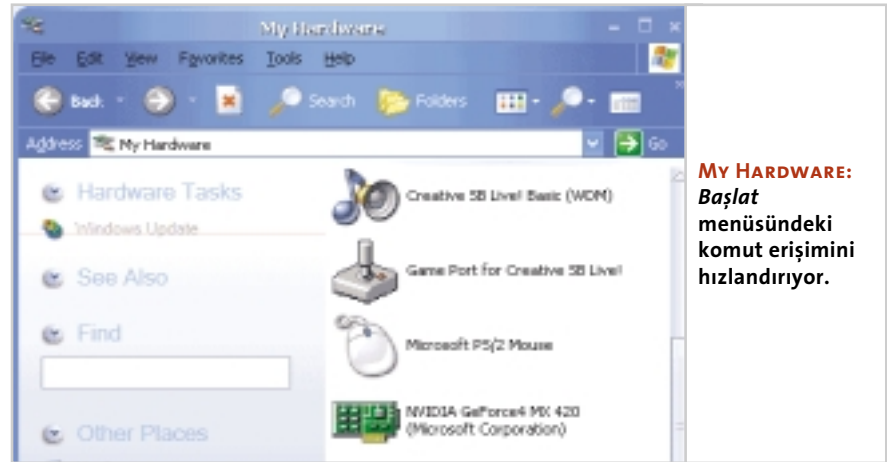
Longhorn şimdiden Service Pack 1'in dahil edildiği bir Windows XP üzerine yapılandırılmış. Yeni işletim sisteminin 2004/2005 yılları arasında piyasaya su-

nulacağı düşünüldüğünde, bu durumda eski de olsa USB 2.0, Serial-ATA ve Bluetooth donanımlarının destekleneceği kesinlik kazanıyor. 2004 yılına kadar FireWire 1394b veya PCI-Express'in de desteklenmesi bekleniyor.

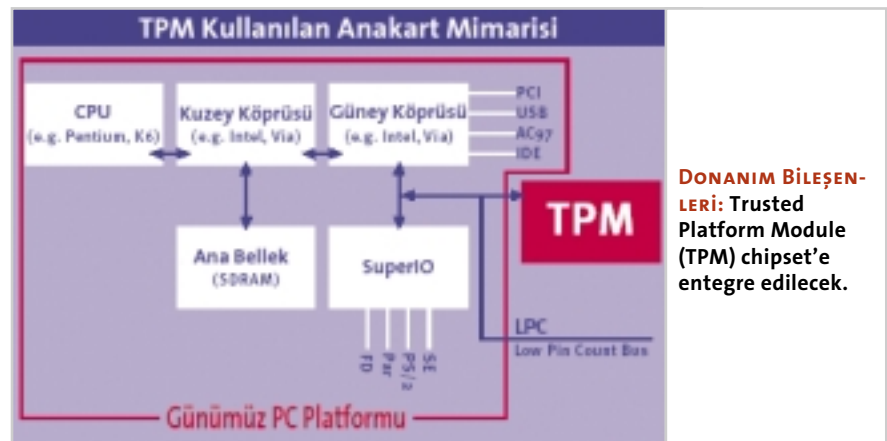
Dahili DVD Yazıcı: Microsoft önümüzdeki yıllarda DVD+R/RW sürücülerini DVD standardı olarak tanımlıyor. DVD özelliklerine alpha sürümünde yer verilmese de DVD+R/RW'lerin son sürümde Longhorn'a dahil edileceği söyleniyor.

54 Mbit WLAN: Kablosuz teknikler her geçen gün biraz daha önem kazanıyor. Geride bıraktığımız yıl içerisinde saniyede 54 Mbit veri iletimine imkan tanıyan IEEE P802.11a standardı PC'lerde kullanılmaya başlandı.

Microsoft da bu konu üzerinde önemle duruyor ve Longhorn'da tüm önemli standartları desteklemeyi hedefliyor: W-LAN ya da Bluetooth, fark etmeksizin tüm bağlantıların destekleneceği şimdiden görülüyor... Bu durumda Apple'nın "Rendezvous" tekniğine rakip olarak Ad-Hoc ağları ön plana çıkıyor.

MY HARDWARE: Başlat menüsündeki komut erişimini hızlandırıyor.

DONANIM BİLEŞENLERİ: Trusted Platform Module (TPM) chipset'e entegre edilecek.

Yeni İMKANLAR: Yeni Explorer dosya sistemine SQL sorgularıyla erişim sağlıyor.

Kuşkusuz henüz alpha sürümünde bu konuda da bir yapılanma görülmüyor.

WinFS: Yeni dosya sistemi ile dosyalara hızlı erişim

Dosya sistemi birçok kullanıcı için önemli görünmese de, bu yapı olmadan dosyalara ulaşılması ve bilgisayarın kullanılması mümkün olmaz. Longhorn bu alanda da veritabanı teknolojisine dayanan WinFS yeniliğini getiriyor.

Bir işletim sisteminin en önemli görevi kuşkusuz dosyaların yönetilmesidir. Longhorn'un piyasaya çıkış tarihi en erken 2004 yılı olarak belirtildiğinden, Microsoft'un önceki dosya sistemiyle sorunlar yaşayacağı zaten biliniyordu: Bu yıllarda terabyte'larca disk kapasitesine sahip sabitdisklerin yaygınlaşacağı kabul ediliyor. Oysaki NTFS dosya sistemiyle verilerin kontrolünü kaybedilebilir. Bu yüzden dosya işlerinin çok daha hızlı gerçekleştirilebilmesi ve ayrıntılı sorgulama kriterleriyle arama imkanı getirilmesi gerekiyor. Tek çözüm ise klasikleşen "C:\" tanımına elveda demek...

Microsoft bu sebeple WinFS adını verdiği dosya sistemi üzerinde çalışıyor. Yeni sistemin ne FAT ne de NTFS tabanlı olmayacağı kesin. Ayrıca arka planda bir SQL veritabanının çalıştırılması gerekiyor. Böylelikle dosyalarla yapılan tüm işlemlerin soyut ve daha esnek olması sağlanıyor. Örneğin bir program tarafından belirli bir zaman diliminde ve belirli bir kullanıcı ile düzenlenen dosyaların görüntülenmesi sağlanabiliyor.

Bu nedenle WinFS kısaltmasının ne anlama geldiği haber gruplarında halen tartışılıyor: "Windows File System" ya da "Windows Future Storage".

Her şeyden önce çalıştığı uygulama-

nın karmaşık arama işlemlerini yerine getirebilmesini ve daha hızlı erişim sağlamasını isteyen kullanıcıların WinFS'i tercih etmesi önerilir. Çünkü esnek veritabanı, sorgulamaların arka planda tamamlanmasını kolaylaştırıyor.

Kullanışlı fonksiyonlara sahip fonksiyonların yer aldığı bir dosya sistemine sahip olmayı kim istemez ki! Peki ama mevcut dosyaların uyumu nasıl sağlanacak? İlk başta WinFS sadece bir sis-

tem servisi olarak çalışıyor ve mevcut dosya sistemine geri dönüşü destekliyor. Bu sayede memnun kalmayan kullanıcıların WinFS'den vazgeçmesine imkan sağlanıyor. Muhtemelen dosya sisteminin entegre edilmesi konusunda son söz önümüzdeki günlerde söylenecek.

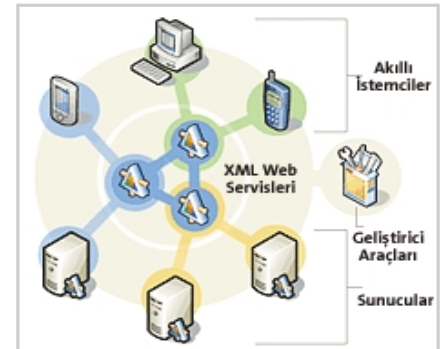
Microsoft .NET: Çok konuşulan Microsoft stratejisi

.NET üzerine çok fazla konuşuldu. Peki ama bunun ardında yer alan fonksiyonlar neler? Açıkçası bunu anlatmak oldukça zor, çünkü Microsoft teknoloji ve vizyonu bir strateji altında birleştiriyor.

.NET platformu Microsoft ürün stratejinin merkezinde yer alıyor. Tek başına bu tanım aslında sadece bir pazarlama hilesi, çünkü internet ve bilgisayar ağlarıyla ilgilenen herkes .NET'in ardından yatan gerçekleri kesin olarak biliyor. Oysaki Microsoft .NET'i "Potansiyel Güç" olarak tanımlıyor. Uygulamalar açısından bakıldığında ise .NET çekirdek bile-

şeni olarak ön plana çıkıyor: Web hizmetleri. Bunun ardından yatan düşünce yeni sayılmaz. Yerel olarak PC'de bulunan programları çalıştırmak yerine uygulamalara ağ üzerinden hatta internetten de erişebilirsiniz. Bu durumda .NET'in tanımı belirginleşiyor: ".NET web hizmetleri için bir XML platformudur". Microsoft gerekli sunucu yazılımlarını, programları ilgilendiren dokümanları ve tamamlanan hizmetleri şimdiden geliştiricilerin hizmetine sunuyor.

Microsoft'un önceki stratejisi DNA'

XML WEB HİZMETLERİ: Microsoft .NET ile dağıtılan uygulamaların XML ve SOAP tabanlı olmasını hedefliyor. (Kaynak: Microsoft)

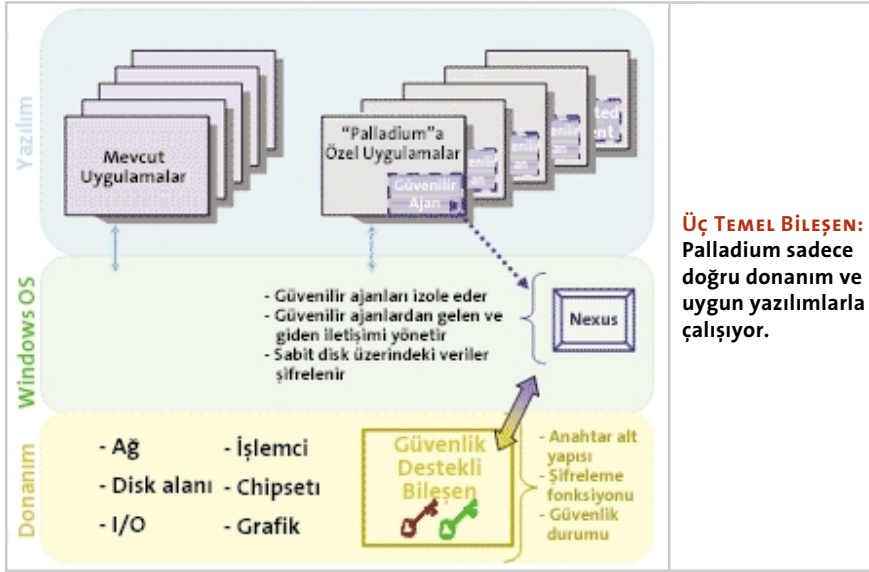
da (Distributed interNet Applications) önemli sorunların yaşandığı görüldü. Bu nedenle halen farklı programlama dillerini bir çatı altında toplamak oldukça zor bir iş. Bu sorunun çözümü ise şimdilerde XML veya SOAP gibi bir standardın yaygınlaşması olarak görülüyor.

Yeniliklere uyum sağlanması için .Net-Framework'e ihtiyaç duyuluyor. Windows XP SP1'de bu eklenti opsiyonel olarak sunulsa da Longhorn'a entegre →

.NET Framework Configuration			
File	Action	View	Help
My Computer			
Assembly Cache			
Configured Assemblies			
Remote Services			
Runtime Security Policy			
Enterprise			
Code Groups			
All_Code			
Permission Sets			
FullTrust			
SkipVerification			
Execution			
Nothing			
LocalIntranet			
Internet			
Everything			
Assembly Name	Public Key Token	Version	
mscorlib.resources	b77a5c561934e089	1.0.3300	
System	b77a5c561934e089	1.0.3300	
System.resources	b77a5c561934e089	1.0.3300	
System.Data	b77a5c561934e089	1.0.3300	
System.Data.resources	b77a5c561934e089	1.0.3300	
System.Drawing	b03f5f7f11d50a3a	1.0.3300	
System.Drawing.resources	b03f5f7f11d50a3a	1.0.3300	
System.Messaging	b03f5f7f11d50a3a	1.0.3300	
System.Messaging.resources	b03f5f7f11d50a3a	1.0.3300	
System.ServiceProcess	b03f5f7f11d50a3a	1.0.3300	
System.ServiceProcess.resources	b03f5f7f11d50a3a	1.0.3300	
System.DirectoryServices	b03f5f7f11d50a3a	1.0.3300	
System.DirectoryServices.resources	b03f5f7f11d50a3a	1.0.3300	

.NET FRAMEWORK: Son XP sürümünde SP1 ile yüklenen Framework, Longhorn'da standart olarak sunuluyor.

Windows Longhorn

re olarak geliyor. Framework .NET uygulamaları için gerekli tüm gelişimi gerçekleştiriyor. Longhorn'da ise Framework ayarları ve sihirbaz koleksiyonu için iki yeni Admin aracı yer alıyor.

Palladium: Zorunlu güvenlik teknolojisi

Sisteminiz için uygun olduğunu düşündüğünüz yazılım ve donanımların kurulumuna halen kendiniz mi karar veriyorsunuz? Longhorn ile her şey değişiyor, çünkü TCPA ve Palladium "Trusted Computing" imkanı sağlıyor.

Trusted Computing Platform Alliance ve işletim sistemine entegre edilen Palladium, Longhorn altındaki tüm korkuları ortadan kaldırıyor. Web hizmetleri hedef gösterilerek virüs ve hacker'lara karşı koruma sağlanıyor.

Bilgisayarın başlatılması sırasında Fritz chip (adını Amerikan senatörü Fritz Hollings'den alıyor) olarak adlandırılan bileşen kontrol edilerek TCPA uyumlu BIOS sayesinde tüm donanım bileşenlerinin denetlenmesi sağlanıyor ve bu durum yine TCPA uyumlu işletim sistemine bildiriliyor.

Palladium ise TCPA standardına göre çalışan bir Microsoft bileşeni. Şimdilik bu standardın 1.1 sürümü bulunuyor. Longhorn'un Palladium yazılımına sahip ilk işletim sistemi olması bekleniyor.

TCPA standardı adeta DRM'in (Digi-

tal Rights Management) etkili uygulaması için bir silah olarak görülüyor. Yasadışı kullanımın engellenmesini sağlayacak bu sistemin birçok kullanıcı tarafından tepkiyle karşılanacağı biliniyor. Bu yüzden kullanıcılar için sağlayacağı avantajlar ön plana çıkarılmaya çalışılıyor. Örneğin sabitdiskinizde bir virüs olduğunu varsayalım. Palladium virüsün çalışmasını durduruyor, çünkü virüs yazılımının kabul edilebilir bir sertifikası bulunmuyor. Palladium ile sorunsuz çalışabilen programlar Microsoft terminolojisinde Trusted Agents olarak tanımlanıyor. Böylelikle Longhorn'un en geç beta sürümlerine dahil edilmesi beklenen Palladium, sıkı bir güvenlik sunuyor. TCPA ile ilgili ayrıntılı bilgi için www.trustedcomputing.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

Tek eksik: Yüksek hızlı donanımlar

Longhorn, üzerinde ayrıntılı olarak konuşmak ve eksik özellikleri tartışmak için henüz çok yeni. Ancak beklentileri hedefe ulaştırmanın tam zamanı.

CPU: Gelecek 64-Bit'in.Yeni Longhorn sürümünün AMD'nin en yeni Athlon 64 (Clawhammer) işlemcilerini de desteklemesi gerekiyor. Dahili Memory Controller ve hızlı Hyper Transport bağlantılarının PC'leri yeni bir hız boyutuna ta-

şıyacıkları kuşkusuz. Intel'in 64 bit işlemcileri Itanium ve yeni nesillerinin, Longhorn'un son sürümünde desteklenmesi bekleniyor.

Veri otobanı PCI-Express: Longhorn, yüksek hızlı veri yolu PCI-Express'i (Intel-Codename Arapahoe) destekleyen ilk işletim sistemi oluyor. Bu sayede I/O veri yolu sisteminde oluşan dar boğazlar ortadan kaldırılıyor ve çift yönlü olarak 2,5 GBit/s veri iletişimi sağlanıyor. Aynı anda 32 bağlantının gerçekleştirilmesine imkan tanıyan yeni teknik böylelikle teorik olarak saniyede 9,5 GByte veri iletişime imkan tanıyor.

Sonuç: Tamamlanması gereken çok şey var

Dört büyük, Longhorn'un alpha sürümüne tam olarak entegre edilmiş sayılmaz: Dört büyüktü kastımız, tabii ki yeni arabirim, Palladium güvenlik sistemi, WinFS dosya sistemi ve .NET. Microsoft'un açıklamaları bu değişikliklerin Longhorn ile ciddiyet kazandığını gösteriyor. *Sidebar* ve birkaç görsel fonksiyon, arabirimin 3 boyutluluk kazanacağını belirtiyor.

Ancak Avalon'un son görünümünün şimdikinden farklı olacağı biliniyor. Yeni dosya sistemi WinFS şimdilik NTFS altında çalışan bir hizmet olarak görülüyor. Athlon 64 ve PCI-Express desteği ile Windows 6.0'ın hızlı çalışan bir sistemden daha çok, çok fazla kaynak harcayan bir sistem olacağını işaretleri izleniyor. Bir diğer sıkıntı ise .NET geçişinde gözleniyor. Web hizmetleri artık sadece IT çevreleri için değil, Longhorn sayesinde herkes için bir merkezden desteklenecek.

"Palladium'un kusursuz olması gerekiyor"

Ne yazık ki Palladium entegrasyonu sırasında yaşanacak kısıtlamalar henüz belli değil. Intel, Microsoft ve diğer katılımcı firmaların aklına "Dünyadaki tüm bilgisayarları kötülüklerden koruma zorunluluğu" fikrini kim getirmiş olabilir ki? Her şeyden önce kullanıcıları onlara karşı kim koruyacak? Gerçek şu ki, kararı veren IT topluluklarının içinde de bu konuya yanıt aranıyor. TCPA ve Palladium'un altında da muhtemel tehlikeler sıradan kullanıcıları tehdit etmeye devam ediyor. ■

Murat Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

This functionality is currently under construction

[Click here to go back...](#)

YAPIM AŞAMASINDA: Alpha sürümü Longhorn'un henüz tamamlanmadığını belirtiyor.

Microsoft Office 11 Beta 1

Daha Uyumlu, Daha Hızlı

Microsoft, çok iyi özelliklere sahip bir Office'i ilan etmiş bulunuyor: Daha basit, daha hızlı, daha güzel ve daha uyumlu... CHIP ilk beta'yı sizler için yakından inceledi.

Yeni Office'de uyumluluk ön planda: Buna eXtensible Markup Language, kısaca XML yardımcı oluyor. Yazılım endüstrisinin sevgili çocuğu böylelikle Microsoft'ta da kendine yer buluyor.

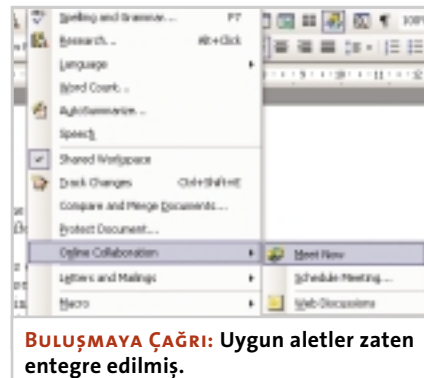
Ancak geriye büyük bir kusur kalıyor: Microsoft, Office paketinin artık yalnızca Windows 2000 ve Windows XP altında çalışmasını planlıyor. 2003 yılının ikinci yarısı olarak tasarlanan piyasa sürülüş anında böylece Office 11 yalnızca bugünkü Windows kullanıcılarının yarısının kullanımı için uygun olacak.

Word 11: Akıllı kelime işleme daha verimli çalışma

Word'ün işlevselliği söz konusu olduğunda, Microsoft'a göre Office XP ile üst

sınıra ulaşılmış bulunuluyordu. Ancak yine de Word 11 bazı iyileştirmeler ve yeni işlevler sunuyor...

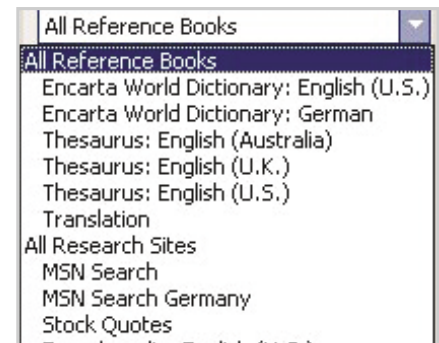
Proje çalışmaları için ve de bir belge üzerinde ortak çalışma için Word şimdi sayısız olanak sunuyor. Office 11 için

BULUŞMAYA ÇAĞRI: Uygun aletler zaten entegre edilmiş.

mecburi olan "Meeting Workspace" bağlantısının yanı sıra, Word şimdi tek tek bölümleri kapatmak için de bir seçeneğe sahip. Bu seçenek Excel'dekinden biraz daha kapsamlı. Böylece örneğin istisnalar tanımlanabiliyor ya da yalnızca layout kapatılabiliyor.

Tablet PC için hazır: Tipik Word kullanıcısı belgelerini okuyarak bir hayli zaman harcadığı için ve Office 11 Tablet-PC'ler için de hazır olduğu için, artık yeni bir önizleme var. Seyir Adobe Acrobat Reader'da olduğu gibi bir *Index* ya da bir *Thumbnail* listesi yardımıyla işliyor. Bel-

SORGULAMAK: Word bilinen tüm Microsoft kaynaklarıyla irtibat kuruyor.

ge ayrıca Microsoft teknolojisi "ClearType" ile gösteriliyor. Böylece metinler öncelikle LCD ekranlarda daha okunaklı oluyor.

Yeni: Araştırmak: Yalnızca Word'de mevcut olmamakla birlikte, özellikle ilginç olan şey, yeni eklenmiş araştırma seçeneği. Bir konuda bilgi edinmek isteyenler, bir çeviriye ihtiyacı olanlar ya da *Thesaurus*'a bir göz atmak isteyenler, orada bir tıklama ile bilgilenebiliyor.

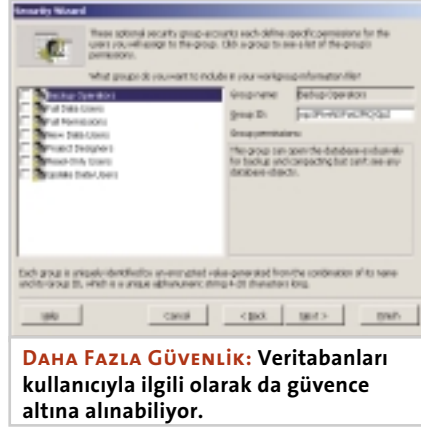
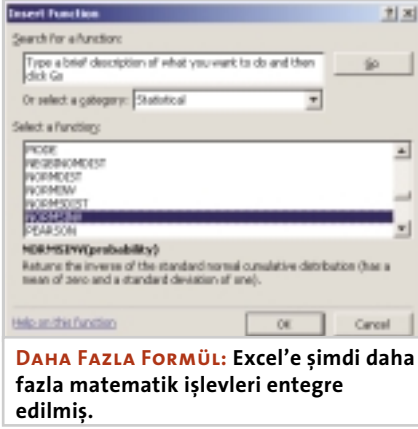
Veriler seçime göre MSN'den, dahili sözlüklerden ve gelecekte *Encarta*'dan da edinilebiliyor.

Excel 11: Kurnaz Smart Tag'ler geri dönüyor

Excel'in de Office 11'de eli boş durmuyor. Word&Co.'ya kıyasla yenilikler daha ziyade ayrıntılarda.

Excel'deki yeniliklerden biri, hücrelerin Smart Tag'ler ile bağlantılandırılması. Smart Tag'ler aslında Office 11'in yeni işlevinden biri değil: Daha kısa bir süre önce ilk olarak Office XP'de sonra Internet Explorer 6'da Microsoft bu teknolojiyi piyasaya sürmeyi denemişti. Ancak kurnaz Tag'ler şiddetli bir tepkiyle karşı-

Office 11 Ön İncelemesi

landılar, çünkü küçük bilgi etiketçikleri web sayfalarına Hyperlink'ler olarak işliyor, ancak Microsoft'un bir listesine geri dönüyor.

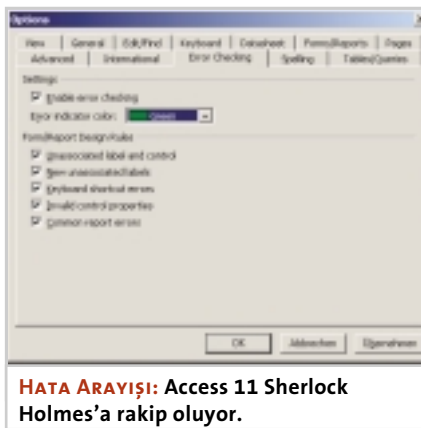
II. Smart Tag'ler: Şimdi ikinci kez start alınıyor, ve yine tarih tekerrürden ibaretmiş gibi görünüyor. Kullanıcı Smart Tag'leri kendi tanımlamıyor, aksine Microsoft'un önceden tanımlanmış kaynaklarına el atıyor. Gerçi Microsoft devasa bir seçenek sunuyor, ama yine de insan neden kullanıcının kendi Smart Tag'lerini oluşturamadığını soruyor.

Daha iyi istatistik: İstatistik işlevlerin iyileştirilmiş seçenekleri bu alanda biraz daha sevindirici. Böylece normal dağılım ve olası dağılım için işlev ve de kare sapmaların toplamının hesaplanması işlevi iyileştirilmiş.

Yeni tablet PC'lerle birlikte Excel 11 bir de sanal bir mürekkep edinmiş oluyor. Bununla hızla evrak çantasına değişiklikler ve notlar eklemek olanaklı.

Access 11: XML her zaman ve her yerde emrinize amede

XML Microsoft Access 11 de dahil olmak üzere hiç kimse ve hiçbir şey karşı-

sında dur durak bilmiyor. Aslında bu yeni bir durum değil, ne de olsa öncülü bile XML-Import'larını destekliyordu.

Access yeni sürümünde öncülünde aranıp da bulunmayan tüm işlevleri sunuyor. Böylece örneğin tek tek durumlar için otomatik düzeltme Smart Tag'ler üzerinden devre dışı bırakılabilir. XML sayesinde hisse senetlerini en güncel borsa değerleriyle bağlantılandırmak da olanaklı: Fazla çaba harcamadan Yahoo yardımıyla bir hisse senedi veritabanı her zaman güncel durumda tutulabilir.

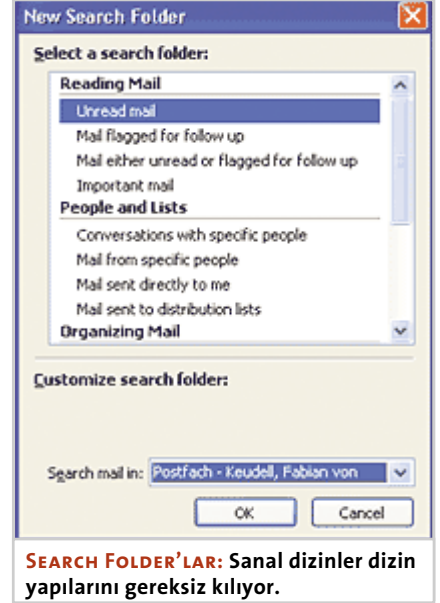
Yardımcı Smart Tag'ler: Smart Tag'ler başka yerlerde de bulunuyor: Her bir form sayfası, her bir rapor ve her bir tablo metin eki içerebiliyor. Burada daha da ilginç olan bağlama duyarlı arayış. SQL çağrılarını alanında yardıma ihtiyacı olanlar, bu yardıma hızla ve basitçe ulaşıyor: İlgili bilgiyi seçin, ve işte uygun yardım açılıyor!

Debugging ve Backup: Esas itibarıyla Access 11'de her şey hatayla mücadele eksenini çevresinde dönüyor. Yeni işlevler, örneğin form sayfalarında ve raporlarda hata kontrolü, iyileştirilmiş nesne tanıma ve nihayet bir backup işlevinden ibaret.

Daha hızlı çalışma için ayrıca özelliklerin devralınması bunlara ekleniyor. Bununla tablolardaki alanların özellikleri artık elle güncellenmek zorunda değil, aksine doğrudan bağlantılı nesnelere devralınıyor.

Kişisel Outlook: Smart Folder'lar ve Spam

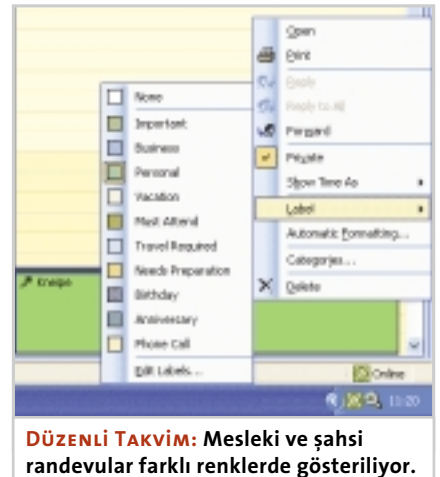
Outlook öncülünde de olduğu gibi yeni Office-Suite'in çekirdeğini oluşturuyor. Microsoft geçmişin hatalarından ders

çıkardığını iddia ediyor ve tümüyle elden geçirilmiş bir program sunuyor.

Programdaki ilk bariz yenilik, sonuna kadar dizayn edilmiş XP arayüzü. Microsoft kullanıcı dostluğunu ön plana çıkarıyor. En önemli işlevler arasında "Search Folders" ve "Smart Folders" bulunuyor. Bu sanal dizinler gelecekte haki bir dizin yapısını gereksiz kılacak. E-mail'ler filtre kuralları yardımıyla kendi dizinlerine sürüklenmek yerine, artık yalnızca bir arama kuralı üzerinden bir "Search Folder"a (arama dizinine) atanacak. Bunun avantajı e-mail'lerin çifte atanabilmesi, örneğin okunmamış e-mail'ler ve şiften gelenler dizinine.

Önizleme ve Alert: E-mail'ler şimdi artık daha büyük bir önizleme işleviyle gösteriliyor. Başkaca değişiklikler de var: Bunlar daha küçük ayrıntılardan, örneğin uluslararası posta kodlarının →

Office 11 Ön İncelemesi

iyileştirilmiş desteklenmesinden tutun da kullanıcıyı yeniliklerden örneğin gelen bir e-mail'den haberdar eden Alert'lere kadar uzanıyor.

Spam-Blocker dahil: Spam'e karşı mücadelede de Microsoft bir şeyler düşünmüş. Şimdi örneğin web sayfalarından gelen resimler gibi harici e-mail içerikleri bloke ediliyor. Böylece "Web Beacon"lar Spam'ciye hesabın hala etkin olup olmadığı hakkında artık hiçbir bilgi vermiyor.

Profesyonel Outlook: Randevulara hakimiyet

Dünya bir ağ oluşturacak şekilde birbirine bağlı, ve bu durum herhalde gelecekte de değişmeyecek... Outlook da öteki kullanıcılarla işbirliğinin iyileştirilmiş olanağından istifade ediyor.

Yeni sürümünde Outlook birçok takvimi birden ekranda gösterebiliyor. Böylece randevuların koordinasyonu önemli ölçüde kolaylaşıyor. Her bir yabancı kullanıcının özel takvimdeki tüm randevuları okuyamaması için randevular kişisel olarak işaretlenebiliyor ve böylelikle öteki kullanıcılar için ulaşılmaz oluyor.

E-mail ağaçları: E-mail'ler artık gruplar halinde bir araya getiriliyor ve bir ağaç yapısında sunuluyor. Böylece haberleşmenin daha kolay farkına varılabiliyor, öyle ki örneğin sonradan hızla bir şeyler okunabiliyor.

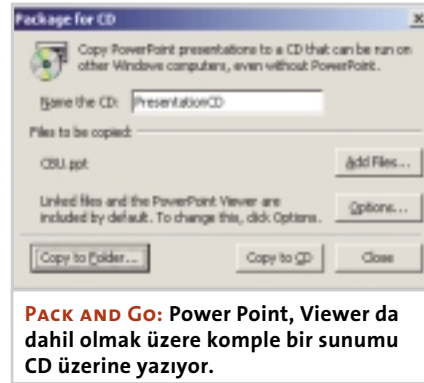
DAHA FAZLA GÜVENLİK: Outlook 11 belgelerin doğrudan şifrlenmesini destekliyor.

Buluşma noktası: Meetings Workspace: Microsoft SharePoint kökenli bir Web sayfası olan "Meetings Workspace"de görece büyük projeler organize edilebiliyor. Bu web sayfası kullanıcılarının tüm etkinliklerini protokol şeklinde düzenliyor ve örneğin belgeler ya da özel bir takvim gibi buluşma malzemesi hazırlıyor. SharePoint servisi Microsoft'un kendisindeki bir server üzerinde yer almak zorunda değil, ancak tabii ki bu olanak da sunuluyor. Gelecekte tahminen "belirli bir ücret" talep edilebilir.

Power Point 11: Multimedya elemanlarıyla profesyonel sunum

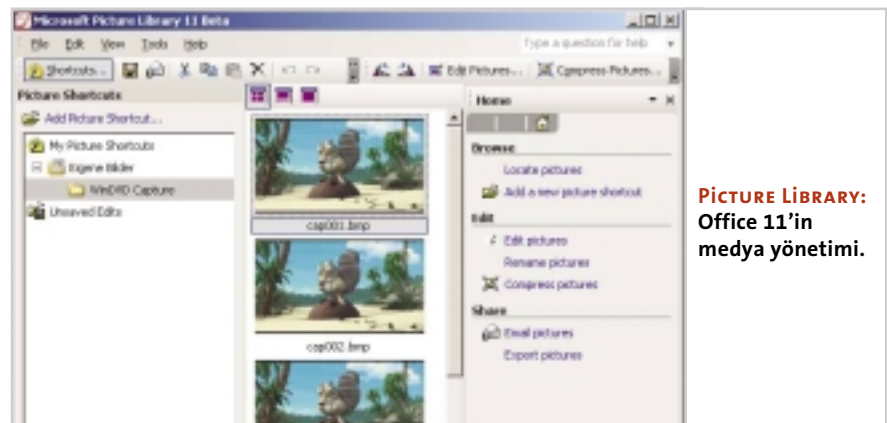
Microsoft kendinden emin bir biçimde yeni Power Point'i profesyonel sunumlar için yegane hakiki seçim olarak sunuyor. Oysa fazlaca da bir yenilik yok; göze çarpan öncelikle multimedya elemanları.

Power Point'e entegre "Pack and Go" şimdi CD yazmada da kullanılabiliyor ve böylelikle sunumların taşınmasını ko-

PACK AND GO: Power Point, Viewer da dahil olmak üzere komple bir sunumu CD üzerine yazıyor.

laylaştırıyor. Burada hedef bilgisayarın nasıl olduğu artık önemli değil... İster eski bir Power Point olsun isterse de olmasın, sunum her bir PC'de oynatılabiliyor. Viewer da basitçe CD üzerinde yer alıyor... ve artık sunum başlayabilir.

PICTURE LIBRARY: Office 11'in medya yönetimi.

CLIP ART: Power Point dev bir multimedya galerisi sunuyor.

Dahili Mediaplayer

Microsoft multimedya koleksiyonuna bir dizi yeni resimcik dahil etmiş. Bunları online çoğaltmak da olanaklı. Bu sırada kullanıcı artık nihayet Mediaplayer'ı da sunuma dahil edebiliyor, hem de doğrudan. Burada yönetim doğrudan Dia penceresinde gösteriliyor.

Thesaurus da dahil: Power Point'deki Thesaurus en azından kısa ve çarpıcı ifadeler için asla doğru sözcükleri bulamayanlar için hakiki bir yardım. Word'de de olduğu gibi ek olarak bir de arama düğmesi bulunuyor. Sözlükte ve internette yardım artık pek uzak değil.

Tablet PC için ideal: Tablet PC'lerde Power Point desteği gerçekten iyi işliyor: Sunucuların daha yakın açıklamalar için ek bir karatahtaya ihtiyacı olmuyor. Tablet PC ile kullanıcılar ayrıntıları doğrudan Power Point sunumunda işaretleyebiliyor ve yorumlar ekleyebiliyor. →

Ekstralar: Picture Library ve Document Imaging 11

Resimlerin ve belgelerin taranması ve yönetimi için Office 11 Picture Library ve Document Imaging 11 sunuyor. Her iki program da önemli ölçüde internet kullanımı için Microsoft Sharepoint ile iyileştirilmiş. Metinler, resimler ve tablolar şimdi web formatına uyumlandırılabilir. Bu her şeyden önce resimleri sıkıştırmak ve taranmış belgeleri OCR yardımıyla metne dönüştürmek ve Word'de işlemek anlamına geliyor. Ancak teslimata dahil olan OCR kütüphanesinin pahalı rakiplere ayak uydurup uyduramayacağı şüpheli. Her halükarda güzel, en azından ikramiye olarak...

Visual Basic inside: Virüs belasıyla baş dertte olan kullanıcıların kabusu şimdi de Imaging 11'de de boy gösteriyor: Microsoft Visual Basic Applications kullanıcılarına resim işlemeyi otomatikleştirme olanağı sunuyor. Örneğin gelen faks-lar otomatikman tarih damgasıyla mühürlenebiliyor.

Yorumlar şimdi resme doğrudan da eklenebiliyor. Burada da faks yine örnek olmaya devam ediyor. Sözleşme almak,

EVRENSEL DAHİ XML: Dil bağlayıcıdır.

imzalamak ve geri göndermek... tüm bunlar yine Tablet-PC'yi çağırıştırıyor.

Uyumlu Office: Standart olarak XML

1998 yılında World Wide Web Consortium XML'i standart olarak kabul ettiğinde, ortak standart yazılım endüstrisi tarafından özlemle bekleniyordu. Oysa şimdiye kadar kullanıcılar bununla ender durumlarda karşılaştı.

XML yapılandırılmış veriler için bir dil. Bilgiler açıkça ve yanlış anlamaya mahal vermeyecek şekilde örgütleniyor: XML önceden verilerin nasıl yapılandırılacağını saptıyor. İlke olarak XML standardı web dili HTML'e benziyor. Her ikisi de Markup Language gurubu-

na dahil. XML HTML'den farklı olarak verilerin layout ya da formatını değil, aksine onların yapı ve anlamını tanımlıyor.

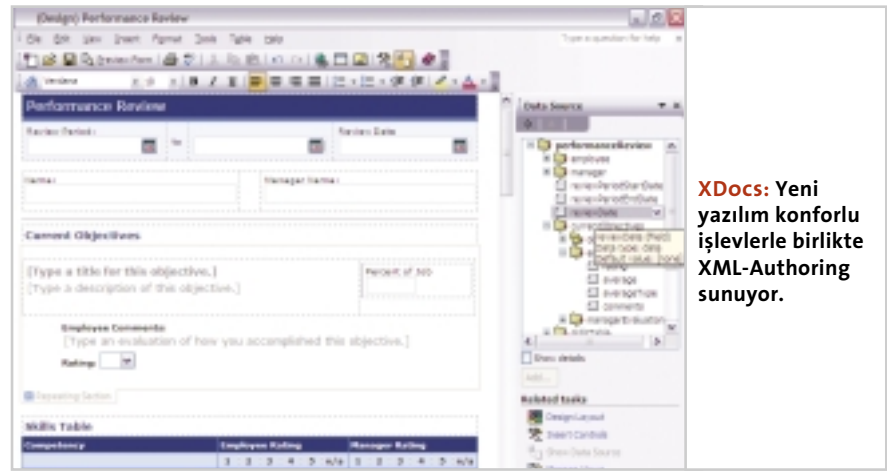
Pratikte XML: CHIP online'daki bir metin bir başlıktan, bir girişten ve akan bir metinden oluşuyor. HTML'de alışıldık tag'lerle her bir başlık boyutuyla saptanıyor, giriş için paragraflar kalın yazılıyor ve metin için de kalın yazılmış bir bölüm oluşturuluyor.

XML'de yazar yalnızca hangi veri tipinin söz konusu olduğunu saptıyor. Yani örneğin başlık, giriş ve metin gibi. Seç-

mas kuruyor. XDocs konforlu işlevleriyle klasik XML editörlerini saf dışı bırakacak. Buradaki öldürücü gerekçe, alışıldık Office arayüzü olacak.

Yalnızca azınlık için Office, yeni özellikler cazip değil

Spot: Şimdiden görüldüğü kadarıyla Office 11 yalnızca Windows 2000 ve XP'yi desteklediği içindir ki, müşterilerin yüzde 50'si dışarıda kalıyor. Çok sayıda kişisel kullanıcı hala Windows 95, çok sayıda firma hala Windows NT kullanıyor. Bill'in stratejisinin tutup tutmayacağı ve kullanıcıların yeni bir Office

XDocs: Yeni yazılım konforlu işlevlerle birlikte XML-Authoring sunuyor.

nek olarak tümünü bir de makale ve yol olarak, birden fazla makale halinde yapılandırabiliyor. Önemli olan yalnızca bir gurubun nerede başladığının ve nerede bittiğinin açıkça tanımlanmış olması. XML'in sunduğu avantaj XML standardındaki metnin uyumluluk sorunları yaşamaksızın bir defter layout'una ya da PocketPC için export edilebilmesi. Yazı tipi ve yazı tipi boyutu ancak sonunda tanımlanıyor.

Neredeyse yeni Office-Suite'deki her şey XML ile çalışabilecek durumda. XML olarak depolanmış belgeler sorun çıkarmaksızın öteki ürünlerle de işlenebilecek. Hatta Microsoft rakip ürünlere karşı da kapısını kapatmıyor.

XDocs XML Authoring: Yine de beta testi için hakiki bir XML editörü en erken beta 2'den itibaren var olacak. Office ailesinin yeni ürünü XDocs beta 1 tarafından henüz içerilmiyor. Xdocs bir XML Authoring aracı, yani XML içerikleri oluşturulurken yardımcı olan bir program. Bu işlem sırasında kullanıcı XML'in kendisi ile olabildiğince az te-

için Windows XP'ye geçip geçmeyeceği yanıt bekleyen sorular arasında.

Outlook bir kenara bırakılacak olursa, adı bile anılmaya değmez yeni özellikler yeni paketi kullanıcılar için cazip hale getirmiyor. Word etraflı yeni kapama ve araştırma işlevleri sunuyor, Excel altında Microsoft adı kötüye çıkmış smart tag'leri yeniden gündeme getiriyor ve Access her zaman ve her yerde XML damgasını taşıyor.

Buna karşılık Microsoft'u kapsayan yeni Connectivity dalgası olsa olsa büyük firmalar için ilginç. Üç kişilik bir işletme için üç takvime ve yirmi posta kutusuna gerek yok, orada emektar Post-It de hala yeterli.

Tüm dezavantajlara rağmen yeni işlevler anlamlı: Birçok küçük değişiklik yaşamı kolaylaştırıyor, ve XML'e tutarlı geçişle Office şimdi nihayet PC olmayan platformlar için de uyumlu hale geliyor.

Yeni Office tablet PC kullanıcıları için de ideal. Ancak bu pratik cihazların piyasada kabul görüp görmeyeceğini bekleyip görmek gerekiyor. ■

VP / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

Kullanırken Dikkat Edin!

Yasak Yazılımlar

Kötü amaçlı yazılımlar sadece virüsler, trojanlar, backdoor'lar ve crack'lerle sınırlı değildir. Çoğu kez gayet masum ve yararlı amaçlar için üretilen yazılımlar da amaçları dışında çeşitli çıkarlar sağlamak için kullanılabilirler.

Bilgisayarlar, çalışmak için iki ana bileşene ihtiyaç duyarlar. Yazılımlar donanımsız, donanımlar da yazılımsız hiç bir işe yaramaz. Yazılımlara göre daha elle tutulur bileşenler olan donanımları Kasım 2002 sayımızda da belirtmiş olduğumuz gibi birkaç istisna dışında amacı dışı kullanmak çok da mümkün değildir. Ancak yazılımlar su-iistimale daha çok açıktır... rahatça kopyalanabilirler ve crack olarak adlandırılan küçük yazılımlar vasıtasıyla da kopyaların aynen orijinaleri gibi kullanılması da mümkündür. Tüm bunlar yazılım dünyasındaki yasadışı işlemlerdir ve bu tip yazılımları kullanmak da kanunlarca yasaklanmıştır. Diğer taraftan biraz önce bahsettiğimiz, özellikle suç işlemek için hazırlanmış bu yazılımların

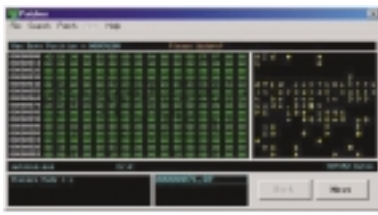
haricinde, iyi amaçlar için üretilmiş olup kötü amaçlara alet edilebilecek bir başka grup yazılım daha vardır. Bu yazılımları kullanmanın kanun karşısında bir yaptırımı yoktur. Tabii ki sadece amacı dahilinde kullanıldığında!

Hatasız kul olmaz. Dolayısıyla da bilgisayar kullanırken oluşan kullanıcı hatalarının üstesinden gelmek için de çeşitli yazılımların kullanılması gerekir. İşte sorun bu noktada yavaş yavaş kendini göstermeye başlar. Biraz önce bahsettiğimiz kullanılması yasak olmasa da tehlikeli olan yazılımlar genelde bu tür yazılımlar arasından çıkar. Örneğin en sık karşılaşılan sorunlardan biri olan şifrelerin unutulması sorununu çözmek, ancak şifrelerin kırılması ile mümkün olabilir. Bilgileri geri kazandırmak

için yapılmış bu yazılımlar oldukça yararlıdır. Diğer taraftan bilgilerinin güvenliğini sağlamak için kullanılan şifre sistemini çözmek de mantık olarak suç sayılabilir. Ancak aslına bakarsanız kilitleri açtıkları için çilingirler nasıl hapse atılmıyorsa, şifreleri çözen programları ya da benzerlerini aynı şekilde değerlendirip iyi yazılımlar olarak görmek çok da zor olmayacaktır. Yine de bu türde kullanılan yazılımların neler olduğunu bilmenizde fayda vardır. Çünkü siz kötü amaçla kullanmayı düşünmüyor olsanız bile, karşınızdakilerden emin olamazsınız. Bu yüzden çeşitli gruplara ayırıp incelediğimiz bu yazılımlara bir göz atıp, masum görünenlerin karanlık yüzünü öğrenebilirsiniz.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Yasak Yazılımlar

1 Hex Dosya Düzenleyici**PATCHER 1.10**

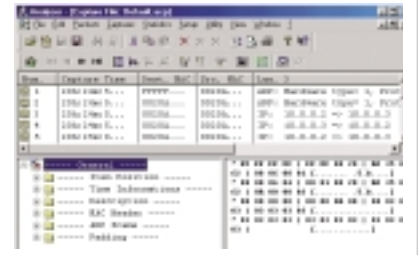
SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.patcher.homestead.com

EXE dosyalar üzerinde değişiklik yapmak, programlama aşamasında değişiklik yapmak kadar kolay değildir. Eğer kaynak dosyayı kaybettiyseniz size ancak böyle bir program yardımcı olabilir. Bir hex dosya düzenleyicisi olan Patcher, dosyalar üzerinde değişiklikler yapabilmenize ve bunları ilerde tekrar kullanmak üzere ek dosya olarak kaydedebilmenize imkan tanıyor. Diğer taraftan profesyoneller yazılımı yasal olmayan bir şekilde, kopya korumalarını kaldırmak için de kullanılabilirler.

3 Yerel Ağ İzleyici**ETHEREAL**

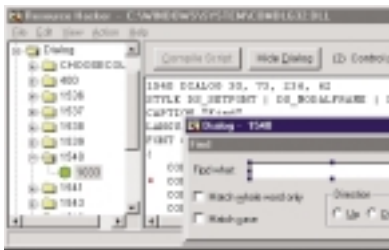
SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP/
Linux
BİLGİ: www.ethereal.com

Unix ve Windows için ağ üzerinde yer alan tüm protokolleri gözetim altında tutan yazılım, kullanıcının ağ üzerindeki veri trafiğine göz atma şansı sunuyor. Transfer edilen her paket için detaylı bilgi ve özet sunan Ethereal, güçlü filtreleme özellikleri ile sadece belli protokollere ait verileri izlemenizi de kolaylaştırıyor. 340 protokol üzerinde izleme yapan program istenmeyen trafiği engellemek için sistem yöneticilerine yardımcı oluyor. Diğer taraftan çok fazla gizliniz saklınız kalmıyor.

5 Yerel Ağ İzleyici**ANALYZER**

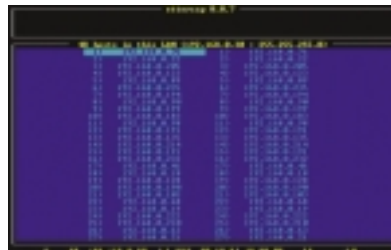
SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: <http://analyzer.polito.it>

Win32 ortamı için bir başka ağ izleyici yazılım olan Analyzer diğerlerinden farklı olarak tamamıyla özelleştirilebiliyor ve kullanıcıya daha fazla esneklik sağlıyor. Yazılım, Windows 95 hariç WinPcap tarafından desteklenen tüm platformlarda veri paketlerini yakalayabiliyor. Ayrıca yerel ağ düğümlerini keşfedebilmesi, XML/XSL tabanlı yeni protokol decoding motoru ve ağ istatistikleri sunabilmesi ve bunları HTML olarak bir web sunucu üzerinden yapabilmesi, yazılımın diğer artılarını oluşturuyor.

2 Kaynak Kod Düzenleyici**RESOURCE HACKER**

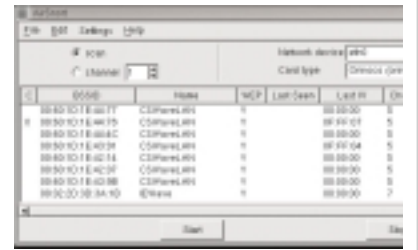
SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.users.on.net/johnson/resourcehacker

Resource Hacker'ı kullanarak 32bit Windows uygulamaları ve RES uzantılı kaynak dosyaları içindeki kaynakları izleyebilir, kopyalayabilir, silebilir, değiştirebilir ve yenilerini ekleyebilirsiniz. Dahili kaynak script compiler ve decompiler'ı Win95 ve üstü işletim sistemlerinde çalışabilen yazılım ile yazılımlar içindeki diyalogları ve resimleri istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. 16bit exe'ler içinse <http://hp.vector.co.jp/authors/VA003525/Eindex.htm> adresindeki eXeScope'u kullanabilirsiniz.

4 Anahtarlı Yerel Ağ İzleyici**ETTERCAP**

SİSTEM: Linux
BİLGİ: <http://ettercap.sourceforge.net>

Anahtarlı yerel ağlar için hazırlanmış çok amaçlı bir izleyici program olan Ettercap, birçok protokol için aktif ve pasif çözümlemeyi destekliyor. Full Duplex modda bir SSH1 bağlantı üzerinden kullanıcı adı, şifresi ve hatta verisi çalabilen ilk yazılım olması ile de dikkat çeken Ettercap, HTTPS desteği ve http SSL ile güvenliği sağlanmış detayı bile görebiliyor. Bir proxy kullanılması da yazılımın çalışmasını engellemiyor. Ağ üzerinde eksiksiz kontrol sağlayan oldukça güçlü bir yazılım.

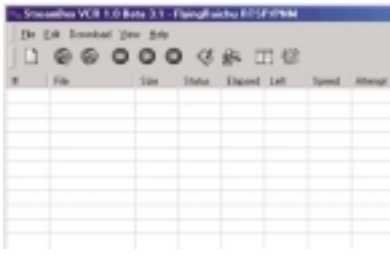
6 Kablosuz Ağ İzleyici**AIRSNORT**

SİSTEM: Linux
BİLGİ: <http://airsnort.shmoo.com>

Bir kablosuz ağ aracı olan AirSnort, ağ üzerindeki şifreleme anahtarlarını tekrar bulabiliyor. Bu şekilde yakınlarda bulunan herhangi bir kablosuz ağa izinsiz olarak girebilmeniz mümkün oluyor. Yazılım, paketleri yakaladıkça simültane olarak ağa dahil olmak için kırma işlemine devam ediyor. Aircrack kullanıcıya kırma işlemi için detaylı bir ayarlar penceresi de sunuyor. Ayrıca yazılım yeni sürümde artık kaba kanal tarama özelliği de sunuyor ve Orinoco WaveLAN/IEEE kartlarını da destekliyor.

Yasak Yazılımlar

7 Streaming Video Kaydedici

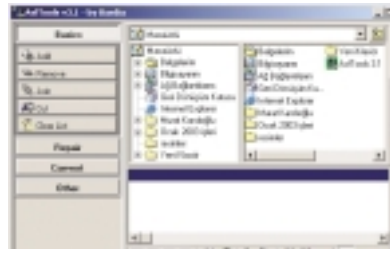

STREAMBOX VCR

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.streambox.com

İnternet üzerinden canlı olarak sunulan yayınlarının kaydedilemiyor olması özellikle modem kullanan kullanıcıların en büyük sorunlarından biridir. Ancak bu yazılımı kullanarak artık dosyayı tekrar seyretmek için internete tekrar bağlanmanız gerekmiyor. Çünkü Streambox VCR, .asx, .asf, .wmf, .rm ve .ram dosyalarını oynatılırken sabitdiskinize kaydediyor. Bu şekilde rtsp, pnm, mms gibi protokoller sorun olmaktan çıkıyor. Yazılım web sayfasındaki birden fazla dosyayı indirmenize de olanak tanıyor.

9 Video Dönüştürücü

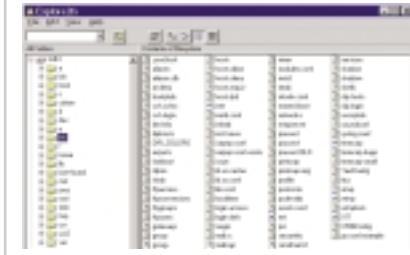

ASF-TOOLS

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.geocities.com/myasftools/

Video dosyaları arasında AVI ve MPG uzantısı, kullanım ve sunulan destek açısından en popüler dosya biçimleri arasında yer alır. Dolayısıyla eğer elinizdeki ASF, WMV ve WMA dosyalarını AVI formatına dönüştürmek istiyorsanız bu yazılımı kullanmanız yeterli olacaktır. ASF-Tools içinde video dönüştürücünün yanında videoları bölmek, birleştirmek, tamir etmek için çeşitli araçlar da yer alıyor. Yazılım ses dosyaları üzerinde benzer işlemleri gerçekleştirebilmenize imkan tanıyan araçlar da sunuyor.

11 Dosya Sistemi Görüntüleyici

EXPLORE2FS

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: <http://uranus.it.swin.edu.au/~jn/linux/explore2fs.htm>

Tanınmayan sabitdisk bölümleriyle ilgili sorunlar yaşayan NT kullanıcıları bu yazılımı kullanarak sorunlarını çözebilirler. Yazılım NT'nin ilk açıldığı zaman tanıdığı disk bölümlerini baz alıyor. Bunlar Win32 alt sistemi tarafından tanımlanmadığı için Explore2fs Win32'yi devre dışı bırakıp sorunu çözüyor. Ayrıca yazılım eğer Linux kullanıyorsanız, NT altındayken size bu bölüme ulaşma imkanı da sunuyor. Böylelikle Linux'a ait ex2fs disk bölümünden de rahatlıkla dosya transfer edebilirsiniz.

8 Streaming Video Kaydedici

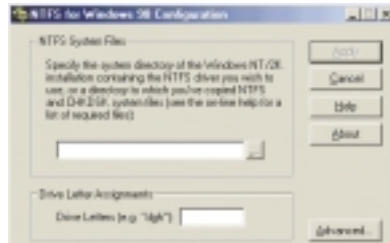

ASFRECORDER

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: sourceforge.net/projects/asfrecorder

Streambox kadar profesyonel olmasa da kullanımı çok kolay bir kaydedici olan ASFRecorder rakip yazılımdan farklı olarak sadece WindowsMedia streaming içeriğini kaydetmek için yazılmış ve RealMedia ile QuickTime için destek sunmuyor. Ayrıca bazı ASF dosyalarında da sorunlar çıkartabiliyor. Ücretsiz bir yazılım olan ASFRecorder, yapımcısı tarafından artık desteklenmeyen bir yazılım, ancak kaynak kodu ile birlikte dağıtılıyor. Dolayısıyla kendi uygulamalarınıza da rahatlıkla kullanabilirsiniz.

10 Dosya Sistemi Görüntüleyici

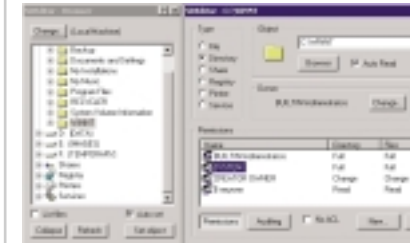

NTFSDOS

SİSTEM: Windows 95/98/ME
BİLGİ: www.sysinternals.com

Eğer NTFS sürücülere Windows 95 ya da Windows 98 altından ulaşmak ve dosya transferi yapmak istiyorsanız, bu yazılım size göre değil. Bu tür durumlar için yine Sysinternals'ın NTFSDOS Professional sürümünü deneyebilirsiniz. Çünkü NTFSDOS yazılımı size NTFS sürücülerinde sadece okuma izni verecektir. Yazılımı çalıştırdığınızda tüm diskiniz taranacak ve NTFS bölümler mantıksal disk sürücülere olarak karşınıza gelecektir. DOS 7.0 kullanarak uzun dosya ismi desteğine de sahip olabilirsiniz.

12 Erişim Hakları Düzenleyici

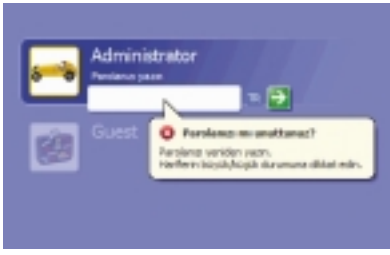

SD-MANAGER

SİSTEM: Windows NT4/2000
BİLGİ: www.sdmanager.com

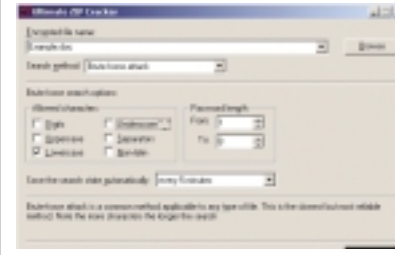
NT sistem yöneticisiyseniz ve erişim kontrol listelerini (ACLs) düzenlemek için güçlü ve pratik bir yazılım arıyorsanız, bu yazılım size yardımcı olacaktır. İster komut satırı parametreleri ile ister bir grafik arabirim yardımıyla kullanabileceğiniz SDManager ile tüm izinlere erişip değiştirebiliyorsunuz. Dosyalar, klasörler, paylaşımlar ve servisler gibi NT nesnelerine lokal olarak ulaşabileceğiniz gibi, uzaktan erişme imkanınız da bulunuyor. Yazılım sadece standart NT4 ACL'leri yaratabiliyor.

Yasak Yazılımlar

13 Parola Düzenleyici**PASSWORD®ISTRY EDITOR**

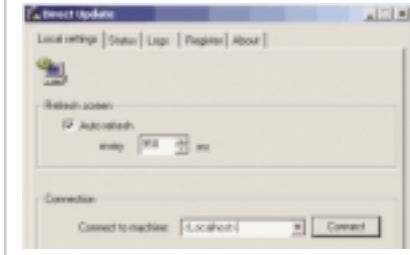
SİSTEM: Windows NT4/2000/XP
BİLGİ: <http://home.eunet.no/~pnordahl/ntpasswd/>

Bu yazılım ile NT sistemi altında halen aktif olan herhangi bir kullanıcının şifresini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Bunun için yazılım SAM dosyası içindeki korunmuş şifreler üzerinde değişiklik yapıyor. Üstelik en iyi yönü de, şifre değişikliği için artık eski şifreyi hatırlamanız gerekmiyor. Ancak yazılım sistem kapalı iken çalışıyor. Yani sistemi kapatıp bu yazılım ile oluşturduğunuz disketten boot etmeniz gerekiyor. Bu disket NTFS bölüme erişmeniz için gerekli araçları da içeriyor.

15 Parola Düzenleyici**ULTIMATE ZIP CRACKER**

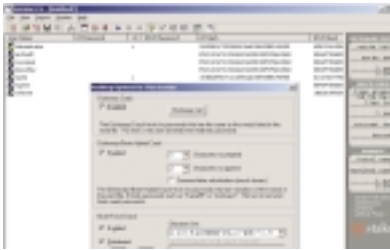
SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.vdgsoftware.com

The Ultimate ZIP Cracker, ilk olarak ZIP dosyalarının şifrelerini çözmek için yaratıldığından bu adı taşıyor. Ancak yazılımın en son sürümü, ismi aynı kalmasına rağmen birçok farklı dosya tipini de destekliyor. Ultimate ZIP Cracker şifreleri kırmak için Brute Force attack yöntemini kullanıyor. Genelde yavaş olan bu işlem, yazılım içinde özel algoritmalarla oldukça hızlandırılmış. Yine de uzun süreceği düşünülerek, yazılıma, istenilen zaman durdurup daha sonra tekrar devam etme özelliği de eklenmiş.

17 Domain Name Yönlendirici**DIRECT UPDATE**

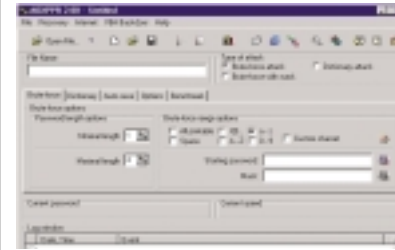
SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.directupdate.net

Dinamik DNS istemcinizi güncellemek için kullanabileceğiniz Direct Update, sistemi yormadan arka planda çalışıyor ve periyodik olarak IP adresini kontrol ediyor. Bir değişiklik olduğunda ise domain isimlerinizi güncelliyor. Sonuç olarak sabit bir IP numarasına sahip olmasanız bile Direct Update, domain isminizin her zaman sizin bilgisayarınızı göstermesini sağlamış oluyor. Eğer kendi web, ftp ve oyun sunucunuzu kendiniz host etmek istiyorsanız, bu yazılımı mutlaka kullanmanız gerekiyor.

14 Parola Düzenleyici**LC4**

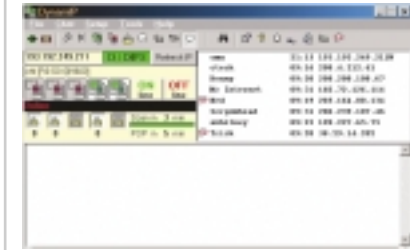
SİSTEM: Windows NT4/2000/XP
BİLGİ: www.atstake.com/research/lc/

Şifre çözme ve kurtarma konusunda en iyi yazılımlardan biri olan LC4, Windows ağ yöneticileri için 2 kritik özellik sunuyor. Birincil olarak sistem yöneticilerinin, ağ üzerine yer alan kullanıcıların yeterli ve güvenli bir şifre seçip seçmediklerini kontrol etmelerine yardımcı olurken, diğer taraftan unutulmuş şifrelerin geri kazanılmasında da yardımcı olabiliyor. Yazılım 8 karakterden fazla, sembol ve sayılardan oluşan onlarca şifreyi PIII/300 bir işlemci ile sadece 48 saat içinde çözebiliyor.

16 Parola Düzenleyici**XP PASSWORD RECOVERY**

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.elcomsoft.com/aoxpwr.html

Güvenlik önemlidir. Bu yüzden de başkalarının görmesini istemediğiniz belgelerinize şifre koymanız normaldir. Peki ya şifreyi unutursanız? O zaman Office XP üzerine odaklanmış ama daha geniş bir yelpazeye hitap eden bu yazılıma başvurmanız gerekir. Advanced Office XP Password Recovery, Microsoft Office XP bileşenleri, Microsoft Money, Backup, Visio, Publisher ve Corel WordPerfect Office gibi VBA project'ler içeren uygulamalarının çoğunun hem 2002 hem de XP sürümleri için başarı sağlayabiliyor.

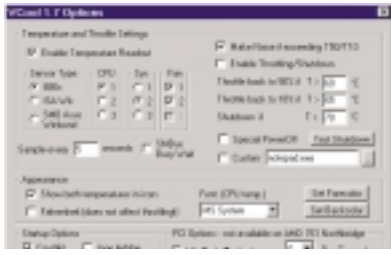
18 Domain Name Yönlendirici**DYNAM IP**

SİSTEM: Win98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.mysunrise.ch/users/cmu/DynamIP

Hosting masrafına girmeden bir çevirmeli ağ üzerinden bile kesintisiz web, ftp ve posta sunucusuna sahip olma imkanı sunan DynamIP'nin Internet Name servisiyle multi-player oyunlara katılmak, uzaktan bilgisayarınıza erişmek de artık daha kolaylaşıyor. Çünkü her zaman değişen IP numarası yerine size bir internet ismi atanıyor ve IP'niz değişse bile her zaman bu ismin sizin IP'niz ile bağlantıda kalması sağlanıyor. Dolayısıyla her yerde artık bu değişmeyen internet ismini kullanabiliyorsunuz.

Yasak Yazılımlar

19 AMD İşlemci Soğutucu

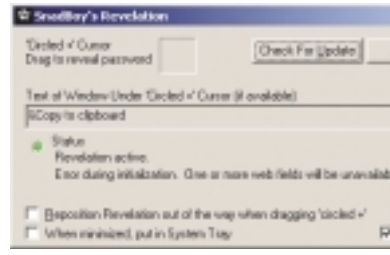

VCOOL

SİSTEM: Windows 95/98/ME/NT4/2000/XP/Linux
BİLGİ: <http://vcool.occludo.net>

Bu küçük yazılımcık Via KT133 ya da KX133(A), VT8363, VT8361, VT82C 691/693A/694 ya da VT8371 +VT82C6 86x chipsetleriyle birlikte kullandığınız Athlon ve Duron işlemcilerinizin ısısını düşürebiliyor. Bunun için Northbridge Bus Disconnect Bit'ini kontrol eden yazılım, işlemci boşta kaldığı durumlarda güç seviyesini düşürerek ısınmayı azaltıyor. Ayrıca system tray'de işlemci ısısını da gösterebilen yazılım, işlemci aşırı ısındığı zaman, yanmasını engellemek için sistemi de kapatabiliyor.

21 Şifre Görüntüleme Aracı

SNADBOY REVELATION

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.snadboy.com

Snadboy's Revelation sadece tek bir amaca hitap eden ve tek bir özelliğe sahip bir yazılım. Bu özellik çoğu zaman gerçekten hayatınızı kurtarabiliyor ve gözünüzün önünde olan ancak Windows'un yıldız karakterleri ile gizlediği şifreleri açığa çıkarabiliyor. Böylelikle daha önceden kurup unuttuğunuz bir hesabı başka bilgisayara taşıyamama sorununu da ortadan kalkmış oluyor. Bu özellikten yararlanabilmek için pencerede yer alan artı simgesini yıldızlı alan üzerine sürüklemek yeterli oluyor.

23 Oyun Konsolu Emülatörü

NEORAGE X

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: <http://home.swipnet.se/~w-50884/emulator/rage.htm>

Kaliteli konsol makinelerinden biri olan NeoGeo'yu emüle edebilmek için geliştirilmiş en iyi yazılım olan NeoRAGE X, kullanıcıya orijinal konsol ayarlarının yanı sıra PC'lerinin gücüne göre belirli özellikleri açıp kapamaya yarayan ek seçenekler de sunuyor. İnternet üzerinden rahatlıkla bulabileceğiniz oyunlara ait ROM dosyalarının boyutları diğer emülatörlerinkine göre büyük olduğundan, iyi bir sisteme ihtiyacınız olacağını da unutmayın. Çalıştırmak için NeoGeo bios ROM'una ihtiyacınız olacaktır.

20 TV Out Yazılımı

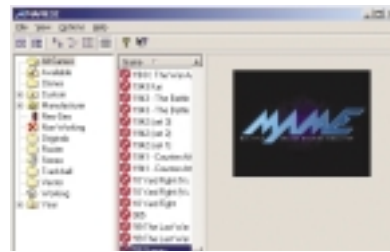

TV CONTROL CENTER 2000

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: http://tvtool.info/index_e.htm

Ne kadar büyük monitöre sahip olursanız olun, bilgisayarınız evinizdeki büyük ekran televizyon kadar olmaz. Bu yüzden bilgisayarı televizyona bağlamak her zaman cazip bir işlem olmuştur. Eğer ekran kartınızın TV çıkışı varsa, özel sürücülerini kullanarak bunu başarabilirsiniz. Ancak daha fazla ve daha kullanıcı dostu kontroller için bu yazılımı kullanmak daha iyi olacaktır. Hemen hemen her popüler kartı destekleyen yazılım, aynı anda hem TV hem de monitöre görüntü verme özelliğine sahip.

22 Oyun Konsolu Emülatörü

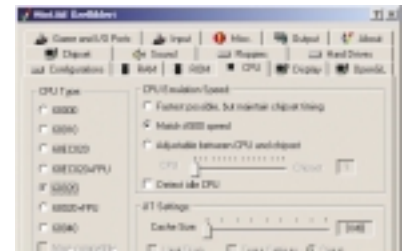

MAME32

SİSTEM: Win95/98/ME/NT4/2000/XP
BİLGİ: www.classicgaming.com/mame32

Windows platformu için yaratılmış çok amaçlı bir oyun konsolu emülatörü olan MAME (Multiple Arcade Machine Emulator), yıllardır arcade makinalarında oynamaya alıştığımız oyunları PC'nizde çalışması için emüle edebiliyor. Kullanıcıya çok geniş bir özellikler penceresi sunan yazılım, kullanıcı dostu arabirimi ile de oyunları seçip çalıştırmayı kolaylaştırıyor. MAME'in desteklediği 3200'ün üstündeki oyunlar için sunulan listede çeşitli filtreleme özelliklerini kullanmanız da mümkün oluyor

24 Amiga Emülatörü

WINUAE

SİSTEM: Windows 95/98/ME/NT4/2000/XP/Linux
BİLGİ: www.codepoet.com/UAE

Ev bilgisayarlarından PC'lere geçmeden önceki ara aşama olan Amiga, hem programlamadaki gücü hem de oyunlardaki kalitesi ile uzun süre popüler kalmayı başarmıştı. Amiga fanları halen bu ekolü yaşatmaya devam ediyor. Eğer siz de onlardan biriyseniz WinUAE size PC'niz üzerinden bir Amiga bilgisayarı emüle etmenize yardımcı olacaktır. Gelişmiş kullanıcı ayarları ile disket ve sabitdisk de dahil olmak üzere Amiga'da olan her şeyi emüle edebilen yazılım türünün en iyisi olma özelliğine de sahip.

İÇİNDEKİLER

3D Animasyon Yazılımı
Discreet 3D Studio Max 5

Müzik Düzenleme Yazılımı
Making Waves 4.3

Browser Yazılımı
Opera Software Opera 7
for Windows (beta)

Kişisel Güvenlik Yazılımı
McAfee Internet Security 5

Disk Düzenleme Yazılımı
Partition Magic 8

Resim Düzenleme Yazılımı
Ulead PhotoImpact 8

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Bu ay 3 boyutlu animasyon ve modelleme ile uğraşanların çok fazla ilgisini çekeceğine inandığımız bir yazılım olan 3DS MAX'in en son sürümü incelemelerimiz arasında yerini alıyor. Yazılımda yer alan yenilikler onu önceki sürümlerine göre çok daha etkili bir güncelleme olarak karşımıza çıkarıyor. Daha önce ayrı olarak satılan birçok önemli plug-in'i de artık bünyesinde barındıran yazılımın kullanımı da kolaylaştırılmış ve üretilen sonuçların gerçekçiliği ise gerçekten göz kamaştırıcı. İncelediğimiz yazılımlar arasında yer alan Making Waves 4.3 ve Ulead PhotoImpact 8 ise diğer multimedya ürünleri oluşturuyor. Bu yazılımlar müzikle uğraşanların ve dijital kamera sahiplerinin ihtiyaçlarını oldukça ekonomik bir şekilde karşılıyor.

Works'ün ve farklı bir browser alternatifi olan Opera'nın 7. sürümleri de diğer ilgi çeken yazılımları oluşturuyorlar. Bu ay incelediğimiz en iyi OCR yazılımlarından olan OmniPage'in 12.

sürümüne ve PC'den MAC'e dosya transfer etmek için kullanılabilecek Detto Move2MAC'e de mutlaka bir göz atın.

PC sağlığı ve güvenliği konuları üzerine testimizde yer alan Partition Magic 8 ve McAfee Internet Security 5 ise bilgisayarınızda daha sorunsuz bir çalışma ortamı için gereken tüm özellikleri sunuyorlar. Özellikle McAfee, hem bir firewall hem de anti-virüs yazılımını çok ekonomik bir fiyata kullanıcılara ulaştırıyor.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın doküman-

tasyon ve kullanışlılığının kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyin deyinmediğini gösteriyor.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

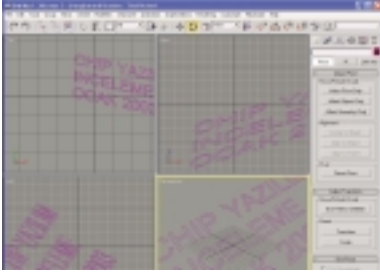
çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

3D Animasyon Yazılımı

DISCREET 3D STUDIO MAX 5

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 2000/XP
BİLGİ www.discreet.com
FİYAT 3.170 £

Müzik Düzenleme Yazılımı

MAKING WAVES 4.3

CHIP PUANI

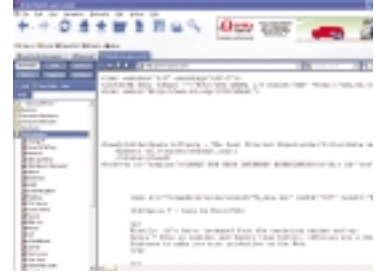

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/2000/XP
BİLGİ www.mw-audio.com/
FİYAT 65 \$

Browser Yazılımı

OPERA SOFTWARE OPERA 7 FOR WINDOWS (BETA)

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/SE/ME/2000/XP
BİLGİ www.opera.com
FİYAT 30 \$

EN POPÜLER PROFESYONEL 3D ANİMASYON PAKETİ: Discreet firması, 3D modelleme ve canlandırma ile uğraşanların uzun zamandır beklediği 3D Studio Max yazılımının en son sürümünü piyasaya sundu. Şimdiye kadar hazırlanmış sürümler içinde en etkileyici değişikliklere sahip olan sürüm olarak da nitelendirilebilecek 5.0'da özellikle yazılımın kullanılabilirliğini ve elde edilen sonuçların gerçekliğini artıracak özellikler üzerine odaklanılmış. Yeni sürümle birlikte daha önceden parayla satılan 2 ayrı modül de yazılıma eklenmiş. Bu modüllerden ilki olan Reactor, nesnelere başta fizik kuralları olmak üzere gerçek dünyadakine benzer davranışlar eklemek için kullanılıyor. Işık efektlerindeki gerçekçiliği artırmak içinse Lightscape plug-in'i programa dahil edilmiş. Bu şekilde sahneye yerleştirilen ışıklar gerçek ışıklar da olduğu gibi artık renk, sıcaklık gibi birçok özelliğe sahip olabiliyorlar. Işıkların yanı sıra sahneye yerleştirilen kameralar da gelişmeden nasibini almış ve ilk defa kullanıcılar gerçek exposure kontrollerini kullanma şansı da bulabiliyorlar.

SONUÇ: Paranızın karşılığını alabileceğiniz en başarılı sürüm güncellemelerinden biri. Foto gerçekçi modelleme ve animasyon isteyenler için piyasadaki en iyi yazılım.

- + Kullanılabilirliği artırılmış
- + Güçlü fonksiyonlar ve ek plug-in'ler
- Fiyatı ile sadece profesyonellere hitap ediyor

EN EKONOMİK DİJİTAL MÜZİK SEQUENCER YAZILIMI: Making Waves yazılımını rakiplerinden ayıran 3 önemli nokta bulunuyor. Sadeliği bunlardan ilkinin oluşturuyor. Yazılım, ekranı birçok gereksiz araçla boğmak yerine aynı Sonic Foundry'nin Acid yazılımında olduğu gibi sesle ilgili özelliklerden oluşan temel bir ortam sunuyor. Program, çalışma mantığının getirdiği avantajdan dolayı çok fazla sistem gereksinimine de ihtiyaç duymuyor. Neredeyse shareware'lerin satıldığı fiyata yakın satılan yazılım, bu şekilde de gerçekten yerini sağlamlaştırmış oluyor. Tahmin edebileceğiniz gibi Making Waves, bir dijital ses müzik sequencer ve sampler yazılımı olduğundan MIDI sequencing kapasitesine sahip değil. Yazılımın ses sequencing tarafı Acid ile büyük benzerlikler gösteriyor ve ses dosyaları rahatlıkla loop edilebiliyor, tempoları uyduurulabiliyor ve pitch değerleri değiştirilebiliyor. Ancak tabii ki, iki yazılım arasında çok açık farklar da bulunmuyor değil.

SONUÇ: Making Waves, günümüzün popüler dans müziklerini oluşturmak için kullanabileceğiniz sade ve amacına odaklanmış bir yazılım olarak nitelendirilebilir. Düşük konfigürasyonda bile çalışabilmesi ve düşük fiyatı ile dikkatleri çekiyor.

- + Kullanımı çok kolay
- + Sistem gereksinimi az
- DirectX erişimi ve VST plug-in desteği yok

EN POPÜLER 3. PARTİ BROWSER: Daha önceki sürümlerinde de olduğu gibi ücretsiz ve adware olarak dağıtılıyor ve reklamlardan kurtulmak için 30 dolar ödemek yeterli oluyor. Yazılımı kurduğunuz zaman ilk olarak baştan aşağı yenilenmiş ve Windows XP'nin etkisinde olduğu çok belli olan arabirim dikkatinizi çekiyor. Araç çubuğunda yer alan bir hayli büyük simgeler ise MSN'in karikatür benzeri araçlarını anımsatıyor. Bir önceki sürüm olan 6.5'da da yazılımın sol tarafında yer alan ve sık kullanılanlara, e-posta araçlarına ve bağlantılara hızlıca erişmeyi sağlayan bölümde artık bir kapatma tuşu olmaması ise gerçekten rahatsız edici. Opera 7 beta'nın sayfaları karşınıza getirme hızı bir önceki sürüm olan 6.5'a göre biraz, IE 6'ya göre ise oldukça yavaş kalıyor. Yazılımın yeni e-posta uygulaması ise en az Bat yazılımı kadar etkileyici. Opera 7'de yer alan küçük ekranda izleme özelliği, özellikle avuç içi PC ya da cep telefonunda sayfaların nasıl gözükeceğini merak eden web master'lara ilginç gelecektir.

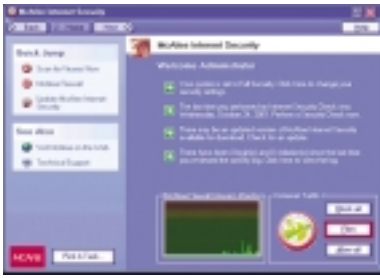
SONUÇ: Yazılımı bir beta sürüm olarak değerlendirdiğimizde, tam sürümünün, hayal kırıklığı yaratan Netscape 7.0 ve güvenlik açıkları bulunan IE 6'ya göre sıkı bir rakip olacağı kesin.

- + Yenilenmiş şık arabirim
- + Etkileyici e-posta uygulaması
- Küçük ekran modundan çıkış sorunlu

© eCHIP Extra Opera

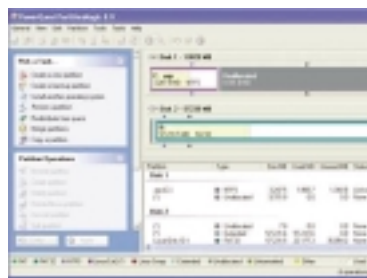
Yazılım Testi

Kişisel Güvenlik Yazılımı

**McAfee INTERNET
SECURITY 5**
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

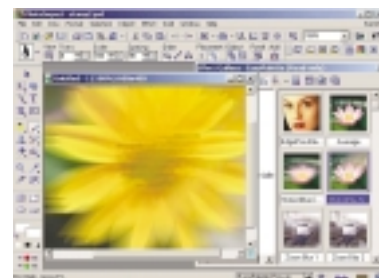
SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.mcafee.com
FİYAT **90 \$**

Disk Düzenleme Yazılım

PARTITION MAGIC 8
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.powerquest.com
FİYAT **70 \$**

Resim Düzenleme Yazılımı

ULEAD PHOTO IMPACT 8
CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.ulead.com
FİYAT **90 \$**

İNTERNET ÜZERİNDEKİ KORUYUCUNUZ:

100 doların altında bir fiyata size hem bir antivirus hem de firewall yazılımından oluşan bir güvenlik paketi sunan bu uygulama ek olarak internette kimliğinizi gizlemeniz, cookie'leri yönetmeniz ve pop-up reklamları durdurmanız için birçok ek araca da yer veriyor. Tüm uygulamaların kullanıcı dostu tek bir arayüzü altında kontrol edildiği yazılımın yeni sürümünde kullanışlılığı artırmak için tüm gelişmiş özellikler gözden geçirilmiş ve bunların yerini hızlıca kullanılabilecek sihirbazlar almış. McAfee Internet Security içinde yer alan Firewall, şaşırtıcı bir şekilde benzerlerinin aksine çok kolay kullanılabiliyor ve size program bazında koruma sağlıyor. Bunun için yazılım internete erişmeye çalışan her programda devreye girerek bunu onaylayıp onaylamadığınızı soruyor. Ancak bu noktada uygulamaları isimlerinde ayırt etmek biraz zor olabiliyor. Güvenlik kontrolü özelliği ise bilgisayarınızı spyware'ler ve istenmeyen e-mail'ler gibi potansiyel güvenlik açıklarına karşı koruyabiliyor.

SONUÇ: Bilgisayarınızı güvence altına almak için ideal bir paket. Size hem eksiksiz bir internet paketi hem de anti-virüs yazılımı sunuyor.

- + Eksiksiz PC koruması
- + Spyware'leri engelliyor
- Güvenli yazılımları ayırmak zor

eCHIP Extra McAfee

ÇOK FAZLA YENİLİK GETİRMİYOR:

Uzun bir zamandan beri en iyi disk bölümlendirme ve boyutlandırma yazılımı olarak anılan Powerquest's PartitionMagic yazılımının en son sürümü olan 8.0 tüm bunlara ek olarak artık NTFS bölümleri üzerindeki cluster boyutlarını da değiştirebiliyor. Ancak bu noktada eğer Windows XP Professional sürümü kullanıyorsanız, işletim sisteminizin bir daha açılmayacağı gibi bir riski de göz önünde bulundurmanız gerekiyor. Bu durumda XP CD-ROM'undan boot ederek sistemi tekrar kurtarabilirsiniz. Ancak bu bir çözüm değil. Bu problem XP Home sürümü ile ortaya çıkmıyor. PartitionMagic yazılımını verilerini ayrı bir yerde saklamak ya da birden fazla işletim sistemi kurmak üzere yeni ve etkili sürücüler yaratmak için kullanabilirsiniz. Yeni sürümün getirdiği diğer bir özelliği kullanarak da artık daha önceden erişemediğiniz dosya sistemleri içindeki dosyalara doğrudan ulaşmanız da mümkün oluyor. Böylelikle Windows 98 ve Me altından NTFS dosya sistemine de ulaşabilirsiniz.

SONUÇ: Eğer yazılımın bir önceki sürümüne sahipseniz, bu sürüme güncelleme yapmanıza hiç gerek yok. Ancak bu türde ilk defa bir yazılım alacaksanız, seçiminizi bu yazılımdan yana kullanmanız doğru olacaktır.

- + Dahili yedekleme yazılımı
- + Direkt CD'den çalışabiliyor
- Çok fazla yenilik getirmiyor

DİJİTAL KAMERA KULLANANLARA ÖZEL:

Ulead'ın PhotoImpact 8 yazılımı özellikle dijital kamera kullanan ve çektikleri resimler üzerinde düzenlemeler yapmak isteyen kullanıcılar göz önüne alınarak hazırlanmış. Ayrıca yazılımın ana resim düzenleyicisi Photo Explorer 7, Gif Animator 5 ve PhotoImpact Album olmak üzere 3 yardımcı uygulama ile de desteklenmiş. Photo Explorer, resimleri organize etmek için kullanılacak bağımsız bir yazılımken, Gif Animator de web için etkileyici GIF animasyonları üretmek için hazırlanmış. PhotoImpact Album'u ise fotoğraf veri tabanları hazırlamak için kullanabilirsiniz. Keskinlik, kontrast ve parlaklık ayarları gibi temel fotoğraf düzeltme araçlarının yanında kırışıklıkları ve derideki çeşitli lekeleri gidermek için kullanılan filtreler ile resimlere eski görünümü katmak için kullanılabilecek filtreler ve benzerleri PhotoImpact'in asıl dikkat çeken özelliklerini oluşturuyor. Yazılım içinde yer alan diğer efektler ise resmin odağını değiştirmek, resme hareket katmak ve ışık patlamaları yaratmak gibi ihtiyaçlara karşılık verebiliyor.

SONUÇ: Güçlü, profesyonel resim düzenleme araçlarını uygun bir fiyata sunuyor. Eksiksiz sayılabilir. Ancak yine de çok karışık ve en ucuz ürün de değil.

- + Çok fazla sayıda özellik
- + Dahili web animasyon paketi
- Yeni başlayanlara uygun değil

eCHIP Extra Photo

eCHIP İÇERİĞİ

- » ICQ Pro 2003a Beta Build
Hayatımızın bir parçası
- » eCHIP
Ocak eCHIP içeriği
- » Diskeeper 7 Server
Gelişmiş disk birleştirme
- » eCHIP Extra
Tam sürüm programlar
- » Gladiator Antivirüs
Virüslerle başımız derte

ICQ Pro 2003a beta build #3777

Hayatımızın Parçası “I Seek You”

İnternet kullanıcıları arasında en çok kullanılan program olan ICQ yine kendini yeniledi.

■ İnternette en çok kullanılan iletişim aracı belki de ICQ. Bazıları bir browser açmadan, veya e-mail'lerini kontrol etmeden önce ICQ'larını açıyorlar.

Programın bu kadar popüler olmasının nedenlerinden biri de kendini sık sık yenileyerek, kullanıcıların isteklerine yanıt vermesi olabilir. 2003a versiyonunda göze çarpan pek bir değişiklik yok aslında. Programın kullanımını kolaylaştıracak özelliklere ağırlık verilmiş.

Google ile arama

Teknik olarak eski versiyondan pek farklı olamamasını biraz da artık eklenecek pek bir özellik kalmamasına bağlamak gerekebilir. “ICQ şimdiye kadarki sürümlerinde asıl amacı olan ‘sohbet’ dışında o kadar çok şey el attı ki, geriye pek de eklenecek yeni bir şey kalmadı” desek de bu yeni versiyonda bir şeyler yeni. Örneğin, artık bir kişiden fazla mesaj geldiğinde hepsine bakmak yerine “Close All” diyerek hepsini birden kapatabiliyorsunuz.

Fakat daha sonra bu mesajları okuma ihtimaliniz kalmıyor. 2003a ile birlikte ayrıca kullanıcıları özelleştirebilir ve her kullanıcının online alarımına veya mesaj sesine ayrı ayrı sesler atayabilirsiniz. Ana ICQ menüsüne eklenen Google Search ile de, yaz-

GOOGLE ENTEGRASYONU: En başarılı arama motoru Google'a direkt ICQ penceresinden ulaşabiliyorsunuz.

diğiniz kelimeleri direkt olarak google.com'dan aratabiliyorsunuz.

ICQ Lite ile tamamen entegre olabilen yeni ICQ 2003a'dan sıkıldığınızda, menüden Lite versiyona kolayca geçebilirsiniz. Windows XP ile de uyumlu çalışması planlanan ICQ artık bilgisayarınız 'Stand By' modundayken Windows çubuğunda kalabiliyor.

E-mail kolaylığı

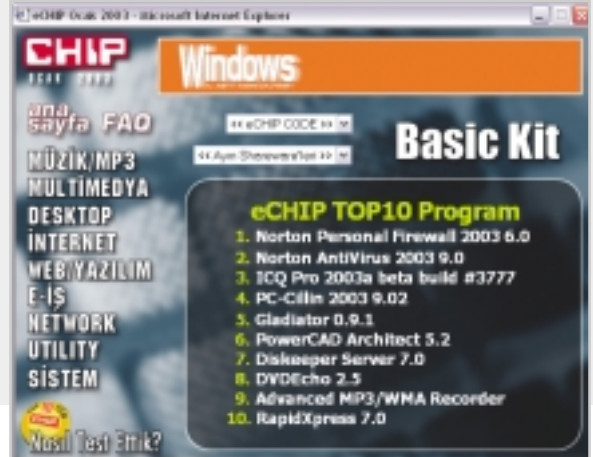
Birçok e-mail programıyla çalışabilen bu sürümde, kurulumdan hemen sonra e-mail hesaplarınız taranıyor. Kullanıcı adınızı ve şifrenizi yazdığınızda ICQ üzerinden e-mail'lerinizi kontrol edebilirsiniz. ICQ'dan çok e-mail ile ilgilenen bilgisayar kullanıcıları içinse, Outlook eklentisi bulunuyor.

Ocak eCHIP İçeriği

eCHIP içerisinde çeşitli kategorilerde programlar yer alıyor. Programlar Müzik, Multimedya, Desktop, İnternet, Web, e-iş, Network, Utility ve Sistem kategorileri altında toplanıyorlar. Programların kısa açıklamaları ve özelliklerini bu kategoriler altında bulabilirsiniz. Özelliklerini okuduğunuz programı bilgisayarınıza kaydetmek isterseniz, programın ismine tıklamanız yeterli. Size bu imkanı

sağlayan ise eCHIP açılışındaki HTML RUN dosyası. e-CHIP'teki Basic Kit, sisteminiz için temel programlardan oluşan bir pakettir. Dosya indirme, grafik izleme, CD kopyalama gibi birçok amaçtaki programların her ay en son sürümleri bu bölümde bulunuyor. eCHIP CODE başlığı altında ise, her ay dergide tanıtımları yapılan programları sisteminize kurabilirsiniz.

Diskeeper 7 Server Gelişmiş Disk Birleştirme

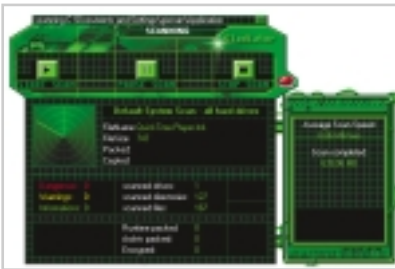
Windows 2000 ve XP gibi sunucu tabanlı işletim sistemlerinde çalışan Diskeeper ile sabitdiskiniz için detaylı şekilde defrag (disk birleştirme) yapabilirsiniz. Diskeeper ile aynı zamanda uzaktan erişebileceğiniz bilgisayarlara da kurulum yapabiliyorsunuz.

Programın kurulumunu yaparken karşınıza iki seçenek çıkıyor. Fast ve Full Enumeration. Programın işlem özelliği anlamına gelen bu seçeneklerle, kullanacağınız sistemin gücüne göre seçme şansınız bulunuyor. Network'ünüzdeki bilgisayarları işaretlemeniz, kurulum için yeterli. Windows'unuzdaki Disk Defragmenter'e bazı eklentiler yapan Diskeeper, gelişmiş seçenekler sunuyor. Yeni bir menü eklentisiyle periyodik zamanlarda otomatik olarak, yalnız seçilmiş klasörleri birleştirebilir veya defrag hızını ayarlayabilirsiniz.

Gladiator Antivirüs Virüslerle Başımız Dertte

Her geçen gün artan virüslerden zarar görmeyen var mıdır acaba? E-mail, internet sayfaları veya yeni aldığımız bir CD'den virüs çıkabiliyor. Artık paranoya derecesinde virüslerden korkuyoruz.

Bilgisayarımızdaki bir gariplik aklımıza hemen o soruyu getiriyor: "Acaba yeni bir virüs mü bulaştı?" Birçok antivirüs prog-

TAM KONTROL: Sisteminiz Gladiator ile taranırken neler olup bittiğine bakabilirsiniz.

eCHIP Extra Tam Sürüm Programlar

CHIP'in Basic Kit ve diğer program kategorilerinden farklı olarak dergideki konularla ilişkili programlardan oluşan CD'si ile yazılarda adı geçen programları bilgisayarınıza kurup deneyebilirsiniz. Internet Telefonu, Tehlikeli Yazılımlar, Windows XP Araçları, P2P Tuning, Video Kamera Yazılımları ve Yerli Programlar eCHIP Extra'nın konu başlıklarını oluşturuyor.

Kendi müziğinizi yapın!

İçinde 200 MB'ın üzerinde sample dosyası bulunan Making Waves Audio, TAM SÜRÜM ve hiçbir şekilde kısıtlaması bulunmuyor. Programın içindeki onlarca sample ile kendi müziğinizi yapabilirsiniz. İster kendi bestelerinizi yapın, isterseniz sadece düzenleme... Veya istediğiniz parçayı kendi-

niz remix'leyin. Bütün bunları yapmak için bir müzisyen veya çok iyi bir bilgisayar kullanıcısı olmanıza da gerek yok. Programın kullanımı kolay ve yeni başlayanlar için ideal.

Win 2000 SP3 Türkçe

Geçtiğimiz aylarda eCHIP ile verdiğimiz Windows2000 Service Pack 3'ten sonra sizlerden gelen yoğun talep doğrultusunda Türkçe sürüm Windows2000'ler için de bu servis paketini sizlere sunuyoruz.

BPS Spyware Remover Eklentilerden Kurtulun

BPS dört ayrı programcaktan oluşuyor. Add-Remove Programs, sisteminizdeki yüklü olan spyware programları ayıklayarak, isteginize bağlı olarak buradan kaldırabiliyor. Pop-up Watch aracı ise browser'ınız ile açılan minik pencereleri kapıyor. Bu aracın ayarlar kısmında aynı anda kaç pencereye izin verilmesini kararlaştırabiliyorsunuz. Spyware Remover ise en kapsamlı taramayı yaparak sisteminizdeki registry, bellek ve sabitdiskleri inceliyor. Daha sonra bulunan spyware'ler ignore listesine alınıyor ve artık çalışmaz hale geliyorlar. Spy-Watch ise sisteminizi her an izleyerek, istenmeyen yazılımları sisteminize kurulmadan önce iptal etmenizi sağlıyor.

DİJİTAL DERGİLER

► PCONLINE

Her ay olduğu gibi bu ay da PCONLINE'da ayın web siteleri yer alıyor. Yerli ve yabancı internet sitelerinden oluşan bu bölümdeki linklere tıklayarak, istediğiniz siteye direkt olarak bağlanabilirsiniz. Bu arada sizler de tanıtılmasını istediğiniz web sitelerini bize yollayabilir ve ilginç gelen adresleri bizimle paylaşabilirsiniz.

► Suxxess

Access kursunun son bölümünde Microsoft Access 2000'in nesne modeline değiniliyor. Konu birkaç küçük örnekle de pekiştiriliyor. XML kursunda ise geçen ay kısa bir giriş yapılan XML şemaları için bu ay XML belgelerinin şemalara uygun olup olmadığının nasıl denetlendiği inceleniyor. Profesyonel programcılara yönelik makalemiz Marjinal'de bu ay, Pencerele Bulmak, Pencere İşlevleri, Pencerele Mesaj Göndermek, Stiller ve

Gelişmiş Stiller, GetWindowLong, SetWindowLong, Listelere Ulaşmak, ListeMatik konuları işleniyor. Oldukça detaylı bir biçimde ilerleyen ve yeni başlayanlara yönelik büyük kaynak niteliğindeki HTML kursumuzda bu ay Resimsel Metinler ve Linkler anlatılıyor. Dergideki yazıyla paralel ilerleyen StudioWeb+'da ise CSS stilleri ele alındı. Ayrıca geçen ayki JSP konusu ile ilgili dosyaları eCHIP ana dizininde StudioWeb+ klasörü altında bulabilirsiniz.

► Computer Easy

Bilgisayar ve elektronik kursumuzda geçen ay anlatılan Tam Toplayıcı'ların devamı niteliğinde olan Çıkarıcılar konusu işlendi. Bilgisayar sözlüğünde ise sıra O harfinde

İÇİNDEKİLER

Hi-tech Ürünler:
Yeni teknoloji ürünleri

Araştırma Laboratuvarlarında:
Geleceğin interneti

Apartman Boyutunda Bir Sinema Perdesi Hayal Edin!

Geleceğin Sineması

Avrupa'da, Amerika'da ve Japonya'da tek tek ziyarete açılan IMAX sinemaları seyircilere üç boyutlu sinema tecrübesi vaat ediyor. Peki IMAX geleneksel sinemanın yerini alabilir mi?

■ *Yüzüklerin Efendisi* dizisinin ikinci filminin gündemde olduğu bu günlerde, sinemanın önemi ve gücü hakkındaki tartışmaların da yoğunlaşmasını beklemek yanlış olmayacaktır. Bir bilet gişesi, bir fuaye ve beyaz bir perdeden ibaret sandığımız sinema, aslında farkında olmasak da teknolojiyi günü gününe takip eden ve gelişmeleri hızla bünyesine adapte etmeye çalışan bir sanat dalı. Sinema hakkındaki bilgisi ortalama birine, keşfinden beri sinemada yaşanan en büyük gelişmeleri soracak olursanız, alacağınız cevaplar aşağı yukarı bellidir: Ses-siz sinemadan sesli sinemaya geçiş, belki siyah-beyaz görün-

tüden renkli görüntüye geçiş ve küçük bir ihtimal de olsa, *Toy Story*, *Jurassic Park* ve *Final Fantasy* gibi filmlerde bilgisayar ürünü sentetik aktörlerin kullanılması... Biz seyirciler için sinema altmış yılda toplam üç devrim yaşamış gibi görünse de sektör aslında devamlı yenilik arayışında, yeni teknolojiler

Filmin İçi: IMAX teknolojisinin izin verdiği küresel perde sayesinde, seyircileri filmin "içine" sokmak mümkün.

Imax Teknolojisi

geliştirme peşinde koşuyor. Henüz Türk seyircisi tecrübe etme şansına kavuşmuş olmasa da sinemanın son numarası IMAX, batıda kendine yer açmaya, belki de hayatta kalmaya çalışıyor.

IMAX, seyircisine, 25 metre genişliğinde, 15 metre yüksekliğinde (bazı örneklerde bu rakamlar iki katına çıkabiliyor) iç bükey bir perdenin önünde, perdeden çıkacakmış kadar gerçekçi ve dev görüntülerin eşliğinde sinema keyfi yaşatan bir teknoloji. IMAX filmlerinin çekim, hazırlanma ve gösterim aşamaları alışlagelmiş sinema tekniklerinden çok farklı ve bilgisayar teknolojisi ile iç içe geçmiş adımlardan oluşuyor. Her şeyden önce, apartman boyutundaki bir perdeyi dolduracak görüntüyü içine sığdırmak için IMAX teknolojisi, bildik 35 mm'lik sinema filmlerinin

dakika sürüyor. Tüm bu handikaplarından dolayı, bir IMAX filminin çekiminin günlük maliyeti yüz bin doların altına düşmüyor, ancak bir-iki ay süren çekim aşamasını tamamlamak filmin bittiği anlamına gelmiyor. Çünkü görüntülerin terrabayt'larca tutacak bilgisayar efektlerini hazırlamak için yapımcı ekip, bir yılı aşabilecek bir süre için bilgisayar laboratuvarlarına kapılıyor. Sonuçta ortaya çıkan film ise, T-Rex gibi, dinazorların perdeden atlayıp seyircileri yiyecekmiş gibi gerçekçi görüldüğü, seyircilerin bol bol çığlık attığı yeni bir sinema deneyimi oluyor.

Salon için bina inşa etmek

Filmin gösterime girdiği dev sinema salonu da, sadece boyutları ile değil, seyircilerin yerleşiminden, projektörüne,

Film Gibi Bina: IMAX salonlarından en ünlüsü, 15 delikli IMAX film karesi gibi dizayn edilmiş bir binada yer alıyor.

rultuda değil, yatay doğrultuda çeviriyor. Filmin arkasından vuran ışık kaynağı ise onbeşbin watt gücünde ve su soğutmalı bir sistem. Ortalama büyüklükteki bir ev odasını ısıtmak için kullanılan elektrikli ısıtıcıların en büyüğünün bile iki bin watt gücünde olduğunu düşünürseniz, projektörün yaydığı ısının devasa boyutlarını hayal edebilirsiniz.

Türkiye ve Imax

IMAX teknolojisi, sinemasını dünya çapında bir sektör haline getirmiş Amerika için bile henüz yeniyken ve maliyeti nedeniyle geleceği üzerinde tartışmalar yaşanırken Türkiye'de Ankara'daki örneğinin dışında apartman boyutunda perdelerin ortaya çıkıp, IMAX filmlerinin yaygın olarak gösterime girmesini görmek hayalcilik olacaktır, ancak IMAX'ın batıda, bilgisayarı ve sinemayı bir araya getirip yeni bir eğlence anlayışı geliştirmeye yönelik çabaların en önemlilerinden biri olduğunu bir kenara not edelim. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Bilgi için: www.imax.com

ON KAT BÜYÜK: Standart bir sinema filminin aksine, IMAX filmi, yatay ekseninde delinmiş ve normal filmin yaklaşık on katı boyutunda.

yaklaşık on katı büyüklüğündeki, "15/70" formatı olarak adlandırılan özel bir film kullanıyor. 35 mm'lik filmler 35 mm genişliğinde ve kenarında 4 delik bulunacak yükseklikte dizayn edilmişler. Ancak IMAX filmleri, kenarı düşey doğrultuda delinen 35 mm'lik filmlerin aksine, alt ve üst kenarlarında 15'er delik bulunacak şekilde yatay doğrultuda delinmiş olarak üretiliyorlar. Filmin çekim ve oynatım aşaması da saniyede 24 kare hızındaki 35 mm teknolojisinin iki katına, 48 kare hızına ulaşıyor.

Perdeden atlayan dinazor çekmek

Filmin boyutları ve çekim hızı göz önüne alındığında, bir IMAX kamerasına yüklenen dev film bobininin sadece 3 dakikalık görüntü çekmeye izin verdiğini bilmek artık şaşırtıcı olmayacaktır. Ancak, özel bir vinç ile çalışan 110 kilo ağırlığındaki ve dünyada sadece iki tane bulunan IMAX kameralarına, 3 dakikada biten eski filmin yerine yeniden film bobini yerleştirmekse yaklaşık 20

ses sistemine kadar dikkatle tasarlanmış özel IMAX sineması olmak zorunda. Altı kanallı ses sistemi kullanan sinemaların bazılarında koltuklara bağlı özel kulaklıklarla ekstra iki kanal daha ses kullanıldığı görülebiliyor. Sinemanın projektörü ise, bildik sinema projektörlerinden çok farklı. Yaklaşık iki ton ağırlığındaki ve küçük bir otomobil boyutundaki projektör, normal sinema projektörlerinin aksine filmi düşey doğ-

KALORİFER KAZANI: IMAX projektörü çalışırken o kadar çok ısı yayıyor ki, cihazı soğutmak için su tesisatlı bir soğutma sistemi kullanılıyor.

Yüksek Teknoloji

Gelişen teknolojinin en son örnekleri

Sea Wolf Denizaltı

Akvaryumunuz Büyük mü?

Oyuncak denizaltı yazın havuzlarda, göl kenarlarında veya eğer büyükçeyseniz evdeki akvaryumda uzaktan kumandalı denizaltı ile oynamak isteyen "büyümüş" çocuklar için dizayn edilmiş. Bir denizaltının yapabildiği her manevrayı gerçekleştirebilen oyuncak, kumandanın veya teknenin pili bittiğinde kendisini otomatik olarak yüze çıkarması için tasarlanmış böylece pahalı oyuncakın kaybolması engellenmiş. Oyuncak en çok evlerindeki geniş akvaryumlarda balıkların kovalamak isteyen "stresli" yetişkinlerin aldığını da ekleyelim.

Bilgi için: www.boystuff.co.uk

Fiyatı: 100 pound

İnce ve Hafif Dizayn

Asus MYPAL600

MyPal A600, 65.536 renkli TFT ekranı ve kullanımı kolay Microsoft Pocket PC 2002 işletim sistemiyle konforlu bir kullanım sunuyor. 400 MHz'lik PXA250 Intel işlemcisi, 64 MB SDRAM ve 32 MB Flash ROM belleği ile MyPal A600 avuççı bilgisayarlar kategorisinde yüksek performansa ulaşıyor. Tek tuşla hem ses kaydı yapmak ve hem de dinlemek mümkün. Bütünleşik SD/MMC hafıza slotu sayesinde belleği artırılabilen MyPal A600'ün istendiği takdirde belleği dış hafıza kartlarına yedeklenebiliyor.

Bilgi için: www.hizlisistem.com.tr

Fiyatı: 599 dolar + KDV

Futuro 3-CD

Tek Çalar Yetmiyorsa

3 bağımsız dikey CD sürücü barındıran bu sistem aynı zamanda 32 kanal hafızalı bir AM/FM radyo olarak da hizmet veriyor. X-BASS isimli ekolayzır sistemi de değişik müzik türleri için beş ayrı ön ayara sahip. Ayrılabilir hoparlörleri sayesinde ç, hazı dilerse daha güçlü bir ses sistemine de bağlayabilirsiniz.

Bilgi için: www.sharperimage.com

Fiyatı: 300 dolar

Hi-Tech Ürünler

Kiss Technology DVD DR-450

Televizyonda DivX Seyretmek

Alman firması Kiss Technology'nin yeni ürünü DVD DP-450, DVD, VCD, AudioMP3 cd'lerini çalmanın yanında yeni bir özelliikle geliyor. MPEG4 ve DivX cd'lerini de okuyabiliyor böylece bu formatta yazılmış cd'leri çalabilmek için bilgisayara bağımlılık devri kapanmış oluyor.

Bilgi için: www.kisstechology.de

Fiyatı: 500 euro

MPIO DMG Plus

Dijital Müzik ile Eğlence

Küçük ve dayanıklı tasarımıyla dikkat çeken ürün sadece 64 g ağırlığında. 384MB'a yükseltilebilen 256MB'lık geniş hafızası, 4 saatten fazla MP3 müzik kapasitesi sunuyor. Normal veri taşımak için de kullanılabilen ürün aynı zamanda dijital ses kaydedici. Üzerindeki tümleşik mikrofonu ile yaklaşık 18 saat ses kaydı yapılabilir. Üç satır ışıklı LCD ekran, ID3 tag özelliği sayesinde çalınan parçaların isimlerini ve albüm bilgilerini gösterebiliyor. Şarj edilebilir pili, Sennheiser kulaklığı ve yardımcı yazılımları ile birlikte gelen ürün Windows ve Mac işletim sistemlerini destekliyor.

Bilgi için: www.hizlisistem.com.tr

Fiyatı: 299 dolar +KDV

Mitsubishi Trium Monda

Bilgisayarınız ve Telefonunuz Tek Kasada

Trium Mondo cihazı, Pocket PC sistemi ile çalışan bir el bilgisayarı ancak aynı zamanda GSM 900 ve 1800 şebekelerini kullanabilen bir cep telefonu. 3 saatlik konuşma ve 100 saat bekleme süresine sahip cihazın ekranı renkli değil ancak renkli ekranlı cep bilgisayarlarının yüksek enerji ihtiyaçları cep telefonunu sık şarj etmeyi sevmeyenler için bir handikap oluşturabiliyor. MP3 player olarak da kullanılabilen cihaz üzerindeki telefon sayesinde GPRS ile internet bağlantısı da sağlıyor.

Bilgi için: www.netsoft.com

WEB'DE KOVUŞTURMA:
Bilgisayarlar metin, ses ve görüntü dosyalarını kendi başlarına aramayı öğreniyor.

Her Zaman Online, Aramaya Paydos, Daha Yüksek Hız

Geleceğin İnterneti

İhtiyacımız olan şeyi bulamasak bile, bugüne kadar internetin hedefleri daha fazla genişlik, daha yüksek hız, daha fazla mobillikten ibaretti. Çözüm ise bizi ve kendini daha iyi anlayan bir web'de yatıyor. CHIP, geleceğin internetini bugünden tanıtıyor.

En iyi dost kendisine ihtiyacımız olduğunda yanı-
mızda olan, ilgi alanlarımızı ve dertlerimizi bilen,
bizi zamanında işe koyulmaya iten ya da Yıldız Sa-
vaşları Bölüm II'nin piyasada satıldığından bizi haberdar
eden kimsedir. Böyle bir arkadaşın etten kemikten varo-
lup varolmadığını bir kenara bırakalım, ama her halükar-
da pek yakında dijital biçimde varolacak. Söz konusu

olan Fraunhofer Institut für Software- und Systemtech-
nik (ISST) bünyesinde geliştirilen bir dijital dost: Bu tüm
gün boyunca sizi internette gerekli bilgilerle besleyen bir
sistem.

Daha akıllı arama makineleri

Ama bu tip kapsamlı bir servis için önkoşul, arama ma-
kineleminin müzik tutkunlarının "Madonna"yı aradıkların-
da beklentilerinin ne olduğunu anlamaları. En hızlı DSL
bağlantısı kullanıcıyı yeniden el yapımı Madonna'lar ya
da porno resimlere yönlendirdikten sonra neye yarar?
Kullanıcı için ancak dijital eşlikçiye kişisel alışkanlıklar ve
ilgi alanları hakkında bilgi verdiğinde bu konforlu bir hal
alıyor. Kullanıcının her seferinde bulunduğu yeri "dost",
mobil telsiz ağından, randevu takviminden ya da evdeki
yanıtlayıcılardan öğreniyor. Sonra ihtiyaca göre cep tele-

SERİ

ARAŞTIRMA LABORATUARLARINDAN YENİLİKLER

Geleceğin dünyasıyla şimdiden tanışın: Bilim ve
endüstri, yaşamınızı köklü şekilde değiştirecek
anahtar teknolojiler üzerinde çalışıyor. CHIP bu yazı
dizisinde sizi geleceğin dünyasıyla tanıştırıyor.

fonu üzerinden, arabanın PC'sinde ya da mikrodalganın ekranında beliriyor. Tüm bunlar hayal mahsulü mü? Tam tersi: "2005 yılına kadar bu cihazdan bağımsız yaşam eşlikçisi gerçeklik olacak" kanısında ISST'te geliştirici olarak faaliyet gösteren Carsten Lienemann. Sistem daha bugünden SMS, faks, wap, e-mail ve HTML çıkış kanallarını destekliyor. Ancak sistem "bilgisayarlar web'teki tüm verileri çözümleyecek duruma geldiğinde" tam anlamıyla olgunluğa erişmiş olacak kehanetinde bulunuyor Tim Berners-Lee. World Wide Web'in mucitlerinden olan Tim Berners-Lee, sayfaları makineler tarafından okunabilen ve işlenebilen zeki bir web tasarlıyor.

Web, verilerini anlamayı öğreniyor

Böylece "üçüncü kuşak" internet için çanlar çalıyor. Bu Tim Berners-Lee'nin deyişiyle "semantik (anlambilimsel) web" uzun zamandır bir zorunluluk halini almış bulunuyor - en geç arama makineleri gerçi rafları tarayan ama veri kütlesine bakarak önemli olanı filtrelemekten aciz haldeki bunak kütüphanecilere benzediğinden beri. Buradaki sorun şu: Geleneksel arama makineleri çağrışımsal düşünmüyor. "Bank" dendiğinde bir finansal kuruluşun mu ya da bir oturma yerinin mi kastedildiğini ve beş haneli bir sayıda ne zaman posta kodunu aramaları gerektiğini bilmiyor. Bu yüzden zeki bir web için temel web sayfalarını daha başından bilgisayarların içeriklerini anlayabilecek şekilde oluşturmaktan ibaret.

Bunun için teknik alanda üç bileşen gerekli: İçeriklerin canlandırılması için esnek bir programlama dili, içeriklerin anlamını kapsayacak bir yöntem ve de içerikler ve anlamları otomatikman bağlantılandırmaya olanak tanıyan kurallar. Bu tip çok yönlü bir "meta dil" eXtensible Markup Language, kısaca XML. XML ile oluşturulmuş sitelerle çalışabilecek yazılım örneğin adreslerde posta kodunu tanıyabiliyor ve iki yer arasındaki uzaklığı otomatikman hesaplayabiliyor.

Yapının yanı sıra içeriklerin anlamını da kapsayabilmek için Resource Description Framework (RDF) gereki-

yor. RDF'ler iki içerik arasındaki ilişkiyi bir web sitesinin diğerine olduğu gibi ifade etmeye hizmet ediyor. Ayrıca sistem örneğin "El" söz konusu olduğunda aynı sözcüğün farklı anlamlarını ayırt edebiliyor.

Üçüncü bileşen bilgisayarların bir web sitesinin içeriklerinin ve bunların anlamlarının belirgin bir biçimde atanabilmesi için gerekiyor. Bu görevi üstlenen belgeler ve sınıflandırmalar "ontolojiler" olarak anılıyor. Böylece bir arama ajanı "WWW"nin World Wide Web ile eşanlamlı olduğunu ve "Internet"e ait olduğunu biliyor.

Multimedya içerikler de aranabilecek

Sistem biyolojideki tür gruplarını aynı olan belirtilerine göre cinslere, sınıflara vs. bölümlendirmek yöntemiyle karşılaştırabilir. RDF ontoloji sistemiyle üretilmiş ilk sayfalar yaklaşık iki yıldır mevcut. Örneğin Yahoo'da olduğu

Arama makineleri bunak kütüphanecilere benziyor: Rafları tarıyor, ama önemli olanı artık bulamıyorlar.

gibi ontoloji koleksiyonları henüz elle yaratıldıkları için sayıları bu denli az. "Ontolojilerin otomatik açılması için" Kaiserslautern'deki Kompetenzzentrum Semantisches Web bünyesinde faaliyet gösteren Harold Boley'in tahminine göre "daha birkaç yıla ihtiyaç var." O zaman da bunlar ilk önce sınırlı konu alanlarıyla uzman sistemlerde yer alacak.

Bu tip özel bir uygulamanın kendini kabul ettirmesini Boley iki yıl içinde bekliyor. Böylece Sony'deki araştırmacılar online aile albümlerinde yalnızca fotoğrafların dosya adına bakarak değil, bilakis tek tek kişilere ya da çekimin tarih ve yerine göre de aranabileceği "Person Memory" üzerinde çalışıyor. Gerekli veriler daha bugünden Digi- →

İNTERNETİN 3 BASAMAĞI

İNTERNETİN DOĞUM ANI

ABD Savunma Bakanlığı'ndan bilimciler ilk kez dört PC'yi birbirine bağlıyor. Özel olan bilgisayarların birbirinden çok uzak yerlerde bulunmaları.

E-MAIL: Ray Tomlinson ilk e-mail'i gönderiyor ve e-mail adresinde ayırma işareti olarak @ işaretini kullanıyor.

TCP/IP: Bob Kahn ve Vinton Cerf veriler ve bağlantı inşası için tek tip bir format geliştiriyor.

WWW: Tim Berners-Lee ve Robert Caillau HTML'i icat ediyor ve World Wide Web için ilk siteyi yazıyor

BROWSER: Marc Andressen Mosaic ile ilk web-browser'ı yapılandırıyor... Bunu Netscape Navigator izliyor.

Internet 1

1968

1971

1974

1990

1992

cam resimlerinde otomatikman sunuluyor.

Örnek semantik (anlambilimsel) web'in bir diğer avantajını da gösteriyor: Metin bilgilerinin yanı sıra multimedyal içerikler de bulunuyor. Şimdiye kadar resimler, müzik parçaları ya da filmler arama sözcüğü web adresinde ya da dosya adında bulunmuyorsa, web'in uçsuz bucaksız derinliklerinde kaybolup gidiyordu. Bu durumun değişmesi için Moving Pictures Expert Group (MPEG) geçen yıl MPEG 7'yi standart haline getirdi. Bu audio ve video için betimleme dili görsel-işitsel içeriklerde anahtar sözcüklerin, özelliklerin ya da benzerliklerin aranmasını olanaklı kılacak.

Teknolojinin genişletilmesi gerekli

Semantik (anlambilimsel) web ilkesi MPEG 7 genişletmeleriyle audio verilerine özellikle iyi aktarılabilir -Fraunhofer Institut für Integrierte Schaltungen (IIS) ve Automatic Identification, kısaca AudioID sayesinde. Bu sisteme bir CD'den ya da MP3 dosyası olarak bir müzik parçası çalındığında, sistem şarkıyı birkaç saniye içinde tanıyor. Bunun için her bir parçadan bir "parmak izi" yaratılıyor. Sistem parçayı spektrum bileşenlerine ayırıyor, ezgi ya da hışırtı gibi belirtileri hesaplıyor ve bunların parçanın adı ya da yorumcu gibi verilerin yanı sıra depoluyor. 100 bin parçalık bir veritabanında isabet oranı yüzde

DÜNYA ÇAPINDA AÇ: Deniz aşırı cam elyaf kablolar, beş kıtayı birbirine bağlıyor ve internet kullanıcılarına tüm dünyadan bilgilere ve verilere erişim olanağı sağlıyor.

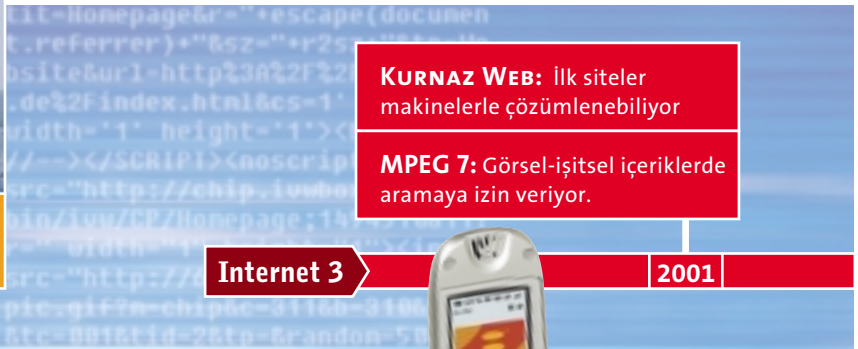
99,5 civarında. Bu kesinlikle AudioID ağıdaki müzik piyasasına telif hakkının korunması ve müzik portal'larında hızlı arama için bir hayli katılım sağlayabilecek. Temel olarak teknoloji filmlerdeki ya da TV yayınlarındaki ses izleri için uygun, yalnızca genişletilmesi gerekli.

Şu sıralar IIS sistemi piyasa için olgunlaşmış ürünlere dahil edecek finans bakımından güçlü partnerler arayışında. ABD ve Avrupalı müzik kuruluşları AudioID ve benzeri teknolojileri sınıyorlar. IIS'de geliştirici olarak faaliyet gösteren Jürgen Herre'ye göre yöntemlerden biri için karar bu yıl içinde verilecek. Şimdilik IIS'in kendisi AudioID'yi en küçük cihazlara entegre etmek çabaları içinde. İlk denemeler şarkıların radyodan cep telefonuyla kaydedilmesi ve parçanın çözümlenebileceği bir servis numarasına gönderilebileceğini göstermiş bulunuyor. Sonrasında sonuç SMS yoluyla geri gönderilebiliyor.

Ama bu işi daha basit gerçekleştirmek de olanaklı: Fraunhofer Arbeitsgruppe für Elektronische Medientechnologie (AEMT) "Query by Humming", serbestçe çevrilecek olursa "Mırıldanma ile sorgulama"yı geliştirmiş bulun-

DENİZ AŞIRI KABLO BAĞLANTISI: Transatlantik kablosu Gemini, New York ile Londra'yı 30 Gbit/s bant genişliği ile birbirine bağlıyor.

KURNAZ WEB: İlk siteler makinelerle çözümlenebiliyor

MPEG 7: Görsel-işitsel içeriklerde aramaya izin veriyor.

Internet 3

2001

Internet 2

1998

1999

2000

YÜKSEK HIZ: ABD ve Almanya'da araştırmacılar birbirinden ayrı cam elyaf (fiber optik) ağlarda internetin sınırlarını zorluyor.

HERKES İÇİN DSL: Alman Telekom T-DSL'i başlatıyor ve bakır kablo üzerinden yüksek hızı olanaklı kılıyor.

WAP/i-MODE: İnternet mobilleşiyor! Her iki cep telefonu standardı web içeriklerini cep telefonuna taşıyor.

yor. Bir plak satıcısına kendi şarkı söyleme sanatıyla eziyet etmek yerine, gelecekte istenen şarkıyı bir mikrofona söylemek ya da mırıldanmak yeterli olacak - ve online dükkan derhal parçayı ya da benzeri şarkıları satışa arz edecek.

Bunun ardında yatan teknik ise şu: Query by Humming şarkı paçavralarından oluşan ses dalgalarını çözüm-lüyor ve sonucu her bir şarkı için parçanın adı, yorumcu, ayrıca müzik akımı, ölçü türü ve tempo gibi ek bilgileri içeren ilgili bir veritabanından şarkıların "aranma alamet-leriyle" karşılaştırıyor. Tüm bu bilgiler artık neredeyse otomatikman audio verilerinden açılabilir.

Query by Humming ile ilk somut ürünleri internet kullanıcıları yıl sonuna kadar bekliyor: AEMT Alman Telekom ile birlikte web kullanımı için bir server modeli ve mobil telsiz için bir hizmet geliştiriyor. İki yıl içinde AEMT'nin yöneticisi profesör Karlheinz Brandenburg'un vizyonu da gerçekleşebilir. O "kullanıcının hangi parçayı dinlemek istiyorsa, yalnızca söylemek ya da mırıldanmak zorunda olacağı ve stereo setin otomatikman doğru parçayı çalacağı" düşünüyör.

Zorlu nokta: Hareketli resimlerin çözülmesi

Resimlerin çözülmesinde, araştırmacıları audio verilerde olduğundan daha büyük sorunlar bekliyor. Geleneksel resim betimleme sistemleri şimdiye kadar örneğin bir ağaç gibi her bir nesne üzerine tek tek uygulanmak zorundaydılar. Cobion'un Content Analysis Library'si olağanüstü esnek olarak kendini kabul ettirmiş bulunuyor. Bu arama makinesinin (www.visoo.de) isabet kesinliği nesneleri ölçen ve de onların boyutlarını ve birbirlerine mesafe oranlarını hesaplayan zeki resim değerlendirme programlarına dayanıyor. Ayrıca analiz aracı yazıtipi, yazıtipi boyutu, renk, pozisyon ve metin yansımalarında dönüş çeşitlerini birbirinden ayırt ediyor. Siyah-beyaz ve renkli fotoğrafların, grafiklerin ya da çizimlerin kategorize edilmesi de oldukça iyi işliyor. Benzer resimlerin ya da

pornografik içeriklerin filtre edilmesi bile başarıyor. Daha da fazlası var: Cobion sistemi tam olarak cilt ile cilt rengi tekstil arasında ayırım yapıyor ve hatta belirli yerlerde cilt pigmentlerini saptayabiliyor. Böylece "Pamela Anderson" sorgusu aile filtresi devrede olmak suretiyle yalnızca adı geçen aktristin belirli yerlerde, az da olsa giyinik olarak belirmesini sağlıyor. Cobion yöntemi hareketli resimlere doğru genişletmeyi planlıyor. İşletme 2000 Olimpiyatları'nda Adidas için TV kanallarını bantlarda ve

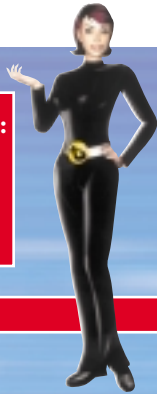
RESİMLERE HAKİMİYET:
www.visoo.de
altında
Cobion'un resim
arama makinesi,
nelere hakim
olduğunu
gösteriyor.

tekstil alanında logoların ortaya çıkışı açısından gözetilmiş bulunuyor. Bu tip videostream'lar ve media dosyalarına yönelik çözümleme araçları piyasa için olgunlaştığında, her şeyi bilen semantik web'den gelecek ısmarlama bilgilerle verilen her alandaki hizmetin yolunu kesen bir şey kalmayacak... ancak tabii ki tüketici talepleri ve alışkanlıklarının her alanda gözetlenmesinin de.

KK / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

Bilgi için: www.informationslogistik.org,
www.iis.fhg.de/amm, www.emt.iis.fhg.de/metadaten_mehr.html, www.cobion.de ■

HER ALANDA SERVİS:
Her zaman online,
kişiselleştirilmiş
hizmetler sayesinde
aramaya paydos.

2002

2003

2005

BUGÜN: Ağdaki veri tufanı zeki hizmetler zorunlu kılıyor.

UMTS: Bu ağ tekniğiyle mobil internette 2 MBit/s'ye kadar bant genişliği olanaklı.

IPv6L: Yeni internet protokolü ağa bağlı tüm cihazlar için yeterli IP adresi sunuyor.

Gelecek

TİM BERNERS-LEE: "Bir düşünüm var: Düşün ilk yarısında web insanların işbirliği için önemli ölçüde performansı daha yüksek bir alet haline alıyor. Düşün ikinci yarısında işbirliği bilgisayarlar doğru genişliyor. Bilgisayarlar web'deki tüm verileri çözümleyecek duruma geliyor. O zaman ticaretin, bürokrasinin vs. gündelik mekanizmaları öteki bilgisayarlarla iletişim kuran bilgisayarlar tarafından devralınacak."

İÇİNDEKİLER

Ayın Hatası:
AGP 8X sorunları

6 Adımda Making Waves:
Kurulum ve kullanım

Windows Scripting Host:
Windows otomasyonu

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...

Tertemiz Windows XP

Microsoft Messenger'ı Kaldırmak

Windows XP'nin Messenger'ı canınızı fazlasıyla sıkabilir. Bu pek de istenmeyen Microsoft hizmetinden kolayca kurtulabilirsiniz.

■ Microsoft Messenger sohbet programı Windows XP'de ısrarla karşınıza çıkıyor ve devamlı olarak *Passport*'a kaydolmak isteyip istemediğinizi soruyor. Sağ üst köşesinde bulunan *Kapat* düğmesine tıkladığınızda penceresi kapanıyor, ancak sistem çubuğundaki yerini koruyor ve burada bir şans tanımanız için fırsat bekliyor. Microsoft Messenger'ın bu sıkıcı bekleyişine kesin bir son vermek mi istiyorsunuz? Messenger'ın sizi rahat bırakması için yapmanız gerekenleri aşağıda bulabilirsiniz.

Messenger'ı tamamen kaldırmak

Eğer can sıkıcı Messenger'ı sisteminizden tamamen uzaklaştırmak, yani dosyalarını sabit-diskinizden ve *Kayıt Defteri*'nden silmek istiyorsanız, bir komut satırı yardımıyla amacınıza ulaşabilirsiniz. Bunun için Windows'un *Başlat* menüsünü açın ve burada bulunan *Çalıştır* komutunu çalıştırdıktan sonra ekrana gelen penceredeki *Aç* kutusuna aşağıdaki komut satırını girin:

```
RunDll32 advpack.dll, LaunchINFSection  
%windir%\INF\msmsgs.inf, BLC.Remove
```

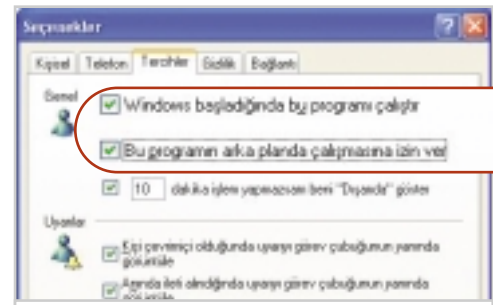
Windows, *Tamam* düğmesine tıkladıktan sonra Messenger'ı sistemden kaldıracaktır.

Şayet ileride Messenger'ı yeniden yüklemek isterseniz, en güncel sürümünü Microsoft'un internet sayfasından temin edebilirsiniz. Bunun için <http://messenger/microsoft.com/tr> adresindeki web sayfasında bulu-

nan *Şimdi Yükle* düğmesine iki kere tıklayın. Ardından bunun sonucunda ekrana gelen *Dosya Yükle* penceresindeki *Aç* düğmesine tıklayın. Microsoft Messenger ile çalışmaya, kurulum sonrasında kaldığınız yerden devam edebilirsiniz.

İstedığınız zaman açılışın

Microsoft Messenger'ı sistemden kaldırmak yerine sadece sistem çubuğunda görünmesini de engelleyebilirsiniz. Bunun için Messenger'ı çalıştırın ve *Araçlar/Seçenekler* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen *Seçenekler* penceresindeki *Tercihler* kartını etkinleştirin ve buradaki "Windows başladığında bu programı çalıştır" ve "Bu programın arka planda çalışmasına izin ver" seçeneklerindeki işaretleri kaldırın. Bunun sonucunda program sisteminizden kaldırılmayacak, ancak sadece sizin istediğiniz zamanlarda çalışacaktır.

NİHAİ SESSİZLİK: Bu seçenekler sayesinde Messenger'ı kaldırmadan XP altında sessiz kalmasını sağlayabilirsiniz. Yapmanız gereken tek şey işaretleri kaldırmak.

Cool Edit Pro Sürprizi: Cool Edit Pro 2.0'ın sürpriz yumurtasını görebilmek için *Help* menüsündeki *About* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki logo

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

üzerinde iki tane yuvarlak top göreceksiniz. Aslında hareket edebilen bu topları fare ile tutup ekran üzerinde bir yere atabilir veya birbirlerine çarptırarak oyun oynayabilirsiniz. Belli bir süre sonra bir ses efekti eşliğinde ise aynı yerde ve şekilde başka bir top daha ekrana gelir. Ayrıca *About* penceresine farenin sağ tuşu ile tıklayarak topların çarpıp, geri dönmeleri için duvarlar oluşturabilirsiniz. Bu sürpriz yumurta için Harun Eraslan'a teşekkürler...

AYIN HATASI

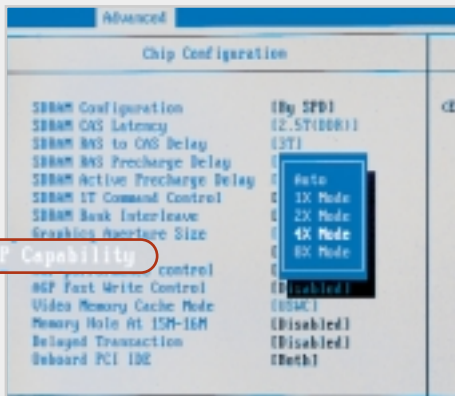
Çok Hızlı: AGP 8X Sorunlara Neden Oluyor

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu, hemen bize iletin: **CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Gayrettepe mah. Vefa Bayırı sok. Gayrettepe İş Merkezi B Blok No:6 34349 Gayrettepe/İst. vefa ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.**

PROBLEM: Bir okuyucumuz, bir uzak doğu gezisinde Hong Kong'daki ünlü alışveriş merkezi Gloucester Road'dan henüz ülkemizde bulunmayan yepyeni donanımlar, Radeon 9700 chip'li bir HIS ekran kartı ve KT400 tabanlı bir Asus anakart satın almış. Ancak, yeni donanımlarını yüklediği PC'si çalışmadığı zaman oldukça büyük bir şaşkınlık yaşamış.

HATA TESPİTİ: Sistem test merkezimize geldiğinde, sorunun kaynağını hemen aramaya başladık. Okuyucumuzun bilgisayarında daha önceden varolan parçalar sorunsuz bir şekilde çalıştığı için karşı karşıya kaldığımız problemin AGP 8x ekran kartı ve söz konusu anakarttan kaynaklandığını tespit etmek zor olmadı. Görünüşe göre AGP ekran kartı sorunlarla boğuşmak zorunda kalan ilk AGP 8X ürün grubunda yer alıyordu.

SONUÇ: Muhtemelen Asus da söz konusu problemin farkındaydı ve 1006 versiyon numarasına sahip güncel BIOS'una AGP hızını değiştirmek için kullanılan bir eklenti yapmıştı. Bilgisayara bir PCI ekran kartı taktık ve BIOS'unu güncelledik. Son olarak *Setup* menüsündeki *Chipset Features* altından ADP 4X çalışma modunu seçtik ve *Fast Writes* özelliğini kapattık. Sistem söz konusu HIS kartı ile artık sorunsuz bir şekilde çalışıyor.

YAVAŞ AMA GÜVENLİ: Radeon 9700, ancak AGP hızı düşürüldükten sonra çalışmayı tercih etti.

AYIN KİTAPLARI

► Ansiklopedik Bilişim Sözlüğü

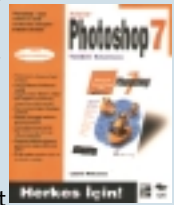
Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Bülent Sankur tarafından yıllar süren bir çalışma sonucu hazırlanan Ansiklopedik

Bilişim Sözlüğü, kendi alanındaki bilimsel çalışmalarda kullanılan 15.000 terim ve kavramın sadece Türkçe karşılıklarını değil, tek tek açıklamalarını da içeriyor. Kavramsal maddeleri çizim ve resimlerle de destekleyen sözlük, bilişim alanında bütün dünyada ortak dilin İngilizce olmasından ötürü, İngilizce-Türkçe olarak hazırlandı. Her maddenin Fransızca karşılıklarını da içeren sözlüğün sonuna eklenen "Türkçe-İngilizce Dizin" çapraz arama olanağı veriyor. **Bilgi için:** Pusula Yayıncılık **Telefon:** (212) 252 42 80

► Photoshop 7

Adobe Photoshop 7 Yetkili Kılavuzu, yeni başlayan ve orta seviyeli kullanıcılara hitap ediyor. En çok kullanılan araçları ve işlerini ele alıyor. Photoshop kullanıcılarının karşılaştığı en yaygın görevlere ve efektlere yanıt veriyor.

Dört kısımdan oluşan kitap, birinci kısımda programı gereksinimlerinize göre nasıl kullanacağınızı ve en iyi çıkışı nasıl alacağınızı anlatıyor. İkinci kısımda tarama, temizleme, döndürme ve boyama gibi teknik işlemleri, üçüncü kısımda ise temel kısmı öğrenenler için fantastik efektlerden oluşuyor. Dördüncü bölümde ise, Photoshop'taki sorunları gidermek ve sisteminizi programa uygun biçimde hazırlamak için gerekli ipuçları anlatılıyor.

Bilgi için: Alfa Yayınları **Telefon:** (212) 511 53 03

» 6 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Making Waves Audio Version 2.43

Amatör Müzik Stüdyonuz

Hiç müzik bilgisine sahip olmasanız bile çok kısa bir sürede çok sayıda parça yaratmanıza imkan tanıyan programın 200 MB'ın üzerinde örnek ses dosyasına sahip tam sürümünü eCHIP extra'da bulabilirsiniz.

■ Son dönemlerde popüler dans parçalarıyla adını duyuran birçok ünlü isim, artık albümlerini bilgisayarları başında hazırlıyorlar. Üstelik de sanılanın aksine bu işlem için pahalı donanımlar ve yazılımları değil, herhangi bir PC kullanıcısının bile kolaylıkla edinebileceği fiyat aralıklarında satılan yazılımları kullanıyorlar. Bu şekilde yeteneği olduğu halde bir stüdyoda pahalı müzik donanımları ile çalışma şansı bulamadığı için adını duyaramamış bir çok yetenekli müzisyene de şöhret kapıları ardına kadar açılmış oluyor. Diğer taraftan bu türdeki yazılımların çoğunun kullanımlarının da çok basit olmasından dolayı, sadece kendi zevki için müzik yapan amatörler de hoşça vakit geçirebiliyorlar. Eğer siz de müziğe gönül verenlerdenseniz, bu ay eCHIP'te tam sürümünü bulabileceğiniz Making Waves yazılımı sizi oldukça memnun edecektir. Müzik üzerine çok fazla bilgiye sahip olmasanız da hızlıca çok güzel ve profesyonel müzikler hazırlamanıza yardımcı olacak olan bu tracker tabanlı yazılım, WAV biçimindeki ses örneklerini kullanıyor. Dolayısıyla yazılımın 200MB'ın üzerindeki gerçekten etkileyici örnek ses dosyalarının yanında kendi ses dosyalarınızı yaratıp kullanmanız da mümkün oluyor. Örnek ses dosyalarına yazılımın CD içindeki kurulum kılavuzunu altından ulaşabilirsiniz.

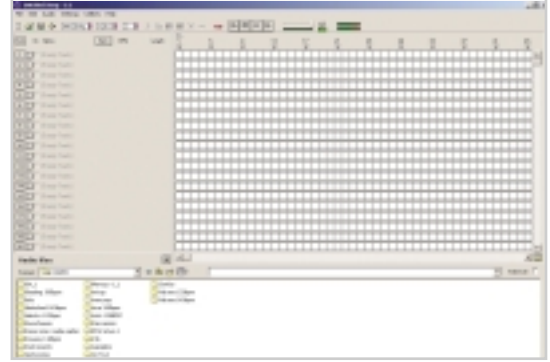
Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Making Waves Audio Version 2.43'ün tam sürümünü eCHIP extra CD'sinden hemen yükleyebilirsiniz.

1

Making Waves Penceresini Tanımak

Yazılımı çalıştırdığınız zaman karşınıza 4 bölümden oluşan ana pencere gelecektir. Bu pencerenin üst bölümünde yer alan araçlar, doğrudan şarkıların çalınması sırasında kullanılacak ayarları içerir. Sol taraftaki gri bölüm ise yukardan aşağı sıralanan bağımsız track (iz) bilgilerini görüntülemek ve değiştirmek için kullanılmaktadır. Burada yer alan her track, şarkınıza yeni sesler ve efektler eklemek için kullanılabilir. Şarkının asıl yapısını hazırlamak için kullanacağınız bölüm ise pencerenin sağ tarafında yer alır. En altta yer alan Mixer paneli şarkının oluşturulması sırasında ihtiyaç duyulabilecek araçlara ulaşmayı kolaylaştıracaktır. Bunun hemen üzerinde ise 4. ana bölüm olan ve örnek dosyaları içeren ses dosyaları penceresi yer alır.

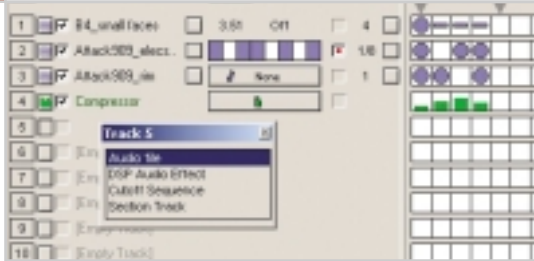
2

Kullanılabilir Ses Dosyası Kategorileri

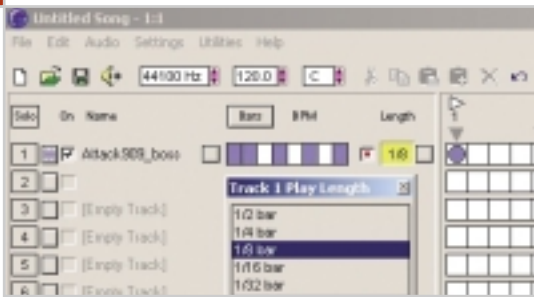
Making Waves'in örnek ses dosyaları oldukça popüler bir format olan WAV uzantısına sahiptir ve yazılım içinde kullanımına göre *Single Play*, *Percussion*, *Notes* ve *Sample Loops* olmak üzere 4 ana kategoriye ayrılır. Şarkınıza yeni bir örnek ses eklerken bu kategorilerden uygun olanı kullanmanız gerekir. *Single Play* örnekler, belirli bir tempoya sahip olmayan birkaç bar uzunluğundaki ses dosyalarıdır. *Percussion* örnekler ise tek davul vuruşlarıdır. Bunlar belirli bir ritim yaratmak için kullanılabilirler. Tek bir notadan oluşan *Note* örnekleri de bir önceki örnekte olduğu gibi bir melodi yakalamak için arka arkaya kullanılabilirler. Farklı olarak burada değişik notalar kullanılabilir. *Sample Loops* ise bir şarkıdan alınan örnek bir parça olabilir.

3 Örnek Seslerin Yazılıma Eklenmesi

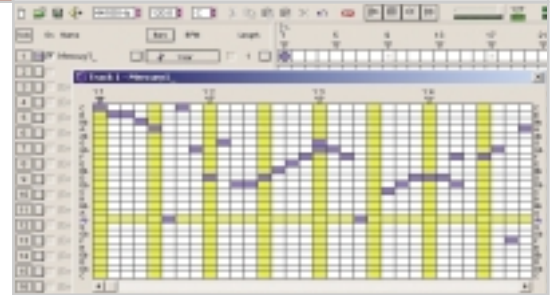
En altta yer alan ses dosyaları penceresinde bulunan ses dosyalarından kullanmak istediklerinizi şarkınıza eklemek için önce sol üst bölümdeki izlerden birinin üzerine tıklayarak seçin. Daha sonra alt bölümde yer alan istediğiniz bir örneğe çift tıkladığınızda bu örnek seçtiğiniz izle atanacaktır. Örnekleri seçmek yerine sadece dinlemek için tek bir kere tıklamanız gerekir. İzler örnek seslerden başka çeşitli ses efektlerini de barındırabilir. Bu tür efektlerin eklenmesi içinse istediğiniz bir iz sayısının hemen sağındaki kutucuğa tıklayıp açılan menüden *DSP* audio efekt seçeneğini seçmeniz yeterli olacaktır. İsmi üzerine tıklayarak efektin türünü, üzerinde yeşil klasör resmi bulunan tuş ile de efektin zamana göre değerini değiştirebilirsiniz.

4 Perküsyonların Yaratılması

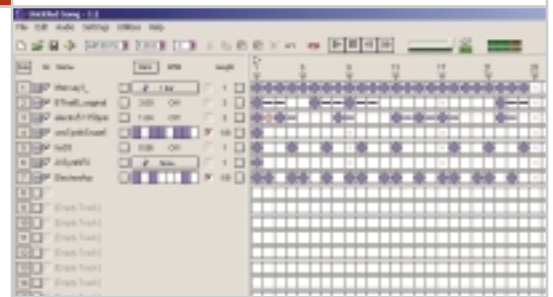
Perküsyonların yaratılması için önce bir iz seçin. Ardından da kategori olarak Percussion'ı işaretleyin. Örnekler arasında tek bir vuruşluk davul ya da benzeri bir ses seçip buna çift tıklayarak seçtiğiniz izle atayın. Kategori olarak Percussion seçtiğimiz için izin en sonunda 8 beyaz kutucuktan oluşan bir dikdörtgen yer alacaktır. Şimdi pencerenin en üstünde yer alan Play tuşuna basın ve bunun hemen solundan Loop özelliğinin aktif olup olmadığını kontrol edin. Artık beyaz kutucukları sıra ile doldurup değişik ritimler elde edebilirsiniz. İsterseniz beyaz kutucukların sağındaki 1/8' ile 1/32 arası bir değerle değiştirip süre ile oynayabilirsiniz. Ritmi yarattıktan sonra seçtiğiniz örnek ses dosyasını istediğiniz gibi değiştirmeniz de mümkündür.

5 Nota Ardışılmalıyıcısının Kullanımı

Seçtiğiniz ses örneğini farklı notalarla kullanıp şarkınızın arkasına hoş bir melodi yerleştirmek istiyorsanız bir önceki adımda olduğu gibi yeni bir iz seçerek işleme başlayabilirsiniz. Daha sonra nota kullanacağınızı yazılıma belirtmek için alt bölümden *Notes* kategorisini seçip örnek bir ses dosyasına çift tıklayarak izle ekleyin. Bu durumda izin sağında üzerinde nota olan bir tuş belircektir. Şimdi bu tuşa tıklayın. Karşınıza gelecek olan pencerede en düşük pitch değeri aşağıda olacak şekilde her satır bir yarım notayı temsil edecektir. Buradaki her kolon ise bir kutucuğun 1/32'sine karşılık gelir. Yani buradaki 32 nota şarkı taslağında ancak tek bir kutucuğu kapsar. Perküsyona çok benzese de farklı olarak burada nota belirtmeniz de mümkündür.

6 Şarkı Taslağının Oluşturulması

Hazırlıkları yaptıktan sonra artık şarkının ana hatlarını oluşturmaya başlayabilirsiniz. Bunun için ana pencere üzerinde sağ taraftaki bölümü kullanmanız gerekir. Burada yer alan kutucukların her biri bir ölçüye karşılık gelir. Şarkıyı oluşturmak için sol tarafta yer alan izlere karşılık gelen kutucukları istediğiniz ritme uygun olarak işaretleyin. Örneğin 1. izde melodiniz varsa, melodinizin sürekli çalması için bu satırı şarkı sonuna kadar işaretleyebilirsiniz. Ancak davulların ve zillerin olduğu izler için ritm yaratacak şekilde bir işaretleme daha hoş olacaktır. Bir bloğu kopyalamak ya da silmek için seçmek istediğinizde fare ile üstteki gri üçgenlerin arasına tıklayıp sürüklemeniz gerekir. Dosya menüsü ile şarkınızı kaydedebilirsiniz.

Windows Otomasyonu

Büyük Etkili, Küçük Kodlar

Scripting Host'u kullanarak Windows'un sıkıcı rutin işlemleri otomatik olarak yerine getirmesini sağlayabilirsiniz. CHIP bu yazıda, bir script'i nasıl hazırlayacağınızı ve bunun Windows tarafından nasıl çalıştırılacağını gösteriyor.

Windows bazen oldukça saçma bir hal alabiliyor? Örneğin, ayda sadece bir klasör oluşturmak istiyorsunuz: Bunun için pencerenin açılması, menülerin çalıştırılması, isim vermek gibi sadece zaman kaybına neden olan rutin işlemlerin her seferinde en baştan yerine getirilmesi gerekiyor.

Windows ile açık bir dilde konuşun ve yapması gerekenleri sadece bir kere söyleyin. Buradaki "açık dil" ifadesi VBScript (Visual Basic Script) anlamına geliyor. Bunu kullanarak Windows'un yerine getireceği işlemlerin listesini, yani script'leri

hazırlayabilirsiniz. Bu yazının da kanıtla-
dığı gibi, script hazırlamak sanıldığı kadar zor değildir. Önce bir script hazırlamak için genel olarak nelere ihtiyacınız olduğunu öğreneceksiniz. Daha sonra yazı içerisinde küçük bir script kodunu adım adım inceleyecek ve böylece önemli komutları öğreneceksiniz. Bir script hazırlamak için ihtiyacınız olan tek şey bir metin editörüdür. Bunun için klasik bir program olan Not Defteri ile her türlü script'i hazırlayabilirsiniz. *Başlat/Programlar/Donatılar/ Not Defteri* komutunu çalıştırın ve aşağıdaki kodu girin:

MsgBox "Merhaba Chip Okurları!"

Not Defteri'ndeki *Dosya/Farklı Kaydet* komutunu çalıştırın, dosya ismi olarak MERHABA.VBS girdikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın ve Not Defteri'ni kapatın. Biraz önce oluşturduğunuz dosyayı bulun ve çalıştırmak için üzerine iki kere tıklayın. Program çalışacak ve "Merhaba Chip Okurları!" mesajını ekrana getirecektir. Gördüğünüz gibi tek bir satırdan oluşan küçük bir Script hazırlayabilirsiniz.

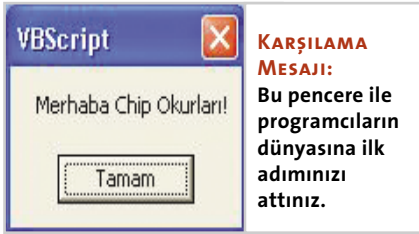
ARKA PLAN: Script'in hangi program kul-

Windows Otomasyonu

lanılarak hazırlandığı, Windows için önemli değildir. Dikkat edilen tek nokta, dosyanın VBS uzantısına sahip olmasıdır. VBS, VisualBasic'in basitleştirilmiş bir hali olan VisualBasicScript'in kısaltmasıdır. Script'lerin Windows altında çalıştırılabilmesi için dosyaları uzantılarından ayırt eden Windows Scripting Host gereklidir. Scripting Host aynı zamanda JS uzantısına sahip JavaScript dosyalarını da anlayabilir.

Kontrolü kaybetmemek: Yapısal programlama

Not Defteri, dosya içeriklerinin okunurluğunun çok düşük olması gibi belirli bir dezavantaja sahiptir. Her şey aynı yazı tipinde, renginde ve büyüklüğünde görüntülenir. Hazırladığınız script'lerin

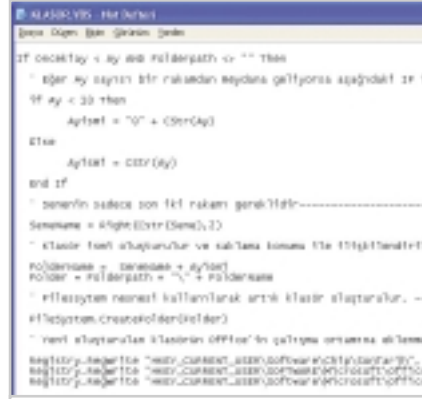
kontrolünü elinizde tutmak için bunları iyi bir programlama stiline uydurmalısınız. Bunun için dikkat etmeniz gereken en önemli üç şey aşağıdaki gibidir:

- **Açıklık:** Değişken isimleri amaçlarını ifade edebilmelidir. Scripting Host, büyük küçük harf ayırımına dikkat eder!
- **Açıklamalar:** Gerçekleştirilen işlemleri script içerisinde açıklayın. VBScript'teki açıklamalar kesme işareti "''" ile başlar.
- **Girintiler:** IF ifadeleri, döngüler ve fonksiyonlar içerisindeki komutları boşluk karakterleri veya kesmeler kullanarak içeriye doğru girintili yazmalısınız. Bu, yapıyı ön plana çıkaracaktır.

Otomatik olarak klasör oluşturmak

küçük bir program yazmak için yeterli temel bilgiye sahipsiniz. Göreviniz, içerisinde faturalarınız ve mektuplarınızı sakladığınız klasörü, Scripting Host'un her ay otomatik olarak oluşturmasını sağlamak. Klasör, oluşturulduğu aya uygun olarak "0301" gibi bir isme sahip olacaktır. Ayrıca bu klasör, kullanıcının Word altından hızlı ve kolay bir şekilde erişebilmesi için Office çevresine de (sol taraftaki Outlook benzeri çubuk) eklenecektir. Bu görevin avantajları ise klasörler, *Kayıt Dü-*

OKUNAKLI: Kod paragraflarının doğru bir şekilde girintili olarak yazılması script yapısının takip edilmesini kolaylaştırıyor.

zenleyicisi ve tarih fonksiyonları ile çalışmayı öğrenecek olmanızdır. Yüzeysel açıklamalara sahip kaynak kodun tamamını eCHIP CD'sinden (© eCHIP-Code VB-SCRIPT) yükleyebilirsiniz.

Bu fikir çok hoşunuza gitti, ancak programcılıkla pek ilginiz mi yok? Sorun Değil! Bu script'i çalıştırmak için yapmanız gereken tek şey, Windows'un başlangıç klasörüne yerleştirmektir. Eğer ihtiyacınız yoksa script'i silin ve UNINSTALL.REG'i çalıştırın.

Alpha ve Omega: Değişkenleri tanımlamak

Script'e başlarken ilk olarak değişkenleri tanımlayın. Tarih veya klasör gibi bilgiler bu değişkenlerde saklanırlar. Script, bir tanesi sayılar diğeri de metinler ile çalışan iki çeşit değişken kullanıyor. Bunların karışık kullanılması mümkün değildir, ancak her ikisi de DIM komutu kullanılarak tanımlanır:

```
Dim FolderName, Folder, Folderpath
Dim Tarih, Ay, Sene, Oncekiay, Ayismi
```

Daha fazla değişkene gerek yok. Normalde bir hata ile karşılaşıldığında Script'in çalıştırılması durdurulacağı için script'te hatalara karşı önlem almalısınız. Yani script'in çalışmasının yarıda kesilmemesi için DIM bölümünden sonra aşağıdaki satırı yazmalısınız:

```
on error resume next
```

Yukarıdaki satır dilimize çevrildiğinde, hata ile karşılaşıldığı zaman bir sonraki noktadan çalışmaya devam et anlamına geliyor.

Scripting Host da bu satırı aynı şekilde

BİR BAKIŞTA SCRIPT

Kaynak kodun yapısını daha rahat takip edebilmek için aşağıdaki akış diagramından faydalanabilirsiniz:

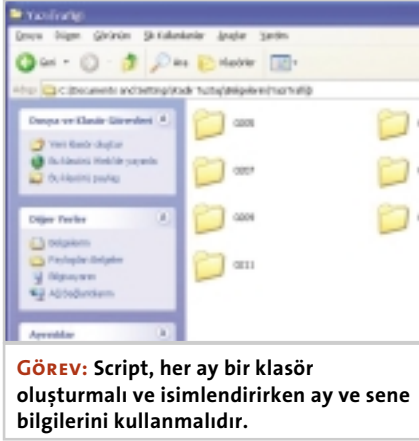

yorumluyor. Ancak bu durumda script'in nerede takıldığını fark edemezsiniz. Bu nedenle söz konusu satırı çalışmanız bittikten sonra script'e saklamalısınız.

Tarih fonksiyonu: Günün tarihini elde etmek

Şimdi her şey yolunda gidiyor. PC'nize, oluşturacağınız klasörün ismini hazırlarken kullanacağınız günün tarihini sorun. Script, ayrıca tarihin işleme sokulup sokulmayacağına da karar vermelidir. Bu →

nun için "date()" fonksiyonu kullanılır. Bu fonksiyonun içeriği "Tarih" değişkenine atanır:

```
Tarih = date()
```

Artık "Tarih" değişkeninde "10.01.2003" gibi bir değer yer alır. Ancak bizim görevimiz için sadece Ay ve Sene bilgileri gereklidir. Söz konusu değerleri, *month()* ve *year()* fonksiyonlarını kullanarak "Tarih" değişkeninden ayırabilirsiniz. Elde edeceğimiz her bir değeri uygun değişkenlerde saklamalısınız:

```
Ay = month(Tarih)
Sene = year(Tarih)
```

Kullandığımız örneğe göre "Ay" değişkeni "1" ve "Sene" değişkeni ise "2003" değişkenlerine sahip olacaktır.

Daha çok fonksiyon kullanmak: Nesne oluşturma

Tüm programcılar VBScript komutları ile kısa sürede sınırlara ulaşabilirler. VBS, *Kayıt Düzenleyicisi'*ne sayı yazamaz, yeni klasörler oluşturamaz veya dosyaları seçemez.

Ancak VBS'in nesneleri çağırabilme özelliği söz konusu dezavantajını ortadan kaldırır. Bu sayede Windows'un veya başka yazılımların kullanışlı fonksiyonlarına erişme hakkı elde edebilir. Bizim örneğimiz için hazırladığımız programın sadece *Kayıt Defteri'*ne erişmesi yeterli olacaktır. Bunun için bir nesnenin çağırılması gereklidir:

```
set Registry = CreateObject("WScript.Shell")
```

Yukarıdaki satır, Registry değişkeninin WScript.Shell ile haberleşmek için kulla-

nılabileceği anlamına geliyor. Burada kullanılan WScript.Shell, *Kayıt Düzenleyicisi* fonksiyonlarına sahiptir. Aynı işlemin klasör oluştururken kullanılması gereken dosya sistemi için de gerçekleştirilmesi gereklidir:

```
set FileSystem = CreateObject("Scripting.FileSystemObject")
```

ARKA PLAN: Bir nesne araba ile kıyaslanabilir, yani bir arabayı BenimArabam nesnesi olarak tanımlayabilirsiniz. Artık bu nesneyi elde etmek istediğiniz bilgiye göre sorgulayabilirsiniz. Örneğin, "Renk: BenimArabam.Color" ataması Ferrari için "Red" (Kırmızı) değerini verecektir. BenimArabam.Oil ise arabanızın yağ durumunu verecektir. Tabii ki "BenimArabam.Start" gibi komutlar kullanarak da arabanızın çalıştırılmasını sağlayabilirsiniz. Scripting Host'un nesneleri aynen bu şekilde çalışır.

Kayıt Defteri'ne yazmak ve okumak

Hazırladığımız Script'in aylık klasörleri oluşturacağı yer *Kayıt Defteri'*ndeki bir değer içerisinde tutulur. Script, ilk çalıştırıldığında bu konumun boş olması gereklidir:

```
Folderpath = Registry.RegRead("HKEY_CURRENT_USER\Software\Chip\Folderpath")
```

Yukarıdaki satır, "Folderpath" değişkenin içeriğini *Kayıt Defteri'*ndeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Chip\" anahtarında bulunan "Folderpath" değerine atar. Ayrıca script, *Kayıt Defteri'*nde bulunan *SonTarih* değerini *Oncekiay* değişkenine okur. Bu sayede script'in daha önce çalıştırılıp, çalıştırılmadığı kontrol edilir.

İsmlendirmek: Klasör isminin hazırlanması

Script, *Kayıt Defteri'*ndeki *Oncekiay* değerini okudu ve güncel ay yardımıyla "Ay"

değişkeninde kullandı. Şimdi ay değeri değiştirildi ve program henüz bir klasör oluşturmadı, yani *Kayıt Defteri'*nden okunan sayı "Ay" değişkeninde bulunan daha küçük. Script artık çalışmaya başlayabilir. Sorgu aynı zamanda daha önce bir klasörün kaydedilip, kaydedilmediğini kontrol eder.

```
If Oncekiay < Ay AND Folderpath <> "" Then
```

Her iki şart da sağlandığı zaman script, ikinci bir durumla ilgilenmeye başlar. Klasör isimleri dört karakterden oluşmalıdır. Ancak ayı belirten değer tek bir rakamdan oluşuyorsa, klasörün ismi "029" biçiminde görünecektir. Script, bu nedenle ayı belirten sayının ondan küçük olup, olmadığını kontrol eder. Eğer sonuç küçük çıkarsa, önüne bir sıfır eklenir ve bu yeni değer "Ayismi" değişkeninde saklanır. Aksi takdirde isim oluşturulurken normal değer kullanılır:

```
if Ay < 10 Then
    Ayismi = "0" + CStr(Ay)
Else
    Ayismi = CStr(Ay)
End If
```

"Ayismi" değişkeni bir metin içermelidir, buna karşılık "Ay" değişkeni sayı değerine sahiptir. Bu nedenle kullanılan "Cstr()" fonksiyonu sayıları metinlere dönüştürür.

Şimdi klasör isminde kullanılmak üzere içinde bulunduğunuz senenin son iki basamağının ayrılması gereklidir. Tanımlanan "Sene" değişkeni değer olarak "2003" tarihini sayı cinsinden saklar. Script, sayıyı metne çevirir, sağ taraftaki son iki karakterini ayırır ve bunları *SeneName* değişkenine yazar.

```
SeneName = Right(Cstr(Sene),2)
```

Yukarıda elde edilen parçalar, aşağıdaki komut satırı ile klasör ismini oluşturmak üzere birleştirilirler. →

HAFIZA: Windows'un en son ne zaman klasör oluşturduğunu hatırlayabilmesi için bir önceki ayın *Kayıt Defteri'*nde saklanması gereklidir. Windows, ana klasörün yerini de buradan öğrenir.

Windows Otomasyonu

```
FolderName = SeneName + Ayismi
```

Oluşturacağınız klasöre verilecek olan ismin biçimini bu komut satırı üzerinden değiştirebilirsiniz. Eğer klasör isminde ay değerinin önde bulunmasını ve sene ile arasına bir alt çizgi eklenmesini istiyorsanız, aşağıdaki satırı kullanabilirsiniz:

```
FolderName = Ayismi + "_" + SeneName
```


Klasörü oluşturmak ve Office çevresine eklemek

Şimdi *Kayıt Defteri*'ndeki konum bilgisi ile oluşturduğunuz klasörün ismini birleştirin:

```
Folder = Folderpath + "\" + FolderName
```

Bunun sonucunda *FileSystem* nesnesi kullanılarak oluşturacağınız klasörün nerede saklanacağı bilgisi elde edilir.

```
FileSystem.CreateFolder(Folder)
```

Klasör oluşturulduktan sonra güncel ay bilgisi *Kayıt Defteri*'ne kaydedilir:

```
Registry.RegWrite "HKEY_CURRENT_USER\Software\Chip\SonTarih", Ay
```

Bunun haricinde oluşturduğunuz bu klasörü, daha rahat ulaşabilmek için Office çevresine de eklemek istiyorsunuz. Bunun için *Kayıt Defteri*'nde değişiklik yapılması gereklidir:

```
Registry.RegWrite "HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Office\10.0\Common\Open Find\Places\UserDefinedPlaces\Place0\path", Folder
Registry.RegWrite "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\10.0\Common\Open Find\Places\UserDefinedPlaces\Place0\name", FolderName
```

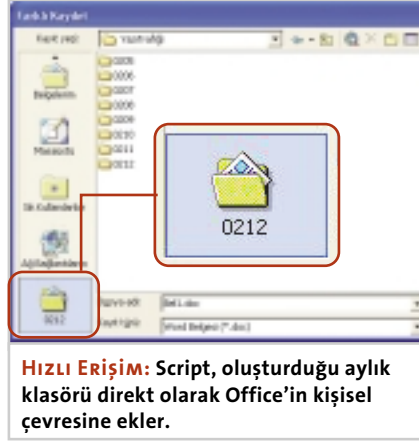

Profesyonel fonksiyon: Klasör seçmek

Eğer klasörün oluşturulacağı yer *Kayıt Defteri*'nde belirtilmemişse, script'in kullanımı biraz zorlaşacaktır.

```
set Arayuz = CreateObject("Shell.Application")
```

Script'in daha okunaklı ve kullanışlı ol-

HIZLI ERİŞİM: Script, oluşturduğu aylık klasörü direkt olarak Office'in kişisel çevresine ekler.

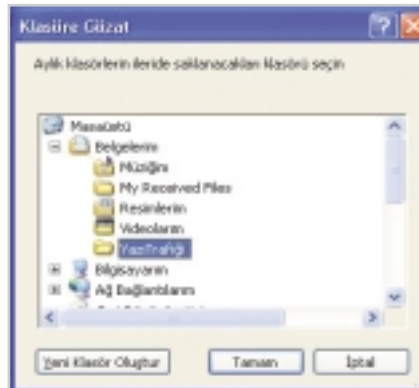
ması için bu parçanın ayrı bir fonksiyon içerisinde saklanması en iyi yoldur. Bir fonksiyon, script içerisindeki küçük bir script olarak açıklanabilir. Bu fonksiyon çağrılırken, eğer gerekirse ana programdan başlangıç değerleri gönderilir ve sonucunda bir değer elde edilir. IF koşul bloğu ile fonksiyon çağırımı aşağıdaki gibi görünür:

```
If Folderpath="" Then
```

```
Folderpath = Klasorsecc()
```

```
End if
```

Yukarıdaki ifade eğer *Kayıt Defteri*'nde herhangi bir bilgi mevcut değilse KlasorSec fonksiyonunu çalıştır, anlamındadır. Fonksiyon çağrılırken kullanılan parantez içerisinde, gerektiğinde fonksiyon içerisinde kullanılmak üzere başlangıç değerleri yazılabilir. Fonksiyon içerisinde ilk olarak, Windows'un klasör seç penceresinin ekrana gelmesini sağlayacak olan, *BrowseForFolder* komutunun alacağı değer "Folder" değişkenine atanır.

KONFORLU: Kullanıcı, klasörlerin ileride oluşturulacakları konumu bu iletişim penceresini kullanarak seçebilir.

WEB ADRESLERİ

» Programcıların kütüphaneleri

Microsoft'un resmi Scripting sayfası:
www.microsoft.com/scripting/

Microsoft komut listesi:
<http://msdn.microsoft.com/library/default.asp?url=/library/enus/script56/html/vbscripttoc.asp>

Komutlara hızlı bakış, yüklenebilir Script'ler:
<http://www.winguides.com/scripting/reference.php?id=32>

Kod işaretleme ve satır numaralı profesyonel editör:
<http://www.sapien.com/primalSCRIPT.htm>
Fiyat: 149 \$

```
set Folder = Arayuz.BrowseForFolder(0,"Aylık klasörlerin ileride saklanacakları klasörü seçin",0,0)
```

Buradaki sorun *BrowseForFolder* komutunun seçilen klasörün tam konumu yerine sadece klasör ismini geri döndürmesidir. Bunun için, seçili klasörün bir üst düzeyindeki, yani içerisinde bulunduğu klasörün bilgisini veren *ParentFolder* özelliğinden faydalanabiliriz:

```
set parent = Folder.ParentFolder
set path = parent.items
```

ParentFolder, bileşenleri (items) ve konumlarını elde eder. Bir döngü yardımıyla klasör isimlerinin *ParentFolder* içeriği ile karşılaştırılması sağlanır. Klasör bulunduğu zaman konum bilgisi "Path" üzerinden okunur:

```
for each item in path
    if item.Name = Folder.Title then path
    Name = item.path
next
```

Son olarak aşağıdaki ifade fonksiyonu klasörün değerine atar:

```
Klasorsecc = pathName
```

Elde edilen klasör konumu daha sonra *Kayıt Defteri*'ne yazılır ve ana programa geri dönlür. Script'imiz artık çalışmaya hazırdır! ■

SG / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

iki kere tıklayın. Söz konusu klasör Windows 2000 ve XP altında kişisel ayarlarınızın saklandığı C:\DOCUMENTS AND SETTINGS klasörü altında tutulurlar. Windows gezgini penceresinde görüntülediğiniz Gönder menüsünden istemediğiniz öğeleri rahatlıkla silebilirsiniz.

3 Windows 98, Me

Garip Explorer hatasını çözmek

İnternet Seçenekleri penceresindeki Güvenlik kartını etkinleştirmek istediğiniz zaman EXPLORER'ın MACXW4.DRV modülünde geçersiz sayfa çağrıldığına dair bir hata mesajı ile karşılaşabilirsiniz. Bu sorunun nedenini bulmak ve ortadan kaldırmak isteyebilirsiniz.

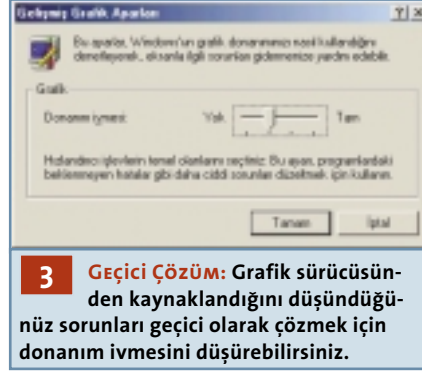
İPUCU: Bu hata genellikle eski veya hasar görmüş bir ATI ekran kartı sürücüsünden kaynaklanır. Kartınızın sürücüsünü güncelleyerek bu sorunu ortadan kaldıracabilirsiniz. Geçici bir tedbir olarak Denetim Masası'ndaki Sistem simgesine iki kere tıklayın ve ekrana gelen penceredeki Başarım kartını aktif hale getirin. Burada bulunan Grafik düğmesine tıklayın. Donanım İvmesi çubuğunu, altında "Hızlandırıcı işlevlerin temel olanlarını seçtiniz: Bu ayar çubuğunu, programlardaki beklenmeyen hatalar gibi daha ciddi sorunları düzeltmek için kullanın." ifadesi ekrana gelene kadar sağa doğru kaydırın. İletişim penceresini kapatmak için Tamam ve Kapat düğmelerine tıklayın. Yaptığınız değişikliklerin etkin olması için son olarak bilgisayarı yeniden başlatmalısınız.

4 Windows XP

Unutulan parolayı yeniden kullanmak

Windows XP altındaki kullanıcı hesapları için geçerli olan parolaların unutulması korkulu bir rüyadır. Bu ihtimali ortadan kaldırmak isteyebilirsiniz.

İPUCU: Microsoft, bu tür bir durum önceden hazırlıklı. İsterseniz, kullanıcı he-

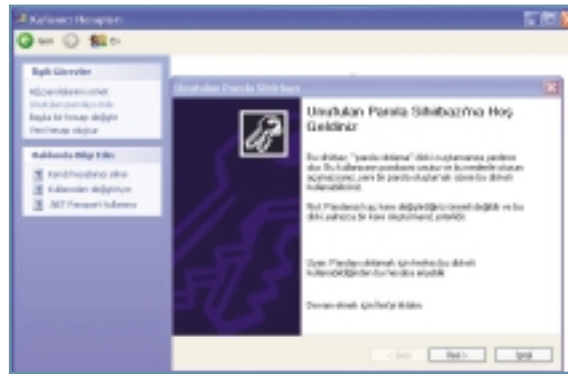

sabınıza ileride yeniden ulaşabilmek için bir parola geri yükleme disketi oluşturabilirsiniz. Ancak, yabancılar için hesabınıza erişim kartı gibi kullanılabilecek olan bu disketi, oluşturduktan sonra gerçekten güvenli bir ortamda saklamalısınız.

İlk olarak biçimlendirilmiş yeni bir disket hazırlayın. Disketin bundan sonraki oluşturulma işlemi PC'nizin ağa bağlı olup olmamasına bağlıdır. Eğer tek başına veya bir çalışma grubuna dahil olan bir bilgisayara sahipseniz, aşağıdaki işlemleri uygulayın: *Başlat/Denetim Masası* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Kullanıcı Hesapları* simgesine iki kere tıklayın.

Parolasını diskete aktarmak istediğiniz hesabı seçin ve pencerenin solundaki *İlgili Görevler* başlığı altındaki "Unutulan parolayı önle" bağlantısına tıklayın. Bunun sonucunda aktif olan *Unutulan Parola* sihirbazının ekrana getirdiği direktifleri takip edin.

Bir domain'e dahil olan bir Windows XP'de ise farklı bir yol izlenmesi gereklidir. Burada ilk olarak [Ctrl]+[Alt]+[Del] tuş kombinasyonunu uygulayın ve ekrana gelen penceredeki *Parola Değiştir* üzerine tıklayın. *Kayıt* listesinden yerel

4 HAFIZA AÇIĞINI KAPATMAK: Eğer unutkan bir tipseniz hazırlayacağınız *Unutulan Parola* disketini kullanarak kullanıcı hesabınıza her zaman ulaşabilirsiniz.

bilgisayarı seçin, domain'i değil. Bunun sonucunda *Yedekleme* adında yeni bir düğme ekrana gelecektir. *Unutulan Parola* sihirbazını başlatmak için *Yedekleme* düğmesine tıklayın ve ekrana gelen direktifleri takip edin. Bu durumda yerel bilgisayardaki, birden fazla dahi olsa sadece bir kullanıcı hesabını yedekleyebilirsiniz.

Ve disketi ilk yardım için kullanmak. Sistemi yeniden başlatın ve ilk olarak yanlış bir parola girin.

DİKKAT! Bu işlem ancak bilgisayara kayıt olurken geçerlidir. Domain ortamında işe yaramayacaktır. Yanlış parola ile sisteme erişmek istediğinizde, üzerinde "Parola sıfırlama disketinizi kullanın" düğmesi bulunan "Parolanızı mı unutunuz?" mesajı ekrana gelir. Bu düğme üzerine tıklayın, biraz önce oluşturduğunuz disketi sürücüye yerleştirin ve yeni bir kullanıcı parolası belirleyin. Bunun sonucunda artık yeni parolanızı kullanabileceğiniz bir Login penceresi ekrana gelecektir.

5 Windows 2000

Açılış menüsündeki hatalı öğeleri düzeltmek

Bir sistem çökmesi veya hatalı bir kurulum sonrasında Windows 2000'i yeniden kurdunuz. Bunun sonucunda açılış menüsüne gereksiz ve zaten çalışmayan öğeler eklendi. Şimdi açılış menüsünü düzeltmek istiyorsunuz.

İPUCU: Açılış menüsü için sabitdiskin kök dizininde yer alan BOOT.INI dosyasını kullanabilirsiniz. Windows gezgini çalıştırın ve C:\BOOT.INI dosyasını görüntüleyin. Şayet bu dosya ekrana gelmiyorsa Windows'un gizli dosya ve klasörleri görüntülemesini sağlamalısınız.

BOOT.INI dosyası üzerine farenin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve *Birlikte Aç* komutunu kullanarak *Windows Not Defteri* yardımıyla dosyayı açın. Artık açılış menüsündeki öğelerden istemediklerinizi silebilir veya isimlerini değiştirebilirsiniz.

6 Word 97, 2000, XP

Belge içerisindeki paragrafları biçimlendirmek

Bir metin içerisindeki tüm paragrafları aynı şekilde biçimlendirdiniz. Ancak buna karşılık bazı yazı tipleri ve ayarlar belirgin bir şekilde farklı olarak dik-kat çekiyorlar.

İPUCU: Bunun nedeni, belge içerisindeki bazı paragrafların sonradan manuel olarak biçimlendirilmiş olmasıdır. Bu nedenle söz konusu biçimlendirmeleri geri almalısınız. İlk olarak söz konusu paragraflardan birinin tamamını seçin. Buradaki farklı girinti veya satır aralığı ayarlarını [Ctrl]+[Q] tuş kombinasyonunu kullanarak geri alabilirsiniz. Yazı tipi, yazı büyüklüğü, renk veya efektler gibi diğer metin biçimlendirme özelliklerini de [Ctrl]+[Boşluk] tuş kombinasyonunu uygulayarak geri alabilirsiniz. Ancak bu sırada kalın veya italik gibi karakter biçimlerinin de kaybolacağını göz önünde bulundurmalısınız.

Alternatif olarak seçili olan paragrafın biçimini araç çubuğu üzerinde bulunan *Stil* açılır listesini kullanarak da değiştirebilirsiniz.

DİKKAT! Word, yaptığınız biçim özellerini şablona kaydetmek isteyip istemediğinizi sorar. Kullandığınız şablonların değişmemesi için bu soruya olumsuz cevap vermelisiniz.

7 Excel 97, 2000, XP

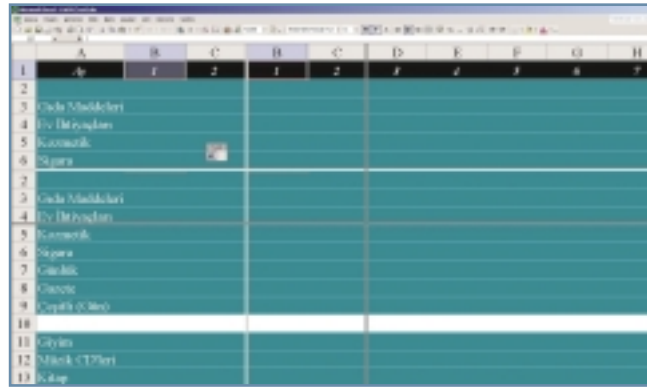
Pencereyi yatay ve dikey olarak bölmek

Hazırladığınız uzun bir Excel tablosunun sütun ve satır başlıklarının devamlı olarak görünmeleri için pencereyi yatay ve dikey olarak bölmek istiyorsunuz. Ancak pencereyi her iki yönde de bölmek istemenize rağmen söz konusu sütun veya satırı seçtiğinizde Pencere/Böl komutu sadece bir kez ekrana geliyor.

İPUCU: Excel'in dinamik komut seçiminin her zaman mantıklı çalıştığı söylenemez. Excel'in pencereyi yatay ve dikey olarak başarılı bir şekilde bölebilecek olmasına rağmen, ilk başarılı bölme işle-

minden sonra *Pencere/Böl* komutu bir daha kullanılamaz. Ancak aşağıdaki işlemleri uygulayarak bu engeli aşabilirsiniz.

Bir Excel penceresini yatay ve dikey olarak bölmenin en hızlı yolu, örneğin B2 gibi bir hücre seçmek ve *Pencere/Böl* komutunu çalıştırmaktır. Excel, bunun sonucunda pencereyi hücrenin sol kenarından dikey ve üstünden de yatay olarak, A sütunu ile bir numaralı satır devamlı olarak görünecek şekilde bölecektir. Eğer isterseniz bölme çubuklarının yerini fare yardımıyla değiştirebilirsiniz. Bölmelerin son durumunu sabitlemek için de *Pencere/Bölmeleri Dondur* komutunu çalıştırmanız yeterli olacaktır. İleride bölmelerin yerlerini değiştirmek isterseniz *Pencere/Bölmeleri Çöz* komutunu ve son olarak bölmeleri temizlemek için de *Pencere/Bölmeleri Kaldır* komu-

7 BÖLÜMLEME:
Böl ve Bölmeleri Dondur komutlarını kullanarak istediğiniz sütun ve satırların devamlı olarak görünmesini sağlayabilirsiniz.

tunu kullanabilirsiniz. Bu komut için bölmelerin sabit olup olmaması fark etmez. Excel, bu komut ile tüm bölmeleri kaldıracaktır.

Excel pencerelerini, hiçbir komut kullanmadan fare yardımıyla da bölümlendirebilirsiniz. Bunun için ilk olarak fare imlecini dikey kaydırma çubuğu üzerine yukarı doğru taşıyın. Üzerinde yukarıyı gösteren ok simgesinin bulunduğu düğmenin hemen üstündeki imleç, biri aşağıyı, diğeri ise yukarıyı gösteren iki yönlü bir ok halini alacaktır. Bu nokta, bölme alanıdır. Farenin sağ düğmesini kullanarak bu alana tıklayın ve fare tuşunu basılı tutun. Şimdi fareyi aşağıya doğru kaydırarak Excel penceresini iki bölüme ayırabilirsiniz. Dikey bölümlendirme için de imleci yatay kaydırma çubuğunun sağında bulunan bölme alanına taşıyın. Bu alanı kullanarak da pencerenin istediğiniz kısmına, yatay çizgisini silmeden dikey bir ayırma çizgisi ekleyebilirsiniz.

8 Excel 97, 2000, XP

Tablonun kılavuz çizgilerini renkli yazdırmak

Bir Excel tablosunun yazıcı çıktısında kılavuz çizgileri görmek istiyorsunuz. Ancak bu çizgilerin açık gri yerine kırmızı renkte olmasını istiyor ve bunun için gerekli ayarları arıyorsunuz.

İPUCU: Excel, kılavuz çizgilerini standart olarak açık gri renkte yazdırır. Bu rengi değiştirmek için *Araçlar/Seçenekler* komutunu çalıştırın ve *Görünüm* kartını etkinleştirin. Buradaki *Pencere Seçenekleri* başlığı altında bulunan "Kılavuz çizgileri" seçeneğinin işaretli olup olmadığını kontrol edin. Bu seçeneğin hemen altında yer alan "Kılavuz çizgisi rengi" açılır listesinden istediğiniz rengi seçe-

bilirsiniz. Son olarak iletişim penceresini *Tamam* düğmesine tıklayarak kapatın.

Şimdi *Dosya/Sayfa Yapısı* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencereye *Çalışma Sayfası* kartını etkinleştirin. Burada bulunan "Kılavuz çizgileri" seçeneğini, çizgilerin yazıcı çıktısında görünmeleri için üzerine tıklayarak işaretleyin. Bu ayarlar sadece açık olan Excel dosyası için geçerli olacaktır.

9 Office 97, 2000, XP

Yatay biçimli sayfalarda üstbilgi satırı

Word altında bitirme tezi gibi kapsamlı ve uzun bir doküman hazırlıyorsunuz. Bu belgeye yatay biçimdeki Excel tabloları da eklemek istiyorsunuz. Ayrıca tüm belge içerisinde aralıksız olarak üst ve altbilgi satırları kullanılıyor.

İPUCU: Buradaki problem üst ve altbilgi satırlarının sadece sağa veya sola dayalı olarak yerleştirme özelliklerine sahip olmalarından kaynaklanmaktadır. Aşağıdaki işlemleri, üst ve altbilgi satırları paragraflara ayrılacağı için ilk olarak doküman ile çalışmaya başlamadan önce uygulamalısınız. Bunun sonucunda bir üstbilgi satırında yapılan değişiklik tüm dokümanı etkilemeyecektir.

İlk olarak Excel bilgileri: Word altında yatay bir sayfa oluşturun. Daha sonra Excel altında hazırladığınız tabloyu panoya kopyalayın. Word altında *Düzen/Özel Yapıştır* komutunu uygulayın ve ekrana gelen pencereden *Resim veya Microsoft Excel Çalışma Sayfası Nesne* seçeneklerinden birini işaretleyin.

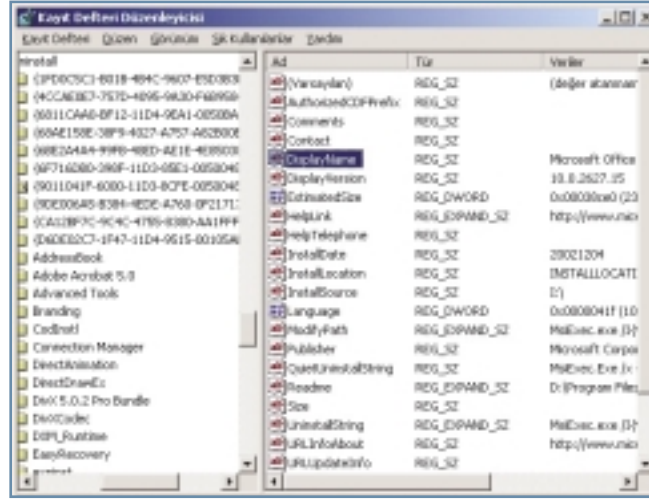
Şimdi üst ve altbilgi satırlarını bu sayfa üzerinde görüntülenmesini istediğiniz şekilde yerleştirin. Bunun için *Görünüm/Üst ve Altbilgi* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen araç çubuğu üzerinde bulunan *Önceki Gibi* düğmesini kullanarak dışı bırakmak için üzerine tıklayın. Şimdi *Sonrakini Göster* düğmesine tıklayarak bir sonraki üstbilgi satırına gidin ve *Önceki Gibi* düğmesine yine tıklayın. Son olarak *Öncekini Göster* düğmesine tıklayarak bir önceki üstbilgi satırına gidin.

Fare imlecini doğru sayfa üzerindeki üstbilgi satırını gösterdiğinden emin olun. Bir sonraki adımda bu sayfa üzerindeki üstbilgi satırı için yeni bir şablon

oluşturacaksınız. *Biçim/Stiller* ve *Biçimlendirme* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Yeni Stil* komutunu çalıştırın. Yeni şablon için uygun bir isim, örneğin “Yatay_Üstbilgi” girin ve *Stil Kaynağı* açılır listesinden “Üstbilgi” ögesini seçin. Daha sonra *Biçim* düğmesine tıklayın ve açılan menüdeki *Çer-*

İPUCU: Bu durum, şayet kurulum için kullanılan CD anahtarı “GC6J3” ile başlıyorsa Service Release 1 veya 1a kurulumundan sonra ortaya çıkar. Bu CD anahtarı Office SR1 için geçersizdir.

Sorunu çözmek için ilk olarak sahip olduğunuz orijinal üzerindeki anahtarın söz konusu karakter dizisi ile başlayıp,

10 GEÇERSİZ ANAHTAR: Office programlarınızın çalışmaya devam etmesi için geçerli bir CD anahtarının yeniden girilmesi gereklidir.

çerçe komutunu çalıştırın.

Çerçeve penceresindeki *Yatay* başlığı altında bulunan *Konum* açılır listesinden *Sağda* ve hemen yanında bulunan *Bağıntı* listesinden de *Sayfa* öğelerini seçin. *Dikey* başlığı altındaki *Konum* açılır listesinden “Ortada” ve hemen yanında bulunan *Bağıntı* listesinden de *Sayfa* öğesini seçin. İsteğe bağlı olarak diğer biçim özelliklerini değiştirebilirsiniz. Daha sonra sırasıyla *Tamam* ve *Uygula* düğmelerine tıklayın.

Şimdi *Biçim/Numaralandırma* komutunu çalıştırın ve belgenin başından itibaren gelen biçime uygun olan seçeneği işaretledikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın. Artık üstbilgi satırı sayfanın istediğiniz kısmındaki yerini aldı.

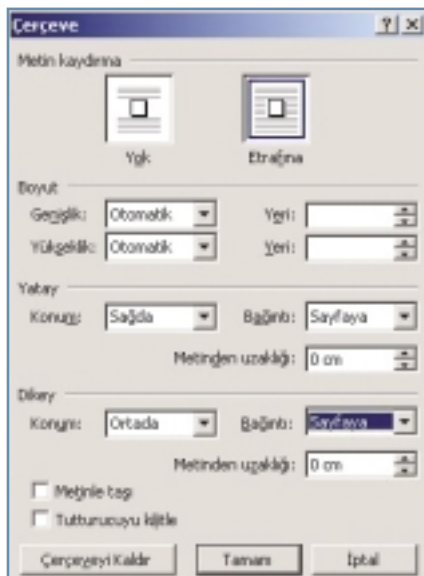
Üst ve altbilgi satırındaki bu değişiklikler tüm dokümanı etkilemeyeceği için belgeye eklediğiniz her yatay sayfada aynı işlemleri uygulamalısınız.

başlamadığını kontrol edin. Bu durumda Office CD’sini satın aldığınız satıcıya başvurarak uygun bir CD anahtarı temin etmelisiniz.

Başlat menüsündeki *Çalıştır* komutunu kullanarak *Kayıt Düzenleyicisi*’ni çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki “HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Uninstall” anahtarını etkinleştirin ve önündeki artı işaretine tıklayın. İsmi 32 karakterden oluşan tüm alt anahtarları kontrol edin. Bunlar arasında, değer olarak sahip olduğunuz Office versiyonunu gösteren “DisplayName” adında bir öğeye sahip olan alt anahtarı bulun.

Bulduğunuz anahtarın ismi “{9011041F-6000-11D3-8CFE-0050048383C9}” gibi ve içerdiği “DisplayName” öğesinin değeri de “Microsoft Office 2000 Premium” şeklinde olmalıdır. Bu alt anahtarın sahip olduğu “ProductID” öğesini seçin ve *Düzen/Yeniden Adlandır* komutunu çalıştırın ve “OldProductID” olarak değiştirin.

Kayıt Düzenleyicisi’ni *Kayıt Defteri/Çık* komutunu kullanarak kapatın. Bundan sonra çalıştırılan ilk Office programında kullanıcı bilgilerini isteyen bir iletişim penceresi ekrana gelecektir. Buraya geçerli bir CD anahtarı girmeniz yeterli olacaktır.

9 YATAY SAYFADAKİ KONUMU: Üstbilgi satırını bir çerçeve yardımıyla yatay biçimdeki bir sayfanın istediğiniz yerine yerleştirebilirsiniz.

10 Office 2000

SP1 kurulumundan sonraki hatayı çözmek

Office programlarınızın bir başka CD kullanılarak yeniden kurulduktan sonra çalışıyorlar, ancak bir süre sonra tekrar kapanıyorlar.

İÇİNDEKİLER

160	Cep'ten E-mail: Her yerden e-mail
162	PC'den Cebe Transfer: Adres defteri eşitlemesi
164	Web'de Yüksek Hız: GPRS için doğru ayarlar
166	Takas Borsası Ayarları: Profesyonel ipuçları

Web Üzerinde Güvenlik Kavramının Olmazsa Olmazı

Elektronik İmza Yasasını Arıyor

Elektronik imza, hakkında hazırlanan yasa tasarısı ile gündeme gelmiş olmasına rağmen, kullanıcıların akıllarında hala soru işaretleri duruyor.

■ Eğer internet üzerinden bir kez bile olsun alışveriş yapmışsanız, ödediğiniz ücret karşılığında, anlaştığınız, gördüğünüz beğendiğiniz ürünü hizmeti alamayacağınız, elinize geçen ürünün sorunlu, bozuk, ayıplı mal olabileceği ve postayla ulaşan malı geri iade etmeniz çok zor olacağı endişelerini mutlaka yaşamışsınızdır. İnternette veri güvenliği konusunda kullanıcıları endişelendiren tek sorun, alışveriş de değil. Alınan elektronik postaların gerçekten, gönderen satırında yazan kişi tarafından gönderilip gönderilmediği, giden elektronik postaların başkalarının gözlerinden geçmeden doğrudan ilgili kişi tarafından açılıp açılmadığı, gelen veya giden elektronik postaların içeriğinin değişip değişmediği gibi endişeler, teknoloji yaratıcılarını, internetin bu “güvenilmez” kısımlarına ve açıklarına kalıcı bir çözüm getirmek için çaba sarf etmeye zorluyor: Bu çabaların sonucunda ortaya çıkan güvenlik enstrümanının adı ise elektronik imza...

Elektronik imza sahibine, yasa tarafından belirlenmiş bir kurum tarafından verilen özel bir şifreden oluşuyor. Elektronik imzaya bir tür plaka veya kimlik kartı da denebilir. Çalıştırdığımız yazılımlar bu şifreleri okuyarak, kimin kim olduğunu veya kim olmadığını bize

söyleyebilecekler. Böylece, A firmasının adını andıran bir web adresi ele geçirip, A firmasından habersiz, hiçbir kontrolü ve yaptırımı olmayan bir web sitesi kurarak, A firmasını merak ederek sitesini gezmek isteyen veya sitesinden alışveriş yapmak isteyen masum kullanıcıların, A firması ile muhatap olduklarını düşünüp, güvenerek gizli bilgilerini açıklamaları gibi yaygın kullanılan web dolandırıcılarının önüne de geçilmiş olacak. Zira dolandırıcı bu tür olaylarda yakalansa bile, kendisini A firması olarak tanıtan hiçbir yasal belge sunmadığını iddia ederek yasalardaki boşluklardan yararlanabilmektedir. Son kararda, kullanıcı web sitesinin A firmasına ait olup olmadığına dair hiçbir sorgulama yapmadan istenen tüm bilgileri kendi rızası ile vermiştir.

Ancak elektronik imza söz konusu olduğunda, dolandırıcılar, elektronik imzayı taklit etmenin yolunu bulsalar da, hem takip edilmeleri kolay olacak hem de kullanıcıları A firması olduğuna inandırmak için yalan söylediklerini kabul etmeme şansları kalmayacağından, ağır cezalara çarptırılabilirler. Elektronik bir imzayı taklit etmek de normal bir imzayı taklit etmek kadar ağır bir suç olduğundan, elektronik ortamdaki dolandırıcılıklara karşı ciddi bir caydırıcılığı olacaktır.

Peer to Peer**Freenet'in Yeni Versiyonu**

Yasaların çok da sıcak bakmadığı Peer to Peer yazılımlarından Freenet'in 0.5 versiyonu yayınlandı. Freenet, içerisinde tüm bilgilerin şifrelendiği ve silinmemek üzere saklandığı bir P2P ağı. Ayrıca herkes veri aktarımını şifreliyor. Yeni versiyon,

eski sürümlerinde bulunan birkaç kritik hatayı düzeltiyor. Temel olarak dosya paylaşımı için hazırlanmayan Freenet'in geliştiricileri için önemli olan, sansürü ortadan kaldırmak.

Bilgi için:
<http://freenetproject.org>

Dosya Paylaşımı**ABD Endüstrisi Baskı Yapıyor**

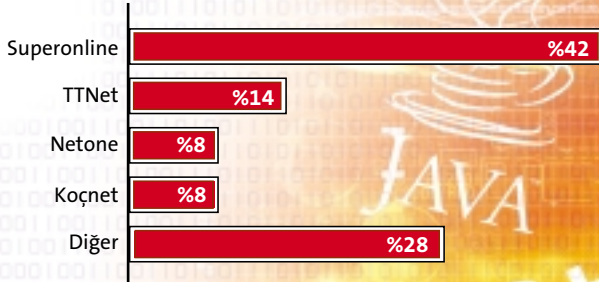
Amerikan eğlence endüstrisi, ülkenin en büyük 1.000 firmasına baskı yapıyor. Müzik dağıtıcılar birliği NMPA gibi sektör birliklerine gönderdiği açık bir mektup ile dosya paylaşım servislerine karşı ortak savaşa çağırıyor.

Firmalar, ağlarını KaZaA gibi P2P paylaşım araçlarına karşı

kapatacak ve böylece müzik ve filmlerin illegal olarak yayılmasını durduracaklar. Müzik ve film haricinde dosya paylaşımını sunan firmalar da yardımcı olacaklar.

Eğlence endüstrisi bunun için sadece gerekli internet portlarının kapatılmasını istiyor.

Bilgi için: www.nmpa.org

SERVİS SAĞLAYICILAR**Leased Line Sağlayıcıları**

SUPERONLINE HAKİMİYETİ: Kiralık hat bağlantılarının yarısından azını Superonline'nin gerçekleştirdiği görülüyor. İkinci büyük ISS ise TNet. İrili ufaklı küçük pazar paylarına sahip diğer operatörler pazarın dörtte birinden fazlasına sahipler.

Kaynak: İGS

Teknoloji Olimpiyatı**Bitek-O Ocak'ta Start Alıyor**

İlki 9-10 Haziran 2001 tarihlerinde Batı Fen Lisesi'nde, Batı Koleji ve Microsoft tarafından düzenlenen İlköğretim ve Lise Öğrencileri Bilişim Teknolojileri Olimpiyatı, bu alanda yetenekli, istekli, araştırmacı öğrencileri çalıştırmaya özendirmek amacı ile bilişim teknolojileri

alanında her yıl düzenlenecek bir olimpiyat olmaya karar verildi. Bitek-O'ya katılmak isteyenler, 13 Ocak 2003'e kadar online olarak ya da 1 Şubat'a kadar doğrudan ulaşabilirler. 15 Ocak'ta başlayacak proje teslimi ise 3 Şubatta son bulacak.

Bilgi için: www.bitek-o.org

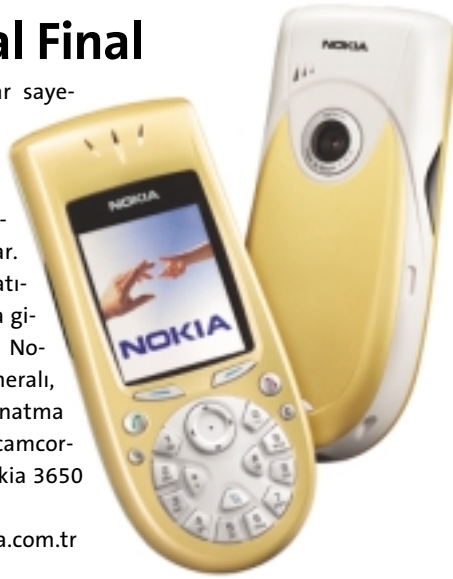
Bir Milyon Kişilik Oyun Bitti**Nokia Game'den Müzikal Final**

Nokia Game 2002 oyuncularını, bu yılki oyunun senaryosu gereği müzik dünyasına yeni atılan bir müzik grubu rolünü üstlenerek ilk single'larını multimedia mesaj yolu ile tüm cep telefonu kullanıcıları ile oyun ortamında paylaştılar. Nokia Game'de kendilerine verilen bütçeyle kullanan oyuncular gerekli aletleri, stüdyoları ve ünlü olmaları için önemli bir etken olan halkla ilişkiler vb. hizmetleri satın alma imkanına sahip oldular. Ayrıca, kendilerine su-

nulan çeşitli oyunlar sayesinde yeteneklerini geliştiren oyuncular finalde başarılı olmak için gereken deneyimleri kazandılar.

Nokia Game'e katılarak ilk 100 arasına giren katılımcılar Nokia'nın entegre kameralı, ve video çekme oynatma özelliğine sahip (camcorderli) yeni ürünü Nokia 3650 kazandılar.

Bilgi için: www.nokia.com.tr

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline superonline.com (212) 310 0000
superonline maxx

12 ay 129 milyon TL

Skyrunner

Silver 69 milyon TL

sınırsız erişim

1 ay 18.9 milyon TL

3 ay 49 milyon TL

12 ay 99 milyon TL

e-pack

üyelik+10 saat 6,5 milyon TL

10 saat 5,5 milyon TL

30 saat 13,5 milyon TL

tt net

ttnet.net.tr (212) 444 0145

psn 1 ay 9 milyon TL

3 ay 21 milyon TL

6 ay 36 milyon TL

12 ay 54 milyon TL

turknet

turk.net (212) 444 0077

net.opt. 1 ay 15 milyon TL

net.ultra 3 ay 39 milyon TL

net.ultra 1 ay 24 milyon TL

net.ultra 3 ay 59 milyon TL

Veezy

vezy.com (212) 413 1414

mono p. 1 ay 12 milyon TL

eko p. 3 ay 30 milyon TL

pro p. 12 ay 100 milyon TL

e-kolay

e-kolay.com (212) 478 0478

10 saat fısıltı 4 milyon TL

1 ay sınırsız 15 milyon TL

3 ay sınırsız 35 milyon TL

12 ay sınırsız 95 milyon TL

trnet

tr.net (312) 295 9000

aylık sınırsız 11 milyon TL

yıllık sınırsız 75 \$

saatlik bağ. 0,25 \$

işnet

is.net (312) 289 8060

s. paket 1 ay 15 milyon TL

3 ay 40 milyon TL

6 ay 75 milyon TL

12 ay 150 milyon TL

kontürlü saat. 450.000 TL

anet

anet.com.tr (212) 336 1919

Sınırsız internet

1 ay 10 milyon TL

3 ay 27 milyon TL

12 ay 84 milyon TL

IN & OUT**Eğlence Ajandaları**

Sinema, tiyatro, konser gibi bir eğlence aktivitesi için planı internet üzerinden yapıp, biletleri online almak, yer ayırtmak artık standart oldu.

Öz Güven

Virüslerin herkesin bilgisayarına kolayca sızabileceği anlaşıldığından beri virüs koruma yazılımlarını yok sayma dönemi kapandı.

WEB GÖZCÜ**E-Cards****İyi Niyet Saldırıları**

www.friendgreetings.com adresindeki web sayfası ziyaretçilerine yaygın bir hizmet sunuyor. Sörfçüler, bu sayfa üzerinden e-kart olarak da bilinen tebrik kartları

gönderebiliyor. Bir tür e-posta kurdu tebrik kartlarını, FriendGreeting web sayfasından yüklenecek bir ActiveX Script ile donatıyor. Bu script, Outlook adres defterindeki tüm adreslere bir e-kart göndermek için ekrana gelen iletişim penceresi aracılığıyla kullanıcının onayını istiyor. Bunun gerçek bir kurttan tek farkı ise, gerçek bir zararlının kullanıcı çalışmaya başlamadan önce kullanıcıdan izin istememesi. Antivirüs firmaları FriendGreeting'in tebrik kartlarını mantıklı bir şekilde zararlı kataloglarına aldılar.

Bilgi için: www.sophos.com/virusinfo/articles/greetings.html

Microsoft**Internet Explorer'da Dokuz Hafta**

Microsoft, son bir senedir "Trustworthy Computing" çerçevesinde geliştirdiği programlardaki güvenlik açıklarını kapatmak için uğraşıyor. Buna rağmen hemen her gün yeni bir bug ortaya çıkıyor. Grey Magic isimli İsrail firması tarafından Internet Explorer'da bulu-

nan ve bir tanesi hariç hepsi "kritik tehlike" sınıfında bulunan dokuz tane açık ise en yeni hatalar arasında yer alıyor. Tüm hatalar browser motorunun bir cache fonksiyonundan kaynaklanıyorlar. Şayet Internet Explorer Service Pack 1'i yüklediyseniz, bir tanesi tehlikeli olarak nitelendirilen iki tane hata ile karşı karşıyasınız demektir.

Bilgi için: <http://sec.greymagic.com/adv/gm-ie/>

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI**► VisualBasic Dosyalarını Bozan Virüs**

VBS.Pocus virüsü, kendisini PC'deki diğer Visual Basic dosyalarına ekleyen bir Visual Basic-Script'ini temel alıyor. Buna karşı alınabilecek tek önlem antivirüs yazılımını güncellemek.

Bilgi için: www.symantec.com

► Linux Çekirdeğindeki Hata

Alman Computer Emergency Response Team'in (CERT) yaptığı açıklamaya göre 2.2.22 versiyonunun altındaki Linux çekirdekleri, yerel kullanıcı haklarının alınabileceği güvenlik açıklarına sahip.

Bilgi için: <http://cert.uni-stuttgart.de>

► 15 Dakikada Global Virüs Enfeksiyonu

Berkley Üniversitesi ve diğer güvenlik araştırmacılarının yaptığı bir araştırmaya göre, yeni tür bir kurt tüm internet platformuna sadece 15 dakika içerisinde bulaşabilir. Araştırmacılar bunu kanıtlamak için kendileri bir virüs hazırlamışlar.

Bilgi için: www.icir.org/vern/papers/cdc-usenix-sec02/

Atölye: Cep Telefonu Aracılığıyla E-Posta Alışverişi

Mektubunuz Var! Yoldayken Bile

E-posta gönderimi, iletiler yoldayken size ulaşmıyorsa anlamını yitirir. Çözüm mobil posta hesabında. İhtiyaç listeniz POP3/SMTP erişimli mail hesabı ve e-posta client'lı cep telefonundan ibaret.

GSM operatörü, cep telefonu üzerinden e-posta alımı için ön ayarları kullanımınıza doğrudan sunmuyor. Bu nedenle client'ı kendiniz kurmalısınız. Gerekli olanların başında operatörünüzün internet erişim bilgileri ve e-posta servis sağlayıcınızın ilgili verileri yer alıyor.

1 E-mail için gerekli menü kayıtlarını bulmak

Cep telefonu ayarlarınızı e-posta alımına uygun hale getirmek için başvurulacak alt menüler, üreticiler arasında fark-

lılık gösteriyor. Aradığınız menü *Ayarlar*, *Araçlar* ya da *İnternet Seçenekleri* adlarını taşıyor olabilir. Ayrıca bazı cihazlarda operatörünüzün internet erişimi verilerinin ve mail hesabı bilgilerinizin menülerde iki farklı noktada belirtilmesi gerekebilir. E-posta gönderim ve alımı genellikle *Mesajlar*, *Haberler* ya da *Araçlar* menülerinden gerçekleşiyor.

2 Cep telefonu için internet erişimi ayarları

Tüm operatörler cep telefonu üzerinden internet bağlantısının sağlanabileceği

E-posta hesabı (GMX) ayarları

Parametre	Değer
E-posta adresi	xxxx@mynet.com
User-ID ya da ya da e-posta adresi	(xxxx@mynet.com) kullanıcıyı tanımlayan değer)
Parola	posta kutunuza ait parola
POP3 Server	pop.mynet.com
SMTP Sunucusu	mail.mynet.com
POP3 Port	110
SMTP Port	25

Bu veriler servis sağlayıcınızın internet sayfasında yer almaktadır.

özel bir numara sunuyor. Bazı GSM şebekelerinde bağlantı kurulumu için kullanıcı adı ve parola girilmesi gerek. Buna karşın her telefon Domain Name Server (DNS) verilerini talep etmiyor.

Veri arama türü bilgileri (ISDN ya da analog) operatörler arasında farklılık gösteriyor. Zaman limiti için genellikle 120 saniye değeri girilebilir. Bazı cep telefonları proxy sunucusunun kullanılabilirliğini sorgulayacaktır. Bu alanı boş bırakabilirsiniz.

3 E-posta hesap bilgilerinin kurulumu

Posta kutunuza erişim için gerekli verileri bu hizmeti sağlayan homepage'den öğrenmek genellikle mümkün. POP ve SMTP adresi ve bunlara ait port'larla birlikte e-posta adresi ve kullanıcı tanımlaması veriler arasında. Kullanıcıyı tanımlayan genellikle çok haneli sayının yerine mail adresini girmek çoğunlukla yeterli. Posta kutunuzda saklanan haberlere erişmek için hesabınızın parolasına gerek var.

Aşağıdaki atölye çalışmasında e-posta client kurulumu, Ericsson T39m örneğinde üç adımda açıklanıyor.

4 Örnek Ericsson T39m: Data hesabının kurulumu

Yapılması gereken ilk tercih GPRS ve GSM hesapları arasında:

► *Ayarlar* ana menüsünden *Data iletişimi* ve *Data Hesapları* menülerini seçin.

Domain Name Server (DNS)

GSM-Operatörü	Birincil DNS	İkincil DNS
Aria	213.161.151.201	-
Aycell	212.156.4.4	212.156.4.20
Telsim	212.252.234.168	-
Turkcell	195.182.096.028	-

Kullanıcı adı ve parola

GSM-Operatörü	Kullanıcı Adı	Şifre
Aria	aria	wap
Aycell	wap	wap
Telsim	telsim	telsim
Turkcell	gprs	gprs

GPRS için APN (Access Point Name) GPRS*

Operatör	APN
Aria	wap internet
Aycell	aycell
Telsim	telsim
Turkcell	wap

* Veriler ayrıncı bazı cep telefonlarında data hesabının kurulumunda gerekecektir

- Buradan *Hesap Ekle* seçeneğini kullanın.
- Bir sonraki pencereden “GPRS data”ya tıklayın. Herhangi bir nedenle postalarınızı GSM üzerinden almayı tercih ederseniz, GSM data hesabını seçebilirsiniz.
- Hesaba bir ad verin.
- Bir sonraki pencerede “APN adı”na (GPRS için) veya “Çağrı Numarası”ndan (GSM için) ve ayrıca *Kullanıcı-ID* ve *Şifre* alanlarından operatörünüzün GPRS ya da GSM erişim bilgilerini girin.
- Bu verilerin girilmesinin ardından ayarlamaları *Sakla* seçeneği ile kaydedin. Veri hesabınızın kurulumu tamamlandı.
- Gelişmiş ayarları gerçekleştirmek için ana menüden yeniden *Ayarlar/Data İletişimi* ve *Data Hesapları* menülerini izleyin. Yeni hesabı seçin ve *Değiştir*’e tıklayın. *Şifre isteme*, *Data sıkıştırması* ve *IP adresi* ve *APN adresi* seçeneklerinde **160**’daki tablodaki verileri girin.

4 Ericsson T39m: E-posta hesabı kurulumu

Ana menüden *Mesajlar/Seçenekler/E-mail/Hesabı Değiştir/Yeni Ekle* menülerini seçin. Alt menülerin her birinden e-posta hesabı için gerekli ayarları yapmak için **160**’daki tablodan yararlanabilirsiniz.

Kullanılan Hes.: Yeni GSM ya da GPRS hesabını seçin.

POP3 Sunucu: POP sunucusu adresini girin

POP3 Portu: Önceden belirlenen ayarı değiştirmeyin.

Posta Kutusu: E-posta adresini ya da ona ait müşteri numarasını girin.

Şifre: E-posta adresinizin parolası bu menüye girilecek.

SMTP Sunucu: SMTP sunucusu adresini girin.

SMTP Portu: Önceden yapılan ayarlamayı olduğu gibi bırakın.

E-mail Adresi: E-posta adresi-

Ericsson T39m: E-posta client’lı ilk cep telefonu

nizi girin.

Kimden Adı: İletilerinizi göndereceğiniz kullanıcıların göreceği adı girebilirsiniz.

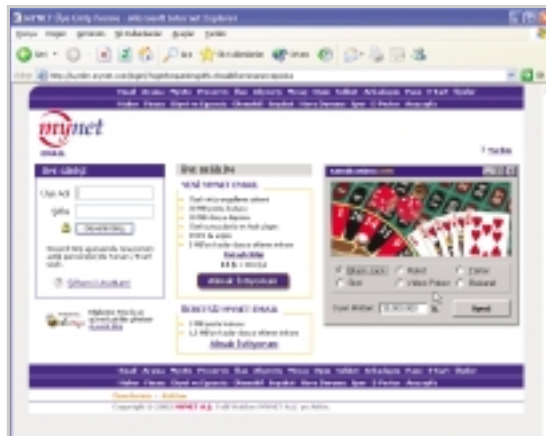
İmza: Bu menüde gönderilen iletilerin her birine eklenecek imzanızı tanımlayabilirsiniz.

Gideni Kopyala: Seçeneğin etkinleştirilmesi halinde gönderilen her e-postada kopyanın ulaştırılmasını istediğiniz alternatif adres sorulacaktır.

Kontrol Aralığı: Posta hesabınızın düzenli olarak denetlenmesini istediğinizde, özellikle GPRS bağlantısında kullanımı anlam kazanacaktır. 5, 30 ya da 60 dakikalık zaman aralıkları arasında seçim yaptığınızda, cep telefonunuz e-posta hesabınızdaki yeni iletileri düzenli olarak kontrol eder.

Ericsson T39m’de e-posta alımı ve gönderimi *Mesajlar, E-mail* altında gerçekleşiyor. ■

JH / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Mobil Posta Kutusu: Mynet gibi servis sağlayıcılar sayesinde ücretsiz posta hesabı kurulumu mümkün.

Atölye: Cep Telefonu ve Outlook Senkronizasyonu

PC'den Cebe Transfer

Cep telefonu sahiplerinin pek çoğu telefon defterlerini iki kez kaydetme zorluğuna aşına. Outlook'ta kayıtlı telefon numaralarını karakter karakter telefonun kendi rehberine kaydetmek son derece zahmetli. Oysa aynı işlemi daha kolay yollarla gerçekleştirmek mümkün.

Masaüstü bilgisayarınız ve cep telefonunuz arasında mevcut verilerin eşitlenmesi için Microsoft Outlook'la senkronizasyonu destekleyen bir cep telefonu ya da smart phone'a, kızıl ötesi ya da seri bağlantı noktasına ve bu bağlantı noktasına uygun data kablosuna gerek duyacaksınız. Telefonunun paketinde yer almaması durumunda seri bağlantı kablosunu üretici firmadan sonradan sipariş edebilirsiniz.

Senkronizasyon için veri akışını hızlandırmak

Öncelikle senkronizasyonu sağlayacak yazılımları cep telefonunun beraberinde gelen CD'den dizüstü ya da masaüstü bilgisayarına kurmanız gerekiyor. Bilgisayarınızı yeniden başlattıktan sonra Outlook'la senkronizasyonu gerçekleştirecek modem sürücüsü yüklenmeli. Bu noktada cep telefonu-bilgisayar arası haberleşmenin kızıl ötesi ya da seri bağlan-

tı üzerinden yürütülmesi takip edilecek işlem sırasını değiştirmeyecektir. Modem kurulumunun cep telefonu yazılımına eşlik etmemesi halinde PC'de *Başlat/Ayarlar/Denetim Masası/Modem* menüsündeki *Ekle* düğmesinden manuel yoldan eksiklik giderilebilir.

Cep telefonu ile PC arasındaki dosya alışverişi için gerekli bağlantı hem seri kablo hem de kızıl ötesi bağlantı noktası üzerinden gerçekleştirilebilir. Çok az sa-

HIZLI ATÖLYE

» Outlook ve cep telefonu arasındaki paylaşımı masaüstü bilgisayarınız ve

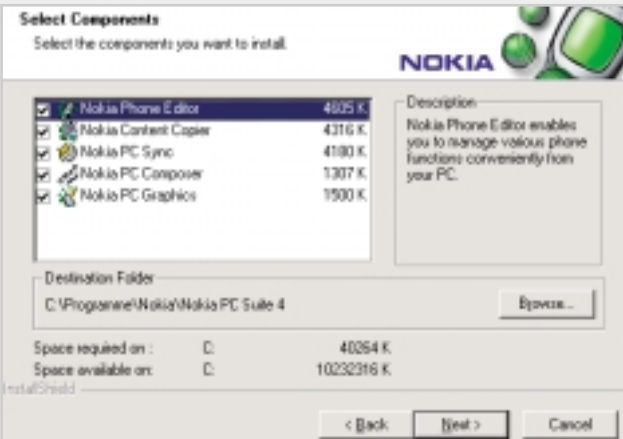

Microsoft Outlook'un Nokia 6210'un telefon defteri ve organizör özellikleriyle senkronizasyonu amacıyla telefonunun beraberinde gelen "Modem Setup for Nokia 6210" yazılımının ve

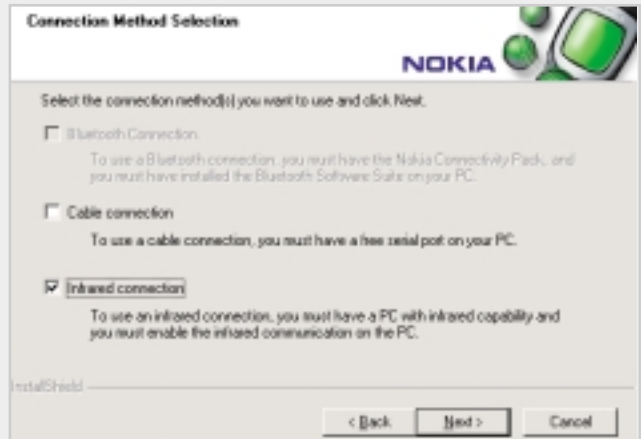
"Nokia PC Suite"nin bilgisayarınıza kurulumu ve cep telefonunun PC'ye bağlanması şarttır. Atölye çalışmamızda Windows 98 işletim sistemi ve Microsoft Office 2000 Premium Suite kullanıldı ve veri alışverişi kızıl ötesi bağlantı noktası üzerinden gerçekleştirildi. Nokia 6210'la senkronizasyon esnasında yalnızca cep telefonunda kayıtlı verilerin aktarılacağını bir kez daha hatırlatalım.

1 "Modem Setup for Nokia 6210" kurulumu

- ▶ Telefonun beraberinde gelen CD'den kurulumu başlatın. Lisans sözleşmesini onayladıktan ve dil seçimini gerçekleştirdikten sonra *Installationsoftware* seçeneğine tıklayın ve *Modem Setup for Nokia 6210*'u seçin.
- ▶ Kurulum pencerelerinin ilkinin *Next* düğmesiyle geçin. Yineleyen lisans sözleşmesi uyarısının ardından *Connection Method Selection*'dan *IR-Modem*'i seçin.
- ▶ *Infrared connection* penceresi belirdiğinde cep telefonunuzun *Kızılötesi* menüsünden kızılötesi bağlantı noktasını etkinleştirin ve cihazı bilgisayarınızın kızılötesi alıcısına doğru yönlendirin. Donanım sihirbazı penceresinin ekrana gelmesi halinde *İptal*'le vazgeçin. *Infrared connection* penceresini, cihazları

2 Seçim SİZE KALMIŞ: Nokia 6210'un kapsamlı yazılımı PC'ye sorunsuz kurulabiliyor.

2 KABLOSUZ: Kablosuz: Cep telefonundan PC'ye kablosuz bağlantı için kızılötesini etkinleştirin.

yıda PC'nin kızıl ötesi alıcısıyla donatıldığı düşünüldüğünde sabit bilgisayarlar için seri data kablosu kullanımı anlam kazanacaktır.

Bilgisayarınızın COM port'unu cep telefonunun seri port'una bağlayın. *Başlat / Ayarlar / Denetim Masası / Modem* menülerindeki cep telefonunun modem ayarlarında doğru com port'unun seçildiğinden emin olun. Modern dizüstü bilgisayarların neredeyse tümü kızıl ötesi bağlantı noktasıyla donatılmıştır. Bağlantı için kablolu alternatif tercih etmiyorsanız öncelikle her iki cihazın kızıl ötesi alımını (IrDA) etkinleştirdiğinizden emin olun. Bağlantı noktalarını mümkün olan en kısa aralıklarla konumlandırın.

Noktalar arasında herhangi bir engelin yer almadığını kontrol edin. Titreşimler ve kirlenmiş kızıl ötesi gözleri dosya alışverişini engelleyebilir. Doğru-

dan alıcılara yönelen güneş ışınları ve neon lambalar gibi diğer ışık kaynakları da aynı etkiyi yaratabilir.

Outlook ve cep telefonu senkronizasyonu

Cep telefonunun beraberindeki senkronizasyon yazılımı genellikle kendi kullanım özelliklerini açıklar niteliktedir. Kullanılan programa göre veri alışverişini *Başlat/Programlar* menülerinden, PC ekranının sağ alt köşesindeki simgesinden ya da Microsoft Outlook'un navigation çubuğundan başlatabilirsiniz. .

Sorunlarla karşılaşıldığında neler yapılabilir?

Cep telefonu paketinde yer alan CD'de her zaman en güncel cep telefonu yazılımları ve en yeni sürücüler yer almaz. Güncelleme ve ek araçları genellikle üretici firmanın homepage'inden indirebi-

lirsiniz. Outlook'un bu programlarla çalışmaması durumunda radikal bir çözüme başvurabilirsiniz. Senkronizasyon işlemi için gereken yazılımı sabitdiskten kaldırın ve ardından Outlook'la birlikte yeniden kurun.

PC'nizde senkronizasyon yazılımı ve modem sürücülerini iki ya da daha fazla cep telefonu için kullanmaktan sakının. Verilerin eşitlenmesinde her zaman aynı bağlantı noktası kullanılacağından cep telefonlarının aygıt sürücülerini arasında çakışmalarla karşılaşabilirsiniz.

Telefon defteri kayıtlarının paylaşımı cep telefonlarıyla uygunluk gösteren formatta gerçekleştirilecektir. Anlamı, senkronize edilen verilerin kayıtların adı ve telefon numarası olacağı. Cep telefonu ile Outlook arasındaki veri alışverişinde SIM kart üzerinde yer alan iletişim verileri dikkate alınmaz. ■

JH / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Nokia 6210 arasında gerçekleştirmek

hazırladıktan en geç 20 saniye sonra kapatmak için *Next* düğmesini kullanın.

- Yeniden dil seçimi ekranıyla karşılaşacaksınız.
- *Start Copying Files* penceresinden *Yes*'e tıklayın ve kurulumun tamamlanmasının ardından *Finish* düğmesini seçin.

2 “Nokia PC Suite” kurulumu

- Kurulum CD'sini yeniden başlatın.
- Yazılım seçimi penceresine ulaşana dek modem kurulumu sırasındaki adımları yineleyin. *Nokia PC Suite* seçeneğini tercih edin. İlk pencereyi *Next* düğmesi ile kapatın ve lisans sözleşmesini onaylayın.

2 BAĞLANTI KURULUMU: PC ve cep telefonu arasındaki mesafe bu sırada bir metreyi aşmamalı.

- Bir sonraki pencereden yüklenecek bileşenleri seçebilirsiniz. *Nokia PC Sync* kutucuğunun seçili olmasını sağlayın.
- *Connection Method Sharing* penceresinden bağlantı türü için *Infrared Connection* seçin.
- *Infrared Connection* penceresi açıldığında cep telefonunuzun kızılötesi bağlantı noktasını *Kızılötesi* menüsünden etkinleştirin ve onu bilgisayarın ilgili alıcısıyla bağlantı kuracak şekilde konumlandırın. 20 saniye içerisinde *Next* e tıklayın.

3 Bağlantıyı oluşturmak

- *Kızılötesi* menüsünü seçerek cep telefonunun kızılötesi alımını başlatın.
- PC'nizde *Başlat/Programlar/Nokia Data Suite* menülerinden *New Synchronisation* seçeneğine tıkladığınızda bilgisayar aktarımı hemen başlayacaktır.

4 Zaman ayarı senkronizasyonu

Cep telefonu ile kızılötesi bağlantı sırasında bilgisayarınız Nokia Mobile Phone zaman ayarının henüz yapılmadığına işaret ederse, bu değeri en doğru şekilde bilgisayarınıkiyle eşitleyin. Daha sonra kızılötesi bağlantısını kurmayı yeniden deneyin.

Trying to establish an infrared link with the phone...

3 KISA BİR SABIR TESTİ: Birkaç saniye daha... ve veri aktarımı birazdan başlayacak.

Atölye: GPRS Destekli Cep Telefonlarıyla İnternet

Web'de Yüksek Hız

Cep telefonu ve dizüstü bilgisayar ile online olabilmek için şu ana kadar sabra ve sakin bir ruha gerek vardı. Bunun sebebi ise veri aktarımını 9600 baud hızında gerçekleştiren geleneksel cep telefonlarıydı. Ancak mobil internette bir şeyler değişiyor ve her şey yavaş yavaş yoluna girmeye başlıyor.

GPRS destekli cep telefonları 53.600 baud'a varan aktarım hızına çıkabildiklerinden, özellikle hız kriterinde modern PC modemlerinin ardında kalmıyorlar! Ancak, yüksek hızlı mobil internet erişiminin yaşatacağı sörf keyfi için CHIP'in bu yazıda açıklık getireceği konfigürasyon değişikliklerini incelemeniz gerekiyor.

GPRS bağlantısının kurulumu için

bir GPRS destekli telefona ve bir PC'ye gereksinim var. Cep telefonu ve bilgisayarın kızıltötesi bağlantı noktasına sahip olmaması halinde cihazları seri kabloyla da bağlamak mümkün.

GPRS desteği için Telsim kullanıcılarının hatlarını Paket Data servisine açtırmaları gerekiyor. Bu işlem için tesis ücreti dışında aylık sabit ücret ödenmesi gerekiyor. Aria, Aycell ve Turkcell, abo-

neleri için benzer başvuruları şart koşmuyor. Aria ve Turkcell transfer edilen datanın miktarına göre ücretlendirme yapıyor. Hizmetlerin kullanımları ile ilgili daha detaylı bilgi için web sayfalarından ve müşteri hizmetleri telefonlarından yararlanabilirsiniz. GPRS hizmetinin sunulduğu alan genellikle şebekelerin kapsama alanlarıyla birebir örtüşüyor.

HIZLI ATÖLYELER

» Hızlı adımlarla: Siemens s45 cep telefonunda GPRS internet yapılandırması

Adım adım internete:

Bu atölyede Siemens S45 GPRS telefonunda online yapılandırmanın nasıl en hızlı şekilde gerçekleştirileceğini göreceksiniz.

Cep telefonu ayarları:

Önce Menü ve Ayarlar, ardından Veri değişimi seçeneklerine tıklayın. Desteklenmesi ve kullanmayı tercih etmeniz halinde kızıltötesi bağlantı noktasını infrared seçeneklerini GPRS özelliği ile birlikte etkinleştirin. Cep telefonu ve PC arasındaki bağlantıyı sağlayın.

Windows 95/98 için gerekli ayarlar

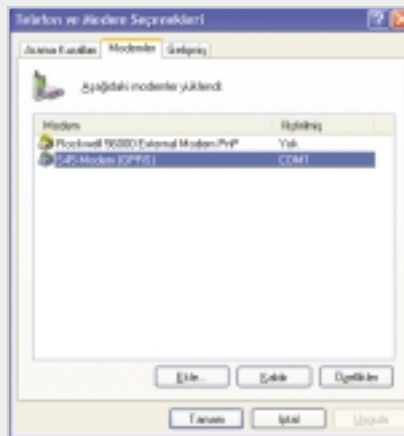
Bilgisayarınızda mobil internet bağlantısı oluşturmak için atılacak adım sayısı dört. Öncelikle modemi kurmalısınız. Daha sonra AT komutlarını ayarlayacaksınız. Üçüncü aşamada Çevirmeli Ağ bağlantısı oluşturmalı ve son adımda internet seçeneklerini uyarlamalısınız.

1 Modemi kurmak

► www.my-siemens.com adresinden modem yazılımının en yeni sürümünü indirin. (me45_gprs_modem_assis-

tant.exe) ve PC'nize kurun.

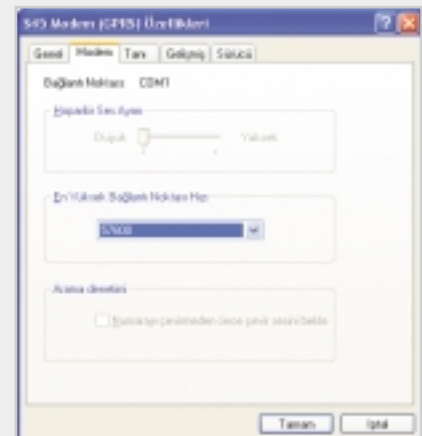
- Daha sonra *Başlat/Ayarlar/Denetim Masası* menülerinden *Modem* simgesine iki kez tıklayın ve *Ekle* düğmesini kullanın.
- *Yeni Modem Yükle* penceresinden *Modemimi algılama. Onu listeden seçeceğim*'i işaretleyin ve *İleri*'ye tıklayın.
- *Modem seçmek Otomatik tanıma yok*'u seçin ve yeniden *İleri*'ye tıklayın.
- Modem üreticisini ve modelini seçtikten sonra yeniden *İleri*'ye tıklayın.
- Uygun Com bağlantısını (COM1 veya COM4) seçin ve *İleri* düğmesine tıklayın.
- Önce *Tamam*'a sonra *Kapat*'a tıklayın

1 **MODEM, İLK ADIM, Önce S45 için uygun modem...**

2 AT komutlarını ayarlamak

- Yeniden *Başlat/Ayarlar/Denetim Masası* menülerini açın ve *Modem*'i seçin.
- *S45Modem (GPRS)* ve *Özellikler*'e tıklayın.
- *Özellikler* kayıt kartını seçin ve *Bağlantı olmazsa aramayı kesme süresi 60 sn* onay kutusunu işaretleyin. Daha sonra *Gelişmiş*'e tıklayın.
- *Akış Denetimini kullan* onay kutusunu deaktif edin. *Diğer ayarlar*'dan operatörünüzün AT komutlarını bilgisayara aktarın, (operatörünüzün sitesinden yardım alın). Her defasında *Tamam*'a tıklayın.

1 **MODEM, İKİNCİ ADIM: ...ve gerekli yazılım kurulmalı.**

GPRS internet erişimi için cep telefonu ve PC konfigürasyonu

GPRS cep telefonu ve dizüstü bilgisayar ikiliyle online bağlantı kurmak arzu-sundaysanız, bir dizi ayar yapmanız gerekiyor. Çevirmeli ağ ve APN (Access Point Name, yani erişim noktası adı) için dizüstü bilgisayarlarda ihtiyaç duyulan verileri 160 ve 161'deki tablolarda bulabilirsiniz. GPRS üzerinden online erişim için gerekli cep telefonu menüleri genellikle *Ayarlar*, *Özellikler* adlarını taşırlar. Gerekli alt menü ise çoğu kez *Veri* olarak tanımlanmıştır. PC üzerinden cep telefonuyla GPRS erişimi için bir modem sürücüsü kurmalısınız. Bu modemi hem Windows 95/98, hem de Windows 2000'de *Başlat/ Ayarlar/ Denetim Masası/ Modem* (Win2000'den *Telefon ve Modem Seçenekleri*) üzerinden ekleyebilir ve yapılandırabilirsiniz. Üç

işletim sisteminde de çevirmeli ağ kurulumu *Başlat/Programlar/Donatılar/İletişim* menülerinden gerçekleştiriliyor.

GPRS internet erişimi kurulumu için izlenecek adımlar, cep telefonu modeline göre farklılık gösteriyor. Aynı durum PC'deki yazılım kurulumu için de geçerli. Siemens S45 ve ME45 modellerinin yazılımları kurulum sırasında kullanıcılarını hemen hiçbir adımdan kurtarmazken, diğer üreticilerin yazılımları erişimi neredeyse kendiliğinden kurabiliyor. GPRS erişimiyle ilgili tüm önemli verileri 160 ve 161'deki tablolarda bulabilirsiniz. Yazılımın kurulumunun ardından internet browser'ınıza yeni erişimin özelliklerini girmelisiniz. *Araçlar/Internet Seçenekleri/Bağlantılar* menülerindeki ayarlamaların ardından net gezintilerine başlayabilirsiniz. ■

JH / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

3 Çevirmeli Ağ bağlantısı

- *Başlat/Programlar/Donatılar/İletişim* menülerinden *Çevirmeli Ağ* bağlantısını ve *Yeni Bağlantı Yap*'ı seçin.
- Bağlantıya *S45 GPRS* gibi bir isim verin ve menüden *S45 Modem (GPRS) modem*'i seçin. *İleri*'ye tıklayın.
- *Telefon numarası* alanına numarayı girin ve *Ülke veya bölge kodu* kısmına *Türkiye(90)*'ı girin. Önce *İleri*'ye, ardından *Son'a* tıklayın.
- *Çevirmeli Ağ*'da az önce oluşturulan *S45 GPRS*'e sağ fare ile tıklayın ve açılan nesne menüsünden *Özellikler*'i seçin.
- *Alan kodu ve arama özelliklerini kullan*'ı devre dışı bırakın. *Sunucu türleri*

kartını seçin. *TCP/IP* dışındaki tüm kutuları etkisizleştirin ve daha sonra *TCP/IP ayarları* düğmesine tıklayın.

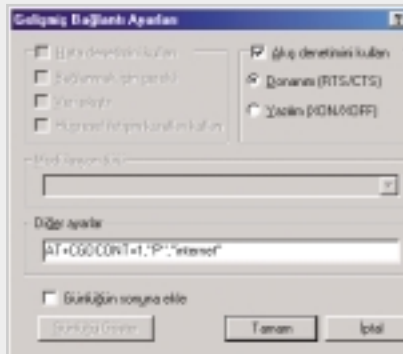
- *Ad sunucusu adreslerini belirtin* seçeneğini etkin hale getirin ve *IP başlığı sıkıştırmasını kullan*'ı etkisizleştirin. DNS numara ya da numaralarını girin, (bkz. Tablo).

4 Web-browser'ı uyarlamak

Internet Explorer'da *Araçlar/Internet Seçenekleri/ Bağlantılar*'ı seçin ve *Çevirmeli Ağ* bağlantısı olarak *S45 GPRS*'i işaretleyin. İnternete GPRS bağlantısıyla erişmek için *S45 GPRS* isimli yeni bağlantıya iki kez tıklayın ve gerekiyorsa GSM operatörünüzün belirttiği kullanıcı adı ve parolayı girin.

2 AYARLAR: Bu noktada bağlantı parametrelerini ve...

2 KOMUTLAR: operatörün AT komutlarını girin.

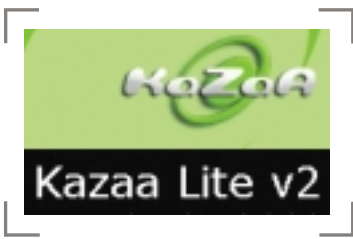
KaZaA

eDonkey ve KaZaA Optimizasyonu

Bedava Müzik için Hız ve Kolay Download

Yeni eDonkey ve KaZaA araçları ile paylaşım araçlarından maksimum performans elde edecek ve hatta download bekleme sıralarına aradan kaynayabileceksiniz.

KaZaA, internetteki en büyük müzik paylaşım aracı olarak haklı bir üne sahip. Ancak bu araç, üreticisi Sharman Networks'ün orijinal istemciyi birçok spyware aracı ile donatması, download için MP3 bitrate sınırlaması ve rahatsız edici reklam banner'larının veri akışını etkilemesi gibi dezavantajlara sahip. KaZaA Lite, söz konusu tüm bu engelleri ortadan kaldırıyor. CHIP, alternatif istemci için gerekli tüm ayarları anlatıyor ve hangi ek araçlara ihtiyacınız olduğunu açıklıyor.

→ KaZaA Lite kurulumu

KaZaA Lite şu an kendisine ait bir web sayfasına sahip değil, ancak bu programı eCHIP CD'sinden (© eCHIP-Code **P2P Tuning**) yükleyebilirsiniz. Güncel 2.0 versiyonunu kurmadan önce ilk olarak tüm eski KaZaA parçalarını kaldırmalısınız.

Ad-Aware (© eCHIP-Code **ADWARE**) gibi anti casusluk araçlarını kullanarak KaZaA'nın "Bonze Buddy" ve "Cydoor" gibi casusluk yazılımlarını etkisiz hale getirmemiz çok önemlidir. Ancak bundan sonra KaZaA Lite 2.0'ın kurulumunu başlatmalısınız. Kurulum sırasında ekrana gelen bileşenler penceresinde "Sig2Dat" haricinde Fasttrack ağındaki istenmeyen tanıtım pencerelerini engelleyen "Supertrick" aracını da işaretlemelisiniz. Buna karşılık kurulum ile beraber sunulan Speed-Up aracını yüklemeyi tercih etmelisiniz. Diet KaZa buna

alternatif olarak etkili bir çözüm sunuyor. Kurulum sırasında son olarak "Hosts" dosyasının sistemde bulunmasına dair bir uyarı mesajı ekrana gelecektir. Endişelenmenize gerek kalmadan söz konusu dosyanın üzerine rahatlıkla yazabilirsiniz. Hosts, her seferinde isim sunucuya bağlanmamak için çok sık ziyaret edilen web sayfalarının IP adreslerinin içerisinde tutulduğu Windows'a ait bir dosyadır. Buna karşılık KaZaA Lite, Hosts dosyasını reklam sayfalarını engellemek için kullanıyor. Burada kullanılan hile, reklam URL'lerine ait sorguların Hosts dosyası aracılığıyla PC'nin yerel IP adreslerine yönlendirilmeleridir.

Artık KaZaA Lite'ı çalıştırabilirsiniz. Program otomatik olarak ulaşabildiği bir sonraki "Supernode"a, yani P2P ağı için kullanılan Fasttrack sunucularından birine bağlanacaktır. Bunun için eDon-

key'de olduğu gibi sunucu listelerine ihtiyacınız olmayacaktır. Firewall ve router kullanıcıları bu esnada 1214 numaralı internet portunun açık veya arada bir proxy sunucunun çalışır durumda olmasına dikkat etmelidirler. Bunu *To-ols/Options/Firewall* komutunu kullanarak belirtebilirsiniz. KaZaA Lite artık çalışmaya hazır!

→ Hızlı download için

KaZaA Lite'ın arama penceresinde dosya türlerine göre arama yapabilirsiniz. Eğer aradığınız müzik parçası veya video dosyası bulunamıyorsa birkaç küçük ipucu sayesinde paylaşım ağının sıçrama yapmasını sağlayabilirsiniz.

Diğer Supernode'lar üzerinde arayın: Arama sorguları, sadece bağlı olduğunuz sunucular üzerinde gerçekleştirilir. Ancak arama maskesi altında bulunan *Search more* düğmesi hazırladığınız sorunun ek olarak diğer Supernode'lara da gönderilmesini sağlar.

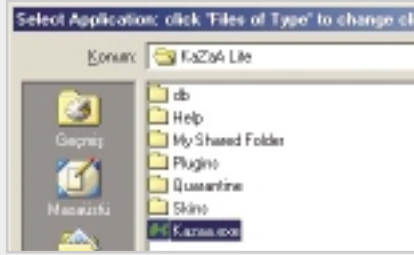
Görüntülenecek maksimum sonuç sayısını arttırın: Arama sonuçları 200 öge ile sınırlıdır. Ancak bu nedenle aslında görüntülenen çok daha fazla öge olabilir. Bu sınırı kaldırmak için ilk olarak *Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam* komutunu kullanarak Kayıt Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve "HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\KazaA\Advanced\MaxSearch-Result" anahtarını etkinleştirin. Burada bulunan öge üzerine sağ tuşla tıklayın ve nesne menüsündeki *Değiştir* komutunu çalıştırın. Burada onluk düzende bulunan 200 sayısını 400 ile değiştirin.

Direkt download bağlantılarını kullanın: eDonkey'in P2P dosyalarının web sayfalarından direkt bağlantılarını tanıyabilmesine rağmen KaZaA bunu yapamıyor. Söz konusu download bağlantıları tek bir fare tıklaması ile rahatlıkla alınabildikleri için bu özellik çalışma açısından oldukça pratiktir. KaZaA Lite ile beraber, istemciyi söz konusu direkt bağlantılar ile donatan Sig2Dat (www.geocities.com/vlaibb) aracı da kuruluyor. Bir çok KaZaA web sayfası şu anda Sig2Dat bağlantıları ile çalışıyor. Dikkat! Eklenen bağlantılar ancak istemci yeniden başlatıldıktan sonra *Download* penceresinde (*Traffic* Düğmesi) ekrana geleceklerdir.

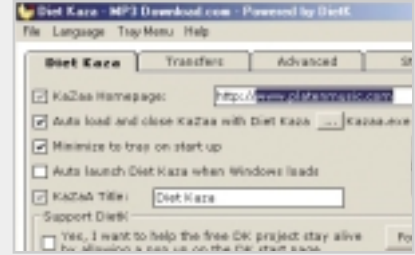
DAHA ÇOK ÖZELLİK, DAHA ÇOK DOWNLOAD

» Diet KaZa 2.0 ile mükemmel optimizasyon

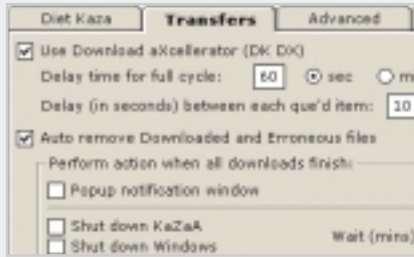
Diet KaZa, KaZaA (Lite)'a birinci sınıf özellikler ekliyor. CHIP, 2.0 versiyonun beta'sını test etti ve sizlere en iyi optimizasyonu ipuçlarını sunuyor.

1 Diet KaZa 2.0 kurulumu: Diet KaZa ana sayfasında yayınlanan beta versiyon tam sürüm çıkana kadar geri çekildi. Kurulumda çıkan *Select Application* penceresinde KaZaA Lite klasörü içerisindeki *Kazaa.exe* dosyasını seçin.

2 İstemcinin otomatik açılması: Diet KaZa'yı çalıştırın ve kullanılabilecek dili seçin. Ana penceredeki *Diet Kaza* kartındaki otomatik başlatmanın işaretli olmasına ve sistem çubuğunda simge bulunmasına dikkat edin.

3 Konforlu uzaktan denetim: *Download Accelerator*, *Transfers* kartı üzerinden çalışmanızı etkileyecek veri aktarımlarını kontrol eder, durdurur ve yeniden başlatır. Buradaki *Full Cycle Delay* tüm veri transferini 60 saniyede bir kontrol edecek şekilde ayarlıdır.

4 Kısa sürede daha çok kaynak: "Auto find more Results for Diet K quick searches" seçeneği çok sayıda sunucuyu sorgular. Ayrıca *Special Features* altından pek sevilmeyen *Participation Level* değerinin düşmesini de engelleyebilirsiniz.

Yazılımı yeniden başlatın: Eğer download başlamak istemiyorsa veya devamlı olarak kesiliyorsa birkaç ipucu daha yardımcı olabilir. Veri transferini, kesilmeden önce farenin sağ tuşu ile açılan nesne menüsündeki *Pause Download* komutunu kullanarak durdurun ve ardından *Resume Download* ve *Find more Sources...* komutlarını kullanarak yeniden başlatın. Eğer bu da yardımcı olmazsa, başka bir Supernode'a bağlanmak için istemciyi yeniden başlatın. Ancak Diet Kaza yardımcı aracı tüm bu işlemleri tek başına yerine getiriyor.

Download bekleme kuyruğunu geçmek: 2.0 versiyonu ile beraber, hızlı download'lara sahip çalışkan upload'cılarının bekleme kuyruklarını tercih etmesine imkan tanıyan bir değerlendirme siste-

mi eklendi. 1.000 mümkün olmasına rağmen ("supreme beeing") 100 puan ile başlıyor. Ancak bu kullanışlı *Participation Level* (PL) özelliğinin en büyük eksiği sadece aktif upload'lar için uygun olması. Çok seyrek aranan dosyalara sahip kullanıcılar ise dezavantajlı konuma düşüyorlar. Ayrıca PL değeri her download sonrasında biraz daha düşüyor. Ancak bunu engelleyebilirsiniz. "KaZaA Lite Cheater", istemci upload'larını dahili IP adresi 127.0.0.1:1214 üzerinden gerçekleştirerek söz konusu durumu kendi lehine çeviriyor. Cheater, bunun için dosyaları yerel PC üzerinden devamlı olarak bir yerden başka yere kopyalayarak PL değerinin artmasını sağlıyor. Bu aracı, web sayfası devamlı olarak değiştiği için Google gibi bir arama motorundan bulabilirsiniz.

Bilgisayarınızdaki eşeğe hız kazandırın. eMule, yaygın olarak kullanılan (film) paylaşım ağı eDonkey için akıllı bir alternatif sunuyor. Dosya taşıyıcı katar (mule), bunun için akıllı bir dosya arama özelliğine ve güncellenebilir bir sunucu listesine sahip. Programın bir diğer dikkat çeken özelliği ise kullanıcıların, diğer dosya paylaşımcıları için daha çok dosyayı kullanıma sunmalarını sağlayan eMules Credit System. eMule için hangi ek araçlara ve ayarlara ihtiyacınız olduğunu yazının ilerleyen kısımlarında öğreneceksiniz.

→ Hatasız eMule kurulumu

eMule'un bu yazı hazırlanırken en güncel versiyonu olan 0.23'ü CHIP CD'sinden (© eCHIP-Code **P2P Tuning**) yükleyebilir ve daha güncel versiyonu olup olmadığını www.emule-project.net adresinden kontrol edebilirsiniz. eMule'ü ilk defa çalıştırmadan önce istemciye, ağa bağlanması için gerekli olan sunucu listelerinin tanıtılması gereklidir. Bunun için en kolay yöntem eMule kurulum klasörü içerisinde bulunan ADRESSES.DAT dosyasını bir metin editörü kullanarak açmak ve sunucu listeleri için bir yükleme adresi girmektir. Bunun için aşağıdaki kaynakları güvenli bir şekilde kullanabilirsiniz.

- <http://people.freenet.de/mrhussein/max/server.met> veya
- <http://ocbmaurice.dyndns.org/plslist.pl/server.met?download/server-good.met>

Yukarıdaki iki adresten bir tanesini hatasız bir şekilde ADRESSES.DAT dosyasına girin ve yaptığınız değişiklikleri kaydedin.

Eğer şimdi eMule'ü ilk defa çalıştıracak olursanız, program eDonkey dosya bağlantılarının eMule ile ilişkilendirilmesini isteyip istemediğinizi soracaktır. Bu soruya *Evet* cevabını verin. Bu, web'deki eDonkey bağlantılarının otomatik olarak eMule'ü açması ve bunların da söz konusu istemci tarafından

yüklenmesini sağlayacaktır. KaZaA, bu özelliği ancak birkaç hile ile destekleyebiliyor. Şimdi program ana penceresinde bulunan *Ayarlar* düğmesine tıklayın ve CHIP'in "eMule için En Önemli Ayarlar" kutusunda derlediği ayarları uygulayın.

→ Hızlı download için

eMule'de eDonkey ağı üzerinden paylaşılan sadece tüm dosyalara ulaşmakla kalmaz aynı zamanda değiştirilemeyen bir tanımlama numarası da ("Hash değeri") elde edilir, yani eDonkey kullanıcısı olunur. Söz konusu bu kredi sistemi, çok sayıda paylaşılmış dosyaya sahip eMule upload'cularının yüksek Hash değerleri almasını ve download sırasında tercih edilmelerini sağlar. eMule, ayrıca hangi kullanıcıdan daha çok veri aktarıldığına da dikkat eder. Şayet, bu tür bir kullanıcının sahip olduğu bir dosyaya ihtiyacınız olursa sahip olduğu

nuz dosyalar download isteğinizin öne çekilmesine neden olabilir. Bu nedenle diğer dosya paylaşımcılarının daha çok seçeneğe sahip olabilmeleri için eMule klasörü altındaki "Incomig" içerisine mümkün olduğunca çok dosya kopyalamalısınız. Ayrıca aşağıdaki ipuçları da eMule ile çalışırken yardımcı olacaktır.

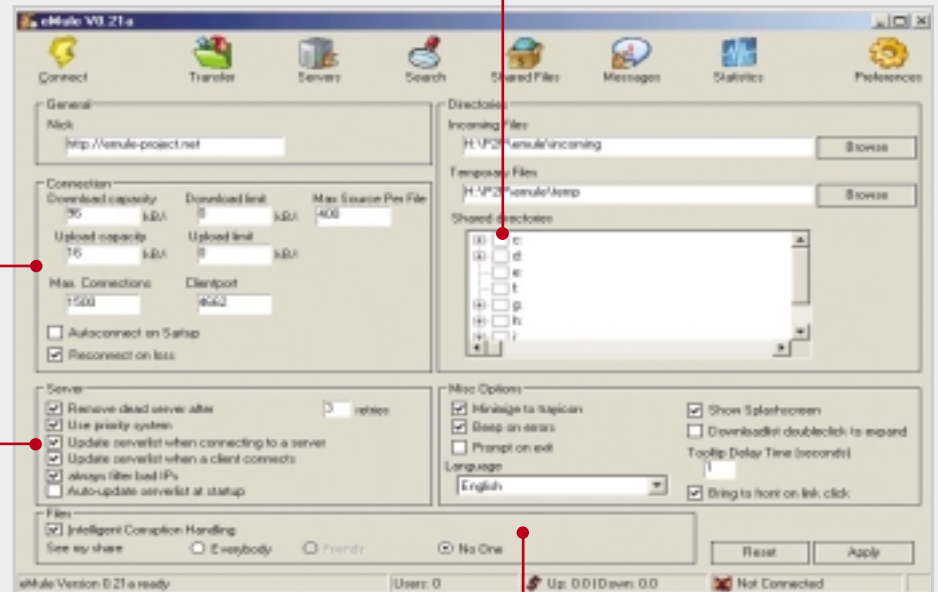
Sunucu seçmek: eMule, açıldıktan sonra çok hızlı bir şekilde bir sonraki boş sunucuya bağlanacaktır. Az sayıda kullanıcıya sahip küçük sunucularda kaynak aramak çok daha uzun sürecektir. Bu durumda ana pencere üzerinde bulunan *Server* düğmesine tıklayın ve en azından 1.000 kullanıcıya sahip ve Ping (Tepki verme zamanı) süresi 500 milisaniyeden daha kısa olan bir ağ bilgisayarının üzerine iki kere tıklayın.

Download'ı durdurmak: Eğer download başlamazsa farenin sağ tuşunu kullan-

EMULE İÇİN EN ÖNEMLİ AYARLAR

TRANSFER HIZI: Bağlantı türünüze uygun download ve upload hızlarını ilgili yerlere girin. Upload hızı olarak çok yüksek bir değer girmeyin. Maksimum bağlantı sayısı download için kullanacak kaynak sayısını belirtir. XP kullanıcıları 1.500'e kadar bağlantı kurabilirler. Windows 98 için bu sayı 256'dır.

DOSYA PAYLAŞIMI: Buradan transfer sırasındaki geçici dosyaların ve tamamen indirilenlerin saklanacakları klasörleri belirleyebilirsiniz. **Dikkat!** Geçici dosyaların klasörünü, ancak tüm dosyalar tamamlandıktan sonra değiştirmelisiniz.

SUNUCU BAĞLANTILARI: "Update serverlist when a client connects" seçeneğini işaretleyerek, sunucu listesinin istemci çalıştırıldığında otomatik olarak güncellenmesini sağlayabilirsiniz.

HATA KONTROLÜ: *Intelligent Corruption Handling* fonksiyonu, hatalı veri paketlerini tanıyıp, bunları yeniden ister veya tamir eder.

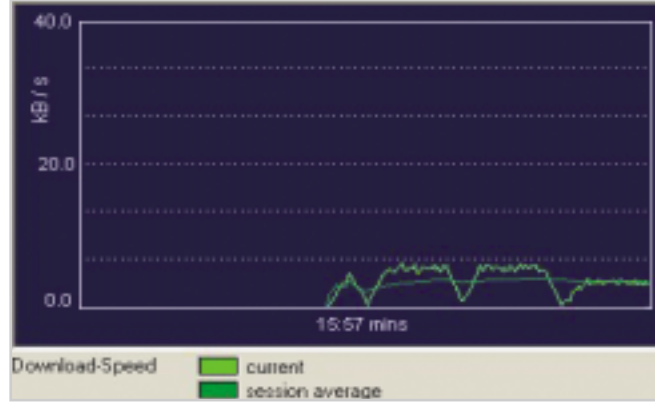
rak söz konusu inatçı dosya üzerine tıklayın ve ilk olarak *Pause* ve hemen ardından da *Resume* komutlarını çalıştırın. Bunun sonucunda daha önceden bulunmuş kaynaklar korunurken, dosya sorusu yeniden ağı gönderilir.

Yüksek ID sağlamak: Bağlantı kurulurken, *Server* penceresinin durum kısmında söz konusu P2P oturumu için bir tanımlama numarası görüntülenir. Bu numaranın anlamı konusunda çok fazla söylenti mevcut. Ancak bu numara, IP adresine belirli matematiksel işlemler uygulanarak elde ediliyor ve normalde en azından dokuz haneden oluşuyor. Kısa tanımlama numaraları bağlanan P2P sunucusunun aşırı yüklü olduğu veya ağ için gerekli olan 4662 veya 4661 numaralı portların bloke olduğu anlamına geliyor. Bunun için router ve firewall kullanırken söz konusu portların serbest olmasına dikkat etmelisiniz. Çünkü kısa tanımlama numaralarına sahip kullanıcıların P2P ağından diğer “eşek” sürücülerine ancak sınırlı bir şekilde bağlanmaları mümkün olacak ve download kaynakları tükenecektir.

→ Dosya arama ve bulma

Eğer *Search* menüsündeki “Search Global” seçeneğini işaretlerseniz, istemci sadece bağlı olduğu sunucuyu sorgulamakla kalmayacak, aynı zamanda ulaşabildiği diğer sunucuları da tarayacaktır. Ağın kaldırabileceğinden fazla yük altında kalmaması için, 100 ögelik bir sınır koyulmuştur. Ancak aradığınız müzik parçası veya videonun gerçekten hangi ögelere sahip olup olmadığını nereden bilebilirsiniz? Aşağıdaki ipuçları aradığınız dosyalara ulaşmanız konusunda yardımcı olacaktır.

Sadece çok sayıda kaynağa sahip dosyaların indirilmesi: eMule, arama sonrasında belirli bir dosya için kaç tane kaynak bu-

Hız Artışı: eMule ile çalışırken download hızının artması için kısa süre geçmesi gereklidir.

lunduğunu gösterir. Kullanılabilir söz konusu kaynakların sayısı ne kadar çok olursa, aranan içeriğin mümkün olan en iyi kalitede elde edilmesi de o kadar mümkün olur. Kaynak sayısının azlığı ise dosyanın popüler olmadığına işaret eder.

Arama motorlarını kullanın: Tüm eDonkey istemcileri, P2P ağındaki dosyalara ait tüm bağlantıları browser üzerinden alabilirler. Bu, web arama motorları için pratik bir özelliktir. Bunun avantajı arama sonuçlarının artık *Fake* olmaması, yani farklı bir içeriğe sahip değiştirilmiş dosyalar kullanılarak kullanıcıların kandırılmasını engellemesidir. Bunun için özellikle <http://jigle.com> ve www.file-donkey.com arama motorlarının kullanılmasını tavsiye edebiliriz. www.musicdonkey.net ise özel olarak müzik dosyaları için hazırlanmıştır. Ve yanlış bir dosya indirmedikten emin olmak isteyenler de <http://donkeyfakes.de.vu> adresindeki *Fake* arama motorunu kullanabilirler.

Videoları download sırasında kontrol edin: eDonkey ağında özellikle çok düşük kalitedeki TV kayıtları genellikle “DVD Rip” olarak adlandırılabilir veya tamamen kandırma olarak sunulabiliyor. Bu nedenle indirilen videoların, özellikle büyüklükleri göz önüne alındığında kontrolü önem taşıyor. Bunun için ilk

olarak dosyayı indirmeye başlayın, *Transfer* penceresindeki dosyayı seçin ve farenin sağ tuşuna tıklayarak açılan nesne menüsündeki *Preview* komutunu çalıştırın. Ancak önizleme fonksiyonunun çalışması için eMule’ün videonun başındaki veya sonundaki birkaç dosya bölümünü halihazırda indirmiş olması gereklidir. Bunun için CHIP CD’sinden yükleyebileceğiniz *VideoLan Client* (© eCHIP-Code PC Tuning), www.videolan.org/vlc programı bu konuda daha esnek bir yapı sergiler. Bu önemli Media Player, eMule’un Temp klasöründeki tüm video dosyalarını, eğer başlangıç bölümleri mevcutsa oynatabilir. Bu ücretsiz yazılım aynı zamanda iyi bir DVD oynatıcısıdır.

→ Hızlı eMule modları

Bazı kullanıcılar eMule istemciler için çeşitli amaçlar doğrultusunda optimize edilmiş yüzler, yani mod’lar geliştiriyorlar. İnternette rahatlıkla temin edebileceğiniz bu mod’lar, eMule’e sahip olmadığı yeni özellikler kazandırıyorlar. Örneğin Herbert eMule Mod v6, bir download’a sağ tuşa tıklandığında dosya kaynaklarının kaydedilmesine imkan tanıyor ve *Mod* istemcisi yeniden başlatıldığı zaman dosya, ağ içerisinde tekrar aranmadan daha önce kaydedilen kaynaklara otomatik olarak bağlanılmasını mümkün kılıyor.

Diğer mod’lar ise özellikle resmi eMule versiyonları olarak hızlı bir şekilde download kaynaklarının aranması üzerine uzmanlaşmışlar. İnternette yapacağınız kısa bir arama sonrasında, her gün sayıları artan, orijinal istemciye paralel olarak kurabileceğiniz özel olarak optimize edilmiş farklı mod’lara ulaşabilirsiniz. ■

MS / Kadir Tuztas, ktuztas@chip.com.tr

Progress	Sourc...	Priority	Status	DOWNLOAD: Siyah kısımlar indirilmiş verileri, maviler ise henüz eksik olanları simgeliyor. İlk sayı dosyanın kaynak sayısını, ikincisi ise gerekli olmayanları gösteriyor. Aktif download’lar ise parantez içerisinde yer alıyorlar.
	60 (2)	Normal	Download	
	263/1 (1)	Normal	Download	
	7 (0)	High	Waiting	
	13 (0)	High	Waiting	
	13 (0)	High	Waiting	
	28 (0)	Normal	Waiting	
	41 (1)	Normal	Download	

K Ü N Y E

Yayın Koordinatörü Gökhan Sungurtekin. sgokhan@chip.com.tr (sorumlu)

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü Mahmut Karşlıoğlu, mkars@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Redaktör Sevda Kılıç, sevda@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr
Murat Karşlıoğlu, muratk@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Biktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Ozan Ali Dönmez, Garo Antikacıoğlu
Ertuna Arsal, (MG) Martin Goldmann,
(VP) Valentin Pletzer, (KK) Kim Kranz,
(VH) Vosef Hahn, (MS) Michail Suck,
(SG) Stephan Goldmann,
(GT) Gunnar Troitsch, (KD) Karl Dreyer

Görsel Yönetmen Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı Dilek Kircan

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Güler Okumuş

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Ayten Akgüre, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayımcılık Gökhan Sungurtekin
A.Ş. Adına Sahibi

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Reklam Müdürü Nurhan Bağcı Eyiip, bnurhan@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel: (212) 283 84 38

Dağıtım BİRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş.:

Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok.
Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34349
Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr
Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► **LEVEL**
Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► **IT BUSINESS WEEKLY**
IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itb.com.tr

IT-BUSINESS
WEEKLY

► **HERKES İÇİN BİLGİSAYAR**
Yeni başlayanlar için bilgisayar ve internet
rehberi

Bilgisayar

► **www.internetimiz.com**
Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

Internetimiz
com

REKLAM İNDEKSİ

ALBİM	121-123	ITD	79
ABT	103	KEMERBURGAZ	57
AJANS PRES	167	KYOCERA	25
ALTINOK	61	MARKET SAYFALARI	178-179-180- 181-182-183-184-185-186- 187-188-189-190-191-192
AY BİLGİSAYAR	139	MEGAVİZYON	157
BOĞAZİÇİ	55	MICROSOFT	29-31-45
CASPER	73-105-113-115	MİLKA	17
CDROM DATA	169	NETSOFT	127
COMPEX	129	PANCOM	141
ÇÖZÜM	59	PHILIPS	9
DATAGATE	49	PLEXTOR	27
DELTA	151	SAMSUNG	41-47-AK
EBİS	71	SEBİL	171
EKSA	75	SKY	85
EMEK	51	SUPERONLINE	23
EMN	149	TELLİOĞLU	87
EMPATİ	173	TETRİS	119
ESCORT	89	TRANSDATA	63
FOCUS	77	TUNÇMATİK	65
GOLDAŞ	11	TÜRK TELEKOM	ÖKİ
HIZLI SİSTEM	37-39	ÜLKER	15
İBM	96-97-108-109	VEKTRON	69
INFRONIC	19-AKİ		
IT AKADEMİ	125		

DÜNYADA CHIP

► **CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:**

Endonezya

Hindistan

İtalya

Almanya

Çek. Cum.

Çin

Romanya

Rusya

Singapur

Macaristan

Malezya

Polonya

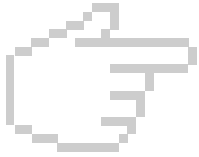
Tayland

Slovakya Cumhuriyeti

Ukrayna

Yunanistan

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

CHIP'TE GELECEK AY

ŞUBAT 2003

Internet

Bedava İnternet Telefonu

CHIP, bilgisayarınızla dünyanın her yerile bedava telefon görüşmeleri yapabilmeniz için gerekli araçları, donanımları ve Netmeeting kurulumunu açıklıyor.

Donanım

Upgrade Rehberi

Yeni yıla, yeni bir bilgisayarla başlamak için bir çok nedeniniz olabilir. Hangi donanım parçalarının kendisi için uygun olduğunu bilmeyenler için ayrıca, her bir parçası özenle seçilmiş sistem önerilerimiz ve upgrade için montaj rehberimiz de var.

Windows

Windows Sorunlarına Çözümler

Windows problem çıkardığında Microsoft'un online bilgi bankalarına bakmak işe yarayabilir. Burada, işletim sisteminin çıkarabileceği problemlerle baş edebilmek için sayısız ipucu var.

Pratik

Eski Veriler Yeni PC'ye

Tüm dosyaları başka bir bilgisayara aktarmak sanıldığı kadar kolay olmayabilir. Genelde önemli şeyler unutulur, bazıları da sadece bazı hilelerle taşınabilirler. CHIP güvenli ve eksiksiz bir şekilde verilerinizi nasıl taşıyabileceğinizi gösteriyor.

DİĞERLERİ

- **Ağ Sorunlarına Çözümler**
Her türlü ağ bağlantısı problemine çözümler
- **BIOS Güncellemesi**
BIOS güncellemesi nasıl yapılır
- **PC'ye Uzaktan Erişim**
Windows XP'de uzaktan erişim ve ticari yazılımlar

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir